

PD 2021/2022

**Adaptación do sistema de avaliación para
o curso 2021/2022 do Departamento de
Composición**

ADAPTACIÓN DO SISTEMA DE AVALIACIÓN DO DEPARTAMENTO DE COMPOSICIÓN SEGUNDO A Resolución da Secretaría Xeral de Educación e Formación Profesional, pola que se ditan instrucións para o desenvolvemento das ensinanzas de réxime especial no curso académico 2021/22.

Aprobado na reunión telemática do Departamento de Composición celebrada o día 13 de setembro de 2021 ás 11 horas.

Na actual situación de pandemia, faise necesario a adaptación dos sistemas de avaliación que figuraban nas programacións docentes das diferentes materias do Departamento de Composición do Conservatorio Superior de Música de Vigo no curso académico 2020-2021, tal e como xa se fixo durante o curso 2020/2021 coas PD do curso anterior. Esta adaptación foi solicitada tamén segundo a *Resolución da Secretaría Xeral de Educación e Formación Profesional, pola que se ditan instrucións para o desenvolvemento das ensinanzas de réxime especial no curso académico 2021/22*. No punto 1 da Resolución figura:

A avaliación inicial realizarase durante as primeiras semanas do curso escolar. Este proceso comprender as seguintes accións que permitan identificar as dificultades do alumnado, as como as súas necesidades de atención educativa:

- a) Análise dos informes do curso anterior.*
- b) Coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación educativa e emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.*

A citada Resolución establece que na modalidade presencial poderán establecerse períodos de semipresencialidade, atendendo a criterios de necesidades de espazo e adecuación dos tempos, segundo se determine. No punto 3 da Resolución figura:

- 1. Coa finalidade de contribuír á mellora da organización académica derivada do covid-19 poderase deseñar escenarios de semipresencialidade, cunha planificación de carácter semanal, quincenal ou mensual, promovendo o uso de metodoloxías e recursos propios da formación telemática.*
- 2. Durante o curso 2021/22 os centros, se as circunstancias así o requiren, poderán determinar que existan no horario das respectivas ensinanzas, franxas horarias que permitan que o alumnado sen asistir o centro educativo, poida realizar a formación de xeito telemático, cos seguintes límites:*
 - Ensinanzas superiores de música: ata un máximo de 12 créditos ECTS por curso, e simultaneamente ata un máximo do 50% dos créditos ECTS cos que conte a disciplina. A estes efectos non se terán en conta os créditos ECTS das prácticas curriculares, nin os das materias de música de conxunto no caso das ensinanzas superiores de música.*
- 4. As programacións didácticas incluírán a metodoloxía de traballo que se seguirá no caso de ensino a distancia.*

Esta semipresencialidade poderá realizarse semanal, quincenal ou mensualmente, segundo as necesidades do centro e os distintos escenarios socio-sanitarios derivados da pandemia COVID 19. O ensino **non presencial** realizarase en caso dun novo confinamento ou declaración de estado de alarma. Coa finalidade de establecer os diferentes sistemas de avaliación, o Departamento de Composición do Conservatorio Superior de Música de Vigo, decidiu trasladar ás programacións docentes os seguintes sistemas de avaliación, aplicables nas modalidades de presencial, semipresencial e non presencial. Recóllense a continuación clasificados por docente e as materias que imparte:

Profesor D. Carlos Cambeiro

Materias: ANA APL COMP III-IV, H/C APL COMP III-IV, ANA CONTEMP II, ANA CONTEMP III-IV, COMPOSICIÓN III-IV, COMPOSICIÓN VII-VIII, PEDAGOXÍA COMP, TALLER 4.º, ANA APL MCX III-IV, ANA III-IV E, ANA I-II E.

AVALIACIÓN PRESENCIAL

Na modalidade de avaliación presencial seguiranse os sistemas de avaliación ordinaria, extraordinaria e alternativa establecidas nas programacións docentes das diferentes materias do departamento para o curso 21-22.

AVALIACIÓN SEMIPRESENCIAL

No suposto de ter que pasar a un ensino semipresencial, derivado dunha adaptación ou das recomendacións sanitarias que se establezan, a avaliación dos diferentes contidos establecidos nas programacións do departamento, poderán realizarse a través de medios telemáticos.

- Para a realización da avaliación semipresencial nas disciplinas de Composición III-IV e VII-VIII, HC aplicado á composición III-IV, Análise aplicado á composición III-IV, Análise da música contemporánea I-IV, Pedagogía e didáctica da composición, e Taller de composición, establecerase o seguinte sistema: Traballo persoal (entrega ao profesor en tempo e forma, seguindo as instrucións dadas por este, dos traballos determinados no apartado 9. Observacións da PD para o curso 2021-22, agás na disciplina de Pedagogía e didáctica da composición) e examen escrito telemático ou oral telemático no caso da disciplina de Pedagogía e didáctica da composición (a través da aplicación Cisco Webex Meetings). En todas as modalidades de avaliación manteranse as porcentaxes especificadas na PD citada anteriormente. No caso de non poder realizar a audición da avaliación ordinaria na disciplina Taller de composición III e IV, valorarase o traballo persoal cunha ponderación do 100%.

- Para a realización da avaliación semipresencial nas disciplinas de Análise I-IV e Análise aplicado á Musicoloxía, establecerase o seguinte sistema: Traballo persoal e examen escrito telemático (a través da aplicación Cisco Webex Meetings). En todas as modalidades de avaliación manteranse as porcentaxes especificadas na PD citada anteriormente, suñando que a defensa do traballo oral de Análise aplicado á Musicoloxía IV se realizará, asemade, por medios telemáticos.

En todas as disciplinas, valorarase as capacidades adquiridas ata o momento en que non sexa posible a realización da ensinanza presencial ou semipresencial. Valorarase así mesmo o traballo desenvolvido de forma telemática dende a suspensión da actividade presencial ata a celebración dos exames.

AVALIACIÓN NON PRESENCIAL

- Para a realización da avaliación non presencial nas disciplinas de Composición III-IV e VII-VIII, HC aplicado á composición III-IV, Análise aplicado á composición III-IV, Análise da música contemporánea I-IV, Pedagogía e didáctica da composición, e Taller de composición, establecerase o seguinte sistema: Traballo persoal (entrega ao profesor en tempo e forma, seguindo as instrucións dadas por este, dos traballos determinados no apartado 9. Observacións da PD para o curso 2021-22, agás na disciplina de Pedagogía e didáctica da composición) e examen escrito telemático ou oral telemático no caso da disciplina de Pedagogía e didáctica da composición (a través da aplicación Cisco Webex Meetings). En todas as modalidades de avaliación manteranse as porcentaxes especificadas na PD citada anteriormente. No caso de non poder realizar a audición da avaliación ordinaria na disciplina Taller de composición III e IV, valorarase o traballo persoal cunha ponderación do 100%.

- Para a realización da avaliación non presencial nas disciplinas de Análise I-IV e Análise aplicado á Musicoloxía, establecerase o seguinte sistema: Traballo persoal e examen escrito telemático (a través da aplicación Cisco Webex Meetings). En todas as modalidades de avaliación manteranse as porcentaxes especificadas na PD citada anteriormente, suñando que a defensa do traballo oral de Análise aplicado á Musicoloxía IV se realizará, asemade, por medios telemáticos.

En todas as disciplinas, valorarase as capacidades adquiridas ata o momento en que non sexa posible a realización da ensinanza presencial ou semipresencial. Valorarase así mesmo o traballo desenvolvido de forma telemática dende a suspensión da actividade presencial ou semipresencial ata a celebración dos exames.

Profesor D. Pablo Beltrán Sobrado

Materias: COMPOSICIÓN IMAXE, TÉCNICAS CONTRAP, TECNOLOXÍAS APL I-II, TECNOLOXÍAS APL III-IV, TECNOLOXÍAS APL V, TECNOLOXÍAS APL VII-VIII, ACUST APL, HC I-II D, HC I-II E, HC I-II G, ANA I-II D, ANA I-II G.

AVALIACIÓN PRESENCIAL

Na modalidade de avaliación presencial seguiranse os sistemas de avaliación ordinaria, extraordinaria e alternativa establecidas nas programacións docentes das diferentes materias do departamento para o curso 21-22.

AVALIACIÓN SEMIPRESENCIAL

No suposto de ter que pasar a un ensino semipresencial, derivado dunha adaptación ou das recomendacións sanitarias que se establezan, a avaliación dos diferentes obxectivos e contidos establecidos nas materias asignadas, poderán realizarse a través de medios telemáticos tales como videoconferencia, e traballos entregados ao profesor en tempo e forma, seguindo as instrucións dadas por este.

Deberase ter en conta para a realización do ensino nesta modalidade as posibilidades de utilización de medios telemáticos por parte dos alumnos/as.

AVALIACIÓN NON PRESENCIAL

Para a realización da avaliación non presencial establecerase o seguintes criterios:

-Valoraranse as capacidades adquiridas ata o momento en que non sexa posible a realización da ensinanza presencial ou semipresencial. Valorarase así mesmo o traballo desenvolvido de forma telemática dende a suspensión da actividade presencial ou semipresencial ata a celebración dos exames.

-A avaliación na modalidade de non presencialidade realizarase mediante a achega de traballos entregados ao profesor en tempo e forma, seguindo as instrucións dadas por este, e/ou realización dos exames por videoconferencia.

-Deberase ter en conta para a realización do ensino nesta modalidade as posibilidades de utilización de medios telemáticos por parte dos alumnos/as.

Profesor D. David Cuevas Sánchez

Materias: COMPOSICIÓN I-II, CONXUNTO, H/C APLICADA I-II, ANA APLICADA I-II, NNTT I-II D, NNTT I-II E, NNTT I-II F, ANA I-II C, ANA I-II F.

AVALIACIÓN PRESENCIAL

Na modalidade de avaliación presencial seguiranse os sistemas de avaliación ordinaria, extraordinaria e alternativa establecidas nas programacións docentes das diferentes materias do departamento para o curso 21-22.

AVALIACIÓN SEMIPRESENCIAL

No suposto de ter que pasar a un ensino semipresencial, derivado dunha adaptación ou das recomendacións sanitarias que se establezan, caben dous supostos para os exercicios de control ou probas establecidas nas programacións docentes:

-Se fose posible realízalos presencialmente, realizaríanse desta forma.

-Se non fose posible realízalos presencialmente, realizaríanse a través de medios telemáticos.

Deberase ter en conta para a realización do ensino nesta modalidade as posibilidades de utilización de medios telemáticos por parte dos alumnos/as.

AVALIACIÓN NON PRESENCIAL

Os exercicios de control ou probas establecidas nas programacións docentes realizaríanse a través de medios telemáticos.

Deberase ter en conta para a realización do ensino nesta modalidade as posibilidades de utilización de medios telemáticos por parte dos alumnos/as.

Profesor D. José Antonio Cantal Mariño

Materias: HC I-II A, HC I-II B, HC I-II C, HC I-II F, HC III-IV A, HC III-IV B, HC III-IV C, HC III-IV D, HC III-IV E, HC III-IV F, HC APL MCX I-II, HC APL MCX III-IV.

AVALIACIÓN PRESENCIAL

Na modalidade de avaliación presencial seguiranse os sistemas de avaliación ordinaria, extraordinaria e alternativa establecidos nas programacións docentes das diferentes materias para o curso 21-22. A entrega e revisión de tarefas será, en calquera caso, a través da aula virtual do centro.

AVALIACIÓN SEMIPRESENCIAL

No suposto de ter que pasar a un ensino semipresencial, derivado dunha adaptación ou das recomendacións sanitarias que se establezan, caben dous supostos para os exercicios de control ou probas establecidas nas programacións docentes:

-Se fose posible realízalos presencialmente, realizaríanse desta forma.

-Se non fose posible realízalos presencialmente, realizaríanse a través de medios telemáticos.

Deberase ter en conta para a realización do ensino nesta modalidade as posibilidades de utilización de medios telemáticos por parte dos alumnos/as.

AVALIACIÓN NON PRESENCIAL

Os exercicios de control ou probas establecidas nas programacións docentes realizaríanse a través de medios telemáticos.

Deberase ter en conta para a realización do ensino nesta modalidade as posibilidades de utilización de medios telemáticos por parte dos alumnos/as.

Profesor D. Juan M. Eiras Tojo

Materias: INSTRUMENTACIÓN I-II, INSTRUMENTACIÓN III-IV, INSTRUMENTACIÓN VI, INSTRUMENTACIÓN VII-VIII, TALLER 2.º A, TALLER 2º B, NNTT I-II A, NNTT I-II B, NNTT I-II C, ANA III-IV B, ANA III-IV C, ANA III-IV D, ANA III-IV F.

AVALIACIÓN PRESENCIAL

Na modalidade de avaliación presencial seguiranse os sistemas de avaliación ordinaria, extraordinaria e alternativa establecidos nas programacións docentes das diferentes materias para o curso 21-22.

AVALIACIÓN SEMIPRESENCIAL

Se se puideran realizar probas escritas presenciais seguiríase o estipulado no sistema de avaliación presencial. De non poder realizarse probas escritas presenciais seguiríase o sistema de avaliación non presencial.

AVALIACIÓN NON PRESENCIAL

Se a situación sanitaria o requirise, o exame final susbstituirase pola entrega dos traballos que determine o profesor.

Profesor D. Jacobo Gaspar Grandal
Materias: ANA III-IV A, ANA I-II A, ANA I-II B, ANA APL MCX I-II.
AVALIACIÓN PRESENCIAL
Seguirase o contemplado na programación para a avaliación ordinaria, alternativa e extraordinaria.
AVALIACIÓN SEMIPRESENCIAL
Se se puideran realizar probas escritas presenciais seguiríase o estipulado no sistema de avaliación presencial. De non poder realizarse probas escritas presenciais seguiríase o sistema de avaliación non presencial.
AVALIACIÓN NON PRESENCIAL
Substituiríase a realización de probas escritas presenciais pola entrega e defensa telemática de traballos.

Programación Docente de Acústica aplicada á composición

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA TECNOLOXÍA MUSICAL

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso	2.º curso		3.º curso		4.º curso			COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE			3						Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Pablo Beltrán Sobrado				pablobeltran@csmvigo.com				Mércores 20 – 21 h.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Fundamentos de acústica aplicada á música e emprego de ferramentas propias do audio dixital para a comprensión do fenómeno acústico. Deseño de materiais acústicos para a composición por ordenador. Comprensión dos medios de reprodución electrónica do son e estudo de mesturas (acústica e electrónica).
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Tecnoloxías aplicadas á composición; Acústica Xeral
TRANSVERSAIS	T1, T3, T4, T16
XERAIS	X5, X8, X9, X20, X22, X24
ESPECÍFICAS	EC4, EC5, EC6, EC7, EC8

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer os conceptos básicos do tratamento do son, analóxicos e dixitais.	T1, T4, T16, X5, X8, X9, EC4, EC5
2. Coñecer as ferramentas dixitais para a comprensión do fenómeno acústico.	T1, T3, T16, X5, X8, X9, X20, X24, EC4, EC6, EC8
3. Coñecer e comprender o deseño de materiais acústicos para a composición por ordenador.	T1, T3, T4, T16, X5, X8, X9, X24, EC4, EC5, EC8
4. Comprender os medios de reprodución electrónica do son, e as mesturas.	T1, T3, T4, X5, X8, X20, EC4, EC5, EC7, EC8

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Características do sonanalóxico e dixital.	1. Son e ruído. Amplitude, frecuencia, timbre e tempo. Tipos de formas de onda. Concepto de envolvente no tempo.	1
2. A conversión analóxico/dixital.	2. Frecuencia de muestreo e resolución en bits. Frecuencia nyquist e aliasing.	1
3. Ferramentas de análise e manipulación de son.	3. Estudo do programa sonic visualiser. Interpretación de espectrogramas, sonogramas e outras representacións gráficas do son.	1
4. Síntese do son. Sintetizadores.	4. Estudo do programa libre Spear para comprender os diferentes tipos de síntese aditiva, sustractiva, granular, e outras. Sintetizadores históricos analóxicos. Sintetizadores virtuais. Hardware e software.	6
5. Deseño de materiais acústicos.	5. Uso de diferentes ferramentas de edición de audio coma soundforge, adobe audition, spear, reaper, etc..., e de diferentes procesos de edición, mestura e masterizaición, para o seu uso na creación de materiais sonoros compositivos. Xeración de materiais sonoros básicos a través de plugins, como Iris2, morphine, argtlunar, e outros.	7
6. Visión histórica e tendencias no campo da creación electrónica do son e da acústica na composición.	6. Historia da creación artificial do son. Primeiros instrumentos electromecánicos e eléctricos: fundamentos acústicos. Novos dispositivos e o ordenador. Música concreta e música electroacústica.	1
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
----------------------------------	-------------------	-----------------------	-------------

Clases prácticas	12		12
Exposición traballos	5		5
Avaliación	1		1
Revisión do exame	1		1
Titorías	1		1
Traballo persoal		70	70
Total de horas por cuatrimestre			90

Avaliación inicial

A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.

Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dun exercicio – traballo final da materia	Todas	60%
Traballo persoal	Realización dos exercicios propostos na aula para a súa consecución na casa	Todas	40%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Realización dun exercicio – traballo final da materia	Todas	60%
Traballo persoal	Realización dos exercicios propostos na aula para a súa consecución na casa	Todas	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dun exercicio – traballo final da materia	Todas	80%
Traballo persoal	Realización dos exercicios propostos na aula para a súa consecución na casa	Todas	20%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Realización dun exercicio – traballo final da materia	Todas	80%
Traballo persoal	Realización dos exercicios propostos na aula para a súa consecución na casa	Todas	20%

* Soamente se fai a ponderación final se o alumno supera as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria como na extraordinaria)

Se a situación sanitaria o requirise, a porcentaxe do exame substituirase pola entrega dos traballos que determine o profesor. Polo tanto a porcentaxe do exame engadiríase a do rendemento do traballo persoal.

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Agulló, Joachim - Acústica musical", Prensa Científica (Libros de Investigación y Ciencia), Barcelona, 1989
Calvo-Manzano, Antonio - Acústica físico-musical.
Carrión, A. - Diseño acústico de espacios arquitectónicos - Ediciones UPC, Barcelona, 1998
De Diego, A. M. & Merino, M. - Fundamentos físicos de la música. ICE Universidad de Valladolid, 1988
Fdez. de la Gándara, Gonzalo & Lorente, M. - Acústica musical. Henríquez, Luís L. - Acústica Musical
Meyer, Jurgen - Acoustics and the performance of music. Verlag das Musikinstrument, Frankfurt am Main, 1978
Núñez, Adolfo - Informática y electrónica musical. Paraninfo S. A., Madrid, 1992
Pierce, John - Los sonidos de la música. Prensa Científica, Barcelona, 1985
Reck Kiranda, Eduardo - Perspectivas para el siglo XXI. Ed. Música y nuevas tecnologías. Recuero López, Manuel - Acústica arquitectónica aplicada. Paraninfo, Madrid, 2000
Riemann, H.- Teoría General de la Música.
Roederer, Juan G. - Acústica e Psicoacústica da Música. Ed. Ricordi.
Rumsey, Francis & McCormick, Tim - Sonido y Grabación. Introducción a las técnicas sonoras. Savioli, Carlos Umber to - Acústica Práctica". Librerías y Editorial Alsina, 1992
Schaefer, - Tratado de los objetos musicales

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA
Conservatorio Superior de Música de Vigo

CSMV
CONSERVATORIO SUPERIOR
DE MÚSICA DE VIGO

galicia

Tribaldos, Clemente - Sonido profesional. Paraninfo S. A., Madrid, 1999

Programación Docente de ANÁLISE APLICADA Á COMPOSICIÓN I

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso	2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	2
ETCS/ CUADRIMESTRE	3								Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Diego David Cuevas Sánchez				davidcuevas@csmvigo.com				Martes 15 h.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da obra musical a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Coñecemento dos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas. Estudo do repertorio musical e do seu contexto: principais compositores/as, escolas e tendencias da creación musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	O estudo da obra musical a través dos seus materiais construtivos, dos fundamentos estéticos e estilísticos ou dos criterios que interveñen na súa comprensión e valoración, relaciona esta disciplina, non só coas da especialidade de composición, senon tamén cás relacionadas coa interpretación, a historia da música, a socioloxía musical, a orquestra ou o coro, entre outras, durante o período comprendido desde o Barroco e o final do século XIX.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8, T14
XERAIS	X1, X10, X11, X12, X13, X15, X25
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC7, EC10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Estudar as obras musicais a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración.	TODAS
2. Aplicar a análise formal i estilística ao repertorio musical do período antigo.	TODAS
3. Coñecer os fundamentos estéticos e estilísticos dos principios compositores do período antigo.	T2, T8, T9, T10, X10, X14, X23, E1, E2, E3
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados. Lograr o estudo autónomo dunha partitura coas ferramentas de traballo que se exerciten durante o curso.	T1, T3, T6, T8, T15, X4, X12, X15, E2, E3, E7
5. Coñecer as principais características e aplicacións das diversas metodoloxías analíticas.	T4, T8, X7, X8, X15, X16, X26, E2, E7
6. Fomentar o interese pola música e as técnicas compositivas empregadas nos períodos máis significativos.	T4, T8, X7, X8, X15, X16, X26, E2, E7

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Introducción á análise musical	1.1. A análise musical en perspectiva histórica. 1.2. Principais enfoques, técnicas e metodoloxías	3
2. O nacemento da polifonía	2.1. Modalidade. Consoancia e disonancia. 2.2. A escola de Nôtre-Dame de Paris	2
3. A Ars Antiqua	3.1 Características. Técnicas compositivas e notación. 3.2 Motete e Conductus	2
4. A Ars Nova	4.1 Características. Modalidade, notación e principais xéneros	3
5. O Renacemento musical	5.1 Etapas e características. 5.2 Música relixiosa. Motete e Misa. 5.3 A música profana. O madrigal renacentista	7
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de	2		2

actuación por parte do profesorado			
Clases prácticas: Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.	36		36
Busca de información		12	12
Traballo persoal		40	40
Total de horas por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	1. Actitude na clase e participación activa (5%) 2. Realización de traballos diarios (15%)	Todas	20%
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita	Todas	80%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita.	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita.	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita.	Todas	100%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Atlas, Allan W.: La música del Renacimiento. Ed. Ed. Akal, 2000
 Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
 Downs, Philip G.: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998.
 Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
 Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
 Grout e Palisca: Historia da música occidental, vols. I e II. Ed. Alianza, 1984.
 Hoppin, R.H.: La música medieval. Madrid, Ed. Akal, 2000.
 Kühn, Clemens: Historia de la composición musical. Barcelona, Idea Books, 2003
 Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998
 LaRue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
 Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
 Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988
 Plantinga, León. La música romántica. Madrid: Ed. Akal, 1992.

9. Observacións

Programación Docente de ANÁLISE APLICADA Á COMPOSICIÓN II

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso	2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	2
ETCS/ CUADRIMESTRE		3							Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Diego David Cuevas Sánchez				davidcuevas@csmvigo.com				Martes 15 h.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da obra musical a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Coñecemento dos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas. Estudo do repertorio musical e do seu contexto: principais compositores/as, escolas e tendencias da creación musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	O estudo da obra musical a través dos seus materiais construtivos, dos fundamentos estéticos e estilísticos ou dos criterios que interveñen na súa comprensión e valoración, relaciona esta disciplina, non só coas da especialidade de composición, senon tamén cás relacionadas coa interpretación, a historia da música, a socioloxía musical, a orquestra ou o coro, entre outras, durante o período comprendido desde o Barroco e o final do século XIX.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8, T14
XERAIS	X1, X10, X11, X12, X13, X15, X25
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC7, EC10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Estudar as obras musicais a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración.	TODAS
2. Aplicar a análise formal i estilística ao repertorio musical do Barroco.	TODAS
3. Coñecer os fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores do Barroco.	T2, T8, T9, T10, X10, X14, X23, E1, E2, E3
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados. Lograr o estudo autónomo dunha partitura coas ferramentas de traballo que se exerciten durante o curso.	T1, T3, T6, T8, T15, X4, X12, X15, E2, E3, E7
5. Coñecer as principais características e aplicacións das diversas metodoloxías analíticas.	T4, T8, X7, X8, X15, X16, X26, E2, E7
6. Fomentar o interese pola música e as técnicas compositivas empregadas nos períodos máis significativos.	T4, T8, X7, X8, X15, X16, X26, E2, E7

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Introducción á música do período Barroco	1.1. Características estilísticas e estéticas. 1.2. Principais autores e períodos dentro da música barroca. 1.3. Principios formais e teorías en relación á forma na música do barroco	2
2. A Fuga	2.1. Contrapunto e formas musicais. 2.2. As fugas para instrumento de tecla	4
3. A música vogal no Barroco	3.1. Ópera. 3.2. Cantata. 3.3. Oratorio. 3.4. Paixón	5
4. A música instrumental	4.1. Concerto grosso 4.2. Concerto solista. 4.3. Suite 4.4. Sonata da chiesa. 4.5. Sonata da camera	6
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de	2		2

actuación por parte do profesorado			
Clases prácticas: Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.	36		36
Busca de información		12	12
Traballo persoal		40	40
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	1. Actitude na clase e participación activa (5%) 2. Realización de traballos diarios (15%)	Todas	20%
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita	Todas	80%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita	Todas	100%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Atlas, Allan W.: La música del Renacimiento. Ed. Ed. Akal, 2000
 Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
 Downs, Philip G.: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998.
 Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
 Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
 Grout e Palisca: Historia da música occidental, vols. I e II. Ed. Alianza, 1984.
 Hoppin, R.H.: La música medieval. Madrid, Ed. Akal, 2000.
 Kühn, Clemens: Historia de la composición musical. Barcelona, Idea Books, 2003
 Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998
 LaRue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
 Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
 Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988
 Plantinga, León. La música romántica. Madrid: Ed. Akal, 1992.

9. Observacións

Programación Docente de ANÁLISE APLICADA Á COMPOSICIÓN III

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	2
ETCS/ CUADRIMESTRE			3						Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Carlos Cambeiro Alís				carloscambeiro@csmvigo.com				Xoves, 12-13 h.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da obra musical a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Coñecemento dos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas. Estudo do repertorio musical e do seu contexto: principais compositores/as, escolas e tendencias da creación musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	O estudo da obra musical a través dos seus materiais construtivos, dos fundamentos estéticos e estilísticos ou dos criterios que interveñen na súa comprensión e valoración, relaciona esta disciplina, non só coas da especialidade de composición, senon tamén cás relacionadas coa interpretación, a historia da música, a socioloxía musical, a orquestra ou o coro, entre outras, durante o Preclasicismo e o Clasicismo.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8, T14
XERAIS	X1, X10, X11, X12, X13, X15, X25
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC7, EC10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Estudar as obras musicais a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración.	TODAS
2. Aplicar a análise formal i estilística ao repertorio musical do Preclasicismo e Clasicismo.	TODAS
3. Coñecer os fundamentos estéticos e estilísticos dos principios compositores do Preclasicismo e Clasicismo.	T2, T8, T9, T10, X10, X14, X23, E1, E2, E3
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados. Lograr o estudo autónomo dunha partitura coas ferramentas de traballo que se exerciten durante o curso.	T1, T3, T6, T8, T15, X4, X12, X15, E2, E3, E7
5. Coñecer as principais características e aplicacións das diversas metodoloxías analíticas.	T4, T8, X7, X8, X15, X16, X26, E2, E7
6. Fomentar o interese pola música e as técnicas compositivas empregadas nos períodos máis significativos.	T4, T8, X7, X8, X15, X16, X26, E2, E7

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. O Pre-clasicismo	1.1. O Rococó e o Estilo Galante. O Sturm und Drang e o Empfindsamer Still. 1.2. A música para teclado, clave e conxunto	1
2. Música orquestral	2.1. Sinfonía e concerto. 2.2. A Escola de Manheim	4
3. A sonata no Pre-clasicismo	3.1. Domenico Scarlatti. 3.2. Padre Soler. 3.3. Johann Stamitz	
4. O Clasicismo musical		

5. As formas de sonata e os xéneros no Clasicismo	4.1. Periodificación. 4.2. Características 5.1. Haydn e Mozart. Piano, cuarteto, sinfonía e concerto 5.2. Beethoven. Sonata para piano, cuarteto, sinfonía e concerto 5.3. A forma sonata despois de Beethoven. A sonata en Schubert. 5.4. A ópera no Clasicismo. Tipoloxía e evolución. Ober tura, aria e recitativo 5.5 O lied no Clasicismo	4 1 7
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

AVALIACIÓN INICIAL

A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS*	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	30		30
Avaliación inicial	2		2
Avaliación final	2		2
Busca de información		6	6
Traballo persoal		50	50
Total de horas por cuatrimestre			90

*Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas, na súa totalidade ou parcialmente, por sesións telemáticas non presenciais.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA*			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)*			
Traballo persoal	Actitude na clase e traballo diario Entrega de traballos, cunha antelación mínima de oito días á data do exame. Ver apartado 9.	Todas	20% 40%
Exame escrito	Exames tipo test e/ou proba escrita.	Todas	40%
As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Dicembro-)*			
Traballo persoal	Entrega de traballos, cunha antelación mínima de oito días á data do exame. Ver apartado 9.	Todas	40%
Exame escrito	Exames tipo test e/ou proba escrita.	Todas	60%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)*			
Traballo persoal	Entrega de traballos, cunha antelación mínima de oito días á data do exame. Ver apartado 9.	Todas	40%
Exame escrito	Exames tipo test e/ou proba escrita.	Todas	60%
EXTRAORDINARIA*			
Traballo persoal	Entrega de traballos, cunha antelación mínima de oito días á data do exame. Ver apartado 9.	Todas	40%
Exame escrito	Exames tipo test e/ou proba escrita.	Todas	60%

* Soamente se fai a ponderación final se o alumno realiza as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria, alternativa como na extraordinaria).

Se a situación sanitaria o requirise, o exame ou o traballo persoal substituirase pola entrega dos traballos que determine o profesor.

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non

realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Atlas, Allan W.: La música del Renacimiento. Ed. Ed. Akal, 2000
Hoppin, R.H.: La música medieval. Madrid, Ed. Akal, 2000.
Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
Grout e Palisca: Historia da música occidental, vols. I e II. Ed. Alianza, 1984.
G. Downs, Philip: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998.
Pantinga, Leon. La música romántica. Madrid: Ed. Akal, 1992.
Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
For te, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
Kühn, Clemens: Historia de la composición musical. Barcelona, Idea Books, 2003
Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998
La Rue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988

9. Observacións

TRABALLO PERSOAL/ REALIZACIÓN DE TRABALLOS:

Sonata en Sim, H. 245, de Carl Philip Enmanuel Bach; Seis sonatas a tres voces (o para orquesta) op. 1, nº 1, en DoM de Stamitz; Sonatas K. 491 y K. 544 de D. Scarlatti; Sinfonía nº 49 de Haydn (mov. I); Sonatas para piano nº 3 de Beethoven (mov. III) e nº 27 de Beethoven (mov. I); Cuarteto nº 16, K. 428, de Mozart (movs. I-II); Concierto para piano y orquesta nº 3 de Beethoven (mov. I y III); Aria de Dª Elvira de Don Giovanni de Mozart.

Programación Docente de ANÁLISE APLICADA Á COMPOSICIÓN IV

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

BACH. EN ENFERMERÍA E TÉCNICAS DE EMERXENCIA										
ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	2
ETCS/ CUADRIMESTRE				3					Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Carlos Cambeiro Alís				carloscambeiro@csmvigo.com				Xoves, 12-13 h.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da obra musical a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Coñecemento dos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas. Estudo do repertorio musical e do seu contexto: principais compositores/as, escolas e tendencias da creación musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	O estudo da obra musical a través dos seus materiais construtivos, dos fundamentos estéticos e estilísticos ou dos criterios que interveñen na súa comprensión e valoración, relaciona esta disciplina, non só coas da especialidade de composición, senon tamén cás relacionadas coa interpretación, a historia da música, a socioloxía musical, a orquestra ou o coro, entre outras, durante o Romanticismo e outras correntes de fin do século XIX.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8, T14
XERAIS	X1, X10, X11, X12, X13, X15, X25
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC7, EC10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Estudar as obras musicais a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración.	TODAS
2. Aplicar a análise formal i estilística ao repertorio musical do Romanticismo e outras correntes de fin do século XIX.	TODAS
3. Coñecer os fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores do Romanticismo e outras correntes de fin do século XIX.	T2, T8, T9, T10, X10, X14, X23, E1, E2, E3
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados. Lograr o estudo autónomo dunha partitura coas ferramentas de traballo que se exerciten durante o curso.	T1, T3, T6, T8, T15, X4, X12, X15, E2, E3, E7
5. Coñecer as principais características e aplicacións das diversas metodoloxías analíticas.	T4, T8, X7, X8, X15, X16, X26, E2, E7
6. Fomentar o interese pola música e as técnicas compositivas empregadas nos períodos máis significativos.	T4, T8, X7, X8, X15, X16, X26, E2, E7

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. O Romanticismo	1. Herdanza do Clasicismo 1.1. Periodificación. 1.2. Características	1
2. Principais compositores	2.1. Invención musical 2.2. Busca de novas cores 2.3. Novos instrumentos 2.4. Brahms, Berlioz, Bruckner, Liszt, etc.	5
3. Novas formas	3.1 O poema sinfónico	
4. A gran ópera e o Gran Ballet		

5. Epígonos do Romanticismo	4. A gran ópera da segunda metade de século. O Gran Ballet 4.1 Italia 4.2. Francia 4.3. Alemaña 4.4 Rusia 5. Nacionalismos e outras correntes de fin de século. 5.1 Busca de límites formais e sonoros. Sinfonía, lied sinfónico e poema sinfónico. Mahler, Bruckner, Franck e Strauß 5.2 Rusia, Chequia, Eslovaquia, Polonia, España, Finlandia, etc. 5.3 O Realismo; Bizet. O Verismo; Puccini	2 3 6
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

AVALIACIÓN INICIAL

A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS*	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	30		30
Avaliación inicial	2		2
Avaliación final	2		2
Busca de información		6	6
Traballo persoal		50	50
Total de horas por cuadrimestre			90

*Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas, na súa totalidade ou parcialmente, por sesións telemáticas non presenciais.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIA S AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA*			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)*			
Traballo persoal	Actitude na clase e traballo diario Entrega de traballos, cunha antelación mínima de oito días á data do exame. Ver apartado 9.	Todas	20% 40%
Exame escrito	Exames tipo test e/ou proba escrita.	Todas	40%
As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)*			
Traballo persoal	Entrega de traballos, cunha antelación mínima de oito días á data do exame. Ver apartado 9.	Todas	40%
Exame escrito	Exames tipo test e/ou proba escrita.	Todas	60%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)*			
Traballo persoal	Entrega de traballos, cunha antelación mínima de oito días á data do exame. Ver apartado 9.	Todas	40%
Exame escrito	Exames tipo test e/ou proba escrita.	Todas	60%
EXTRAORDINARIA*			
Traballo persoal	Entrega de traballos, cunha antelación mínima de oito días á data do exame. Ver apartado 9.	Todas	40%
Exame escrito	Exames tipo test e/ou proba escrita.	Todas	60%

* Soamente se fai a ponderación final se o alumno realiza as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria, alternativa como na extraordinaria).

Se a situación sanitaria o requirise, o exame ou o traballo persoal substituirase pola entrega dos traballos que determine o profesor.

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si

os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Atlas, Allan W.: La música del Renacimiento. Ed. Ed. Akal, 2000
 Hoppin, R.H.: La música medieval. Madrid, Ed. Akal, 2000.
 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
 Grout e Palisca: Historia da música occidental, vols. I e II. Ed. Alianza, 1984.
 G. Downs, Philip: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998.
 Pantinga, Leon. La música romántica. Madrid: Ed. Akal, 1992.
 Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
 For te, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
 Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
 Kühn, Clemens: Historia de la composición musical. Barcelona, Idea Books, 2003
 Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998
 La Rue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
 Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
 Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988

9. Observacións

TRABALLO PERSOAL/ REALIZACIÓN DE TRABALLOS:

Lieder nº 1 e 10 do op. 48 de Schumann; Intermezzo nº 2 op. 117 de Brahms; Concierto para piano y orquesta nº 1 de Liszt S. 124; Sinfonía nº5 en SibM de Bruckner (Scherzo); preludio, Coral y Fuga de C. Franck (ver. piano); Dúo de Otello y Desdémona: Già nella notte densa s'estingue ogni clamor (final acto I); Trío: Hab' mir's gelobt de El Caballero de la Rosa de R. Strauss (final acto III); Canciones para los niños muertos (nº 2) y Adagietto de la 5ª Sinfonía de Mahler; Suite Española nº 1 de I. Albéniz (Nos 5-Asturias y 7-Castilla).

Programación Docente de ANÁLISE APLICADA Á MUSICOLOXÍA I

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXE E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	MUSICOLOXÍA								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE	1,5								Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. JACOBO GASPAR GRANDAL				jacobogaspar@csmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da obra musical a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Coñecemento e descrición dos diferentes métodos analíticos, e desenvolvemento da súa aplicación á investigación histórica. Estudo do repertorio musical e do seu contexto: principais compositores/as, escolas e tendencias da creación musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise das ensinanzas profesionais; Harmonía e contrapunto aplicada á musicoloxía
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8, T14
XERAIS	X1, X10, X11, X12, X13, X15, X25
ESPECÍFICAS	EM2, EM6, EM10, EM11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Estudar as obras musicais a par tir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que inter veñen na súa comprensión e valoración.	T2, X1, X10, X12
2. Aplicar a análise formal i estilística ao repertorio musical do Barroco.	T1, T3, T8, X10, X13, X15, EC2, EC6, EC10
3. Estudar e assimilar os fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores do Barroco.	X11, X12, EC6, EC10
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados.	T4, X11, X12, X25, EC2
5. Lograr o estudo autónomo dunha par titura coas ferramentas de traballo que se exerciten durante o curso para obter unha interpretación mais persoal e madura.	T1, T14, X2, X13, X15, X25, EC11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Barroco	1. Características xerais do estilo barroco. 1.1. Contexto histórico. 1.2. Formas e xéneros. 1.3. Harmonía. 1.4. Contrapunto. 1.5. Ritmo. 1.6. Melodía. 1.7. As diferentes escolas barrocas. 1.8. O baixo continuo.	2
	2. As grandes formas da música vocal. 2.1. Ópera. 2.2. Cantata. 2.3. Oratorio. 2.4. Paixón.	4
	3. Concer to. 3.1. Concer to grosso. 3.2. Concer to solista.	4
	4. As formas contrapuntísticas:	4

4.1. O Ricercar. 4.2. A Invención. 4.3. A Fuga.	2
5. A Sonata:	
5.1. Sonata da chiesa. 5.2. Sonata da camera.	1
6. A Suite.	
Total de sesións por cuadrimestre	17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

AVALIACIÓN INICIAL

A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS*	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases	17		17
Avaliación	2		2
Realización tarefas		17	17
Traballo individual		9	9
Total de horas por cuadrimestre			45

*Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIA S AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	1. Diferenciar e recoñecer as características mais importantes dos diferentes xéneros e estilos traballados no cuadrimestre. 2. Identificar mediante a análise as formas empregadas na música dos períodos traballados no cuadrimestre, relacionando as mesmas cos demais parámetros musicais. 3. Analizar os diferentes parámetros que configuran a linguaxe musical (harmonía, ritmo, melodía, textura, timbre e dinámica) nas obras do repertorio musical dos períodos traballados no cuadrimestre, extraendo conclusións que permitan identificar un determinado autor ou corrente estilística. 4. Establecer relacións entre a música e o texto das obras musicais que abarquen vínculos formais e extramusicais. 5. Comprender o funcionamento a través da análise, da harmonía dos períodos traballados no cuadrimestre e a súa evolución, no que respecta aos seus elementos morfolóxicos e sintácticos.	Todas	50%
Traballo	Realización, entrega e presentación oral de traballo individual.	Todas	30%
Avaliación continua	1. Realizar correctamente as actividades que se plantexan, ou desenvolven, na clase. 2. Participar activamente nas actividades propostas.	Todas	20%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Dicembro-)			
Exame escrito	Ver avaliación ordinaria	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Ver avaliación ordinaria	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Ver avaliación ordinaria	Todas	100%

OBSERVACIÓNS SOBRE POSIBLES ESCENARIOS COVID-19

Dado que a materia será impartida de modo semipresencial, engádense a continuación soamente as modificacións na programación que ocasionaría a adopción da modalidade de ensino non presencial nalgún momento ao longo do curso.

- Impartición de clases por videoconferencia.
- Substitución do exame escrito da avaliación ordinaria por un exame realizado a través de medios telemáticos (unicamente no caso de que a presencialidade non fora posible no momento da avaliación).
- Substitución do exame escrito das restantes modalidades de avaliación (alternativa e extraordinaria) por un exame oral realizado por videoconferencia (unicamente no caso de que a presencialidade non fora posible no momento da avaliación).

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e a súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Grout e Palisca: Historia da música occidental, vols. I e II. Ed. Alianza, 1984.

Hill, John Walter Hill: La música barroca, Ed. Akal.

G. Downs, Philip: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998

Kühn, Clemens. Tratado da forma musical. Span Press Universitaria 1998.

Michels, Ulrich. Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982.

Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947

Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986

Dibelius, Ulrich: La música contemporánea a par tir de 1945. Ed. Akal. Downs, Phillip G. La música clásica. Madrid: Akal, 1998.

For te, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992

Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988

Lester, Joel. Enfoques analíticos de la música del siglo XX. Ed: Akal. Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982

Morgan, Rober t P. La música del siglo XX. Ed: Akal.

Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988

Plantinga, Leon. La música romántica. Akal.

Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria

Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967

Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria.

Programación Docente de ANÁLISE APLICADA Á MUSICOLOXÍA II

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXE E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	MUSICOLOXÍA								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso	2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE		1,5							Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Jacobo Gaspar Grandal				jacobogaspar@csmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da obra musical a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Coñecemento e descrición dos diferentes métodos analíticos, e desenvolvemento da súa aplicación á investigación histórica. Estudo do repertorio musical e do seu contexto: principais compositores/as, escolas e tendencias da creación musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas no cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise das ensinanzas profesionais; Harmonía e contrapunto aplicada á musicoloxía.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8, T14
XERAIS	X1, X10, X11, X12, X13, X15, X25
ESPECÍFICAS	EM2, EM6, EM10, EM11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Estudar as obras musicais a par tir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que inter veñen na súa comprensión e valoración.	T2, X1, X10, X12
2. Aplicar a análise formal i estilística ao repertorio musical do Preclasicismo e o Clasicismo.	T1, T3, T8, X10, X13, X15, EC2, EC6, EC10
3. Estudar e assimilar os fundamentos estéticos e estilísticos dos principios compositores do Preclasicismo e Clasicismo.	X11, X12, EC6, EC10
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados.	T4, X11, X12, X25, EC2
5. Lograr o estudo autónomo dunha par titura coas ferramentas de traballo que se exerciten durante o curso para obter unha interpretación mais persoal e madura.	T1, T14, X2, X13, X15, X25, EC11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Preclasicismo e Clasicismo	1. Características xerais do estilo pre-clásico e clásico. 1.1. Características socioculturais. 1.2. Formas. 1.3. O estilo galante. 1.4. O estilo sentimental.	2
	2. Da Suite á Sonata: A evolución da suite barroca á sonata clásica .	1
	3. Os principais compositores da transición. 3.1. C. Ph. Emanuel Bach. 3.2. J. C. Bach. 3.3. Scarlatti.	2
	4. Os principais compositores do clasicismo pleno. As formas de sonata. 4.1. Haydn. 4.2. Mozar t. 4.3. Beethoven. 4.4. Sonata. 4.5. Cuarteto. 4.6. Sinfonía. 4.7. Concerto.	9
	5. Sturm und Drang.	1
	6. Música vocal no Clasicismo.	2

Total de sesións por cuatrimestre			17
5. Metodoloxía e Planificación Docente			
AVALIACIÓN INICIAL			
A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.			
TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS*	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases	17		17
Avaliación	2		2
Realización tarefas		17	17
Traballo individual		9	9
Total de horas por cuatrimestre			45
*Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.			
6. Avaliación			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	1. Diferenciar e recoñecer as características máis importantes dos diferentes xéneros e estilos traballados no cuatrimestre. 2. Identificar mediante a análise as formas empregadas na música dos períodos traballados no cuatrimestre, relacionando as mesmas cos demais parámetros musicais. 3. Analizar os diferentes parámetros que configuran a linguaxe musical (harmonía, ritmo, melodía, textura, timbre e dinámica) nas obras do repertorio musical dos períodos traballados no cuatrimestre, extraendo conclusións que permitan identificar un determinado autor ou corrente estilística. 4. Establecer relacións entre a música e o texto das obras musicais que abarquen vínculos formais e extramusicais. 5. Comprender o funcionamento a través da análise, da harmonía dos períodos traballados no cuatrimestre e a súa evolución, no que respecta aos seus elementos morfolóxicos e sintácticos.	Todas	50%
Traballo	Realización, entrega e presentación oral de traballo individual.	Todas	30%
Avaliación continua	1. Realizar correctamente as actividades que se plantexan, ou desenvolven, na clase. 2. Participar activamente nas actividades propostas.	Todas	20%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Ver avaliación ordinaria	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Ver avaliación ordinaria	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Ver avaliación ordinaria	Todas	100%
OBSERVACIÓNS SOBRE POSIBLES ESCENARIOS COVID-19			
Dado que a materia será impartida de modo semipresencial, engádanse a continuación soamente as modificacións na programación que ocasionaría a adopción da modalidade de ensino non presencial nalgún momento ao longo do curso.			
- Impartición de clases por videoconferencia.			
- Substitución do exame escrito da avaliación ordinaria por un exame realizado a través de medios telemáticos (unicamente no caso de que a presencialidade			

non fora posible no momento da avaliación).

- Substitución do exame escrito das restantes modalidades de avaliación (alternativa e extraordinaria) por un exame oral realizado por videoconferencia (unicamente no caso de que a presencialidade non fora posible no momento da avaliación).

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e a súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Grout e Palisca: Historia da música occidental, vols. I e II. Ed. Alianza, 1984.
Hill, John Walter Hill: La música barroca, Ed. Akal.
G. Downs, Philip: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998
Kühn, Clemens. Tratado da forma musical. Span Press Universitaria 1998.
Michels, Ulrich. Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982.
Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
Dibelius, Ulrich: La música contemporánea a par tir de 1945. Ed. Akal. Downs, Phillip G. La música clásica. Madrid: Akal, 1998.
Forster, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
Lester, Joel. Enfoques analíticos de la música del siglo XX. Ed: Akal. Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Morgan, Robert P. La música del siglo XX. Ed: Akal.
Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988
Plantinga, Leon. La música romántica. Akal.
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria.

Programación Docente de ANÁLISE APLICADA Á MUSICOLOXÍA III

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXE E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	MUSICOLOXÍA								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE			1,5						Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. CARLOS CAMBEIRO ALÍS				carloscambeiro@csmvigo.com				XOVES; 12-13 H.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da obra musical a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Coñecemento e descrición dos diferentes métodos analíticos, e desenvolvemento da súa aplicación á investigación histórica. Estudo do repertorio musical e do seu contexto: principais compositores/as, escolas e tendencias da creación musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise das ensinanzas profesionais; Harmonía e contrapunto aplicada á musicoloxía.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8, T14
XERAIS	X1, X10, X11, X12, X13, X15, X25
ESPECÍFICAS	EM2, EM6, EM10, EM11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Estudar as obras musicais a par tir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que inter veñen na súa comprensión e valoración.	T2, X1, X10, X12
2. Aplicar a análise formal i estilística ao repertorio musical do Romanticismo.	T1, T3, T8, X10, X13, X15, EC2, EC6, EC10
3. Estudar e asimilar os fundamentos estéticos e estilísticos dos principios compositores do Romanticismo.	X11, X12, EC6, EC10
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados.	T4, X11, X12, X25, EC2
5. Lograr o estudo autónomo dunha par titura coas ferramentas de traballo que se exerciten durante o curso para obter unha interpretación mais persoal e madura.	T1, T14, X2, X13, X15, X25, EC11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Romanticismo	1. Características xerais do estilo romántico. 1.1. Periodificación. 1.2. Características estilísticas.	2
	2. O Lied. 2.1. O ciclo de lieder. 2.2. Principais compositores e ciclos.	4
	3. A Ópera no romanticismo. 3.1. A ópera italiana no século XIX. 3.2. Wagner .	4
	4. Música instrumental romántica. 4.1. A música para piano. 4.2. A música sinfónica. 4.3. O cuar teto de corda.	4
	5. Os compositores nacionalistas. 5.1. Modulación diatónica e cromática. 5.2. Progresións diatónicas e modulantes.	3
	Total de sesións por cuatrimestre	17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases	17		17
Avaliación	2		2
Realización tarefas		17	17

Traballo individual		9	9
Total de horas por cuatrimestre			45

*Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	1. Diferenciar e recoñecer as características mais importantes dos diferentes xéneros e estilos traballados no cuatrimestre. 2. Identificar mediante a análise as formas empregadas na música dos períodos traballados no cuatrimestre, relacionando as mesmas cos demais parámetros musicais. 3. Analizar os diferentes parámetros que configuran a linguaxe musical (harmonía, ritmo, melodía, textura, timbre e dinámica) nas obras do repertorio musical dos períodos traballados no cuatrimestre, extraendo conclusións que permitan identificar un determinado autor ou corrente estilística. 4. Establecer relacións entre a música e o texto das obras musicais que abarquen vínculos formais e extramusicales. 5. Comprender o funcionamento a través da análise, da harmonía dos períodos traballados no cuatrimestre e a súa evolución, no que respecta aos seus elementos morfolóxicos e sintácticos.	Todas	75%
Traballo persoal	1. Realizar correctamente as actividades que se plantexan, ou desenvolven, na clase. 2. Participar activamente nas actividades propostas.	Todas	25%

*Soamente se fai a ponderación final se o alumno realiza as dúas partes.

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Ver avaliación ordinaria	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Ver avaliación ordinaria	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Ver avaliación ordinaria	Todas	100%
ERASMUS			

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Grout e Palisca: Historia da música occidental, vols. I e II. Ed. Alianza, 1984.
 Hill, John Walter Hill: La música barroca, Ed. Akal.
 G. Downs, Philip: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998
 Kühn, Clemens. Tratado da forma musical. Span Press Universitaria 1998.
 Michels, Ulrich. Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982.
 Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
 Dibelius, Ulrich: La música contemporánea a par tir de 1945. Ed. Akal. Downs, Phillip G. La música clásica. Madrid: Akal, 1998.
 For te, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
 Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
 Lester, Joel. Enfoques analíticos de la música del siglo XX. Ed: Akal. Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
 Morgan, Rober t P. La música del siglo XX. Ed: Akal.
 Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988
 Plantinga, Leon. La música romántica. Akal.
 Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
 Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
 Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria.

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA
Conservatorio Superior de Música de Vigo

Programación Docente de ANÁLISE APLICADA Á MUSICOLOXÍA IV

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	TODOS AGÁS ETNO E COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE				1,5					Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. CARLOS CAMBEIRO ALÍS				carloscambeiro@csmvigo.com				Xoves, 12-13 h.	

2. Descriptor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da obra musical a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Coñecemento e descrición dos diferentes métodos analíticos, e desenvolvemento da súa aplicación á investigación histórica. Estudo do repertorio musical e do seu contexto: principais compositores/as, escolas e tendencias da creación musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise das ensinanzas profesionais; Harmonía e contrapunto
TRANSVERSAIS	T1, T2, T4, T7, T8, T10
XERAIS	X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17
ESPECÍFICAS	EI1, EI5, EP3

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Estudar as obras musicais a par tir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que inter veñen na súa comprensión e valoración.	X1, X3, X13, EP3
2. Aplicar a análise formal i estilística ao repertorio musical do século XX.	T1, T7, X10, EI5
3. Estudar e assimilar os fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores do século XX.	X1, X11, X12, X15, X17
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados.	X1, X10, EP3
5. Lograr o estudo autónomo dunha par titura coas ferramentas de traballo que se exerciten durante o curso para obter unha interpretación mais persoal e madura.	T2, T4, T8, T10, EI1

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Século XX	1. Características xerais da música no século XX. 1.1. Periodificación. 1.2. Características estilísticas.	2
	2. A música no cambio de século. 2.1. Posromanticismo. 2.2. Impresionismo. 2.3. Linguaxes nacionalistas. 2.4. Scriabin.	4
	3. Neoclasicismo. 3.1. Características. 3.2. Principais autores.	4
	4. A Escola de Viena. 4.1. Características e periodificación. 4.2. Período atonal. 4.3. Período dodecafónico.	4
	5. A segunda metade do S. XX. 5.1. A música na segunda metade do século XX. 5.2. Características xerais. 5.3. Principais correntes.	3
	Total de sesións por cuatrimestre	17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases	17		17
Avaliación	2		2
Realización tarefas/ traballo individual		26	26
Total de horas por cuatrimestre			60
Avaliación inicial			

A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.

Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	1. Diferenciar e recoñecer as características mais importantes dos diferentes xéneros e estilos traballados no cuadrimestre. 2. Identificar mediante a análise as formas empregadas na música dos períodos traballados no cuadrimestre, relacionando as mesmas cos demais parámetros musicais. 3. Analizar os diferentes parámetros que configuran a linguaxe musical (harmonía, ritmo, melodía, textura, timbre e dinámica) nas obras do repertorio musical dos períodos traballados no cuadrimestre, extraendo conclusións que permitan identificar un determinado autor ou corrente estilística. 4. Establecer relacións entre a música e o texto das obras musicais que abarquen vínculos formais e extramusicales. 5. Comprender o funcionamento a través da análise, da harmonía dos períodos traballados no cuadrimestre e a súa evolución, no que respecta aos seus elementos morfolóxicos e sintácticos.	Todas	50%
Traballo	Realización, entrega e presentación oral de traballo individual.	Todas	30%
Avaliación continua	1. Realizar correctamente as actividades que se plantexan, ou desenvolven, na clase. 2. Participar activamente nas actividades propostas.	Todas	20%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Ver avaliación ordinaria	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Ver avaliación ordinaria	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Ver avaliación ordinaria	Todas	100%

ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Grout e Palisca: Historia da música occidental, vols. I e II. Ed. Alianza, 1984.
 Hill, John Walter Hill: La música barroca, Ed. Akal.
 G. Downs, Philip: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998
 Kühn, Clemens. Tratado da forma musical. Span Press Universitaria 1998.
 Michels, Ulrich. Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982.
 Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
 Dibelius, Ulrich: La música contemporánea a par tir de 1945. Ed. Akal. Downs, Phillip G. La música clásica. Madrid: Akal, 1998.
 For te, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
 Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
 Lester, Joel. Enfoques analíticos de la música del siglo XX. Ed: Akal. Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
 Morgan, Rober t P. La música del siglo XX. Ed: Akal.
 Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988

Plantinga, Leon. La música romántica. Akal.

Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria

Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967

Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria.

Programación Docente de ANÁLISE DA MÚSICA CONTEMPORÁNEA II

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN				ITINERARIO	COMPOSICIÓN			
CARÁCTER	B) Obrigatoria				TIPO DE CLASES	Colectiva			
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN				XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño			
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase
ETCS/ CUADRIMESTRE						3			Observacións
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA
	D. Carlos Cambeiro Alís				carloscambeiro@csmvigo.com				Xoves, 12-13 h.

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e análise da obra musical desde os inicios do século XX ata a actualidade, a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Afondamento nos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	O estudo da obra musical a través dos seus materiais construtivos, dos fundamentos estéticos e estilísticos ou dos criterios que interveñen na súa comprensión e valoración, relaciona esta disciplina, non só coas da especialidade de composición, senon tamén cás relacionadas coa interpretación, a historia da música, a socioloxía musical, a orquestra ou o coro, entre outras, desde os albores do século XX até a actualidade.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8
XERAIS	X4, X10, X11, X12, X13, X15, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC7, EC8, EC10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as diferentes técnicas da composición musical da primeira metade do século XX.	T1, T2, EC28
2. Comprender a evolución progresiva das técnicas de composición a partir dun eixe común de partida; así como o xurdimento doutras técnicas ó marxe dese punto de partida.	T1, T2, X10, EC7, EC8
3. Profundar no coñecemento e a práctica das diferentes etapas da creación musical desde a etapa da práctica común ata a actualidade.	T1, T2, T4, X10, EC7, EC10
4. Aprender a racionalizar os recursos técnicos adquiridos na análise de obras.	T1, T3, EC5, EC7
5. Adquirir a técnica e a musicalidade necesaria para desenvolverse no mundo da creación musical en calquera dos seus campos.	T1, T3, X7, X21, EC7, EC8

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. O Expresionismo.	1.1. Generalidades	1
2. A 2ª Escola de Viena. O dodecafonismo.	2.1. A. Schönberg - 2.2. A. Webern - 2.3. A. Berg - 2.4. A técnica dodecafónica	8
3. As vangardas históricas.	3.1. Microtonalidade - 3.2. Pre-experimentalismo	4
4. O período de entreguerras en España.	4.1. Movements e tendencias musicais - 4.2. Principais compositores	4
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS*	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.	1		1
Clases prácticas	17		17
Avaliacións	2		2
Traballo individual		70	70
Total de horas por cuadrimestre			90

*Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas, na súa totalidade ou parcialmente, por sesións telemáticas non presenciais.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA*			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)*			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	Todas	40%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar ao profesor, cunha antelación mínima dunha semana á data do exame, a análise escrita das obras mencionadas no apartado 9. Rendemento e actitude nas clases.	Todas	40%
As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)*			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	Todas	60%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar ao profesor, cunha antelación mínima dunha semana á data do exame, a análise escrita das obras mencionadas no apartado 9.	Todas	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)*			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	Todas	60%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar ao profesor, cunha antelación mínima dunha semana á data do exame, a análise escrita das obras mencionadas no apartado 9.	Todas	40%
EXTRAORDINARIA*			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	Todas	60%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar ao profesor, cunha antelación mínima dunha semana á data do exame, a análise escrita das obras mencionadas no apartado 9.	Todas	40%

* Soamente se fai a ponderación final se o alumno realiza as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria como na extraordinaria).

Se a situación sanitaria o requirise, o exame realizarase a través de medios telemáticos non presenciais.

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e a súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

GARCIA GAGO, J.: Tratado de contrapunto tonal y atonal. Barcelona: Clivis, 1977, p.152-186.
MORGAN, R. P.: Antología de la Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1998.
MORGAN, R. P.: La Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1994.
PERSICHETTI, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985.
ANTOKOLETZ, E.: La música de Béla Bartók: un estudio de la tonalidad y la progresión de la música del siglo XX. Cornellá, Barcelona: Idea Books, 2006.
ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Murcia: Master ediciones, 2000.
AULESTIA, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpue to, 1998.
CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. Valencia: Institució Alfons el Magnànim, 2003. ISBN 84-7822-400-9.
GARCÍA LABORDA, J. M.: Forma y estructura en la música del siglo XX (una aproximación analítica). Madrid: Alpue to, 1996.
GARCÍA LABORDA, J. M.: La música del siglo XX, 1890-1914 (vol.I). Madrid: Alpue to, 2000.
HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.
KAROLYI, O.: Introducción a la música del siglo XX. Madrid: Alianza, 2000.
LENDVAI, E.: Béla Bartók, un análisis de su música. Barcelona: Idea Boox, 2003.
LESTER, J.: Enfoques Analíticos de la Música del Siglo XX. Madrid: Akal, 2005.
MARCO, T.: Pensamiento musical y siglo XX. Madrid: Fundación Autor. SGAE, 2002.
PERLE, G.: Composición serial y atonalidad. Barcelona: Idea Books, 1999.
SOKOLOV, A. S.: Composición musical en el siglo XX- dialéctica de la creación. Granada: Zöller & Lévy, 2005.

9. Observacións

CONTIDOS DO TRABALLO PERSOAL PARA A AVALIACIÓN CUADRIMESTRAL

O alumno deberá entregar unha semana antes do exame os traballos que a continuación se indican:

- Suite op.25 (Minuetto e Gavotte), de Shoenberg; Cuarteto de cuerda op.28, e Seis Bagatelas para cuarteto de cuerda op.9, de Webern; Density 21.5; Ionization, e Hyperprisms de Varèse; Variaciones para piano, de Copland.

Programación Docente de ANÁLISE DA MÚSICA CONTEMPORÁNEA III

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE							3		Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. CARLOS CAMBEIRO ALÍS				carloscambeiro@csmvigo.com				XOVES, 12-13 H.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e análise da obra musical desde os inicios do século XX ata a actualidade, a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Afondamento nos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	O estudo da obra musical a través dos seus materiais construtivos, dos fundamentos estéticos e estilísticos ou dos criterios que interveñen na súa comprensión e valoración, relaciona esta disciplina, non só coas da especialidade de composición, senon tamén cás relacionadas coa interpretación, a historia da música, a socioloxía musical, a orquestra ou o coro, entre outras, desde os albores do século XX até a actualidade.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8
XERAIS	X4, X10, X11, X12, X13, X15, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC7, EC8, EC10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as diferentes técnicas da composición musical desde a etapa da práctica común ata a actualidade.	T1, T2, EC28
2. Comprender a evolución progresiva das técnicas de composición a partir dun eixe común de partida; así como o xurdimento doutras técnicas ó marxe dese punto de partida.	T1, T2, X10, EC7, EC8
3. Profundar no coñecemento e a práctica das diferentes etapas da creación musical desde a etapa da práctica común ata a actualidade.	T1, T2, T4, X10, EC7, EC10
4. Aprender a racionalizar os recursos técnicos adquiridos na análise de obras.	T1, T3, EC5, EC7
5. Adquirir a técnica e a musicalidade necesaria para desenvolverse no mundo da creación musical en calquera dos seus campos.	T1, T3, X7, X21, EC7, EC8

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A música no continente americano	1.1 Principais compositores: Copland, Carter, Piston, ...	2
2. Unha nova etapa	2.1. Despois da segunda gran guerra. 2.2. Principais compositores: Messiaen, Ligeti, Boulez...	7
3. Estructuralismo e texturalismo	3.1. Ligeti. 3.2. Outros compositores.	5
4. Aleatoriedade e vangardas non seriais. A nova simplicidade.	4.1. Indeterminación, aleatoriedade. 4.2. Minimalismos	3
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS*	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.	1		1
Clases prácticas	17		17
Avaliacións	2		2
Traballo individual		70	70
Total de horas por cuadrimestre			90

*Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas, na súa totalidade ou parcialmente, por sesións telemáticas non presenciais.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA*			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)*			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	Todas	40%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar ao profesor, cunha antelación mínima dunha semana á data do exame, a análise escrita das obras mencionadas no apartado 9. Rendemento e actitude nas clases.	Todas	40% 20%
As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)*			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	Todas	60%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar ao profesor, cunha antelación mínima dunha semana á data do exame, a análise escrita das obras mencionadas no apartado 9.	Todas	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)*			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	Todas	60%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar ao profesor, cunha antelación mínima dunha semana á data do exame, a análise escrita das obras mencionadas no apartado 9.	Todas	40%
EXTRAORDINARIA*			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	Todas	60%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar ao profesor, cunha antelación mínima dunha semana á data do exame, a análise escrita das obras mencionadas no apartado 9.	Todas	40%

* Soamente se fai a ponderación final se o alumno realiza as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria como na extraordinaria).

Se a situación sanitaria o requirise, o exame realizarase a través de medios telemáticos non presenciais.

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e a súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

GARCIA GAGO, J.: Tratado de contrapunto tonal y atonal. Barcelona: Clivis, 1977, p.152-186.
MORGAN, R. P.: Antología de la Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1998.
MORGAN, R. P.: La Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1994.
PERSICHETTI, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985.
ANTOKOLETZ, E.: La música de Béla Bartók: un estudio de la tonalidad y la progresión de la música del siglo XX. Cornellá, Barcelona: Idea Books, 2006.
ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Murcia: Master ediciones, 2000.
AULESTIA, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1998.
CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. Valencia: Institució Alfons el Magnànim, 2003. ISBN 84-7822-400-9.
GARCÍA LABORDA, J. M.: Forma y estructura en la música del siglo XX (una aproximación analítica). Madrid: Alpuerto, 1996.
GARCÍA LABORDA, J. M.: La música del siglo XX, 1890-1914 (vol.I). Madrid: Alpuerto, 2000.
HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.
KAROLYI, O.: Introducción a la música del siglo XX. Madrid: Alianza, 2000.
LENDVAI, E.: Béla Bartók, un análisis de su música. Barcelona: Idea Boox, 2003.
LESTER, J.: Enfoques Analíticos de la Música del Siglo XX. Madrid: Akal, 2005.
MARCO, T.: Pensamiento musical y siglo XX. Madrid: Fundación Autor. SGAE, 2002.
PERLE, G.: Composición serial y atonalidad. Barcelona: Idea Books, 1999.
SOKOLOV, A. S.: Composición musical en el siglo XX- dialéctica de la creación. Granada: Zöller & Lévy, 2005.

9. Observacións

CONTIDOS DO TRABALLO PERSOAL PARA A AVALIACIÓN CUADRIMESTRAL

O alumno deberá entregar unha semana antes do exame os traballos que a continuación se indican:

- Lux aeterna, Atmosphères, y Études pour piano (Livre I, nº.1: "Desordre"), de G. Ligeti; Quartet pour la fin du temps (movs. I-II: "Liturgie de cristal" y "Vocalise, pour l'Ange qui annonce la fin du Temps") y Quatre études de rythme ("Mode de valeurs e d'intensités"), de O. Messiaen; Piano variations, de A. Copland; Kreuzspiel (mov. I), de K. Stockhausen; Novelette (mov. I: "Announcement"), de W. Lutoslawski; Music for pieces of wood, de S. Reich.

Programación Docente de ANÁLISE DA MÚSICA CONTEMPORÁNEA IV

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN				ITINERARIO	COMPOSICIÓN			
CARÁCTER	B) Obrigatoria				TIPO DE CLASES	Colectiva			
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN				XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño			
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase
ETCS/ CUADRIMESTRE								3	Observacións
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORIA
	D. CARLOS CAMBEIRO ALÍS				carloscambeiro@csmvigo.com				XOVES, 12-13 H.

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e análise da obra musical desde os inicios do século XX ata a actualidade, a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Afondamento nos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	O estudo da obra musical a través dos seus materiais construtivos, dos fundamentos estéticos e estilísticos ou dos criterios que interveñen na súa comprensión e valoración, relaciona esta disciplina, non só coas da especialidade de composición, senon tamén cás relacionadas coa interpretación, a historia da música, a socioloxía musical, a orquestra ou o coro, entre outras, desde os albores do século XX até a actualidade.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8
XERAIS	X4, X10, X11, X12, X13, X15, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC7, EC8, EC10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as diferentes técnicas da composición musical desde a Segunda Guerra Mundial até a actualidade.	T1, T2, EC28
2. Comprender a evolución progresiva das técnicas de composición a partir dun eixe común de partida; así como o xurdimento doutras técnicas ó marxe dese punto de partida.	T1, T2, X10, EC7, EC8
3. Profundar no coñecemento e a práctica das diferentes etapas da creación musical desde a etapa da práctica común ata a actualidade.	T1, T2, T4, X10, EC7, EC10
4. Aprender a racionalizar os recursos técnicos adquiridos na análise de obras.	T1, T3, EC5, EC7
5. Adquirir a técnica e a musicalidade necesaria para desenvolverse no mundo da creación musical en calquera dos seus campos.	T1, T3, X7, X21, EC7, EC8

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. O Serialismo no continente americano	1.1 Principais compositores	2
2. Retorno ao pasado	2.1. O novo romanticismo - 2.2. G. Rochberg, John Corigliano	2
3. Música concreta e música electrónica. Música espectral	3.1. Xenakis, Stockhausen - 3.2. Grisey, Murail...	5
4. Novos timbres instrumentais	4.1. A exploración tímbrica - 4.2. A nova complexidade	3
5. Novas grafías musicais	5.1. O grafismo musical - 5.2. Principais compositores	2
6. A música de vangarda española	6.1. A xeración do 51. - 6.2. As xeracións posteriores.	3

Total de sesións por cuadrimestre			17
5. Metodoloxía e Planificación Docente			
TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS*	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.	1		1
Clases prácticas	17		17
Avaliacións	2		2
Traballo individual		70	70
Total de horas por cuadrimestre			90
*Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas, na súa totalidade ou parcialmente, por sesións telemáticas non presenciais.			
6. Avaliación			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA*			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)*			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	Todas	40%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar ao profesor, cunha antelación mínima dunha semana á data do exame, a análise escrita das obras mencionadas no apartado 9. Rendemento e actitude nas clases.	Todas	40% 20%
As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)*			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	Todas	60%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar ao profesor, cunha antelación mínima dunha semana á data do exame, a análise escrita das obras mencionadas no apartado 9.	Todas	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)*			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	Todas	60%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar ao profesor, cunha antelación mínima dunha semana á data do exame, a análise escrita das obras mencionadas no apartado 9.	Todas	40%
EXTRAORDINARIA*			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 2 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	Todas	60%

Traballo persoal	O alumnado deberá entregar ao profesor, cunha antelación mínima dunha semana á data do exame, a análise escrita das obras mencionadas no apartado 9.	Todas	40%
* Soamente se fai a ponderación final se o alumno realiza as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria como na extraordinaria). Se a situación sanitaria o requirise, o exame realizarase a través de medios telemáticos non presenciais.			
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e a súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
GARCIA GAGO, J.: Tratado de contrapunto tonal y atonal. Barcelona: Clivis, 1977, p.152-186. MORGAN, R. P.: Antología de la Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1998. MORGAN, R. P.: La Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1994. PERSICHETTI, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985. ANTOKOLETZ, E.: La música de Béla Bartók: un estudio de la tonalidad y la progresión de la música del siglo XX. Cornellá, Barcelona: Idea Books, 2006. ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Murcia: Master ediciones, 2000. AULESTIA, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1998. CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. Valencia: Institució Alfons el Magnànim, 2003. ISBN 84-7822-400-9. GARCÍA LABORDA, J. Mª: Forma y estructura en la música del siglo XX (una aproximación analítica). Madrid: Alpuerto, 1996. GARCÍA LABORDA, J. Mª: La música del siglo XX, 1890-1914 (vol.I). Madrid: Alpuerto, 2000. HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984. KAROLYI, O.: Introducción a la música del siglo XX. Madrid: Alianza, 2000. LENDVAI, E.: Béla Bar tók, un análisis de su música. Barcelona: Idea Boox, 2003. LESTER, J.: Enfoques Analíticos de la Música del Siglo XX. Madrid: Akal, 2005. MARCO, T.: Pensamiento musical y siglo XX. Madrid: Fundación Autor. SGAE, 2002. PERLE, G.: Composición serial y atonalidad. Barcelona: Idea Books, 1999. SOKOLOV, A. S.: Composición musical en el siglo XX- dialéctica de la creación. Granada: Zöller & Lévy, 2005.			
9. Observacións			
CONTIDOS DO TRABALLO PERSOAL PARA A AVALIACIÓN CUADRIMESTRAL O alumno deberá entregar unha semana antes do exame os traballos que a continuación se indican: - Sonata para saxofón y piano, op. 167, de R. Alís, Semi-simple variations, de Milton Babbitt; O King (versión de cámara para una voz, flauta, clarinete, violín, violochello y piano), de L. Berio; Le Mar teau sans maître (mov. III: "l'Ar tisanat furieux", y mov. VI: "Boureaux de solitude"), de P. Boulez; Cadencia de piano, de C. Halffter; Ahmar-Aswhad, de J, Mª, Sánchez Verdú; Concierto para clavicémbalo y 5 instrumentos, de J. Soler; Voice, de T. Takemitsu; Herma y Empreintes, de I. Xenakis.			

Programación Docente de Análise I

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	TODOS AGÁS ETNO E COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso	2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE	2								Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Carlos Cambeiro Alís				carloscambeiro@csmvigo.com				Xoves 12-13 h.	
	D. Pablo Beltrán Sobrado				pablobeltran@csmvigo.com				Mércores 20 – 21 h.	
	D. David Cuevas Sánchez				davidcuevas@csmvigo.com				Martes 15 h.	
	D. Jacobo Gaspar Grandal				jacobogaspar@csmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da obra musical a partir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Coñecemento dos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas. Fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores/as, escolas e tendencias da creación musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise das ensinanzas profesionais; Harmonía e contrapunto
TRANSVERSAIS	T1, T2, T4, T7, T8, T10
XERAIS	X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17
ESPECÍFICAS	EI1, EI5, EP3

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Estudar as obras musicais a partir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración.	X1, X3, X13, EP3
2. Aplicar a análise formal e estilística ao repertorio musical do Barroco.	T1, T7, X10, EI5
3. Estudar e assimilar os fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores do Barroco.	X1, X11, X12, X15, X17
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados.	X1, X10, EP3
5. Lograr o estudo autónomo dunha partitura coas ferramentas de traballo que se exerciten durante o curso para obter unha interpretación máis persoal e madura.	T2, T4, T8, T10, EI1

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Barroco	1. Características xerais do estilo barroco. 1.1. Contexto histórico. 1.2. Formas e xéneros. 1.3. Harmonía. 1.4. Contrapunto. 1.5. Ritmo. 1.6. Melodía. 1.7. As diferentes escolas barrocas. 1.8. O baixo continuo.	2
	2. As grandes formas da música vocal. 2.1. Ópera. 2.2. Cantata. 2.3. Oratorio. 2.4. Paixón. -	4
	3. Concer to. 3.1. Concer to grosso. 3.2. Concer to solista	4
	4. As formas contrapuntísticas: 4.1. O Ricercar. 4.2. A Invención. 4.3. A Fuga	4
	5. A Sonata: 5.1. Sonata da chiesa. 5.2. Sonata da camera	2
	6. A Suite	1
	Total de sesións por cuatrimestre	17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases	25,5		25,5
Avaliación	2		2
Realización tarefas/ traballo individual		32,5	32,5
Total de horas por cuatrimestre			60

Avaliación inicial

A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.

Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			

Exame escrito	1. Diferenciar e recoñecer as características mais importantes dos diferentes xéneros e estilos traballados no cuatrimestre. 2. Identificar mediante a análise as formas empregadas na música dos períodos traballados no cuatrimestre, relacionando as mesmas cos demais parámetros musicais. 3. Analizar os diferentes parámetros que configuran a linguaxe musical (harmonía, ritmo, melodía, textura, timbre e dinámica) nas obras do repertorio musical dos períodos traballados no cuatrimestre, extraendo conclusións que permitan identificar un determinado autor ou corrente estilística. 4. Establecer relacións entre a música e o texto das obras musicais que abarquen vínculos formais e extramusicais. 5. Comprender o funcionamento a través da análise, da harmonía dos períodos traballados no cuatrimestre e a súa evolución, no que respecta aos seus elementos morfolóxicos e sintácticos. 6. Recoñecer auditivamente as características principais do estilo traballado no cuatrimestre (harmonía, melodía e forma).	Todas	75%
Traballo persoal	1. Realizar correctamente as actividades que se plantexan, ou desenvolven, na clase. 2. Participar activamente nas actividades propostas.	Todas	25%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Exame tipo test e/ou proba escrita.	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Exame tipo test e/ou proba escrita.	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Exame tipo test e/ou proba escrita.	Todas	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Grout e Palisca: Historia da música occidental, vols. I e II. Ed. Alianza, 1984.
 Hill, John Walter Hill: La música barroca, Ed. Akal.
 G. Downs, Philip: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998
 Kühn, Clemens. Tratado da forma musical. Span Press Universitaria 1998.
 Michels, Ulrich. Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982.
 Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947

Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
Dibelius, Ulrich: La música contemporánea a par tir de 1945. Ed. Akal. Downs, Phillip G. La música clásica. Madrid: Akal, 1998.
For te, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
Lester, Joel. Enfoques analíticos de la música del siglo XX. Ed: Akal. Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Morgan, Rober t P. La música del siglo XX. Ed: Akal.
Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988
Plantinga, Leon. La música romántica. Akal.
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria.

Programación Docente de ANÁLISE II

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	TODOS AGÁS ETNO E COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE		2							Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Carlos Cambeiro Alís				carloscambeiro@csmvigo.com				Xoves 12-13 h.	
	D. Pablo Beltrán Sobrado				pablobeltran@csmvigo.com				Mércores 20 – 21 h.	
	D. David Cuevas Sánchez				davidcuevas@csmvigo.com				Martes 15 h.	
	D. Jacobo Gaspar Grandal				jacobogaspar@csmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da obra musical a partir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Coñecemento dos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas. Fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores/as, escolas e tendencias da creación musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise das ensinanzas profesionais; Harmonía e contrapunto.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T4, T7, T8, T10
XERAIS	X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17
ESPECÍFICAS	EI1, EI5, EP3

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Estudar as obras musicais a partir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración.	X1, X3, X13, EP3
2. Aplicar a análise formal e estilística ao repertorio musical do Preclasicismo e Clasicismo.	T1, T7, X10, EI5
3. Estudar e assimilar os fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores do Preclasicismo e Clasicismo.	X1, X11, X12, X15, X17
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados.	X1, X10, EP3
5. Lograr o estudo autónomo dunha partitura coas ferramentas de traballo que se exerciten durante o curso para obter unha interpretación máis persoal e madura.	T2, T4, T8, T10, EI1

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Preclasicismo e Clasicismo	1. Características xerais do estilo pre-clásico e clásico. 1.1. Características socioculturais. 1.2. Formas. 1.3. O estilo galante. 1.4. O estilo sentimental.	2
	2. Da Suite á Sonata: A evolución da suite barroca á sonata clásica.	1
	3. Os principais compositores da transición. 3.1. C. Ph. Emanuel Bach. 3.2. J. C. Bach. 3.3. Scarlatti.	2
	4. Os principais compositores do clasicismo pleno. As formas de sonata. 4.1. Haydn. 4.2. Mozart. 4.3. Beethoven. 4.4. Sonata. 4.5. Cuarteto. 4.6. Sinfonía. 4.7. Concerto.	9
	5. Sturm und Drang.	1
	6. Música vocal no Clasicismo.	2
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases	25,5		25,5

Avaliación	2		2
Realización tarefas/ traballo individual		32,5	32,5
Total de horas por cuatrimestre			60

Avaliación inicial

A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.

Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	1. Diferenciar e recoñecer as características máis importantes dos diferentes xéneros e estilos traballados no cuatrimestre. 2. Identificar mediante a análise as formas empregadas na música dos períodos traballados no cuatrimestre, relacionando as mesmas cos demais parámetros musicais. 3. Analizar os diferentes parámetros que configuran a linguaxe musical (harmonía, ritmo, melodía, textura, timbre e dinámica) nas obras do repertorio musical dos períodos traballados no cuatrimestre, extraendo conclusións que permitan identificar un determinado autor ou corrente estilística. 4. Establecer relacións entre a música e o texto das obras musicais que abarquen vínculos formais e extramusicais. 5. Comprender o funcionamento a través da análise, da harmonía dos períodos traballados no cuatrimestre e a súa evolución, no que respecta aos seus elementos morfolóxicos e sintácticos. 6. Recoñecer auditivamente as características principais do estilo traballado no cuatrimestre (harmonía, melodía e forma).	Todas	75%
Traballo persoal	1. Realizar correctamente as actividades que se plantexan, ou desenvolven, na clase. 2. Participar activamente nas actividades propostas.	Todas	25%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)

Exame escrito	Exame tipo test e/ou proba escrita.	Todas	100%
---------------	-------------------------------------	-------	------

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)

Exame escrito	Exame tipo test e/ou proba escrita.	Todas	100%
---------------	-------------------------------------	-------	------

EXTRAORDINARIA

Exame escrito	Exame tipo test e/ou proba escrita.	Todas	100%
---------------	-------------------------------------	-------	------

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Grout e Palisca: Historia da música occidental, vols. I e II. Ed. Alianza, 1984.
 Hill, John Walter Hill: La música barroca, Ed. Akal.
 G. Downs, Philip: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998
 Kühn, Clemens. Tratado da forma musical. Span Press Universitaria 1998.
 Michels, Ulrich. Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982.
 Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
 Dibelius, Ulrich: La música contemporánea a par tir de 1945. Ed. Akal. Downs, Phillip G. La música clásica. Madrid: Akal, 1998.

For te, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
Lester, Joel. Enfoques analíticos de la música del siglo XX. Ed: Akal. Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Morgan, Rober t P. La música del siglo XX. Ed: Akal.
Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988
Plantinga, Leon. La música romántica. Akal.
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria.

Programación Docente de ANÁLISE III

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	TODOS AGÁS ETNO E COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE			2						Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Carlos Cambeiro Alís				carloscambeiro@csmvigo.com				Xoves 12-13 h.	
	D. Juan M. Eiras Tojo				juaneiras@csmvigo.com					
	D. Jacobo Gaspar Grandal				jacobogaspar@csmvigo.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da obra musical a partir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Coñecemento dos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas. Fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores/as, escolas e tendencias da creación musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise das ensinanzas profesionais; Harmonía e contrapunto
TRANSVERSAIS	T1, T2, T4, T7, T8, T10
XERAIS	X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17
ESPECÍFICAS	EI1, EI5, EP3

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Estudar as obras musicais a par tir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que inter veñen na súa comprensión e valoración.	X1, X3, X13, EP3
2. Aplicar a análise formal i estilística ao repertorio musical do Romanticismo.	T1, T7, X10, EI5
3. Estudar e assimilar os fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores do Romanticismo.	X1, X11, X12, X15, X17
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados.	X1, X10, EP3
5. Lograr o estudo autónomo dunha par titura coas ferramentas de traballo que se exerciten durante o curso para obter unha interpretación mais persoal e madura.	T2, T4, T8, T10, EI1

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Romanticismo	1. Características xerais do estilo romántico. 1.1. Periodificación. 1.2. Características estilísticas.	2
	2. O Lied. 2.1. O ciclo de lieder. 2.2. Principais compositores e ciclos.	4
	3. A Ópera no romanticismo. 3.1. A ópera italiana no século XIX. 3.2. Wagner .	4
	4. Música instrumental romántica. 4.1. A música para piano. 4.2. A música sinfónica. 4.3. O cuarteto de corda.	4
	5. Os compositores nacionalistas. 5.1. Modulación diatónica e cromática. 5.2. Progresións diatónicas e modulantes.	3
	Total de sesións por cuadrimestre	17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases	25,5		25,5
Avaliación	2		2

Realización tarefas/ traballo individual		32,5	32,5
Total de horas por cuadrimestre			60

Avaliación inicial

A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.

Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	1. Diferenciar e recoñecer as características mais importantes dos diferentes xéneros e estilos traballados no cuadrimestre. 2. Identificar mediante a análise as formas empregadas na música dos períodos traballados no cuadrimestre, relacionando as mesmas cos demais parámetros musicais. 3. Analizar os diferentes parámetros que configuran a linguaxe musical (harmonía, ritmo, melodía, textura, timbre e dinámica) nas obras do repertorio musical dos períodos traballados no cuadrimestre, extraendo conclusións que permitan identificar un determinado autor ou corrente estilística. 4. Establecer relacións entre a música e o texto das obras musicais que abarquen vínculos formais e extramusicais. 5. Comprender o funcionamento a través da análise, da harmonía dos períodos traballados no cuadrimestre e a súa evolución, no que respecta aos seus elementos morfolóxicos e sintácticos.	Todas	75%
Traballo persoal	1. Realizar correctamente as actividades que se plantexan, ou desenvolven, na clase. 2. Participar activamente nas actividades propostas.	Todas	25%

* Soamente se fai a ponderación final se o alumno realiza as dúas partes.

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Ver avaliación ordinaria	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Ver avaliación ordinaria	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Ver avaliación ordinaria	Todas	100%
ERASMUS			

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Grout e Palisca: Historia da música occidental, vols. I e II. Ed. Alianza, 1984.
 Hill, John Walter Hill: La música barroca, Ed. Akal.
 G. Downs, Philip: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998
 Kühn, Clemens. Tratado da forma musical. Span Press Universitaria 1998.
 Michels, Ulrich. Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982.
 Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
 Dibelius, Ulrich: La música contemporánea a par tir de 1945. Ed. Akal. Downs, Phillip G. La música clásica. Madrid: Akal, 1998.
 For te, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
 Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
 Lester, Joel. Enfoques analíticos de la música del siglo XX. Ed: Akal. Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
 Morgan, Rober t P. La música del siglo XX. Ed: Akal.
 Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988
 Plantinga, Leon. La música romántica. Akal.

Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria.

Programación Docente de ANÁLISE IV

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro)

1. Identificación e contextualización**DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA**

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	TODOS AGÁS ETNO E COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE				2					Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Carlos Cambeiro Alís				carloscambeiro@CSMVIGO.COM				Xoves 12-13 h.	
	D. Juan M. Eiras Tojo				juaneiras@CSMVIGO.COM					
	D. Jacobo Gaspar Grandal				jacobogaspar@CSMVIGO.COM					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo da obra musical a partir dos seus materiais construtivos e dos diferentes criterios que interveñen na súa comprensión e valoración. Coñecemento dos diferentes métodos analíticos e a súa interrelación con outras disciplinas. Fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores/as, escolas e tendencias da creación musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise das ensinanzas profesionais; Harmonía e contrapunto
TRANSVERSAIS	T1, T2, T4, T7, T8, T10
XERAIS	X1, X3, X10, X11, X12, X13, X15, X17
ESPECÍFICAS	EI1, EI5, EP3

3. Obxectivos

DESCRCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Estudar as obras musicais a par tir dos seus materiais constructivos e dos diferentes criterios que inter veñen na súa comprensión e valoración.	X1, X3, X13, EP3
2. Aplicar a análise formal i estilística ao repertorio musical do século XX.	T1, T7, X10, EI5
3. Estudar e assimilar os fundamentos estéticos e estilísticos dos principais compositores do século XX.	X1, X11, X12, X15, X17
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados.	X1, X10, EP3
5. Lograr o estudo autónomo dunha par títura coas ferramentas de traballo que se exerciten durante o curso para obter unha interpretación mais persoal e madura.	T2, T4, T8, T10, EI1

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Século XX	1. Características xerais da música no século XX. 1.1. Periodificación. 1.2. Características estilísticas.	2
	2. A música no cambio de século. 2.1. Posromanticismo. 2.2. Impresionismo. 2.3. Linguaxes nacionalistas. 2.4. Scriabin.	4
	3. Neoclasicismo. 3.1. Características. 3.2. Principais autores.	4
	4. A Escola de Viena. 4.1. Características e periodificación. 4.2. Período atonal. 4.3. Período dodecafónico.	4
	5. A segunda metade do S. XX. 5.1. A música na segunda metade do século XX. 5.2. Características xerais. 5.3. Principais correntes.	3
	Total de sesións por cuadrimestre	17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases	25,5		25,5
Avaliación	2		2

Realización tarefas/ traballo individual		32,5	32,5
Total de horas por cuatrimestre			60

Avaliación inicial

A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.

Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	1. Diferenciar e recoñecer as características máis importantes dos diferentes xéneros e estilos traballados no cuatrimestre. 2. Identificar mediante a análise as formas empregadas na música dos períodos traballados no cuatrimestre, relacionando as mesmas cos demais parámetros musicais. 3. Analizar os diferentes parámetros que configuran a linguaxe musical (harmonía, ritmo, melodía, textura, timbre e dinámica) nas obras do repertorio musical dos períodos traballados no cuatrimestre, extraendo conclusións que permitan identificar un determinado autor ou corrente estilística. 4. Establecer relacións entre a música e o texto das obras musicais que abarquen vínculos formais e extramusicais. 5. Comprender o funcionamento a través da análise, da harmonía dos períodos traballados no cuatrimestre e a súa evolución, no que respecta aos seus elementos morfolóxicos e sintácticos.	Todas	75%
Traballo persoal	1. Realizar correctamente as actividades que se plantexan, ou desenvolven, na clase. 2. Participar activamente nas actividades propostas.	Todas	25%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Ver avaliación ordinaria	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Ver avaliación ordinaria	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Ver avaliación ordinaria	Todas	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Grout e Palisca: Historia da música occidental, vols. I e II. Ed. Alianza, 1984.
 Hill, John Walter Hill: La música barroca, Ed. Akal.
 G. Downs, Philip: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998
 Kühn, Clemens. Tratado da forma musical. Span Press Universitaria 1998.
 Michels, Ulrich. Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982.
 Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
 Dibelius, Ulrich: La música contemporánea a par tir de 1945. Ed. Akal. Downs, Phillip G. La música clásica. Madrid: Akal, 1998.
 Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
 Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
 Lester, Joel. Enfoques analíticos de la música del siglo XX. Ed: Akal. Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
 Morgan, Robert P. La música del siglo XX. Ed: Akal.
 Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988

Plantinga, Leon. La música romántica. Akal.

Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria

Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967

Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria.

Programación Docente de COMPOSICIÓN I

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización**DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN**

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso	2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE	6								Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. DIEGO DAVID CUEVAS SÁNCHEZ				davidcuevas@csmvigo.com				MARTES - 15 H.	

2. Descriptor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Afondamento no estudo e na práctica das técnicas, procedementos construtivos, movementos, escolas e tendencias máis representativas da composición tradicional e contemporánea (acústica e electrónica), a través da análise e da realización de traballos que empreguen formacións vocais, instrumentais e de son de natureza electrónica. Desenvolvemento dunha estética e dunha linguaxe persoal na composición de obras libres.
CONECHEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A disciplina de composición é o eixo sobre o que orbitan as disciplinas do currículo de composición. A construción e deconstrución nos traballos e obras estilísticas e libres, vogais, instrumentais ou con medios electroacústicos e informáticos, establecen unha permanente relación con todas as disciplinas do currículo.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T12, T13
XERAIS	X5, X7, X10, X21, X24
ESPECÍFICAS	EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as diferentes técnicas da composición musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	T1, X5, X7, EC7, EC10
2. Comprender a evolución progresiva das técnicas de composición a par tir de ese punto de par tida; así como o xurdimento de outras técnicas ao marxe do dito punto.	T2, EC5, X24
3. Saber analizar e identificar na partitura e auditivamente os elementos esenciais que conforman a música do período traballado no cuadrimestre.	T3, T4, X10
4. Aprender a aplicar os recursos técnicos adquiridos na composición de obras.	T12, EC7
5. Adquirir a técnica e a musicalidade necesaria para desenvolverse no mundo da creación musical en calquera dos seus campos..	T1, T12, T13, EC10
6. Profundar na práctica das diferentes etapas da creación musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	EC5, EC8, EC11, X21
7. Aplicar os coñecementos adquiridos noutras materias do currículo á composición de obras	T3, EC4

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1.- Análise dos elementos da linguaxe do lied clásico. 2.- A forma lied a partir do clasicismo. 3.- Análise dos elementos da linguaxe musical pianístico do clasicismo. 4.- A forma "sonata". 5.- Práctica auditiva.	1. Análise de partituras para assimilar o estilo e a forma da do lied clásico e romántico. Harmonía, forma, estilo, relación texto-música. 1.1 Análise de partituras para assimilar estilos e formas diferentes, máis contemporáneos: Debussy, Ravel ou calquera outro que, polo seu interese, puidese xurdir. 2. Lieder para voz e piano. 3. Análise de partituras para assimilar o estilo e a forma da sonata para piano. Asimilación de tópicos harmónicos e formais do clasicismo: cuarta e sexta cadencial, dominante da dominante, progresións, etc. 3.1- Sonata para piano coas características propias do clasicismo.	2 5 10
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c)	1,5		1,5

coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado			
Clases prácticas: Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.	32		32
Traballo persoal		146,5	146,5
Total de horas por cuatrimestre			180

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega de traballos recollidos no apartado 9	Todas	40%
Exame	Composición dun lied ou movemento dun tempo de sonata a partir dun arranque proposto polo profesor. Duración máxima: 8 horas	Todas	60%

* Soamente se fai a ponderación final se o alumno supera as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria como na extraordinaria).

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Composición dun lied ou movemento dun tempo de sonata a partir dun arranque proposto polo profesor. Duración máxima: 8 horas	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Composición dun lied ou movemento dun tempo de sonata a partir dun arranque proposto polo profesor. Duración máxima: 8 horas	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Composición dun lied ou movemento dun tempo de sonata a partir dun arranque proposto polo profesor. Duración máxima: 8 horas	Todas	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Antokoletz, E.: La música de B. Bartók: estudio de la tonalidad y la progresión de la música del siglo XX. Cornellá, Barcelona: Idea Books, 2006.

Artaza, J. M.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Master ed. 2000.

Aulestia, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1998.

Bach, J. S.: Das wohltemperier te Klavier, Teil I, II de J.S. Bach (Ed. Ur text).

Boulez, P.: Puntos de referencia. Compilación de J.J. Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.

Bukofzer, M.: La música en la época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.

Catalán, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. ISBN 84-7822-400-9.

Chailley, Jacques: J.S. Bach. L'Art de la Fugue. París : ed. Alphonse Leduc, 1972.

Charles, A. - Análisis de la música del siglo XX. Ed. Rivera Editores, 2002

Cook, N.: Analysis through composition, Oxford U. Press

Cureses, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. ICCMU, 2007

Dibelius, U.: La música contemporánea a par tir de 1945. Madrid: Akal 2004

Downs, P. G.; La música clásica de. Madrid: Akal Música, 1998

Dubois, T.: Traité de Contrepoint et de Fugue (quatrième partie).

Forner, J. & Wilbrandt, J. Contrapunto creativo (Schopferischer Kontrapunkt) Labor, 1993.

Fubini, E.: La estética musical desde la Antigüedad hasta el siglo XX, Alianza Música 2001

García Laborda, J. M^a: Forma y estructura en la música del siglo XX (aproximación analítica). Alpuerto, 1996.

Gedálge, A.: Tratado de Fuga. Madrid: Real Musical, 1990.

Hába, A.: Nuevo tratado de armonía. Ed. Real Musical. Madrid 1984.

Karoly, O. - Introducción a la música del S. XX. Ed. Alianza Madrid 2000

Krehl, S.: Fuga. Barcelona: Labor, 1953.

LaRue, J.: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
Lendvai, E.: Béla Bartók, un análisis de su música. Barcelona: Idea Boox, 2003.
Lester, J.: Enfoques Analíticos de la Música del S. XX. Madrid: Akal, 2005.
Messiaen, O.: Technique de mon langage musical. (vols. I y II). Paris: A. Leduc. 1944
Morgan, R. P.: La Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1994.
Napoli, G.: Bassi-Melodie-Temi por lo studio della composizione.
Planinga, L.: La música romántica. Madrid: Akal Música, 1992
Perle, G.: Composición serial y atonalidad. Barcelona: Idea Books, 1999.
Persichetti, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985.
Rosen, C.: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria, 1998
Rubio, S. - La polifonía clásica. Ed. Biblioteca "La ciudad de dios".
Sadie, S. - Guía Akal de la música. Ed. Akal Música.
Soler, J.: Fuga, Técnica e Historia. Barcelona: Antoni Bosch, 1980.
Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. SpanPress Universitaria
Zamacois, J. - Tratado de armonía – vols. 2 y 3, SpanPress Univ, 1997

9. Observacións

Composicións:

Dúas cancións para voz e piano.

Unha sonata clásica para piano (tres tempos).

Programación Docente de COMPOSICIÓN II

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización**DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN**

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso	2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE		6							Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. DIEGO DAVID CUEVAS SÁNCHEZ				davidcuevas@csmvigo.com				MARTES - 15 HORAS	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Afondamento no estudo e na práctica das técnicas, procedementos construtivos, movementos, escolas e tendencias máis representativas da composición tradicional e contemporánea (acústica e electrónica), a través da análise e da realización de traballos que empreguen formacións vocais, instrumentais e de son de natureza electrónica. Desenvolvemento dunha estética e dunha linguaxe persoal na composición de obras libres.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A disciplina de composición é o eixo sobre o que orbitan as disciplinas do currículo de composición. A construción e deconstrución nos traballos e obras estilísticas e libres, vogais, instrumentais ou con medios electroacústicos e informáticos, establecen unha permanente relación con todas as disciplinas do currículo.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T12, T13
XERAIS	X5, X7, X10, X21, X24
ESPECÍFICAS	EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as diferentes técnicas da composición musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	T1, X5, X7, EC7, EC10
2. Comprender a evolución progresiva das técnicas de composición a par tir de ese punto de partida; así como o xurdimento de outras técnicas ao marxe do dito punto.	T2, EC5, X24
3. Saber analizar e identificar na partitura e auditivamente os elementos esenciais que conforman a música do período traballado no cuatrimestre.	T3, T4, X10
4. Aprender a aplicar os recursos técnicos adquiridos na composición de obras.	T12, EC7
5. Adquirir a técnica e a musicalidade necesaria para desenvolverse no mundo da creación musical en calquera dos seus campos..	T1, T12, T13, EC10
6. Profundar na práctica das diferentes etapas da creación musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	EC5, EC8, EC11, X21
7. Aplicar os coñecementos adquiridos noutras materias do currículo á composición de obras	T3, EC4

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A combinación dos instrumentos de vento madeira e o piano. 1.1. Análise de pezas para vento madeira e piano nun estilo armónico posterior ao romanticismo. 2.O quinteto de vento. 3.Análise de pezas para quinteto de vento nun contexto harmónico posterior ao romanticismo.	1.1 Análise de pezas para piano e un instrumento de vento madeira. Poulenc, Debussy, Hindemith, etc.. 1.2. Composición para piano e instrumento de vento madeira. 2. Achegamento a outros estilos don contexto do quinteto de vento para afondar na súa propia linguaxe persoal. Ligeti. Hindemith, etc.. 3. Composición para quinteto de vento nun contexto harmónico persoal (tres tempos).	6 1 10
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c)	1,5		1,5

coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado			
Clases prácticas: Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.	32		32
Traballo persoal		146,5	146,5
Total de horas por cuatrimestre			180

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega de traballos recollidos no apartado 9	Todas	40%
Exame	Composición dun quinteto de vento ou quinteto con piano a partir dun arranque proposto polo profesor. Duración máxima: 8 horas	Todas	60%

* Soamente se fai a ponderación final se o alumno supera as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria como na extraordinaria).

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Composición dun quinteto de vento ou quinteto con piano a partir dun arranque proposto polo profesor. Duración máxima: 8 horas	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Composición dun quinteto de vento ou quinteto con piano a partir dun arranque proposto polo profesor. Duración máxima: 8 horas	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Composición dun quinteto de vento ou quinteto con piano a partir dun arranque proposto polo profesor. Duración máxima: 8 horas	Todas	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Antokoletz, E.: La música de B. Bartók: estudio de la tonalidad y la progresión de la música del siglo XX. Cornellá, Barcelona: Idea Books, 2006.

Artaza, J. M.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Master ed. 2000.

Aulestia, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1998.

Bach, J. S.: Das wohltemperier te Klavier, Teil I, II de J.S. Bach (Ed. Ur text).

Boulez, P.: Puntos de referencia. Compilación de J.J. Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.

Bukofzer, M.: La música en la época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.

Catalán, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. ISBN 84-7822-400-9.

Chailley, Jacques: J.S. Bach. L'Art de la Fugue. París : ed. Alphonse Leduc, 1972.

Charles, A. - Análisis de la música del siglo XX. Ed. Rivera Editores, 2002

Cook, N.: Analysis through composition, Oxford U. Press

Cureses, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. ICCMU, 2007

Dibelius, U.: La música contemporánea a par tir de 1945. Madrid: Akal 2004

Downs, P. G.; La música clásica de. Madrid: Akal Música, 1998

Dubois, T.: Traité de Contrepoint et de Fugue (quatrième partie).

Forner, J. & Wilbrandt, J. Contrapunto creativo (Schopferischer Kontrapunkt) Labor, 1993.

Fubini, E.: La estética musical desde la Antigüedad hasta el siglo XX, Alianza Música 2001

García Laborda, J. Mª: Forma y estructura en la música del siglo XX (aproximación analítica). Alpuerto, 1996.

Gedálge, A.: Tratado de Fuga. Madrid: Real Musical, 1990.

Hába, A.: Nuevo tratado de armonía. Ed. Real Musical. Madrid 1984.

Karoly, O. - Introducción a la música del S. XX. Ed. Alianza Madrid 2000

Krehl, S.: Fuga. Barcelona: Labor, 1953.

LaRue, J.: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
Lendvai, E.: Béla Bartók, un análisis de su música. Barcelona: Idea Boox, 2003.
Lester, J.: Enfoques Analíticos de la Música del S. XX. Madrid: Akal, 2005.
Messiaen, O.: Technique de mon langage musical. (vols. I y II). Paris: A. Leduc. 1944
Morgan, R. P.: La Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1994.
Napoli, G.: Bassi-Melodie-Temi por lo studio della composizione.
Planinga, L.: La música romántica. Madrid: Akal Música, 1992
Perle, G.: Composición serial y atonalidad. Barcelona: Idea Books, 1999.
Persichetti, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985.
Rosen, C.: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria, 1998
Rubio, S. - La polifonía clásica. Ed. Biblioteca "La ciudad de dios".
Sadie, S. - Guía Akal de la música. Ed. Akal Música.
Soler, J.: Fuga, Técnica e Historia. Barcelona: Antoni Bosch, 1980.
Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. SpanPress Universitaria
Zamacois, J. - Tratado de armonía – vols. 2 y 3, SpanPress Univ, 1997

9. Observacións

Composicións a entregar:

Unha obra para piano e instrumento de vento madeira, –a determinar polo profesor–. Duración mínima: 4 minutos.

Un quinteto de vento ou outra formación de cámara de máis de tres instrumentos, –a determinar polo profesor–, nunha linguaxe non tonal. Duración mínima: 7 minutos.

Programación Docente de COMPOSICIÓN III

Enseñanzas Superiores de Música Título Superior de Música (enseñanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE			6						Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. CARLOS CAMBEIRO ALÍS				carloscambeiro@csmvigo.com				XOVES, 12-13 H.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Afandamento no estudo e na práctica das técnicas, procedementos construtivos, movementos, escolas e tendencias máis representativas da composición tradicional e contemporánea (acústica e electrónica), a través da análise e da realización de traballos que empreguen formacións vocais, instrumentais e de son de natureza electrónica. Desenvolvemento dunha estética e dunha linguaxe persoal na composición de obras libres.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A disciplina de composición é o eixo sobre o que orbitan as disciplinas do currículo de composición. A construción e deconstrución nos traballos e obras estilísticas e libres, vogais, instrumentais ou con medios electroacústicos e informáticos, establecen unha permanente relación con todas as disciplinas do currículo.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T12, T13
XERAIS	X5, X7, X10, X21, X24
ESPECÍFICAS	EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as diferentes técnicas da composición musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	T1, X5, X7, EC7, EC10
2. Comprender a evolución progresiva das técnicas de composición a partir de ese punto de partida; así como o xurdimento de outras técnicas ao marxe do dito punto.	T2, EC5, X24
3. Saber analizar e identificar na partitura e auditivamente os elementos esenciais que conforman a música do período traballado no cuadrimestre.	T3, T4, X10
4. Aprender a aplicar os recursos técnicos adquiridos na composición de obras.	T12, EC7
5. Adquirir a técnica e a musicalidade necesaria para desenvolverse no mundo da creación musical en calquera dos seus campos.	T1, T12, T13, EC10
6. Profundar na práctica das diferentes etapas da creación musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	EC5, EC8, EC11, X21
7. Aplicar os coñecementos adquiridos noutras materias do currículo á composición de obras	T3, EC4

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Elementos e procedementos construtivos na Fuga.	1.Introdución no estudo dos diferentes elementos e procedementos construtivos na Fuga. 1.1. O suxeito, a resposta e o contrasuxeito. 1.2. O Plan formal da Fuga.	1
2. Afandamento no estudo dos elementos e procedementos construtivos da Fuga.	2.1. A resposta tonal e real. 2.2. Os contrasuxeitos e o contrapunto invertible. 2.3. Os episodios. 2.4. O pedal. 2.5. Os estreitos. 2.6. A coda. 2.7. Organización formal y tonal.	2
3. Análise das Fugas de Bach.		3

4. Desenvolvemento da linguaxe persoal.	3. Recoñecemento e asimilación dos elementos da linguaxe musical e dos procedementos construtivos da Fuga, mediante a análise das Fugas de Bach. 3.1. Análise da forma e da estrutura da Fuga. 3.2. Os elementos construtivos da Fuga e as súas relacións. 3.3. Procesos tonais e cadenciais na Fuga. 4. Desenvolvemento dunha linguaxe persoal a través da composición de fugas de escola e libres. 4.1. A Fuga de escola e a súa aplicación. 4.2. A Fuga libre. 4.3. Procedementos da Fuga na composición.	11
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

AVALIACIÓN INICIAL

A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS*	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	23,5		23,5
Avaliacións	2		2
Traballo individual		154,5	154,5
Total de horas por cuatrimestre			180

*Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas, na súa totalidade ou parcialmente, por sesións telemáticas non presenciais.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA*			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)*			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación de cada cuatrimestre. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 8 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	Todas	40%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive) e as análises (en Word ou Pdf) que se detallan no apartado “9. Observacións”, polo menos, unha semana antes da data do exame oficial.	Todas	40%
	2. Rendemento e actitude nas clases.		20%
As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Dembro-)*			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Profesor da materia, conseguinte na realización dos exercicios que se detalla no apartado 9. O alumnado terá que demostrar que está capacitado para atinxir os obxectivos e os contidos establecidos na programación cuatrimestral.Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 8 horas.	Todas	60%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar as composicións (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive) e as análises (en Word ou Pdf) que se detallan no apartado “9. Observacións”, polo menos, unha semana antes da data do exame oficial.	Todas	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)*			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Profesor da materia, conseguinte na realización dos exercicios que se detalla no apartado 9. O alumnado terá que demostrar que está capacitado para atinxir os obxectivos e os contidos establecidos na programación cuatrimestral.Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 8 horas.	Todas	60%

Traballo persoal	O alumnado deberá entregar as composicións (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive) e as análises (en Word ou Pdf) que se detallan no apartado "9. Observacións", polo menos, unha semana antes da data do exame oficial.	Todas	40%
EXTRAORDINARIA*			
Exame escrito	O alumno/a deberá realizar as probas obxectivas correspondentes aos cuatrimestres non superados. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 8 horas.	Todas	60%
Traballo persoal	O alumnado deberá entregar as composicións (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive) e as análises (en Word ou Pdf) que se detallan no apartado "9. Observacións", polo menos, unha semana antes da data do exame oficial.	Todas	40%

* Soamente se fai a ponderación final se o alumno realiza as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria, alternativa como na extraordinaria).

Se a situación sanitaria o requirise, o exame realizarase a través de medios telemáticos non presenciais.

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Downs, Philips G; La música clásica de. Madrid: Akal Música, 1998

Cook, Nicholas: Analysis through composition, Oxford U. Press

Fubini, Enrico: La estética musical desde la Antigüedad hasta el siglo XX, Alianza Música 2001

Hába, Alois: Nuevo tratado de armonía. Ed. Real Musical. Madrid 1984.

LaRue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998

Napoli, G.: Bassi-Melodie-Temi por lo studio della composizione.

Planinga, León: La música romántica. Madrid: Akal Música, 1992

Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria, 1998

Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. SpanPress Universitaria

Zamacois, J. - Tratado de armonía – vols. 2 y 3, SpanPress Univ, 1997

Bach, J.S.: Das wohltemperier te Klavier, Teil I, II de J.S. Bach (Ed. Ur text).

Chailley, Jacques: J.S. Bach. L'Ar t de la Fugue. París : ed. Alphonse Leduc, 1972.

Gedálge, André: Tratado de Fuga. Madrid: Real Musical, 1990.

CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. ISBN 84-7822-400-9.

LENDVAI, E.: Béla Bar tók, un análisis de su música. Barcelona: Idea Boox, 2003.

MORGAN, R. P.: La Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1994.

PERSICHETTI, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985.

MESSIAEN, O.: Technique de mon langage musical. (vols. I y II). Paris: A. Leduc.1944

PERLE, G.: Composición serial y atonalidad. Barcelona: Idea Books, 1999.

AULESTIA, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1998.

CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. ISBN 84-7822-400-9.

Gª LABORDA, J. Mª: Forma y estructura en la música del siglo XX (aproximación analítica). Alpuerto, 1996.

HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.

LESTER, J.: Enfoques Analíticos de la Música del S. XX. Madrid: Akal, 2005.

Charles, A. - Análisis de la música del siglo XX. Ed. Rivera Editores, 2002

Delius, U. - La música contemporánea a par tir de 1945. Ed. Akal música, 2004

Karoly, O. - Introducción a la música del S. XX. Ed. Alianza Madrid 2000

La 2ª escuela de Viena – col. "New Grove" de O. Neghbour , Griffiths & Perle Ed. Muchnik. Barcelona 1986.
Composición serial y atonalidad. Ed. Idea Books, Barcelona 1999
Rubio, S. - La polifonía clásica. Ed. Biblioteca "La ciudad de dios".
Sadie, S. - Guía Akal de la música. Ed. Akal Música.
Morgan, R. P. - La música del siglo XX. Ed. Akal música
Bukofzer, M.: La música en la época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.
Dubois, Théodore: Traité de Contrepoint et de Fugue (quatrième par tie).
Forner, J. & Wilbrandt, J. Contrapunto creativo (Schopferischer Kontrapunkt) Labor, 1993.
Krehl, Stephan: Fuga. Barcelona: Labor, 1953.
Soler, Josep: Fuga, Técnica e Historia. Barcelona: Antoni Bosch, 1980.
ANTOKOLETZ, E.: La música de B. Bartók: estudio de la tonalidad y la progresión de la música del siglo XX. Cornellá, Barcelona: Idea Books, 2006.
ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Master ed. 2000.
HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.
ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Master ed. 2000.
BOULEZ. Puntos de referencia. Compilación de J.J. Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.
CURESES, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. ICCMU, 2007
DIBELIUS, U.: La música contemporánea a par tir de 1945. Madrid: Akal 2004
Gª LABORDA, J. Mª: La música del S. XX, 1890-1914 (I) Alpuerto, 2000.
BOULEZ. Puntos de referencia. Compilación de J.J. Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.
CURESES, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. ICCMU, 2007
DIBELIUS, U.: La música contemporánea a par tir de 1945. Madrid: Akal 2004

9. Observacións

CONTIDOS DO TRABALLO PERSOAL PARA A AVALIACIÓN CUADRIMESTRAL

Composicións:

Dúas fugas para piano a catro partes reais. Pódese substituír unha das fugas para piano por unha vogal a catro voces reais.

Análise escrita:

- Avaliación continua: Fugas nº 6, 7, 16 e 23 do Clave Bien Temperado de J.S. Bach (ed. Urtext).
- Avaliación alternativa e extraordinaria: Fugas nº 1, 7, 8, 13, 14, 19, 21 e 24 do Clave Bien Temperado, de Bach (ed. Urtext)

Programación Docente de COMPOSICIÓN IV

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE				6					Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Carlos Cambeiro Alís				carloscambeiro@csmvigo.com				Xoves, 12-13 h.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Afandamento no estudo e na práctica das técnicas, procedementos construtivos, movementos, escolas e tendencias máis representativas da composición tradicional e contemporánea (acústica e electrónica), a través da análise e da realización de traballos que empreguen formacións vocais, instrumentais e de son de natureza electrónica. Desenvolvemento dunha estética e dunha linguaxe persoal na composición de obras libres.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A disciplina de composición é o eixo sobre o que orbitan as disciplinas do currículo de composición. A construción e deconstrución nos traballos e obras estilísticas e libres, vogais, instrumentais ou con medios electroacústicos e informáticos, establecen unha permanente relación con todas as disciplinas do currículo.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T12, T13
XERAIS	X5, X7, X10, X21, X24
ESPECÍFICAS	EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as diferentes técnicas da composición musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	T1, X5, X7, EC7, EC10
2. Comprender a evolución progresiva das técnicas de composición a partir de ese punto de partida; así como o xurdimento de outras técnicas ao marxe do dito punto.	T2, EC5, X24
3. Saber analizar e identificar na partitura e auditivamente os elementos esenciais que conforman a música do período traballado no cuadrimestre.	T3, T4, X10
4. Aprender a aplicar os recursos técnicos adquiridos na composición de obras.	T12, EC7
5. Adquirir a técnica e a musicalidade necesaria para desenvolverse no mundo da creación musical en calquera dos seus campos..	T1, T12, T13, EC10
6. Profundar na práctica das diferentes etapas da creación musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	EC5, EC8, EC11, X21
7. Aplicar os coñecementos adquiridos noutras materias do currículo á composición de obras	T3, EC4

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Elementos e procedementos construtivos do XIX e principios do XX.	1. Introducción no estudo dos diferentes elementos e procedementos construtivos xurdidos a finais do século XIX e principios do XX.	1
2. Principios disgregadores do sistema tonal.	2.1. Caída do sistema internacional 2.2. Da tonalidade á modalidade. - 2.3. As escalas - 2.4. As formacións harmónicas 3.2. A métrica e o ritmo. 3.3. A evolución da melodía.	2 2

3. A nova concepción do ritmo, métrica e melodía.	4. Profundación na técnica dos autores, escolas e tendencias que xorden tras o estilo internacional.	6
4. Autores, escolas e tendencias que xorden tras o estilo internacional.	4.1. Os nacionalismos. 4.2. O impresionismo. 4.3. O neoclasicismo.	6
5. As pequenas e medianas formas.	5.1. Obras a solo. 5.2. Obras a dúo. 5.3. Obras a trío. 5.4. Obras para cuarteto, ensemble.	
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

AVALIACIÓN INICIAL

A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS*	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	23,5		23,5
Avaliacións	2		2
Traballo individual		154,5	154,5
Total de horas por cuatrimestre			180

*Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas, na súa totalidade ou parcialmente, por sesións telemáticas non presenciais.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA*			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)*			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación de cada cuatrimestre. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 8 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	Todas	40%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive) que se detallan no apartado "9. Observacións", polo menos, unha semana antes da data do exame oficial. 2. Rendemento e actitude nas clases.	Todas	40% 20%
As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)*			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Profesor da materia, conseguinte na realización dos exercicios que se detalla no apartado 9. O alumnado terá que demostrar que está capacitado para atinxir os obxectivos e os contidos establecidos na programación cuatrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 8 horas.	Todas	60%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive) que se detallan no apartado "9. Observacións", polo menos, unha semana antes da data do exame oficial.	Todas	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)*			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Profesor da materia, conseguinte na realización dos exercicios que se detalla no apartado 9. O alumnado terá que demostrar que está capacitado para atinxir os obxectivos e os contidos establecidos na programación cuatrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 8 horas.	Todas	60%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive) que se detallan no apartado "9. Observacións", polo menos, unha semana antes da data do exame oficial.	Todas	40%

EXTRAORDINARIA*			
Exame escrito	O alumno/a deberá realizar as probas obxectivas correspondentes aos cuatrimestres non superados. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 8 horas.	Todas	60%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive) que se detallan no apartado "9. Observacións", polo menos, unha semana antes da data do exame oficial.	Todas	40%
* Soamente se fai a ponderación final se o alumno realiza as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria como na extraordinaria). Se a situación sanitaria o requirise, o exame realizarase a través de medios telemáticos non presenciais.			

ERASMUS
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Downs, Philips G; La música clásica de. Madrid: Akal Música, 1998

Cook, Nicholas: Analysis through composition, Oxford U. Press

Fubini, Enrico: La estética musical desde la Antigüedad hasta el siglo XX, Alianza Música 2001

Hába, Alois: Nuevo tratado de armonía. Ed. Real Musical. Madrid 1984.

LaRue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998

Napoli, G.: Bassi-Melodie-Temi por lo studio della composizione.

Planinga, León: La música romántica. Madrid: Akal Música, 1992

Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria, 1998

Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. SpanPress Universitaria

Zamacois, J. - Tratado de armonía – vols. 2 y 3, SpanPress Univ, 1997

Bach, J.S.: Das wohltemperier te Klavier, Teil I, II de J.S. Bach (Ed. Ur text).

Chailley, Jacques: J.S. Bach. L'Art de la Fugue. París : ed. Alphonse Leduc, 1972.

Gedálge, André: Tratado de Fuga. Madrid: Real Musical, 1990.

CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. ISBN 84-7822-400-9.

LENDVAI, E.: Béla Bar tók, un análisis de su música. Barcelona: Idea Boox, 2003.

MORGAN, R. P.: La Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1994.

PERSICHETTI, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985.

MESSIAEN, O.: Technique de mon langage musical. (vols. I y II). París: A. Leduc. 1944

PERLE, G.: Composición serial y atonalidad. Barcelona: Idea Books, 1999.

AULESTIA, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1998.

CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. ISBN 84-7822-400-9.

Gª LABORDA, J. Mª: Forma y estructura en la música del siglo XX (aproximación analítica). Alpuerto, 1996.

HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.

LESTER, J.: Enfoques Analíticos de la Música del S. XX. Madrid: Akal, 2005.

Charles, A. - Análisis de la música del siglo XX. Ed. Rivera Editores, 2002

Delius, U. - La música contemporánea a par tir de 1945. Ed. Akal música, 2004

Karoly, O. - Introducción a la música del S. XX. Ed. Alianza Madrid 2000

La 2ª escuela de Viena – col. "New Grove" de O. Neghbour, Griffiths & Perle Ed. Muchnik. Barcelona 1986.

Composición serial y atonalidad. Ed. Idea Books, Barcelona 1999

Rubio, S. - La polifonía clásica. Ed. Biblioteca "La ciudad de dios".

Sadie, S. - Guía Akal de la música. Ed. Akal Música.
Morgan, R. P. - La música del siglo XX. Ed. Akal música
Bukofzer, M.: La música en la época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.
Dubois, Théodore: Traité de Contrepoint et de Fugue (quatrième par tie).
Former, J. & Wilbrandt, J. Contrapunto creativo (Schöpferischer Kontrapunkt) Labor, 1993.
Krehl, Stephan: Fuga. Barcelona: Labor, 1953.
Soler, Josep: Fuga, Técnica e Historia. Barcelona: Antoni Bosch, 1980.
ANTOKOLETZ, E.: La música de B. Bartók: estudio de la tonalidad y la progresión de la música del siglo XX. Cornellá, Barcelona: Idea Books, 2006.
ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Master ed. 2000.
HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.
ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Master ed. 2000.
BOULEZ. Puntos de referencia. Compilación de J.J. Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.
CURESES, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. ICCMU, 2007
DIBELIUS, U.: La música contemporánea a par tir de 1945. Madrid: Akal 2004
Gª LABORDA, J. Mª: La música del S. XX, 1890-1914 (I) Alpuerto, 2000.
BOULEZ. Puntos de referencia. Compilación de J.J. Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.
CURESES, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. ICCMU, 2007
DIBELIUS, U.: La música contemporánea a par tir de 1945. Madrid: Akal 2004

9. Observacións

CONTIDOS DO TRABALLO PERSOAL PARA A AVALIACIÓN CUADRIMESTRAL

Composicións:

1. Unha breve peza para piano na que se utilicen procedementos modais.
2. Unha pequena suite para piano na que aparezan os elementos estudados nos puntos anteriores.
3. Unha breve romanza para clarinete e piano que conteña os conceptos e procedementos estudados.
4. Un trío ou cuarteto de madeiras, en tres movementos, que conteña os conceptos e procedementos estudados.

Programación Docente de Composición para a imaxe I

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE							3		Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Pablo Beltrán Sobrado				pablobeltran@csmvigo.com				Mércores 20-21h	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo das diferentes técnicas de composición e instrumentación aplicadas á imaxe. Dominio teórico/práctico das ferramentas tecnolóxicas precisas para o desenvolvemento de proxectos en diferentes medios, escénico e audiovisual, demostrando capacidade de adaptación. Estudo histórico e analítico da música para cine e dos diferentes xéneros. A industria cinematográfica e a escena alternativa, o rol da música. Planificación, organización e desenvolvemento dun proxecto audiovisual. Estudo da lexislación comparada vixente no fenómeno audiovisual.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Tecnoloxías aplicadas á composición
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T9, T15
XERAIS	X2, X5, X7, X17, X21, X24, X27
ESPECÍFICAS	EC4, EC7, EC8, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Aprender e practicar as técnicas da composición e produción no campo audiovisual. Aprender e practicar as técnicas de ambientación e efectos sonoros máis utilizados.	T1, T2, T4, X5, EC4, EC7
2. Estudar a integración do material compositivo sonoro e a imaxe, dun xeito creativo procedente de distintas fontes, nun medio homoxéneo.	T1, T2, T4, X5, X21, X24, EC4, EC7, EC11
3. Saber aplicar e aproveitar as novas tecnoloxías no ámbito da creación musical para imaxe, nunha variedade ampla de contextos e formatos audiovisuais, incluíndo as colaboracións con outros campos artísticos.	T1, T2, T4, T9, X7, X17, X24, X27
4. Entender o poder da música para imaxe en relación á psicoacústica e percepción humana das diferentes posibilidades de significación do contido ou mensaxe que propón o audiovisual.	T4, X5, EC7
5. Coñecer analiticamente e auditivamente as músicas de diferentes estilos e xéneros, máis importantes e máis representativas do panorama da historia do cine e do panorama audiovisual en xeral antigo e moderno, e tamén a súa relación coa música xerada con novas tecnoloxías contemporáneas actuais.	T9, T15, X17, X21, X24, X27, EC8, EC11
6. Dotar ao alumnado de composición dunha valoración e postura aberta, e visión actualizada, ante a importante problemática da composición actual relacionada coa a imaxe, no uso da música clásica do pasado, ou jazz e música popular, e no uso das novas tecnoloxías e os seus procedementos e na busca dun estilo e estética propias.	T9, T15, X17, X21, X24, X27, EC8, EC11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1.-Teoría e análise da historia da música en relación a imaxe.	1. Estudo dos orixes da música de cine. A música no cine americano, e no cine europeo, evolución histórica e autores máis importantes a o longo do século XX e XXI. Sinfonismos. Pop e Jazz. Grandes autores. Aprendizaxe de diferentes estilos musicais a nivel compositivo e da instrumentación e orgánicos, así como, o de adquirir un criterio auditivo sobor dos tipos de diferentes materiais empregados no cine, curtametraxe, documental, música para TV, música para anuncios, videoxogo. A función e o porqué da música.	4
2.- Proceso dunha produción audiovisual pre, pro e post- produción.	2. Estudo da estrutura xerárquica dos departamentos e as súas funcións. O Compositor como xefe de departamento ou xefe de equipo.	1
3.- Nocións básicas da linguaxe audiovisual.	3.1. Imaxe: • Composición. • Tipos de plano. • Movements de cámara. • Espazo e tempo cinematográfico. • Montaxe. 3.2. Son: • A voz, o ruído, a música. • Planos sonoros, movements sonoros, espazos sonoros. • A edición do son.	1
4.- Análise da imaxe. Factores principais.	4. Estrutura e articulación. O fluxo sonoro. Elementos de análise.	1
5.- Posibilidades e efectos da música sobre a imaxe.	5. O pacto de veridición. Funcións desencadeantes. Xustificación da música. A ilusión da música. O cliché. O leitmotiv. Os códigos. Contrapunto e decorado sonoro.	1

6.- O proceso compositivo e a sincronización.	6.1. Os bloques. Material temático. A instrumentación. O Estilo. Inicios e cadencias. A sincronización. A puntuación. Sistemas de sincronización. 6.2. O alumno-músico aplicará todos os coñecementos aprendidos nas demais materias tecnolóxicas da especialidade para aplicalas no entorno audiovisual. 6.3. Estudo da relación das técnicas de composición tradicionais para a imaxe en diferentes estilos, relacionándoas cos medios electroacústicos e da tecnoloxía actual, e observando as súas propias posibilidades gramaticais intrínsecas, dotando ó alumnado de composición dunha valoración e visión actualizada do panorama musical tecnolóxico e os seus procedementos en relación a Imaxe. 6.4. Coñecemento de diferentes estilos e estéticas compositivas da Historia da Música Clásica e moderna en relación a imaxe. Pop, Jazz, outros. 6.5. Manexo das ferramentas informáticas e electrónicas para a edición, mixtura, procesado, montaxe, secuenciación de audio imaxe que están a disposición nun laboratorio electroacústico nos entornos (PC, Mac) coma, Pro-tools, Cubase, Nuendo, Logic, Adobe audition, Reaper, etc, como entornos posibles da montaxe son-imaxe a integrar e manipular dunxeito creativo o material nun medio homoxeneo. Panoramización en estereo 2.0, e coñecemento do sistema 5.1. Instrumentos virtuais: samplers, Rom-players, e sintetizadores. Librerías orquestais e vintage. 6.6. Aplicación de todo o aprendido en música para cine, curtametraxe, documental, música para videoxogos, música para tv, música para anuncios montaxes de tipo interdisciplinar(teatro máis música, danza, videocreación, etc)	.9
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	15		15
Exposición traballos	9		9
Avaliación	1,5		1,5
Revisión avaliación	2		2
Actividades introdutorias	1,5		1,5
Busca de información		11	11
Traballo individual		50	50
Total de horas por cuatrimestre			90

Avaliación inicial

A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.

Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algúns dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral e que serán realizadas na aula cunha duración máxima de 90 minutos e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos.	Todas	40%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, deberase entregar polo menos un traballo ou proxecto compositivo audiovisual deste tipo: composición musical para un documental ou secuencia de cine. Explicación escrita dos materiais e procedementos empregados, e partitura do mesmo, que será guiado polo profesor, podendo estar elaborado nos entornos coma Cubase, Protools, Nuendo, Adobe Audition, Reaper, e/ou outros.	Todas	50%
	Rendemento diario		10%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algúns dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral e que serán realizadas na aula cunha duración máxima de 90 minutos e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos.	Todas	70%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, deberase entregar polo menos un traballo ou proxecto compositivo audiovisual deste tipo: composición musical para un documental ou secuencia de cine. Explicación escrita dos materiais e procedementos empregados, e partitura do mesmo, que será guiado polo profesor, podendo estar elaborado nos entornos coma Cubase, Protools, Nuendo, Adobe Audition, Reaper, e/ou outros.	Todas	30%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Ver avaliación extraordinaria	Todas	70%
Traballo persoal	Ver avaliación extraordinaria	Todas	30%
EXTRAORDINARIA			

Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algúns dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral e que serán realizadas na aula cunha duración máxima de 90 minutos e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos.	Todas	70%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, deberase entregar polo menos un traballo ou proxecto compositivo audiovisual deste tipo: composición musical para un documental ou secuencia de cine. Explicación escrita dos materiais e procedementos empregados, e partitura do mesmo, que será guiado polo profesor, podendo estar elaborado nos entornos coma Cubase, Protools, Nuendo, Adobe Audition, Reaper, e/ou outros.	Todas	30%

* Soamente se fai a ponderación final se o alumno supera as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria como na extraordinaria).

Se a situación sanitaria o requirise, a porcentaxe do exames substituirase pola entrega dos traballos que determine o profesor. Polo tanto a porcentaxe do exame engadiríase a do rendemento do traballo persoal.

ERASMUS
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais	
DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos
ADLER, Samuel (2002). The study of orchestration. New York: W.W. Nor ton. ADORNO, Theodor y EISLER, Hans (1981). El cine y la música. Madrid: Fundamentos. ARIJON, D. (1988) Gramática del lenguaje audiovisual. Guipúzcoa: Escuela de Cine y Vídeo del País Vasco. BENET, V. J. (2004). La cultura del cine. Introducción a la historia y la estética del cine. Barcelona: Paidós. BORDWELL, David, STAIGER, Janet y THOMPSON, Kristin (1997). El cine clásico de Hollywood. Estilo cinematográfico y modo de producción hasta 1960. Barcelona: Paidós. BURT, George (1994) The art of film music. New England: Northeastern University Press. CHARLES, Agustín (2005). Instrumentación y Orquestación (varios volúmenes). Valencia: Rivera Editores. CHION, Michel (1993). La audiovisión. Barcelona: Paidós. CHION, Michel (1997). La música en el cine. Barcelona: Paidós. CHION, Michel (1999). El sonido: música, cine, literatura,... Barcelona: Paidós. COLÓN, Carlos, INFANTE, Fernando y LOMBARDO, Manuel (1997). Historia y teoría de la música en el cine. Presencias afectivas. Sevilla: Alfar. CONE, Edward T. (1968) Musical form and musical performance. New York: Norton. COOK, Nicholas (1994). A guide to musical analysis. New York: Oxford University Press. COOK, Nicholas (2004). Analysing musical multimedia. New York: Oxford University Press. COOKE, Merwyn (2001). Film music. The New Grove Dictionary of Music and Musicians. Vol. 8. Second Edition. New York: Oxford University Press. CUETO, Roberto. Cien bandas sonoras en la historia del cine. Madrid: Nue, 1996. EVANS, Mark (1975). Soundtrack: the music and the movies. Nueva York: Hopkinson and Blake. HALAS, John / MANVELL, Roger. La técnica de los dibujos animados. Barcelona: Omega, 1990. INGLIS, Ian (2003). Popular music and film. Londres: Wallflower Press. JULLIER, Laurent. El sonido en el cine. Barcelona : Paidós, 2007. LLUÍS I FALCÓ, Josep (1995). Método de análisis de la música cinematográfica. LONDON, Kurt (1970). Film music. New York: Arno Press y The New York Times. MOYA LORENTE, Fernando (1993). Los grandes músicos del cine. Barcelona: Royal Books. NIETO, José (2004). Música para la imagen: La influencia secreta. Madrid: Fundación Autor. PRENDERGAST, Roy M. (1992). Film music. A neglected art (second edition). New York: W.W. Norton. RAMAGUERA I RAMIÓ, Joaquim (1993). El lenguaje cinematográfico. Gramática, géneros, estilos y materiales. Madrid: Ediciones de la Torre. ROMÁN, A. (2008). El lenguaje audiovisual. Semiótica y estética de la música cinematográfica. Mousike. RUSSELL, Mark / YOUNG, James (Eds.). Bandas Sonoras. Cine. Barcelona: Océano, 2001. WIERZBICKI, James (2009). Film music. A history. New York: Routledge. XALABARDER, Conrado. Música de cine: una ilusión óptica: método de análisis y creación de bandas sonoras. [S. l.]: LibrosEnRed, 2006 Enlaces Recomendados: • Asociación por la Difusión de la Música Audiovisual (Antes conocida como ACMDC): http://admablogg.blogspot.com • Cine Bso: www.cinebso.com Contiene críticas y comentarios a BSO, dossiers y biografías. • Compositores Cinematográficos del Estado Español: http://usuarios.lycos.es/compositores Web personal de Josep Lluís i Falcó • Filmoteca Española (Madrid): www.mcu.es/cine Ministerio de Cultura • Historia y crítica del cine español: www.cervantesvirtual.com/por/tal/LGB/cine_estatica.shtml - Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes. Contiene artículos y material audiovisual. • Internet Movie Data Base (IMDB): www.imdb.es La mayor base de datos cinematográfica en la Red. • Mundo BSO: www.mundobso.com Web gestionada por Conrado Xalabarder (crítico de Fotogramas).

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA
Conservatorio Superior de Música de Vigo

• Musimagen: www.musimagen.com Asociación de compositores de música para audiovisual.

Programación Docente de Composición para a imaxe II

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obligatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE								3	Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Pablo Beltrán Sobrado				pablobeltran@csmvigo.com				Mércores 20-21h	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo das diferentes técnicas de composición e instrumentación aplicadas á imaxe. Dominio teórico/práctico das ferramentas tecnolóxicas precisas para o desenvolvemento de proxectos en diferentes medios, escénico e audiovisual, demostrando capacidade de adaptación. Estudo histórico e analítico da música para cine e dos diferentes xéneros. A industria cinematográfica e a escena alternativa, o rol da música. Planificación, organización e desenvolvemento dun proxecto audiovisual. Estudo da lexislación comparada vixente no fenómeno audiovisual.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Tecnoloxías aplicadas á composición
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T9, T15
XERAIS	X2, X5, X7, X17, X21, X24, X27
ESPECÍFICAS	EC4, EC7, EC8, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Aprender e practicar as técnicas da composición e produción no campo audiovisual. Aprender e practicar as técnicas de ambientación e efectos sonoros máis utilizados.	T1, T2, T4, X5, EC4, EC7
2. Estudar a integración do material compositivo sonoro e a imaxe, dun xeito creativo procedente de distintas fontes, nun medio homoxéneo.	T1, T2, T4, X5, X21, X24, EC4, EC7, EC11
3. Saber aplicar e aproveitar as novas tecnoloxías no ámbito da creación musical para imaxe, nunha variedade ampla de contextos e formatos audiovisuais, incluíndo as colaboracións con outros campos artísticos.	T1, T2, T4, T9, X7, X17, X24, X27
4. Entender o poder da música para imaxe en relación á psicoacústica e percepción humana das diferentes posibilidades de significación do contido ou mensaxe que propón o audiovisual.	T4, X5, EC7
5. Coñecer analiticamente e auditivamente as músicas de diferentes estilos e xéneros, máis importantes e máis representativas do panorama da historia do cine e do panorama audiovisual en xeral antigo e moderno, e tamén a súa relación coa música xerada con novas tecnoloxías contemporáneas actuais.	T9, T15, X17, X21, X24, X27, EC8, EC11
6. Dotar ao alumnado de composición dunha valoración e postura aberta, e visión actualizada, ante a importante problemática da composición actual relacionada coa a imaxe, no uso da música clásica do pasado, ou jazz e música popular, e no uso das novas tecnoloxías e os seus procedementos e na busca dun estilo e estética propias.	T9, T15, X17, X21, X24, X27, EC8, EC11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1.-Teoría e análise da historia da música en relación a imaxe.	1. Continuación no estudo dos orixes da música de cine. A música no cine americano, e no cine europeo, evolución histórica e autores máis importantes a o longo do século XX e XXI. Sinfonismos. Pop e Jazz. Grandes autores. Aprendizaxe de diferentes estilos musicais a nivel compositivo e da instrumentación e orgánicos, así como, o de adquirir un criterio auditivo sobor dos tipos de diferentes materiais empregados no cine, curtametraxe, documental, música para TV, música para anuncios, videoxogo. A función e o porqué da música. A ambientación sonora da imaxe.	4
2.- Proceso dunha produción audiovisual pre, pro e post- produccion.	2. Continuación do estudo da estrutura xerárquica dos departamentos e as súas funcións. O Compositor como xefe de departamento ou xefe de equipo.	1
3.- Nacións básicas da linguaxe audiovisual.	3.1. Imaxe: • Composición. • Tipos de plano. • Movements de cámara. • Espacio e tempo cinematográfico. • Montaxe. 3.2. Son: • A voz, o ruído, a música. • Planos sonoros, movements sonoros, espazos sonoros. • A edición do son.	1
4.- Análise da imaxe. Factores principais.	4. Continuación do estudo: Estructura e articulación. O fluxo sonoro. Elementos de análise.	1

5.- Posibilidades e efectos da música sobre a imaxe.	5. Continuación do estudo: O pacto de veridicción. Funcions desencadenantes. Xustificación da música. A ilusión da música. O cliché. O leitmotiv. Os códigos. Contrapunto e decorado sonoro.	1
6.- O proceso compositivo e a sincronización.	6. Continuación co estudo de: Os bloques. Material temático. A instrumentación. O Estilo. Inicios e cadencias. A sincronización. A puntuación. Sistemas de sincronización. O alumno-músico aplicará todos os coñecementos aprendidos nas demais materias tecnolóxicas da especialidade para aplicalas no entorno audiovisual. Estudo da relación das técnicas de composición tradicionais para a imaxe en diferentes estilos, relacionándoas cos medios electroacústicos e da tecnoloxía actual, e observando as súas propias posibilidades gramaticais intrínsecas, dotando ó alumnado de composición dunha valorización e visión actualizada do panorama musical tecnolóxico e os seus procedementos en relación a Imaxe. Coñecemento de diferentes estilos e estéticas compositivas da Historia da Música Clásica e moderna en relación a imaxe. Pop, Jazz, outros. Estudo e produción do efecto sonoro aplicado a imaxe e a súa relación co desenvolvemento da acción e significado da mensaxe. Uso de programas coma Soundforge 8.0, e Adobe Audition, Reaper, Spear, e outros para a edición e procesamento dos efectos sonoros. Estudio da xeración de música para un spot publicitario: O jingle, música original, música tradicional, a adaptación musical, a "música o estilo de...", o uso de música de cine, músicas en variados estilos. Manexo das ferramentas informáticas e electrónicas para a edición, mixtura, procesado, montaxe, secuenciación de audio imaxe que están a disposición nun laboratorio electroacústico nos entornos (PC, Mac) coma, Pro-tools, Cubase, Nuendo, Logic, Adobe audition, etc, como entornos posibles da montaxe son-imaxe a integrar e manipular dunxeito creativo o material nun medio homoxeneo. Panoramización en estereo 2.0, e coñecemento do sistema 5.1. Instrumentos virtuais: samplers, Rom-players, e sintetizadores. Librerías orquestais e vintage. Aplicación de todo o aprendido en música para cine, curtametraxe, documental, música para videoxogos, música para tv, música para anuncios, montaxes de tipo interdisciplinar (teatro máis música, danza, vídeo, etc).	9
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	15		15
Exposición traballos	9		9
Avaliación	1,5		1,5
Revisión avaliación	2		2
Act. introdutorias	1,5		1,5
Busca de información		11	11
Traballo individual		50	50
Total de horas por cuatrimestre			90

Avaliación inicial

A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.

Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algúns dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral e que serán realizadas na aula cunha duración máxima de 90 minutos e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos.	Todas	40%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, deberase entregar polo menos un traballo ou proxecto compositivo audiovisual deste tipo: composición musical e efectos sonoros para un documental ou secuencia de cine, ou proxecto de videocreación. Explicación escrita dos materiais e procedementos empregados, e partitura do mesmo, que será guiado polo profesor, podendo estar elaborado nos entornos coma Cubase, Protools, Nuendo, Adobe Audition, Reaper, e/ou outros.	Todas	50%
	Rendemento diario		10%
	*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..		
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algúns dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral e que serán realizadas na aula cunha duración máxima de 90 minutos e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos.	Todas	70%

Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, deberase entregar polo menos un traballo ou proxecto compositivo audiovisual deste tipo: composición musical e efectos sonoros para un documental ou secuencia de cine, ou proxecto de videocreación. Explicación escrita dos materiais e procedementos empregados, e partitura do mesmo, que será guiado polo profesor, podendo estar elaborado nos entornos coma Cubase, Protools, Nuendo, Adobe Audition, Reaper, e/ou outros.	Todas	30%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Ver avaliación extraordinaria	Todas	70%
Traballo persoal	Ver avaliación extraordinaria	Todas	30%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algúns dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral e que serán realizadas na aula cunha duración máxima de 90 minutos e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos.	Todas	70%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, deberase entregar polo menos un traballo ou proxecto compositivo audiovisual deste tipo: composición musical e efectos sonoros para un documental ou secuencia de cine, ou proxecto de videocreación. Explicación escrita dos materiais e procedementos empregados, e partitura do mesmo, que será guiado polo profesor, podendo estar elaborado nos entornos coma Cubase, Protools, Nuendo, Adobe Audition, Reaper, e/ou outros.	Todas	30%

* Soamente se fai a ponderación final se o alumno supera as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria como na extraordinaria).

Se a situación sanitaria o requirise, a porcentaxe do exames substituirase pola entrega dos traballos que determine o profesor. Polo tanto a porcentaxe do exame engadiríase a do rendemento do traballo persoal.

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

ADLER, Samuel (2002). The study of orchestration. New York: W.W. Norton.

ADORNO, Theodor y EISLER, Hans (1981). El cine y la música. Madrid: Fundamentos.

ARIJON, D. (1988) Gramática del lenguaje audiovisual. Guipúzcoa: Escuela de Cine y Vídeo del País Vasco.

BENET, V. J. (2004). La cultura del cine. Introducción a la historia y la estética del cine. Barcelona: Paidós.

BORDWELL, David, STAIGER, Janet y THOMPSON, Kristin (1997). El cine clásico de Hollywood. Estilo cinematográfico y modo de producción hasta 1960. Barcelona: Paidós.

BURT, George (1994) The art of film music. New England: Northeastern University Press.

CHARLES, Agustín (2005). Instrumentación y Orquestación (varios volúmenes). Valencia: Rivera Editores.

CHION, Michel (1993). La audiovisión. Barcelona: Paidós.

CHION, Michel (1997). La música en el cine. Barcelona: Paidós.

CHION, Michel (1999). El sonido: música, cine, literatura,... Barcelona: Paidós.

COLÓN, Carlos, INFANTE, Fernando y LOMBARDO, Manuel (1997). Historia y teoría de la música en el cine. Presencias afectivas. Sevilla: Alfar.

CONE, Edward T. (1968) Musical form and musical performance. New York: Norton.

COOK, Nicholas (1994). A guide to musical analysis. New York: Oxford University Press.

COOK, Nicholas (2004). Analysing musical multimedia. New York: Oxford University Press.

COOKE, Merwyn (2001). Film music. The New Grove Dictionary of Music and Musicians. Vol. 8. Second Edition. New York: Oxford University Press.

CUETO, Roberto. Cien bandas sonoras en la historia del cine. Madrid: Nueve, 1996.

EVANS, Mark (1975). Soundtrack: the music and the movies. Nueva York: Hopkinson and Blake.

HALAS, John / MANVELL, Roger. La técnica de los dibujos animados. Barcelona: Omega, 1990.

INGLIS, Ian (2003). Popular music and film. Londres: Wallflower Press.

JULLIER, Laurent. El sonido en el cine. Barcelona: Paidós, 2007.

LLUÍS I FALCÓ, Josep (1995). Método de análisis de la música cinematográfica.

LONDON, Kurt (1970). Film music. New York: Arno Press y The New York Times.

MOYA LORENTE, Fernando (1993). Los grandes músicos del cine. Barcelona: Royal Books.

NIETO, José (2004). Música para la imagen: La influencia secreta. Madrid: Fundación Autor.

PRENDERGAST, Roy M. (1992). Film music. A neglected art (second edition). New York: W.W. Norton.

RAMAGUERA I RAMÍO, Joaquim (1993). El lenguaje cinematográfico. Gramática, géneros, estilos y materiales. Madrid: Ediciones de la Torre.

ROMÁN, A. (2008). El lenguaje audiovisual. Semiótica y estética de la música cinematográfica. Mousike.

RUSSELL, Mark / YOUNG, James (Eds.). Bandas Sonoras. Cine. Barcelona: Océano, 2001.

WIERZBICKI, James (2009). Film music. A history. New York: Routledge.

XALABARDER, Conrado. Música de cine: una ilusión óptica: método de análisis y creación de bandas sonoras. [S. l.]: LibrosEnRed, 2006

Enlaces Recomendados:

- Asociación por la Difusión de la Música Audiovisual (Antes conocida como ACMDC): <http://admablogg.blogspot.com>
- Cine Bso: www.cinebso.com Contiene críticas y comentarios a BSO, dossiers y biografías.
- Compositores Cinematográficos del Estado Español: <http://usuarios.lycos.es/compositores> Web personal de Josep Lluís i Falcó
- Filmoteca Española (Madrid): www.mcu.es/cine Ministerio de Cultura
- Historia y crítica del cine español: www.cervantesvirtual.com/portal/LGB/cine_estatica.shtml - Biblioteca Virtual Miguel de Cervantes. Contiene artículos y material audiovisual.
- Internet Movie Data Base (IMDB): www.imdb.es La mayor base de datos cinematográfica en la Red.
- Mundo BSO: www.mundobso.com Web gestionada por Conrado Xalabarder (crítico de Fotogramas).
- Musimagen: www.musimagen.com Asociación de compositores de música para audiovisual.

Programación Docente de COMPOSICIÓN VII

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE							6		Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Carlos Cambeiro Alís				carloscambeiro@csmvigo.com				XOVES, 12-13 H.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Afandamento no estudo e na práctica das técnicas, procedementos construtivos, movementos, escolas e tendencias máis representativas da composición tradicional e contemporánea (acústica e electrónica), a través da análise e da realización de traballos que empreguen formacións vocais, instrumentais e de son de natureza electrónica. Desenvolvemento dunha estética e dunha linguaxe persoal na composición de obras libres.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A disciplina de composición é o eixo sobre o que orbitan as disciplinas do currículo de composición. A construción e deconstrución nos traballos e obras estilísticas e libres, vogais, instrumentais ou con medios electroacústicos e informáticos, establecen unha permanente relación con todas as disciplinas do currículo.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T12, T13
XERAIS	X5, X7, X10, X21, X24
ESPECÍFICAS	EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as diferentes técnicas da composición musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	T1, X5, X7, EC7, EC10
2. Comprender a evolución progresiva das técnicas de composición a partir de ese punto de partida; así como o xurdimento de outras técnicas ao marxe do dito punto.	T2, EC5, X24
3. Saber analizar e identificar na partitura e auditivamente os elementos esenciais que conforman a música do período traballado no cuadrimestre.	T3, T4, X10
4. Aprender a aplicar os recursos técnicos adquiridos na composición de obras.	T12, EC7
5. Adquirir a técnica e a musicalidade necesaria para desenvolverse no mundo da creación musical en calquera dos seus campos..	T1, T12, T13, EC10
6. Profundar na práctica das diferentes etapas da creación musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	EC5, EC8, EC11, X21
7. Aplicar os coñecementos adquiridos noutras materias do currículo á composición de obras	T3, EC4

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. O século XX (continuación)	1. Continuación no estudo e profundación na técnica dos autores, escolas e tendencias dos compositores do século XX.	2
2. Estudo das técnicas seriais.	2. Continuación no estudo das técnicas seriais.	4
3. A música experimental (continuación)	3.1. A indeterminación. 3.2. Aleatoriedade controlada. 3.3. Aleatoriedad libre. 3.4. Cita e collage	2

4. Profundación nas formas e estruturas medianas e grandes (continuación).	4.1. Obra para cuarteto de percusionistas. 4.2. Obras para quinteto sexteto, octeto... 4.3. Obras para orquestra	8
5. Novas concepcións creativas.	5.1. Elementos non musicais no discurso	1
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

AVALIACIÓN INICIAL

A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS*	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	23,5		23,5
Avaliacións	2		2
Traballo individual		154,5	154,5
Total de horas por cuatrimestre			180

***Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas, na súa totalidade ou parcialmente, por sesións telemáticas non presenciais.**

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIA S AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA*			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)*			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación de cada cuatrimestre. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 8 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	Todas	40%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive) que se detallan no apartado “9. Observacións”, polo menos, unha semana antes da data do exame oficial.	Todas	40%
	2. Rendemento e actitude nas clases.		20%
As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)*			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Profesor da materia, conseguinte na realización dos exercicios que se detalla no apartado 9. O alumnado terá que demostrar que está capacitado para atinxir os obxectivos e os contidos establecidos na programación cuatrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 8 horas.	Todas	60%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive) que se detallan no apartado “9. Observacións”, polo menos, unha semana antes da data do exame oficial.	Todas	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)*			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Profesor da materia, conseguinte na realización dos exercicios que se detalla no apartado 9. O alumnado terá que demostrar que está capacitado para atinxir os obxectivos e os contidos establecidos na programación cuatrimestral.Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 8 horas.	Todas	60%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive) que se detallan no apartado “9. Observacións”, polo menos, unha semana antes da data do exame oficial.	Todas	40%
EXTRAORDINARIA*			

Exame escrito	O alumno/a deberá realizar as probas obxectivas correspondentes aos cuatrimestres non superados. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 8 horas.	Todas	60%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive) que se detallan no apartado "9. Observacións", polo menos, unha semana antes da data do exame oficial.	Todas	40%

* Soamente se fai a ponderación final se o alumno realiza as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria como na extraordinaria).

Se a situación sanitaria o requirise, o exame realizarase a través de medios telemáticos non presenciais.

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Downs, Philips G; La música clásica de. Madrid: Akal Música, 1998

Cook, Nicholas: Analysis through composition, Oxford U. Press

Fubini, Enrico: La estética musical desde la Antigüedad hasta el siglo XX, Alianza Música 2001

Hába, Alois: Nuevo tratado de armonía. Ed. Real Musical. Madrid 1984.

LaRue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998

Napoli, G.: Bassi-Melodie-Temi por lo studio della composizione.

Planinga, León: La música romántica. Madrid: Akal Música, 1992

Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria, 1998

Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. SpanPress Universitaria

Zamacois, J. - Tratado de armonía – vols. 2 y 3, SpanPress Univ, 1997

Bach, J.S.: Das wohltemperier te Klavier, Teil I, II de J.S. Bach (Ed. Ur text).

Chailley, Jacques: J.S. Bach. L'Ar t de la Fugue. París : ed. Alphonse Leduc, 1972.

Gedálge, André: Tratado de Fuga. Madrid: Real Musical, 1990.

CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. ISBN 84-7822-400-9.

LENDVAI, E.: Béla Bar tók, un análisis de su música. Barcelona: Idea Boox, 2003.

MORGAN, R. P.: La Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1994.

PERSICHETTI, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985.

MESSIAEN, O.: Technique de mon langage musical. (vols. I y II). Paris: A. Leduc.1944

PERLE, G.: Composición serial y atonalidad. Barcelona: Idea Books, 1999.

AULESTIA, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1998.

CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. ISBN 84-7822-400-9.

Gª LABORDA, J. Mª: Forma y estructura en la música del siglo XX (aproximación analítica). Alpuerto, 1996.

HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.

LESTER, J.: Enfoques Analíticos de la Música del S. XX. Madrid: Akal, 2005.

Charles, A. - Análisis de la música del siglo XX. Ed. Rivera Editores, 2002

Delius, U. - La música contemporánea a par tir de 1945. Ed. Akal música, 2004

Karoly, O. - Introducción a la música del S. XX. Ed. Alianza Madrid 2000

La 2ª escuela de Viena – col. "New Grove" de O. Neghbour , Griffiths & Perle Ed. Muchnik. Barcelona 1986.

Composición serial y atonalidad. Ed. Idea Books, Barcelona 1999

Rubio, S. - La polifonía clásica. Ed. Biblioteca "La ciudad de dios".

Sadie, S. - Guía Akal de la música. Ed. Akal Música.

Morgan, R. P. - La música del siglo XX. Ed. Akal música
Bukofzer, M.: La música en la época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.
Dubois, Théodore: Traité de Contrepoint et de Fugue (quatrième par tie).
Fomer, J. & Wilbrandt, J. Contrapunto creativo (Schöpferischer Kontrapunkt) Labor, 1993.
Krehl, Stephan: Fuga. Barcelona: Labor, 1953.
Soler, Josep: Fuga, Técnica e Historia. Barcelona: Antoni Bosch, 1980.
ANTOKOLETZ, E.: La música de B. Bartók: estudio de la tonalidad y la progresión de la música del siglo XX. Cornellá, Barcelona: Idea Books, 2006.
ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Master ed. 2000.
HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.
ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Master ed. 2000.
BOULEZ. Puntos de referencia. Compilación de J.J. Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.
CURESES, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. ICCMU, 2007
DIBELIUS, U.: La música contemporánea a par tir de 1945. Madrid: Akal 2004
Gª LABORDA, J. Mª: La música del S. XX, 1890-1914 (I) Alpuerto, 2000.
BOULEZ. Puntos de referencia. Compilación de J.J. Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.
CURESES, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. ICCMU, 2007
DIBELIUS, U.: La música contemporánea a par tir de 1945. Madrid: Akal 2004

9. Observacións

CONTIDOS DO TRABALLO PERSOAL PARA A AVALIACIÓN CUADRIMESTRAL

1. Dúas obras escritas a partir de poemas dalgún autor do século XX (eleito polo profesor)nas que se deberán empregar os procedementos seguintes: serialismo e aleatoriedade controlada. A plantiña será escollida entre as voces e instrumentos seguintes: soprano, barítono, frauta, oboe, 2 percusionistas, guitarra, piano, cello e contrabaixo. Duración Mínima: 6 minutos cada unha.
2. Obra para conxunto instrumental. Instrumentación: frauta, clarinete, fagot, percusión, piano, violín, viola e violonchelo. Duración mínima: 10'. Linguaxe e procedementos compositivos propios da música da segunda metade do século XX ou posterior.
3. Obra para catro percusionistas. Entre os instrumentos de percusión deben figurar tanto de altura determinada como indeterminada. Duración mínima: 7 minutos. Linguaxe e procedementos compositivos propios da música da segunda metade do século XX ou posterior.

Programación Docente de COMPOSICIÓN VIII

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE								6	Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Carlos Cambeiro Alís				carloscambeiro@csmvigo.com				Xoves, 12-13 h.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Afandamento no estudo e na práctica das técnicas, procedementos construtivos, movementos, escolas e tendencias máis representativas da composición tradicional e contemporánea (acústica e electrónica), a través da análise e da realización de traballos que empreguen formacións vocais, instrumentais e de son de natureza electrónica. Desenvolvemento dunha estética e dunha linguaxe persoal na composición de obras libres.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	A disciplina de composición é o eixo sobre o que orbitan as disciplinas do currículo de composición. A construción e deconstrución nos traballos e obras estilísticas e libres, vogais, instrumentais ou con medios electroacústicos e informáticos, establecen unha permanente relación con todas as disciplinas do currículo.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T12, T13
XERAIS	X5, X7, X10, X21, X24
ESPECÍFICAS	EC4, EC5, EC7, EC8, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as diferentes técnicas da composición musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	T1, X5, X7, EC7, EC10
2. Comprender a evolución progresiva das técnicas de composición a partir de ese punto de partida; así como o xurdimento de outras técnicas ao marxe do dito punto.	T2, EC5, X24
3. Saber analizar e identificar na partitura e auditivamente os elementos esenciais que conforman a música do período traballado no cuadrimestre.	T3, T4, X10
4. Aprender a aplicar os recursos técnicos adquiridos na composición de obras.	T12, EC7
5. Adquirir a técnica e a musicalidade necesaria para desenvolverse no mundo da creación musical en calquera dos seus campos..	T1, T12, T13, EC10
6. Profundar na práctica das diferentes etapas da creación musical desde o estilo internacional ata a actualidade.	EC5, EC8, EC11, X21
7. Aplicar os coñecementos adquiridos noutras materias do currículo á composición de obras	T3, EC4

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Os séculos XX (continuación) e XXI	1. Continuación no estudo e profundación na técnica dos autores, escolas e tendencias dos compositores do século XX.	2
2. As técnicas especiais	2.1. A microtonalidade - 2.2. Música e matemáticas - 2.3 Espectralismo. 2.4. Outras técnicas	4
3. Novas concepcións estruturais	3.1. A texturalidade. 3.2. As estruturas sonoras	2
4. Profundación nas formas e estruturas medianas e grandes.		

5. Novos sistemas de notación musical.	4.1. Obras para quinteto, sexteto, octeto... 4.2. Obras para solista e conxunto instrumental 4.3. Obras para orquestra 5.1. Notación e grafismo	8 1
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

AVALIACIÓN INICIAL

A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS*	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	23,5		23,5
Avaliacións	2		2
Traballo individual		154,5	154,5
Total de horas por cuadrimestre			180

*Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas, na súa totalidade ou parcialmente, por sesións telemáticas non presencias.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIA S AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA*			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)*			
Exame escrito	O alumnado realizará unha ou varias probas prácticas, que comprendan algúns aspectos dos obxectivos e contidos contemplados na programación de cada cuadrimestre. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 8 horas, demostrando que alcanza os obxectivos e posúe os coñecementos teóricos e prácticos dos contidos presentes nesta Guía Docente.	Todas	40%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive) que se detallan no apartado “9. Observacións”, polo menos, unha semana antes da data do exame oficial.	Todas	40%
	2. Rendemento e actitude nas clases.		20%
As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)*			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Profesor da materia, conseguinte na realización dos exercicios que se detalla no apartado 9. O alumnado terá que demostrar que está capacitado para atinxir os obxectivos e os contidos establecidos na programación cuadrimestral. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 8 horas.	Todas	60%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive) que se detallan no apartado “9. Observacións”, polo menos, unha semana antes da data do exame oficial.	Todas	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua*)			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Profesor da materia, conseguinte na realización dos exercicios que se detalla no apartado 9. O alumnado terá que demostrar que está capacitado para atinxir os obxectivos e os contidos establecidos na programación cuadrimestral.Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 8 horas.	Todas	60%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive) que se detallan no apartado “9. Observacións”, polo menos, unha semana antes da data do exame oficial.	Todas	40%
EXTRAORDINARIA*			

Exame escrito	O alumno/a deberá realizar as probas obxectivas correspondentes aos cuatrimestres non superados. Para a realización deste/s exercicio/s o alumnado disporá dun tempo máximo de 8 horas.	Todas	60%
Traballo persoal	1. O alumnado deberá entregar as composicións (en Finale ou Sibelius e Pdf nun CD ou pendrive) que se detallan no apartado "9. Observacións", polo menos, unha semana antes da data do exame oficial.	Todas	40%

* Soamente se fai a ponderación final se o alumno realiza as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria, alternativa como na extraordinaria).

Se a situación sanitaria o requirise, o exame realizarase a través de medios telemáticos non presenciais.

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Downs, Philips G; La música clásica de. Madrid: Akal Música, 1998

Cook, Nicholas: Analysis through composition, Oxford U. Press

Fubini, Enrico: La estética musical desde la Antigüedad hasta el siglo XX, Alianza Música 2001

Hába, Alois: Nuevo tratado de armonía. Ed. Real Musical. Madrid 1984.

LaRue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998

Napoli, G.: Bassi-Melodie-Temi por lo studio della composizione.

Planinga, León: La música romántica. Madrid: Akal Música, 1992

Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria, 1998

Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. SpanPress Universitaria

Zamacois, J. - Tratado de armonía – vols. 2 y 3, SpanPress Univ, 1997

Bach, J.S.: Das wohltemperier te Klavier, Teil I, II de J.S. Bach (Ed. Ur text).

Chailley, Jacques: J.S. Bach. L'Art t de la Fugue. París : ed. Alphonse Leduc, 1972.

Gedálge, André: Tratado de Fuga. Madrid: Real Musical, 1990.

CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. ISBN 84-7822-400-9.

LENDVAI, E.: Béla Bar tók, un análisis de su música. Barcelona: Idea Boox, 2003.

MORGAN, R. P.: La Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1994.

PERSICHETTI, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985.

MESSIAEN, O.: Technique de mon langage musical. (vols. I y II). París: A. Leduc.1944

PERLE, G.: Composición serial y atonalidad. Barcelona: Idea Books, 1999.

AULESTIA, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1998.

CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el siglo XX. ISBN 84-7822-400-9.

Gª LABORDA, J. Mª: Forma y estructura en la música del siglo XX (aproximación analítica). Alpuerto, 1996.

HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.

LESTER, J.: Enfoques Analíticos de la Música del S. XX. Madrid: Akal, 2005.

Charles, A. - Análisis de la música del siglo XX. Ed. Rivera Editores, 2002

Delius, U. - La música contemporánea a par tir de 1945. Ed. Akal música, 2004

Karoly, O. - Introducción a la música del S. XX. Ed. Alianza Madrid 2000

La 2ª escuela de Viena – col. "New Grove" de O. Neghbour, Griffiths & Perle Ed. Muchnik. Barcelona 1986.

Composición serial y atonalidad. Ed. Idea Books, Barcelona 1999

Rubio, S. - La polifonía clásica. Ed. Biblioteca "La ciudad de dios".

Sadie, S. - Guía Akal de la música. Ed. Akal Música.
Morgan, R. P. - La música del siglo XX. Ed. Akal música
Bukofzer, M.: La música en la época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.
Dubois, Théodore: Traité de Contrepoint et de Fugue (quatrième par tie).
Former, J. & Wilbrandt, J. Contrapunto creativo (Schopferischer Kontrapunkt) Labor, 1993.
Krehl, Stephan: Fuga. Barcelona: Labor, 1953.
Soler, Josep: Fuga, Técnica e Historia. Barcelona: Antoni Bosch, 1980.
ANTOKOLETZ, E.: La música de B. Bartók: estudio de la tonalidad y la progresión de la música del siglo XX. Cornellá, Barcelona: Idea Books, 2006.
ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Master ed. 2000.
HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.
ARTAZA, F.: Evolución armónica y procedimientos compositivos. Master ed. 2000.
BOULEZ. Puntos de referencia. Compilación de J.J. Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.
CURESES, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. ICCMU, 2007
DIBELIUS, U.: La música contemporánea a par tir de 1945. Madrid: Akal 2004
Gª LABORDA, J. Mª: La música del S. XX, 1890-1914 (I) Alpuerto, 2000.
BOULEZ. Puntos de referencia. Compilación de J.J. Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.
CURESES, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. ICCMU, 2007
DIBELIUS, U.: La música contemporánea a par tir de 1945. Madrid: Akal 2004

9. Observacións

CONTIDOS DO TRABALLO PERSOAL PARA A AVALIACIÓN CUADRIMESTRAL

1. Obra para orquesta a 3. Duración mínima: 10 minutos. Linguaxe e procedementos compositivos propios da música da segunda metade do século XX ou posterior.
2. Quinteto con piano (cl, vl, vla, vc, pno). Duración mínima: 10 minutos. A Linguaxe e os procedementos compositivos empregados porán especial énfase no uso de técnicas instrumentais extendidas.
3. Obra para solista e conxunto instrumental. Solista de libre elección. Conxunto instrumental: 1.1.1.1-1.1.1.1.-perc-pno-2-1-1-1. Duración mínima: 10 minutos. Linguaxe e procedementos compositivos propios da música da segunda metade do século XX ou posterior.

Programación Docente de CONXUNTO I

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA MÚSICA DE CONXUNTO

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso	2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE	3								Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Diego David Cuevas Sánchez				davidcuevas@csmvigo.com				Martes 15 h.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Práctica da interpretación musical en grupo e en diferentes formacións. Coñecemento do repertorio de conxunto do seu propio ámbito e práctica interpretativa en formacións diversas. Desenvolvemento de ámbitos e técnicas de ensaio. Cooperación no establecemento de criterios interpretativos, compenetración e traballo colectivo. Práctica da lectura a primeira vista, flexibilidade de resposta ás indicacións do/a director/a. Concepción e desenvolvemento de proxectos musicais colectivos.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Harmonía e contrapunto aplicados á composición; Análise aplicado á composición; Instrumentación.
TRANSVERSAIS	T1, T3, T7
XERAIS	X2, X3, X7
ESPECÍFICAS	EC5, EC6, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Aplicar os coñecementos aprendidos tanto en Composición como en Instrumentación e Orquestración a un nivel práctico.	EC5, EC7
2. Desenvolver as capacidades necesarias para levar a cabo a práctica en conxunto.	X2, X3
3. Promover a capacidade de organizar ensaios e resolver os diferentes problemas que se poidan presentar nos mesmos.	T3
4. Desenvolver a capacidade de interpretación baseada nos coñecementos adquiridos noutras materias.	T1, T7
5. Valorar as posibilidades estéticas i expresivas de diferentes corrientes estilísticas.	X7, EC11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Dúos	Orgánico e tempos a determinar polo profesor atendendo á dispoñibilidade.	17
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado	1,5		1,5
Clases prácticas: Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.	32		32
Busca de información		6,5	6,5
Traballo persoal		50	50
Total de horas por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame	Composición dunha obra ou fragmentos propostos	Todas	40%
* Soamente se fai a ponderación final se o alumno supera as dúas partes cunha cualificación mínima de 5 (tanto na avaliación ordinaria como na extraordinaria).			
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Traballo persoal	Entrega de traballos (ver apartado 9)	Todas	40%
Exame	Composición dunha obra ou fragmentos propostos	Todas	60%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega de traballos (ver apartado 9)	Todas	40%
Exame	Composición dunha obra ou fragmentos propostos	Todas	60%
EXTRAORDINARIA			
Traballo persoal	Entrega de traballos (ver apartado 9)	Todas	40%
Exame	Composición dunha obra ou fragmento proposto	Todas	60%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
ARTAUD, Pierre-Yves y GEAY, Gérard - La flûte au présent. Jover t et Éditions Transatlantiques, Paris			
CASELLA e MORTARI - La técnica de la orquestación contemporánea. Ricordi			
DÍAZ, Rafael - Abecedario para guitarra. Centro de documentación musical de Andalucía, Málaga.			
ERPF, Hermann - Tratado da instrumentación.			
FORTE, Allen y GILBERT, Steven E. - Análisis musical. Introducción al análisis Shenkeriano. Barcelona, Idea Books, 2003			
KUNITZ, Hans - A instrumentación.			
LEONARD, Michael - Extended techniques for the saxophone			
LONDEIX, Jean-Marie - Parámetros del saxofón. Ed. Alphonse Leduc, Paris			
OLTRA, Manuel - Ejercicios de acompañamiento. Ed. Boileau, Barcelona			
OUZOUNOFF, Alexandre - Actuellement le basson. Ed. Salaber t, Paris			
PENÁIS, Sergio - Metodo per fagotto. Ed.Suvini Zerboni, Milano			
PISTON, Walter - Armonía. Barcelona, Idea Books, 2002			
PISTON, Walter - Orquestación. Real Musical			
REHFELDT, Phillip - Nuevas directrices para el clarinete. University of California Press, Berkeley			
SCHIAFFINI, Giancarlo - Il trombone. Ed. Ricordi, Milano			
SCHOENBERG, Arnold - Funciones estructurales de la armonía. Barcelona, Idea Books, 2001			
TOCH, Ernst - Elementos constitutivos de la música. Barcelona, Idea Books, 2001			
TOCH, Ernst - La melodía. Barcelona, Idea Books, 2001			
VILLA ROJO, Jesús - El clarinete y sus posibilidades. Alpuerto			
9. Observacións			
O alumnado deberá solicitar ao profesor (vía email) os traballos para entregar.			

Programación Docente de CONXUNTO II

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización**DISCIPLINA MÚSICA DE CONXUNTO**

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso	2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE		3							Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Diego David Cuevas Sánchez				davidcuevas@csmvigo.com				Martes 15 h.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Práctica da interpretación musical en grupo e en diferentes formacións. Coñecemento do repertorio de conxunto do seu propio ámbito e práctica interpretativa en formacións diversas. Desenvolvemento de ámbitos e técnicas de ensaio. Cooperación no establecemento de criterios interpretativos, compenetración e traballo colectivo. Práctica da lectura a primeira vista, flexibilidade de resposta ás indicacións do/a director/a. Concepción e desenvolvemento de proxectos musicais colectivos.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Harmonía e contrapunto aplicados á composición; Análise aplicado á composición; Instrumentación.
TRANSVERSAIS	T1, T3, T7
XERAIS	X2, X3, X7
ESPECÍFICAS	EC5, EC6, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Aplicar os coñecementos aprendidos tanto en Composición como en Instrumentación e Orquestración a un nivel práctico.	EC5, EC7
2. Desenvolver as capacidades necesarias para levar a cabo a práctica en conxunto.	X2, X3
3. Promover a capacidade de organizar ensaios e resolver os diferentes problemas que se poidan presentar nos mesmos.	T3
4. Desenvolver a capacidade de interpretación baseada nos coñecementos adquiridos noutras materias.	T1, T7
5. Valorar as posibilidades estéticas e expresivas de diferentes correntes estilísticas.	X7, EC11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Tríos	1.1. Tríó para piano e instrumento de vento madeira, vento metal ou corda fretada.	17
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado	1,5		1,5
Clases prácticas: Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.	24		24
Avaliación final: Se a situación sanitaria o requirise, o exame final substituirase pola entrega dos traballos que determine o profesor.	8		8
Busca de información		6,5	6,5
Traballo persoal		50	50
Total de horas por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame	Composición dunha obra ou fragmentos propostos	Todas	40%
* Soamente se fai a ponderación final se o alumno supera as dúas partes cunha cualificación mínima de 5 (tanto na avaliación ordinaria como na extraordinaria).			
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Traballo persoal	Entrega de traballos (ver apartado 9)	Todas	40%
Exame	Composición dunha obra ou fragmentos propostos	Todas	60%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega de traballos (ver apartado 9)	Todas	40%
Exame	Composición dunha obra ou fragmentos propostos	Todas	60%
EXTRAORDINARIA			
Traballo persoal	Entrega de traballos (ver apartado 9)	Todas	40%
Exame escrito	Composición dunha obra ou fragmentos propostos	Todas	60%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

ARTAUD, Pierre-Yves y GEAY, Gérard - La flûte au présent. Jover t et Éditions Transatlantiques, Paris

CASELLA e MORTARI - La técnica de la orquestación contemporánea. Ricordi

DÍAZ, Rafael - Abecedario para guitarra. Centro de documentación musical de Andalucía, Málaga.

ERPF, Hermann - Tratado da instrumentación.

FORTE, Allen y GILBERT, Steven E. - Análisis musical. Introducción al análisis Shenkeriano. Barcelona, Idea Books, 2003

KUNITZ, Hans - A instrumentación.

LEONARD, Michael - Extended techniques for the saxophone

LONDEIX, Jean-Marie - Parámetros del saxofón. Ed. Alphonse Leduc, Paris

OLTRA, Manuel - Ejercicios de acompañamiento. Ed. Boileau, Barcelona

OUZOUNOFF, Alexandre - Actuellement le basson. Ed. Salaber t, Paris

PENÁIS, Sergio - Metodo per fagotto. Ed. Suvini Zerboni, Milano

PISTON, Walter - Armonía. Barcelona, Idea Books, 2002

PISTON, Walter - Orquestación. Real Musical

REHFELDT, Phillip - Nuevas directrices para el clarinete. University of California Press, Berkeley

SCHIAFFINI, Giancarlo - Il trombone. Ed. Ricordi, Milano

SCHOENBERG, Arnold - Funciones estructurales de la armonía. Barcelona, Idea Books, 2001

TOCH, Ernst - Elementos constitutivos de la música. Barcelona, Idea Books, 2001

TOCH, Ernst - La melodía. Barcelona, Idea Books, 2001

VILLA ROJO, Jesús - El clarinete y sus posibilidades. Alpuerto

9. Observacións

O alumnado deberá solicitar ao profesor (vía email) os traballos para entregar.

Programación Docente de Harmonía e contrapunto aplicados á composición I

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	2
ETCS/ CUADRIMESTRE	3								Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Diego David Cuevas Sánchez				davidcuevas@csmvigo.com				Martes - 15 horas	

2. Descriptor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Desenvolvemento das habilidades harmónico-contrapuntísticas e adquisición de coñecementos que faciliten a percepción, creación, interpretación, reflexión e documentación musicais. Asimilación das principais teorías da organización musical. Realización de traballos estilísticos e libres. Práctica instrumental. Estudo do repertorio no contexto estilístico.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	O estudo e a práctica dos elementos e procedementos harmónicos e contrapuntísticos relativos ao sistema tonal, así dos anteriores e posteriores ao mesmo, relacionan esta disciplina coas específicas e de aspectos básicos do currículo de composición.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4
XERAIS	X8, X10, X11, X13, X15, X21, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC5, EC8, EC10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Comprender a teoría armónica e contrapuntística de xeito práctico analítico, auditivo, melódico e de realización práctica que lle permita ó alumno desenvolverse e ser capaz de comprender tanto as regras históricas da harmonía e contrapunto tradicionais, como a súa evolución ó longo do tempo, baseándose nos estilos das épocas barroco-clasicismo.	T1, X13, X21, EC1, EC2, EC5, EC10
2. Desenvolver a capacidade analítico-visual a fin de poder ter unha visión global dunha peza tanto dende unha perspectiva da análise técnica: acordes, progresións, cadencias, modulacións, disonancias, plan armónico, e da perspectiva estética e histórica.	T2, T3, T4, X10, X15, X23, EC1, EC2, EC8, EC10
3. Realizar exercicios de carácter libre e obrigado, coa finalidade de esperar tala creatividade e o desenvolvemento dunha linguaxe harmónica creativa e persoal, desenvolvendo tanto aspectos de desenvolvemento melódico, sentido do baixo, así como do ouvido interno.	T1, T3, T4, X13, X21, EC5
4. Identificar auditivamente a través de obras os procedementos armónicos e contrapuntísticos aprendidos, así como, escoitar internamente os contidos estudados tanto na análise coma nos traballos escritos realizados.	T2, T3, X10, X15, X23, EC1, EC2, EC8, EC10
5. Tocar nun instrumento polifónico (ou piano) os diferentes traballos realizados.	T3, X8, X11, EC1

4. Contidos

[illegible]

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	15		15
Actividades introductorias	2		2
Tutorías	4		4
Exposicións	13		13
Avaliación-revisión	8		8
Busca de información		10	10
Traballo persoal		38	38
Total de horas por cuatrimestre			90

Avaliación inicial

A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.

Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	Todas	85%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor.	Todas	15%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	Todas	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

ZAMACOIS, J., 1997, Tratado de armonía - libros I, II y III y ejercicios, SpanPress Universitaria: España.
GARCÍA GAGO, J., 1977, Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS Publicacions: Barcelona.
NAPOLI, G.: Bassi-Melodie-Temi per lo studio della composizione, libros I y II. Ricordi, 1984.
Aulestia, Gotzon - Técnicas compositivas del siglo XX Tomo1: Editorial Alpuerto, 1998.

Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947.
Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.
Catalán, Teresa - Sistemas compositivos temperados: CompendiumMusicae, 2003.
De la Motte, Diether - Contrapunto: Ed. Labor, 1981. / Harmonía. Ed. Labor.
Falk, Julien - Technique de la musique tonale. Ed. Alphonse Leduc.
Fornier, J. & Wilbrandt, J. - Contrapunto creativo: Ed. Labor 1979.
Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Schenkeriana. Ed. Labor, 1992.
Gedalg, André: Tratado de Fuga: Real Musical, 1990.
Haba, Alois - Novo tratado de harmonía. Ed. Real musical.
Haller, M. - Tratado de contrapunto composición contrapuntística: Ed. Agal.
Jurafsky, A. - Manual de harmonía. Ed. Ricordi.
Kun, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. SpanPress Universitaria, 1998.
La Rue, Jan - Análise do estilo musical. Ed. SpanPress Universitaria 1998.
Marco, Tomás - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza.
Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Morgan, Ulrich: Atlas de Música, vols I e II. Ed. Alianza, 1982
Morgan, Robert P. - A Música do século XX, Ed. Akal
Morgan, Robert P. - Antoloxía da música do século XX, Ed. Akal
Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988.
Perle, George - Composición serial e atonalidade, Ed. Real Musical.
Persichetti, V. - A harmonía do século XX. Ed. Real musical.
Piston, Walter - Contrapunto: Ed. Labor, 1992. / Harmonía. Ed. Labor.
Reger, Max - Contribución ao estudo da modulación. Ed. Real Musical.
Reti, Rudolph - Tonalidade, atonalidade e pantonalidade. Ed. Rialp.
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. SpanPress Universitaria.
Salzer & Schachter - El contrapunto en la composición, Ed. Idea música, 1999.
Schoenberg, A. - Ejercicios preliminares de contrapunto. Ed. Labor 1963
Schoenberg, A. - Funcións estruturais da harmonía. Ed. Real Musical
Schoenberg, A. - Tratado de harmonía. Ed. R. Musical.
Schönberg, A. - Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967.
Torre Bertucci, José - Tratado de contrapunto: Ed. Ricordi 1947.
Zamacois, J. - Cuadernos de exercicios de harmonía nº 2 y 3. Ed. SpanPress Universitaria.
Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. SpanPress Universitarias.

9. Observacións

Programación Docente de Harmonía e contrapunto aplicados á composición II

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización**DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA**

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso	2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	2
ETCS/ CUADRIMESTRE		3							Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Diego David Cuevas Sánchez				davidcuevas@csmvigo.com				Martes - 15 horas	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Desenvolvemento das habilidades harmónico-contrapuntísticas e adquisición de coñecementos que faciliten a percepción, creación, interpretación, reflexión e documentación musicais. Asimilación das principais teorías da organización musical. Realización de traballos estilísticos e libres. Práctica instrumental. Estudio do repertorio no contexto estilístico.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	O estudo e a práctica dos elementos e procedementos harmónicos e contrapuntísticos relativos ao sistema tonal, así dos anteriores e posteriores ao mesmo, relacionan esta disciplina coas específicas e de aspectos básicos do currículo de composición.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4
XERAIS	X8, X10, X11, X13, X15, X21, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC5, EC8, EC10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Comprender a teoría armónica e contrapuntística de xeito práctico analítico, auditivo, melódico e de realización práctica que lle permita ó alumno desenvolverse e ser capaz de comprender tanto as regras históricas da harmonía e contrapunto tradicionais, como a súa evolución ó longo do tempo, baseándose nos estilos das épocas barroco-clasicismo.	T1, X13, X21, EC1, EC2, EC5, EC10
2. Desenvolver a capacidade analítico-visual a fin de poder ter unha visión global dunha peza tanto dende unha perspectiva da análise técnica: acordes, progresións, cadencias, modulacións, disonancias, plan armónico, e da perspectiva estética e histórica.	T2, T3, T4, X10, X15, X23, EC1, EC2, EC8, EC10
3. Realizar exercicios de carácter libre e obrigado, coa finalidade de desenvolver a creatividade e o desenvolvemento dunha linguaxe harmónica creativa e persoal, desenvolvendo tanto aspectos de desenvolvemento melódico, sentido do baixo, así como do ouvido interno.	T1, T3, T4, X13, X21, EC5
4. Identificar auditivamente a través de obras os procedementos armónicos e contrapuntísticos aprendidos, así como, escoitar internamente os contidos estudados tanto na análise coma nos traballos escritos realizados.	T2, T3, X10, X15, X23, EC1, EC2, EC8, EC10
5. Tocar nun instrumento polifónico (ou piano) os diferentes traballos realizados.	T3, X8, X11, EC1

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. O retardo e a Apoiatura. O coral 2. Modulación. 3. Contrapunto a 2 e 3 voces. 4. Acordes de 9ª. 5. Acordes de 11ª e 13ª.. 6. Progresións. 7. O acompañamento pianístico. 8. Análise auditivo e teórico 9. Contrapunto Imitativo	1. Estudo en profundidade dos diferentes tipos de retardo e uso tradicional da apoiatura. 1.1. O Coral traballado con figuración simple. 1.2. O Coral traballado con figuración máis complexa en contrapunto libre e con imitación. 2.1 Relación de 3ª entre tonalidades. 2.2 Cambio de modo, relacións tonais a pequena e media escala. 3. Contrapunto a dúas voces e introducción ás tres voces. 3.1. As especies. A tres voces. 3.2. Contrapunto invertible. 3.3. Invención a dúas voces para piano, Diferentes modelos formais e armónicos, binario, de ritornello, aria da capo. Aprendizaxe na creación dun contratema. Estilos barroco e clásico. 4. Acordes de 9ª sobre os restantes grados da escala. 5.1. Acordes con notas engadidas e substitutivas. 6.1. Progresión unitónicas e modulantes con acordes 9ª de V. 6.2. Progresión unitónicas e modulantes con acordes 9ª noutro grados da escala. 7. Textura pianística, patróns de acompañamento e armonización de melodías. Pezas breves. 8. Estudio analítico a través da audición e análise teórico de obras, fragmentos ou exemplos musicais, da relación entre a verticalidade e a horizontalidade, nas diferentes texturas sonoras que conforman o estilo clásico e barroco. 9. Armonización de baixos e tiple. 10. Contrapunto bachiano. Invención a dúas e tres voces. Imitación no baixo tiple..	3 1 3 1 1 1 1 2 2 2
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	15		15
Actividades introdutorias	2		2
Tutorías	4		4
Exposicións	13		13
Avaliación-revisión	8		8
Busca de información		10	10
Traballo persoal		38	38
Total de horas por cuatrimestre			90

Avaliación inicial

A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.

Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	Todas	85%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor.	Todas	15%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	Todas	100%
ERASMUS			

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

ZAMACOIS, J., 1997, Tratado de armonía - libros I. II y III y ejercicios, SpanPress Universitaria: España.
GARCÍA GAGO, J., 1977, Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS Publicacions: Barcelona.
NAPOLI, G.: Bassi-Melodie-Temi per lo studio della composizione, libros I y II. Ricordi, 1984.
Aulestia, Gotzon - Técnicas compositivas del siglo XX Tomo1: Editorial Alpuerto, 1998.
Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947.

Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.
 Catalán, Teresa - Sistemas compositivos temperados: CompendiumMusicae, 2003.
 De la Motte, Diether - Contrapunto: Ed. Labor, 1981. / Harmonía. Ed. Labor.
 Falk, Julien - Technique de la musique tonale. Ed. Alphonse Leduc.
 Forner, J. & Wilbrandt, J. - Contrapunto creativo: Ed. Labor 1979.
 Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed. Labor, 1992.
 Gedalge, André: Tratado de Fuga: Real Musical, 1990.
 Haba, Alois - Novo tratado de harmonía. Ed. Real musical.
 Haller, M. - Tratado de contrapunto composición contrapuntística: Ed. Agal.
 Jurafsky, A. - Manual de harmonía. Ed. Ricordi.
 Kun, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. SpanPress Universitaria, 1998.
 La Rue, Jan - Análise do estilo musical. Ed. SpanPress Universitaria 1998.
 Marco, Tomás - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza.
 Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
 Morgan, Ulrich: Atlas de Música, vols I e II. Ed. Alianza, 1982
 Morgan, Robert P. - A Música do século XX, Ed. Akal
 Morgan, Robert P. - Antoloxía da música do século XX, Ed. Akal
 Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988.
 Perle, George- Composición serial e atonalidade, Ed. Real Musical.
 Persichetti, V. - A harmonía do século XX. Ed. Real musical.
 Piston, Walter - Contrapunto: Ed. Labor, 1992. / Harmonía. Ed. Labor.
 Reger, Max - Contribución ao estudo da modulación. Ed. Real Musical.
 Reti, Rudolph - Tonalidade, atonalidade e pantonalidade. Ed. Rialp.
 Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. SpanPress Universitaria.
 Salzer & Schachter - El contrapunto en la composición, Ed. Idea música, 1999.
 Schoenberg, A. - Ejercicios preliminares de contrapunto. Ed. Labor 1963
 Schoenberg, A. - Funcións estruturais da harmonía. Ed. Real Musical
 Schoenberg, A. - Tratado de harmonía. Ed. R. Musical.
 Schönberg, A. - Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967.
 Torre Bertucci, José - Tratado de contrapunto: Ed. Ricordi 1947.
 Zamacois, J. - Cuadernos de exercicios de harmonía nº 2 y 3. Ed. SpanPress Universitaria.
 Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. SpanPress Universitarias.

9. Observacións

Programación Docente de Harmonía e contrapunto aplicados á composición III

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso	2.º curso	3.º curso	4.º curso	COORDINADOR/A DA DISCIPLINA					D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	2
ETCS/ CUADRIMESTRE			3						Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Carlos Cambeiro Alís				carloscambeiro@csmvigo.com				Xoves, 12-13 h.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Desenvolvemento das habilidades harmónico-contrapuntísticas e adquisición de coñecementos que faciliten a percepción, creación, interpretación, reflexión e documentación musicais. Asimilación das principais teorías da organización musical. Realización de traballos estilísticos e libres. Práctica instrumental. Estudio do repertorio no contexto estilístico.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	O estudo e a práctica dos elementos e procedementos harmónicos e contrapuntísticos relativos ao sistema tonal, así dos anteriores e posteriores ao mesmo, relacionan esta disciplina coas específicas e de aspectos básicos do currículo de composición.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4
XERAIS	X8, X10, X11, X13, X15, X21, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC5, EC8, EC10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Comprender a teoría armónica e contrapuntística de xeito práctico analítico, auditivo, melódico e de realización práctica que lle permita ó alumno desenvolverse e ser capaz de comprender tanto as regras históricas da harmonía e contrapunto tradicionais, como a súa evolución ó longo do tempo, baseándose nos estilos das épocas barroco-clasicismo e Romanticismo.	T1, X13, X21, EC1, EC2, EC5, EC10
2. Desenvolver a capacidade analítico-visual a fin de poder ter unha visión global dunha peza tanto dende unha perspectiva da análise técnica: acordes, progresións, cadencias, modulacións, disonancias, plan armónico, e da perspectiva estética e histórica.	T2, T3, T4, X10, X15, X23, EC1, EC2, EC8, EC10
3. Realizar exercicios de carácter libre e obrigado, coa finalidade de desenvolver a creatividade e o desenvolvemento dunha linguaxe harmónica creativa e persoal, desenvolvendo tanto aspectos de desenvolvemento melódico, sentido do baixo, así como do ouvido interno.	T1, T3, T4, X13, X21, EC5
4. Identificar auditivamente a través de obras os procedementos harmónicos e contrapuntísticos aprendidos, así como, escoitar internamente os contidos estudados tanto na análise coma nos traballos escritos realizados.	T2, T3, X10, X15, X23, EC1, EC2, EC8, EC10
5. Tocar nun instrumento polifónico (ou piano) os diferentes traballos realizados.	T3, X8, X11, EC1

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A expansión da tonalidade. 2. Apoiatura e Retardo no clasicismo pleno e posterior.	1. A modulación lonxana en relación cá ampliación da tonalidade e a modulación enharmónica, no estilo do clasicismo pleno e romanticismo. 1.1. Funcionalidade extendida. 1.2. Cadencias avanzadas. 1.3. A 6ª Napolitana na modulación. 1.5. O modo mayor mixto na modulación. 1.4. A modulación enharmónica: O acorde de VII7ª diminuída.	3

3. As notas estranas na conduction melódica.	2.1. Repaso e afondamento. 2.2. Resolución indirecta noutros acordes. 2.3. Resolución adornada.	1
4. Contrapunto a 2, 3 e 4 voces.	2.4. Impor tancia deste tipo de figuración como factor de desenvolvemento motivico. 2.5. Uso do silencio como valor expresivo.	
5. Afondamento no estudo do uso do pedal. I / V romántico.	3.1. Continuación co estudo do coral figurado e imitativo, cun plantexamento armónico máis romántico. 3.2. Estudo en profundidade da notación estrana mediante o uso da imitación.	3
6. O acompañamento pianístico.	4.1. As especies. A tres e coñecemento a 4 voces. 4.2. A imitación a 8ª e a outros inter valos. Práctica dos tipos de imitación directa, contraria, retrógrada. Coñecemento da aumentación e retrogradación. 4.3. O canon a 5ª ou 4ª por movemento contrario a dúas voces, ea dúas voces máis unha complementaria. Estudo dos eixes fundamentais. 4.4. Estudo do invertible a tres voces. Estudo do procedemento armónico e confección de contrapuntos ou contratemas.	5
7. Sintaxis harmónica e contrapuntística.	5.1. Fórmulas modulatorias sobre pedal. 5.2. Novenas sobre pedal. 5.3. Armonías alteradas sobre pedal. 5.4. Figuración polifónica sobre pedal. 5.5. Uso do pedal de xeito libre.	2
	6. Afondamento no estudo e práctica das fórmulas típicas do acompañamento pianístico.	2
	7. Continuación co estudo da harmonía e o contrapunto no seu sentido sintáctico (frase, semifrase, secciones etc,) desenvolvendo a creación de pequenas formas musicais desenvolvendo o acompañamento pianístico e con exercicios propostos a tres voces (especies, imitacións e canones) e a catro par tes (corais e exercicios diversos) no estilo do clasicismo pleno e romanticismo.	1
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

AVALIACIÓN INICIAL

A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS*	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	15		15
Actividades introductorias	2		2
Tutorías	4		4
Exposicións	13		13
Avaliación-revisión	8		8
Busca de información		10	10
Traballo persoal		38	38
Total de horas por cuadrimestre			90

*Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas, na súa totalidade ou parcialmente, por sesións telemáticas non presenciais.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIA S AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA*			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)*			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	Todas	50%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor segundo o apartado 9.	Todas	30%
	O rendemento diario e a calidade do traballo persoal será unha ferramenta fundamental na avaliación do alumno, aparte das probas e traballos.		20%
As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Dembro-)*			

Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	Todas	60%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor segundo o apartado 9.	Todas	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)*			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	Todas	60%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor segundo o apartado 9.	Todas	40%
EXTRAORDINARIA*			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	Todas	60%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor segundo o apartado 9.	Todas	40%

* Soamente se fai a ponderación final se o alumno realiza as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria como na extraordinaria).

Se a situación sanitaria o requirise, o exame realizarase a través de medios telemáticos non presenciais.

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

ZAMACOIS, J., 1997, Tratado de armonía - libros I, II y III y ejercicios, SpanPress Universitaria: España.

GARCÍA GAGO, J., 1977, Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS Publicacions: Barcelona.

NAPOLI, G.: Bassi-Melodie-Temi per lo studio della composizione, libros I y II. Ricordi, 1984.

Aulestia, Gotzon - Técnicas compositivas del siglo XX Tomo1: Editorial Alpuerto, 1998.

Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947.

Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.

Catalán, Teresa - Sistemas compositivos temperados: Compendium Musicae, 2003.

De la Motte, Diether - Contrapunto: Ed. Labor, 1981. / Harmonía. Ed. Labor.

Falk, Julien - Technique de la musique atonale. Ed. Alphonse Leduc.

Fornier, J. & Wilbrandt, J. - Contrapunto creativo: Ed. Labor 1979.

Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed. Labor, 1992.

Gedalgé, André: Tratado de Fuga: Real Musical, 1990.

Haba, Alois - Novo tratado de harmonía. Ed. Real musical.

Haller, M. - Tratado de contrapunto composición contrapuntística: Ed. Agal.

Jurafsky, A. - Manual de harmonía. Ed. Ricordi.

Kun, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. SpanPress Universitaria, 1998.
La Rue, Jan - Análise do estilo musical. Ed. SpanPress Universitaria 1998.
Marco, Tomás - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza.
Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Morgan, Ulrich: Atlas de Música, vols I e II. Ed. Alianza, 1982
Morgan, Robert P. - A Música do século XX, Ed. Akal
Morgan, Robert P. - Antoloxía da música do século XX, Ed. Akal
Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988.
Perle, George- Composición serial e atonalidade, Ed. Real Musical.
Persichetti, V. - A harmonía do século XX. Ed. Real musical.
Piston, Walter - Contrapunto: Ed. Labor, 1992. / Harmonía. Ed. Labor.
Reger, Max - Contribucións ao estudo da modulación. Ed. Real Musical.
Reti, Rudolph - Tonalidade, atonalidade e pantonalidade. Ed. Rialp.
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. SpanPress Universitaria.
Salzer & Schachter - El contrapunto en la composición, Ed. Idea música, 1999.
Schoenberg, A. - Ejercicios preliminares de contrapunto. Ed. Labor 1963
Schoenberg, A. - Funciones estructurais da harmonía. Ed. Real Musical
Schoenberg, A. - Tratado de harmonía. Ed. R. Musical.
Schöenberg, A. - Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967.
Torre Bertucci, José - Tratado de contrapunto: Ed. Ricordi 1947.
Zamacois, J. - Cuadernos de ejercicios de armonía nº 2 y 3. Ed. SpanPress Universitaria.
Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. SpanPress Universitarias.

9. Observacións

CONTIDOS DO TRABALLO PERSOAL PARA A AVALIACIÓN CUADRIMESTRAL

O alumno/a deberá realizar os diferentes contidos mínimos:

3 análises harmónico/formais de obras ou fragmentos propostos polo profesor.

5 exercicios de armonización de melodía, facendo o acompañamento para piano, de exercicios propostos polo profesor.

5 exercicios de harmonía de baixo cifrado ou non, de exercicios propostos polo profesor.

En canto ao contrapunto 1 invención para piano a tres voces, 1 invención para conxunto instrumental a tres voces, un canon á 8ª directa a dúas voces e outro con voz complementaria e uncoral figurado.

Programación Docente de Harmonía e contrapunto aplicados á composición IV

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso	2.º curso		3.º curso		4.º curso			COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	2
ETCS/ CUADRIMESTRE				3					Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Carlos Cambeiro Alís				carloscambeiro@csmvigo.com				Xoves, 12-13 h.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Desenvolvemento das habilidades harmónico-contrapuntísticas e adquisición de coñecementos que faciliten a percepción, creación, interpretación, reflexión e documentación musicais. Asimilación das principais teorías da organización musical. Realización de traballos estilísticos e libres. Práctica instrumental. Estudio do repertorio no contexto estilístico.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	O estudo e a práctica dos elementos e procedementos harmónicos e contrapuntísticos relativos ao sistema tonal, así dos anteriores e posteriores ao mesmo, relacionan esta disciplina coas específicas e de aspectos básicos do currículo de composición.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4
XERAIS	X8, X10, X11, X13, X15, X21, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC5, EC8, EC10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Comprender a teoría armónica e contrapuntística de xeito práctico analítico, auditivo, melódico e de realización práctica que lle permita ó alumno desenvolverse e ser capaz de comprender tanto as regras históricas da harmonía e contrapunto tradicionais, como a súa evolución ó longo do tempo, baseándose nos estilos das épocas barroco-clasicismo e Romanticismo.	T1, X13, X21, EC1, EC2, EC5, EC10
2. Desenvolver a capacidade analítico-visual a fin de poder ter unha visión global dunha peza tanto dende unha perspectiva da análise técnica: acordes, progresións, cadencias, modulacións, disonancias, plan armónico, e da perspectiva estética e histórica.	T2, T3, T4, X10, X15, X23, EC1, EC2, EC8, EC10
3. Realizar exercicios de carácter libre e obrigado, coa finalidade de desenvolver a creatividade e o desenvolvemento dunha linguaxe harmónica creativa e persoal, desenvolvendo tanto aspectos de desenvolvemento melódico, sentido do baixo, así como do ouvido interno.	T1, T3, T4, X13, X21, EC5
4. Identificar auditivamente a través de obras os procedementos armónicos e contrapuntísticos aprendidos, así como, escoitar internamente os contidos estudados tanto na análise coma nos traballos escritos realizados.	T2, T3, X10, X15, X23, EC1, EC2, EC8, EC10
5. Tocar nun instrumento polifónico (ou piano) os diferentes traballos realizados.	T3, X8, X11, EC1

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A modulación enharmónica, no estilo romántico.	1.1. O estudo dos diferentes tipos de 6ª aumentada na modulación enharmónica. 1.2. O uso dos acordes tríadas maiores e menores na enharmonía. 1.3 O uso dos acordes aumentados na enharmonía.	4
2. Os acordes de V e III grao no romanticismo.		1

3. Enlaces modais. 4. Contrapunto inver tible a tres voces. 5. Progresións irregulares. 6. O coral variado. 7. Análise auditivo e teórico.	2. O estudo dos acordes de V con 5ª aumentada e 5ª disminuida. Orixe e Uso. O III grao aumentado do modo menor, uso no romanticismo. 3. Enlaces modais, no romanticismo. 4.1. Estudio da invención a tres voces, 4.2. Uso de diferentes modelos formais e armónicos, binario, de ritornello, aria da capo,minuetto, lied, lied desenvolto, etc. 4.3. Práctica escrita para piano e para trio instrumental. Predominará o estilo clásico pleno e romántico. 5. Progresións irregulares. Sucesions errantes. Resolucións irregulares dos acordes do grupo dominante. A relación de todo isto coa enharmonía e a liberdade da disonancia. 6. O coral variado. Mecánica, práctica escrita de xeito vocal e instrumental a catro voces, en diferentes estilos. 7. Estudio analítico a través da audición e análise teórico de obras, fragmentos ou exemplos musicais, da relación entre a ver ticalidade e a horizontalidade, nas diferentes texturas sonoras que conforman o estilo do clasicismo pleno e o século XIX.	2 4 2 2 2
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

AVALIACIÓN INICIAL

A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS*	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	15		15
Actividades introductorias	2		2
Tutorías	4		4
Exposicións	13		13
Avaliación-revisión	8		8
Busca de información		10	10
Traballo persoal		38	38
Total de horas por cuadrimestre			90

*Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas, na súa totalidade ou parcialmente, por sesións telemáticas non presenciais.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA*			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)*			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral, e que demostren o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	Todas	50%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor segundo o apartado 9.	Todas	30%
	O rendemento diario e a calidade do traballo persoal será unha ferramenta fundamental na avaliación do alumno, aparte das probas e traballos.		20%
As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Dicembro-)*			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral, e que	Todas	60%

	demostran o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.		
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor segundo o apartado 9.	Todas	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)*			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral, e que demostran o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	Todas	60%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor segundo o apartado 9.	Todas	40%
EXTRAORDINARIA*			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral, e que demostran o coñecemento teórico-práctico dos contidos aprendidos. As probas serán realizadas cunha duración máxima de 6 horas.	Todas	60%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor segundo o apartado 9.	Todas	40%

* Soamente se fai a ponderación final se o alumno realiza as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria, alternativa como na extraordinaria).

Se a situación sanitaria o requirise, o exame ou o traballo persoal substituirase pola entrega dos traballos que determine o profesor.

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

ZAMACOIS, J., 1997, Tratado de armonía - libros I, II y III y ejercicios, SpanPress Universitaria: España.
GARCÍA GAGO, J., 1977, Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS Publicacions: Barcelona.
NAPOLI, G.: Bassi-Melodie-Temi per lo studio della composizione, libros I y II. Ricordi, 1984.
Aulestia, Gotzon - Técnicas compositivas del siglo XX Tomo1: Editorial Alpuerto, 1998.
Bas, Julio: Tratado de formas musicales. Ed. Ricordi, 1947.
Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.
Catalán, Teresa - Sistemas compositivos temperados: Compendium Musicae, 2003.
De la Motte, Diether - Contrapunto: Ed. Labor, 1981. / Harmonía. Ed. Labor.
Falk, Julien - Technique de la musique tonale. Ed. Alphonse Leduc.
Fomer, J. & Wilbrandt, J. - Contrapunto creativo: Ed. Labor 1979.
Forte, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992.
Gedálge, André: Tratado de Fuga: Real Musical, 1990.
Haba, Alois - Novo tratado de harmonía. Ed. Real musical.
Haller, M. - Tratado de contrapunto composición contrapuntística: Ed. Agal.
Jurafsky, A. - Manual de harmonía. Ed. Ricordi.
Kun, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. SpanPress Universitaria, 1998.
La Rue, Jan - Análise do estilo musical. Ed. SpanPress Universitaria 1998.

Marco, Tomás - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza.
Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Morgan, Ulrich: Atlas de Música, vols I e II. Ed. Alianza, 1982
Morgan, Robert P. – A Música do século XX, Ed. Akal
Morgan, Robert P. – Antoloxía da música do século XX, Ed. Akal
Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988.
Perle, George- Composición serial e atonalidade, Ed. Real Musical.
Persichetti, V. - A harmonía do século XX. Ed. Real musical.
Piston, Walter - Contrapunto: Ed. Labor, 1992. / Harmonía. Ed. Labor.
Reger, Max - Contribucións ao estudo da modulación. Ed. Real Musical.
Reti, Rudolph - Tonalidade, atonalidade e pantonalidade. Ed. Rialp.
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. SpanPress Universitaria.
Salzer & Schachter - El contrapunto en la composición, Ed. Idea música, 1999.
Schoenberg, A. - Ejercicios preliminares de contrapunto. Ed. Labor 1963
Schoenberg, A. - Funciones estructurais da harmonía. Ed. Real Musical
Schoenberg, A. - Tratado de harmonía. Ed. R. Musical.
Schöenberg, A. - Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967.
Torre Bertucci, José - Tratado de contrapunto: Ed. Ricordi 1947.
Zamacois, J. - Cuadernos de ejercicios de armonía nº 2 y 3. Ed. SpanPress Universitaria.
Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. SpanPress Universitarias.

9. Observacións

CONTIDOS DO TRABALLO PERSOAL PARA A AVALIACIÓN CUADRIMESTRAL

O alumno/a deberá realizar os diferentes contidos mínimos:

3 análise harmónico/formais de obras ou fragmentos propostas polo profesor.

5 exercicios de armonización de melodía, facendo o acompañamento para piano, de exercicios propostos polo profesor.

5 exercicios de harmonía de baixo cifrado ou non, de exercicios propostos polo profesor.

En canto ao contrapunto 1 invención para piano a tres voces, 1 invención para conxunto instrumental a tres voces, un canon á 5ª por mov. contrario a a dúas voces e outro con voz complementaria e un coral variado.

Programación Docente de HARMONÍA E CONTRAPUNTO APLICADOS Á MUSICOLOXÍA I

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	MUSICOLOXÍA								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE	1,5								Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. José Antonio Cantal Mariño				tonicantal@csmvigo.com				Mércores - 12,30 h.	

2. Descriptor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Adquisición de coñecementos que faciliten a percepción, a interpretación, a reflexión e a documentación musical. Estudo do repertorio e do seu contexto estilístico. Planificación harmónico-contrapuntística de traballos propios dos distintos períodos da historia da música. Desenvolvemento do oído, da escoita, da memoria e da intelixencia musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise e contrapunto aplicados á musicoloxía.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4
XERAIS	X1, X2, X8, X10, X11, X13, X15, X21, X22, X23
ESPECÍFICAS	EM2, EM6, EM10, EM11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer os principais recursos harmónicos na harmonía tonal así coma das linguaxes non tonais no século XX.	T1, T2, X1, X21, EM2
2. Coñecer as normas da escritura harmónica a catro par tes así como outras formas de escritura.	T3, X2, X8, X15, EM11
3. Emplexar os novos medios tecnolóxicos na realización de traballos.	T1, T4, X10, X23, EM10
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados.	T3, X11, X13, EM6
5. Profundizar no coñecemento dos procedementos imitativos máis importantes.	T1, T3, X10, X22, EM2

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A tonalidade. 2. Realización a 4 partes. 3. Escalas auxiliares do modo menor 4. Acordes alterados na tonalidade. 5. Modulación. Progresións. 6. O coral barroco armonizado	1.1. Características. Acordes tríadas e cuatríadas, tipos e características. O cifrado. Estrutura harmónica, Cadencias.	2
	2.1. Pautas básicas de enlace. Duplicacións e disposicións Inversións do acorde.	2
	3.1. Escala melódica e natural.	1
	4.1. 6.ª napolitana e 6.ª aumentada italiana e alemana. Introdución a armonía mixta ou de intercambio modal.	4
	5.1. Diatónica e cromática a tonalidades veciñas. Unitónicas: series de sextas, serie de sétimas. Modulantes V-I. II -V-I.	3
	6.1. Traballo sobre a textura polifónica e uso de notas extrañas. 7.ª de paso, floreo e nota de paso. Introdución ao retardo.	5
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial	1		1
A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detención das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c)			

	coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.			
Clases teórico-prácticas	Sesións que combinen partes teórico-expositivas do docente coa realización de tarefas de aprendizaxe e consolidación por parte do alumnado respecto dos distintos contidos da materia.	17		17
Traballo persoal fora da aula	Traballo semanal individual do alumnado que se realizará fora da aula co fin de consolidar, reforzar ou ampliar o traballo de aula. A entrega e revisión de tarefas realizarase a través da aula virtual.		27	27
Total de horas por cuatrimestre				45

*Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Seguimento persoal	O profesor fará un control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuatrimestre a través de exercicios concretos de aula (teóricos, prácticos ou auditivos). A nota final deste apartado será a nota media das cualificacións obtidas nestes.	Todas	25%
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	Todas	75%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	Todas	100%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986 Cook Nicholas, Analysis through composition, Oxford University Press De la Motte, Diether - Armonía. Idea Books For te, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992 Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988 García Gago, J. - Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS, Barcelona, 1977. Gauldin, Rober t, La práctica armónica en la música tonal, Akal Música Hindemit, P. - Tratado de Armonía I y II Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998 La Rue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998	Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982 Napoli - Libros de ejercicios I y II Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988 Persichetti, V. - La armonía del siglo XX - Ed. Real Musical Piston, W. - Armonía. Labor Rimsky-Korsakov - Tratado práctico de armonía. Ricordi Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967 Schönberg, Arnold: Tratado de Armonía Zamacois, J. - Tratado de armonía - libros I. II y III, SpanPress Universitaria, 1997 Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria
--	--

9. Observacións

Programación Docente de HARMONÍA E CONTRAPUNTO APLICADOS Á MUSICOLOXÍA II

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	MUSICOLOXÍA								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE		1,5							Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. José Antonio Cantal Mariño				tonicantal@csmvigo.com				Mércores - 12,30 h.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Adquisición de coñecementos que faciliten a percepción, a interpretación, a reflexión e a documentación musical. Estudo do repertorio e do seu contexto estilístico. Planificación harmónico-contrapuntística de traballos propios dos distintos períodos da historia da música. Desenvolvemento do oído, da escoita, da memoria e da intelixencia musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise e contrapunto aplicados á musicoloxía
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4
XERAIS	X1, X2, X8, X10, X11, X13, X15, X21, X22, X23
ESPECÍFICAS	EM2, EM6, EM10, EM11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer os principais recursos harmónicos na harmonía tonal así coma das linguaxes non tonais no século XX.	T1, T2, X1, X21, EM2
2. Coñecer as normas da escritura harmónica a catro par tes así como outras formas de escritura.	T3, X2, X8, X15, EM11
3. Emplexar os novos medios tecnolóxicos na realización de traballos.	T1, T4, X10, X23, EM10
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados.	T3, X11, X13, EM6
5. Profundizar no coñecemento dos procedementos imitativos máis importantes.	T1, T3, X10, X22, EM2

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Acordes.	1.1. Introducción as quintíadas. A novena de dominante.	1
2. Notas estrañas.	2.1. Nota de paso, floreo, retardo, anticipación, apoiatura, escapada. Introducción a Pedal	3
3. Modulacón. Progresións.	3.1. Cambio de modo. Modulacón lonxana. Outras relacións tonais - Modulantes II V I. De dominantes, De diminuídos. Progresións Mixtas (modulantes e unitónicas). Progresión irregular.	3
4. Acordes alterados na tonalidade.	4.1. 6ª aumentada francesa e wagneriana. Modo maior mixto ou harmonías de intercambio modal.	3
5. O coral figurado.	5.1. Traballo sobre a textura polifónica e uso de notas estrañas básicas. 7ª de paso. Floreo e nota de paso. Retardo e apoiatura. Modulacón veciña, traballo con melodías.	2
6. Introducción ao contrapunto a dúas voces.	6.1. Imitación. Tipos. Canon. Imitación a dúas voces	3
7. Práctica harmónico/contrapuntística.	7.1. Pequena forma: lied, minueto e outras.	2
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases teórico-prácticas	Sesións que combinen partes teórico-expositivas do docente coa realización de tarefas de aprendizaxe e consolidación por parte do alumnado respecto dos distintos contidos da materia.	17	17

Traballo persoal fora da aula	Traballo semanal individual do alumnado que se realizará fora da aula co fin de consolidar, reforzar ou ampliar o traballo de aula. A entrega e revisión de tarefas realizarase a través da aula virtual.		28	28
Total de horas por cuatrimestre				45
*Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.				
6. Avaliación				
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN		COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA				
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)				
Seguimento persoal	O profesor fará un control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuatrimestre a través de exercicios concretos de aula (teóricos, prácticos ou auditivos). A nota final deste apartado será a nota media das cualificacións obtidas nestes.	Todas	25%	
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	Todas	75%	
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..				
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)				
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	Todas	100%	
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)				
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	Todas	100%	
EXTRAORDINARIA				
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	Todas	100%	
ERASMUS				
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.				
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.				
7. Alumnado con necesidades educativas especiais				
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS		
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, poloque se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.		
8. Bibliografía, materiais e documentos				
Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986 Cook Nicholas, Analysis through composition, Oxford University Press De la Motte, Diether - Armonía. Idea Books For te, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992 Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988 García Gago, J. - Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS, Barcelona, 1977. Gauldin, Rober t, La práctica armónica en la música tonal, Akal Música Hindemit, P. - Tratado de Armonía I y II Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998 La Rue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998		Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982 Napoli - Libros de ejercicios I y II Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988 Persichetti, V. - La harmonía del siglo XX - Ed. Real Musical Piston, W. - Armonía. Labor Rimsky-Korsakov - Tratado práctico de armonía. Ricordi Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967 Schönberg, Arnold: Tratado de Armonía Zamacois, J. - Tratado de armonía - libros I. II y III, SpanPress Universitaria, 1997 Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria		
9. Observacións				

Programación Docente de HARMONÍA E CONTRAPUNTO APLICADOS Á MUSICOLOXÍA III

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	MUSICOLOXÍA								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE			1,5						Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. José Antonio Cantal Mariño				tonicantal@csmvigo.com				Mércores - 12,30 h.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Adquisición de coñecementos que faciliten a percepción, a interpretación, a reflexión e a documentación musical. Estudo do repertorio e do seu contexto estilístico. Planificación harmónico-contrapuntística de traballos propios dos distintos períodos da historia da música. Desenvolvemento do oído, da escoita, da memoria e da intelixencia musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise e contrapunto aplicados á musicoloxía.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4
XERAIS	X1, X2, X8, X10, X11, X13, X15, X21, X22, X23
ESPECÍFICAS	EM2, EM6, EM10, EM11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer os principais recursos harmónicos na harmonía tonal así coma das linguaxes non tonais no século XX.	T1, T2, X1, X21, EM2
2. Coñecer as normas da escritura harmónica a catro par tes así como outras formas de escritura.	T3, X2, X8, X15, EM11
3. Emplexar os novos medios tecnolóxicos na realización de traballos.	T1, T4, X10, X23, EM10
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados.	T3, X11, X13, EM6
5. Profundizar no coñecemento dos procedementos imitativos máis importantes.	T1, T3, X10, X22, EM2

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Acordes de 9. ^a .	1.1. Novena maior e menor de dominante. 1.2. Novenas noutros grados.	3
2. Harmonía alterada.	2.1. Dominantes coa 5. ^a alterada. 2.2. Acordes de 6. ^a aumentada. 2.3. A 6. ^a aumentada wagneriana.	3
3. Modulación.	3.1. Enharmonía, tipos.	3
4. Modulación enharmónica	4.1. Modulación de 7. ^a diminuída. 4.2. Modulación de 6. ^a aumentada almana. Outras.	3
5. Contrapunto a tres voces	5.1. Canon mais unha complementaria. 5.2. Continuación invención a dúas voces. 5.3. Introducción á invención a tres voces.	3
6. Práctica harmóni-co/contrapuntística.	6.1. A melodía acompañada. 6.2 Cadencias e procesos propios románticos.	2
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detención das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.	1		1

Clases teórico-prácticas	Sesións que combinen partes teórico-expositivas do docente coa realización de tarefas de aprendizaxe e consolidación por parte do alumnado respecto dos distintos contidos da materia.	17		17
Traballo persoal fora da aula	Traballo semanal individual do alumnado que se realizará fora da aula co fin de consolidar, reforzar ou ampliar o traballo de aula. A entrega e revisión de tarefas realizarase a través da aula virtual.		27	27
Total de horas por cuatrimestre				45

*Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Seguimento persoal	O profesor fará un control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuatrimestre a través de exercicios concretos de aula (teóricos, prácticos ou auditivos). A nota final deste apartado será a nota media das cualificacións obtidas nestes.	Todas	25%
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	Todas	75%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	Todas	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986 Cook Nicholas, Analysis through composition, Oxford University Press De la Motte, Diether - Armonía. Idea Books For te, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992 Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988 García Gago, J. - Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS, Barcelona, 1977. Gauldin, Rober t, La práctica armónica en la música tonal, Akal Música Hindemit, P. - Tratado de Armonía I y II Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998 La Rue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998	Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982 Napoli - Libros de ejercicios I y II Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988 Persichetti, V. - La armonía del siglo XX - Ed. Real Musical Piston, W. - Armonía. Labor Rimsky-Korsakov - Tratado práctico de armonía. Ricordi Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967 Schönberg, Arnold: Tratado de Armonía Zamacois, J. - Tratado de armonía - libros I. II y III, SpanPress Universitaria, 1997 Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria
--	--

9. Observacións

Programación Docente de HARMONÍA E CONTRAPUNTO APLICADOS Á MUSICOLOXÍA IV

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	MUSICOLOXÍA								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE				1,5					Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. José Antonio Cantal Mariño				tonicantal@csmvigo.com				Mércores - 12,30 h.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Adquisición de coñecementos que faciliten a percepción, a interpretación, a reflexión e a documentación musical. Estudo do repertorio e do seu contexto estilístico. Planificación harmónico-contrapuntística de traballos propios dos distintos períodos da historia da música. Desenvolvemento do oído, da escoita, da memoria e da intelixencia musical.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise e contrapunto aplicados á musicoloxía.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4
XERAIS	X1, X2, X8, X10, X11, X13, X15, X21, X22, X23
ESPECÍFICAS	EM2, EM6, EM10, EM11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer os principais recursos harmónicos na harmonía tonal así coma das linguaxes non tonais no século XX.	T1, T2, X1, X21, EM2
2. Coñecer as normas da escritura harmónica a catro par tes así como outras formas de escritura.	T3, X2, X8, X15, EM11
3. Emplexar os novos medios tecnolóxicos na realización de traballos.	T1, T4, X10, X23, EM10
4. Recoñecer auditivamente os elementos estudados.	T3, X11, X13, EM6
5. Profundizar no coñecemento dos procedementos imitativos máis importantes.	T1, T3, X10, X22, EM2

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Acordes de 11.ª e 13.ª.	1.1. Realización e análise. 1.2. Notas engadidas e substituídas.	3
2. Neomodalidade.	2.1. Modos. Características. 2.2. Outras escalas. 2.3. Impresionismo.	4
3. Outros sistemas harmónicos.	3.1. Formacións de acordes por segundas, cuartas, quintas, harmonía composta, sistema de Bartok, etc.	3
4. Atonalidade e dodecafonismo.	4.1. Expresionismo. 4.2. Serialismo.	3
5. Práctica harmónico-co/contrapuntística.	5.1. Contrapunto invertible a 3 voces. 5.2. Invención. 5.3 Fugado. 5.4 Composición modal e atonal libre.	4
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases teórico-prácticas	17		17
Traballo persoal fora da aula		28	28
Total de horas por cuatrimestre			45

*Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Seguimento persoal	O profesor fará un control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuadrimestre a través de exercicios concretos de aula (teóricos, prácticos ou auditivos). A nota final deste apartado será a nota media das cualificacións obtidas nestes.	Todas	25%
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	Todas	75%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiñada-Dezembro-)			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	Todas	100%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, poloque se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986 Cook Nicholas, Analysis through composition, Oxford University Press De la Motte, Diether - Armonía. Idea Books For te, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992 Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988 García Gago, J. - Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS, Barcelona, 1977. Gauldin, Rober t, La práctica armónica en la música tonal, Akal Música Hindemit, P. - Tratado de Armonía I y II Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998 La Rue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998		Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982 Napoli - Libros de ejercicios I y II Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988 Persichetti, V. - La harmonía del siglo XX - Ed. Real Musical Piston, W. - Armonía. Labor Rimsky-Korsakov - Tratado práctico de armonía. Ricordi Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967 Schönberg, Arnold: Tratado de Armonía Zamacois, J. - Tratado de armonía - libros I. II y III, SpanPress Universitaria, 1997 Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria	
9. Observacións			

Programación Docente de Harmonía e contrapunto I

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE	2								Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Pablo Beltrán Sobrado				pablobeltran@csmvigo.com				Mércres - 20-21 h.	
	D. José Antonio Cantal Mariño				tonicantal@csmvigo.com				Mércres - 12,30 h.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Adquisición de coñecementos que faciliten a percepción, a interpretación, a reflexión e a documentación musical. Estudo do repertorio e do seu contexto estilístico. Desenvolvemento do oído, da escoita, da memoria e da intelixencia musical. Práctica escrita e instrumental dos diferentes elementos e procedementos harmónicos e contrapuntísticos propios dos distintos períodos da historia da música.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise; Formación e adestramento auditivo e vocal.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4
XERAIS	X1, X2, X8, X10, X11, X13, X15, X21, X22, X23
ESPECÍFICAS	EI6, EI7, EP1, EP3

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer os principais acordes da harmonía tradicional e as principais notas estrañas, así como a súa funcionalidade.	T2, T3, T4, X1, X13
2. Coñecer as características e procedementos armónico-contrapuntísticos principais do período barroco e clásico, do Coral bachiano e do canon.	T2, T3, T4, X1, X8, X13, X15
3. Desenvolver a capacidade analítica en partituras e a capacidade de realización harmónica.	T1, T2, T3, T4, X1, X2, X8, X10, EI6, EP1, EP3
4. Identificar auditivamente os procedementos harmónicos e contrapuntísticos aprendidos e analizados.	T1, T2, T3, T4, X1, X8, X10, EI6, EP1, EP3
5. Lograr destreza na escritura a catro voces, en Corais e formas contrapuntísticas breves e posuír unha base sólida nos coñecementos teóricos da Harmonía.	T2, T3, T4, X1, X13, X21, X22, EI7
6. Coñecer as interrelacións formais entre partes dunha obra en base ás relacións harmónicas existentes.	T1, T2, T3, T4, X1, X10, X21, EI6, EP1, EP3
7. Desenvolver a capacidade de interpretación con base nos procedementos harmónicos estudados e tocar nun instrumento polifónico os traballos realizados.	T1, T2, T3, T4, X1, X2, X8, X21, X22, EI7
8. Coñecer os principais procedementos harmónico-contrapuntísticos do período da práctica común e do século XX.	T2, T3, T4, X1, X8, X11, X13, X15, X23, EI6, EP1, EP3

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A tonalidade. 2. Realización a 4 partes. 3. Escalas auxiliares do modo menor 4. Acordes alterados na tonalidade. 5. Modulación. Progresións. 6. O coral barroco armonizado	1.1. Características. Acordes tríadas e cuatríadas, tipos e características. O cifrado. Estrutura harmónica, Cadencias.	2
	2.1. Pautas básicas de enlace. Duplicacións e disposicións. Inversións do acorde.	3
	3.1. Escala melódica e natural.	3
	4.1. 6.ª napolitana e 6.ª aumentada italiana e alemana. Introdución a armonía mixta ou de intercambio modal.	3
	5.1. Diatónica e cromática a tonalidades veciñas. Unitónicas: series de sextas, serie de sétimas. Modulantes V-I. II-V-I.	3
	6.1. Traballo sobre a textura polifónica e uso de notas estrañas.	3
	7.ª de paso, floreo e nota de paso. Introdución ao retardo.	

Total de sesións por cuatrimestre

17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN		HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial	A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.	1,5		1,5
*Clases teórico-prácticas	Sesións que combinen partes teórico-expositivas do docente co traballo do alumnado na resolución de exercicios sobre a temática exposta.	25,5		25,5
Avaliacións		2		2
Traballo persoal fora da aula	Traballo semanal individual do alumno realizado fora da aula.		31	31
Total de horas por cuatrimestre				60

*Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
➔ PROFESOR D. PABLO BELTRÁN			
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Asistencia e participación activa	Traballo na clase e realización diaria de exercicios de diferentes tipos.	Todas	25%
Exame	Proba que recolle os contidos da materia, tanto teóricos como prácticos.	Todas	75%
* Soamente se fai a ponderación final se o alumno realiza as dúas partes. *As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Proba que recolle os contidos da materia, tanto teóricos como prácticos.	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Proba que recolle os contidos da materia, tanto teóricos como prácticos.	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Proba que recolle os contidos da materia, tanto teóricos como prácticos.	Todas	100%
Se a situación sanitaria o requirise, a porcentaxe do exame substituirase pola entrega dos traballos que determine o profesor. Polo tanto a porcentaxe do exame engadírase a do rendemento do traballo persoal.			
➔ PROFESOR D. JOSÉ ANTONIO CANTAL			
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Seguimento persoal	O profesor fará un control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuatrimestre a través de exercicios concretos de aula (teóricos, prácticos ou auditivos). A nota final deste apartado será a nota media das cualificacións obtidas nestes.	Todas	25%
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	Todas	75%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	Todas	100%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e a súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986 Cook Nicholas, Analysis through composition, Oxford University Press De la Motte, Diether - Armonía. Idea Books For te, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992 Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988 García Gago, J. - Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS, Barcelona, 1977. Gauldin, Rober t, La práctica armónica en la música tonal, Akal Música Hindemit, P. - Tratado de Armonía I y II Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998 La Rue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998	Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982 Napoli - Libros de ejercicios I y II Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988 Persichetti, V. - La harmonía del siglo XX - Ed. Real Musical Piston, W. - Armonía. Labor Rimsky-Korsakov - Tratado práctico de armonía. Ricordi Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967 Schönberg, Arnold: Tratado de Armonía Zamacois, J. - Tratado de armonía - libros I. II y III, SpanPress Universitaria, 1997 Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria
---	--

9. Observacións

Programación Docente de Harmonía e contrapunto II

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE		2							Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Pablo Beltrán Sobrado				pablobeltran@edu.xunta.es				Mércres -20-21 h.	
	D. José Antonio Cantal Mariño				tonicantal@csmvigo.com				Mércres - 12,30 h.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Adquisición de coñecementos que faciliten a percepción, a interpretación, a reflexión e a documentación musical. Estudo do repertorio e do seu contexto estilístico. Desenvolvemento do oído, da escoita, da memoria e da intelixencia musical. Práctica escrita e instrumental dos diferentes elementos e procedementos harmónicos e contrapuntísticos propios dos distintos períodos da historia da música.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise; Formación e adestramento auditivo e vocal.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4
XERAIS	X1, X2, X8, X10, X11, X13, X15, X21, X22, X23
ESPECÍFICAS	EI6, EI7, EP1, EP3

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer os principais acordes da harmonía tradicional e as principais notas estrañas, así como a súa funcionalidade.	T2, T3, T4, X1, X13
2. Coñecer as características e procedementos armónico-contrapuntísticos principais do período barroco e clásico, do Coral bachiano e do canon.	T2, T3, T4, X1, X8, X13, X15
3. Desenvolver a capacidade analítica en partituras e a capacidade de realización harmónica.	T1, T2, T3, T4, X1, X2, X8, X10, EI6, EP1, EP3
4. Identificar auditivamente os procedementos harmónicos e contrapuntísticos aprendidos e analizados.	T1, T2, T3, T4, X1, X8, X10, EI6, EP1, EP3
5. Lograr destreza na escritura a catro voces, en Corais e formas contrapuntísticas breves e posuír unha base sólida nos coñecementos teóricos da Harmonía.	T2, T3, T4, X1, X13, X21, X22, EI7
6. Coñecer as interrelacións formais entre partes dunha obra en base ás relacións harmónicas existentes.	T1, T2, T3, T4, X1, X10, X21, EI6, EP1, EP3
7. Desenvolver a capacidade de interpretación con base nos procedementos harmónicos estudados e tocar nun instrumento polifónico os traballos realizados.	T1, T2, T3, T4, X1, X2, X8, X21, X22, EI7
8. Coñecer os principais procedementos harmónico-contrapuntísticos do período da práctica común e do século XX.	T2, T3, T4, X1, X8, X11, X13, X15, X23, EI6, EP1, EP3

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Acordes.	1.1. Introducción as quintíadas. A novena de dominante.	1
2. Notas estrañas.	2.1. Nota de paso, floreo, retardo, anticipación, apoiatura, escapada. Introducción a Pedal	3
3. Modulación. Progresións.	3.1. Cambio de modo. Modulación lonxana. Outras relacións tonais - Modulantes II V I. De dominantes, De diminuídos. Progresións Mixtas (modulantes e unitónicas). Progresión irregular.	3
4. Acordes alterados na tonalidade.	4.1. 6ª aumentada francesa e wagneriana. Modo maior mixto ou harmonías de intercambio modal.	3
5. O coral figurado.	5.1. Traballo sobre a textura polifónica e uso de notas estrañas básicas. 7ª de paso. Floreo e nota de paso. Retardo e apoiatura. Modulación veciña, traballo con melodías.	2
6. Introducción ao contrapunto a dúas voces.	6.1. Imitación. Tipos. Canon. Imitación a dúas voces	3
7. Práctica harmónico/contrapuntística.	7.1. Pequena forma: lied, minueto e outras.	

		2
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN		HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases teórico-prácticas	Sesións que combinen partes teórico-expositivas do docente co traballo do alumnado na resolución de exercicios sobre a temática exposta.	25,5		25,5
Avaliacións		2		2
Traballo persoal fora da aula	Traballo semanal individual do alumno realizado fora da aula.		32,5	32,5
Total de horas por cuatrimestre				60

*Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
➔ PROFESOR D. PABLO BELTRÁN			
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Asistencia e participación activa	Traballo na clase e realización diaria de exercicios de diferentes tipos.	Todas	25%
Exame	Proba que recolle os contidos da materia, tanto teóricos como prácticos.	Todas	75%

* Soamente se fai a ponderación final se o alumno realiza as dúas partes.

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Proba que recolle os contidos da materia, tanto teóricos como prácticos.	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Proba que recolle os contidos da materia, tanto teóricos como prácticos.	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Proba que recolle os contidos da materia, tanto teóricos como prácticos.	Todas	100%

Se a situación sanitaria o requirise, a porcentaxe do exame substituirase pola entrega dos traballos que determine o profesor. Polo tanto a porcentaxe do exame engadírase a do rendemento do traballo persoal.

➔ PROFESOR D. JOSÉ ANTONIO CANTAL			
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Seguimento persoal	O profesor fará un control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuatrimestre a través de exercicios concretos de aula (teóricos, prácticos ou auditivos). A nota final deste apartado será a nota media das cualificacións obtidas nestes.	Todas	25%
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	Todas	75%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	Todas	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
------------	--------------------

No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.

Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
Cook Nicholas, Analysis through composition, Oxford University Press
De la Motte, Diether - Armonía. Idea Books
For te, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
García Gago, J. - Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS, Barcelona, 1977.
Gauldin, Rober t, La práctica armónica en la música tonal, Akal Música
Hindemit, P. - Tratado de Armonía I y II
Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998
La Rue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998

Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Napoli - Libros de ejercicios I y II
Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988
Persichetti, V. - La armonía del siglo XX - Ed. Real Musical
Piston, W. - Armonía. Labor
Rimsky-Korsakov - Tratado práctico de armonía. Ricordi
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria
Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967
Schönberg, Arnold: Tratado de Armonía
Zamacois, J. - Tratado de armonía - libros I. II y III, SpanPress Universitaria, 1997
Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria

9. Observacións

Programación Docente de HARMONÍA E CONTRAPUNTO III

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización**DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA**

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN							ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica							TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso	2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE			2					Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA
	D. JOSÉ ANTONIO CANTAL MARIÑO				tonicantal@csmvigo.com				MÉRCORES - 12,30 H.

2. Descriptor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Adquisición de coñecementos que faciliten a percepción, a interpretación, a reflexión e a documentación musical. Estudo do repertorio e do seu contexto estilístico. Desenvolvemento do oído, da escoita, da memoria e da intelixencia musical. Práctica escrita e instrumental dos diferentes elementos e procedementos harmónicos e contrapuntísticos propios dos distintos períodos da historia da música.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise; Formación e adestramento auditivo e vocal.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4
XERAIS	X1, X2, X8, X10, X11, X13, X15, X21, X22, X23
ESPECÍFICAS	EI6, EI7, EP1, EP3

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer os principais acordes da harmonía tradicional e as principais notas estrañas, así como a súa funcionalidade.	T2, T3, T4, X1, X13
2. Coñecer as características e procedementos armónico-contrapuntísticos principais do período barroco e clásico, do Coral bachiano e do canon.	T2, T3, T4, X1, X8, X13, X15
3. Desenvolver a capacidade analítica en partituras e a capacidade de realización harmónica.	T1, T2, T3, T4, X1, X2, X8, X10, EI6, EP1, EP3
4. Identificar auditivamente os procedementos harmónicos e contrapuntísticos aprendidos e analizados.	T1, T2, T3, T4, X1, X8, X10, EI6, EP1, EP3
5. Lograr destreza na escritura a catro voces, en Corais e formas contrapuntísticas breves e posuír unha base sólida nos coñecementos teóricos da Harmonía.	T2, T3, T4, X1, X13, X21, X22, EI7
6. Coñecer as interrelacións formais entre partes dunha obra en base ás relacións harmónicas existentes.	T1, T2, T3, T4, X1, X10, X21, EI6, EP1, EP3
7. Desenvolver a capacidade de interpretación con base nos procedementos harmónicos estudados e tocar nun instrumento polifónico os traballos realizados.	T1, T2, T3, T4, X1, X2, X8, X21, X22, EI7
8. Coñecer os principais procedementos harmónico-contrapuntísticos do período da práctica común e do século XX.	T2, T3, T4, X1, X8, X11, X13, X15, X23, EI6, EP1, EP3

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Acordes de 9.ª.	1.1. Novena maior e menor de dominante. 1.2. Novenas noutros graos.	3
2. Harmonía alterada.	2.1. Dominantes coa 5.ª alterada. 2.2. Acordes de 6.ª aumentada. 2.3. A 6ª aumentada wagneriana.	3
3. Modulación.	3.1. Enharmonía, tipos.	3
4. Modulación enharmónica	4.1. Modulación de 7ª diminuída. 4.2. Modulación de 6ª aumentada alemá. Outras.	3
5. Contrapunto a tres voces	5.1. Canon mais unha complementaria. 5.2. Continuación invención a dúas voces. 5.3. Introducción á invención a tres voces.	3
6. Práctica harmónico/contrapuntística.	6.1. A melodía acompañada. 6.2. Cadencias e procesos propios románticos.	2
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN		HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial	A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detención das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.	1,5		1,5
Clases teórico-prácticas*	Sesións que combinen partes teórico-expositivas do docente coa realización de tarefas de aprendizaxe e consolidación por parte do alumnado respecto dos distintos contidos da materia.	25,5		25,5
Traballo persoal fora da aula	Traballo semanal individual do alumnado que se realizará fora da aula co fin de consolidar, reforzar ou ampliar o traballo de aula. A entrega e revisión de tarefas realizarase a través da aula virtual.		33	33
Total de horas por cuatrimestre				60

*Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Seguimento persoal	O profesor fará un control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuatrimestre a través de exercicios concretos de aula (teóricos, prácticos ou auditivos). A nota final deste apartado será a nota media das cualificacións obtidas nestes.	Todas	25%
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	Todas	75%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	Todas	100%

ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986 Cook Nicholas, Analysis through composition, Oxford University Press De la Motte, Diether - Armonía. Idea Books For te, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992 Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988 García Gago, J. - Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS, Barcelona, 1977. Gauldin, Rober t, La práctica armónica en la música tonal, Akal Música Hindemit, P. - Tratado de Armonía I y II Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998 La Rue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998	Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982 Napoli - Libros de ejercicios I y II Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988 Persichetti, V. - La armonía del siglo XX - Ed. Real Musical Piston, W. - Armonía. Labor Rimsky-Korsakov - Tratado práctico de armonía. Ricordi Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967 Schönberg, Arnold: Tratado de Armonía Zamacois, J. - Tratado de armonía - libros I. II y III, SpanPress Universitaria, 1997 Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria
--	--

Programación Docente de HARMONÍA E CONTRAPUNTO IV

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización**DISCIPLINA LINGUAXES E TÉCNICAS DA MÚSICA**

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso	2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE				2					Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. JOSÉ ANTONIO CANTAL MARIÑO				tonicantal@csmvigo.com				MÉRCORES - 12,30 H.	

2. Descriptor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Adquisición de coñecementos que faciliten a percepción, a interpretación, a reflexión e a documentación musical. Estudo do repertorio e do seu contexto estilístico. Desenvolvemento do oído, da escoita, da memoria e da intelixencia musical. Práctica escrita e instrumental dos diferentes elementos e procedementos harmónicos e contrapuntísticos propios dos distintos períodos da historia da música.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Análise; Formación e adestramento auditivo e vocal.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4
XERAIS	X1, X2, X8, X10, X11, X13, X15, X21, X22, X23
ESPECÍFICAS	EI6, EI7, EP1, EP3

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer os principais acordes da harmonía tradicional e as principais notas estrañas, así como a súa funcionalidade.	T2, T3, T4, X1, X13
2. Coñecer as características e procedementos armónico-contrapuntísticos principais do período barroco e clásico, do Coral bachiano e do canon.	T2, T3, T4, X1, X8, X13, X15
3. Desenvolver a capacidade analítica en partituras e a capacidade de realización harmónica.	T1, T2, T3, T4, X1, X2, X8, X10, EI6, EP1, EP3
4. Identificar auditivamente os procedementos harmónicos e contrapuntísticos aprendidos e analizados.	T1, T2, T3, T4, X1, X8, X10, EI6, EP1, EP3
5. Lograr destreza na escritura a catro voces, en Corais e formas contrapuntísticas breves e posuír unha base sólida nos coñecementos teóricos da Harmonía.	T2, T3, T4, X1, X13, X21, X22, EI7
6. Coñecer as interrelacións formais entre partes dunha obra en base ás relacións harmónicas existentes.	T1, T2, T3, T4, X1, X10, X21, EI6, EP1, EP3
7. Desenvolver a capacidade de interpretación con base nos procedementos harmónicos estudados e tocar nun instrumento polifónico os traballos realizados.	T1, T2, T3, T4, X1, X2, X8, X21, X22, EI7
8. Coñecer os principais procedementos harmónico-contrapuntísticos do período da práctica común e do século XX.	T2, T3, T4, X1, X8, X11, X13, X15, X23, EI6, EP1, EP3

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Acordes de 11.ª e 13.ª.	1.1. Realización e análise. 1.2. Notas engadidas e substituídas.	3
2. Neomodalidade.	2.1. Modos. Características. 2.2. Outras escalas. 2.3. Impresionismo.	4
3. Outros sistemas harmónicos.	3.1. Formacións de acordes por segundas, cuartas, quintas, harmonía composta, sistema de Bartók, etc.	3
4. Atonalidade e dodecafonismo.	4.1. Expresionismo. 4.2. Serialismo.	3
5. Práctica harmónico-co/contrapuntística.	5.1. Contrapunto invertible a 3 voces. 5.2. Invención. 5.3 Fugado. 5.4 Composición modal e atonal libre.	4
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
----------------------------------	-------------------	-----------------------	-------------

Clases teórico-prácticas*	Sesións que combinen partes teórico-expositivas do docente coa realización de tarefas de aprendizaxe e consolidación por parte do alumnado respecto dos distintos contidos da materia.	25,5		25,5
Traballo persoal fora da aula	Traballo semanal individual do alumnado que se realizará fora da aula co fin de consolidar, reforzar ou ampliar o traballo de aula. A entrega e revisión de tarefas realizarase a través da aula virtual.		34,5	34,5
Total de horas por cuatrimestre				60

*Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Seguimento persoal	O profesor fará un control permanente da evolución do alumnado ao longo do cuatrimestre a través de exercicios concretos de aula (teóricos, prácticos ou auditivos). A nota final deste apartado será a nota media das cualificacións obtidas nestes.	Todas	25%
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	Todas	75%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Exame que recolla os contidos da materia (teóricos, prácticos ou auditivos), que se realizará na data e franxa horaria que veña marcada no calendario publicado pola xefatura de estudos.	Todas	100%

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986 Cook Nicholas, Analysis through composition, Oxford University Press De la Motte, Diether - Armonía. Idea Books For te, Allen e Gilber t, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992 Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988 García Gago, J. - Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS, Barcelona, 1977. Gauldin, Rober t, La práctica armónica en la música tonal, Akal Música Hindemit, P. - Tratado de Armonía I y II Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998 La Rue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998	Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982 Napoli - Libros de ejercicios I y II Nor ton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Nor ton & Company, 1988 Persichetti, V. - La armonía del siglo XX - Ed. Real Musical Piston, W. - Armonía. Labor Rimsky-Korsakov - Tratado práctico de armonía. Ricordi Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria Schönberg, Arnold: Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967 Schönberg, Arnold: Tratado de Armonía Zamacois, J. - Tratado de armonía - libros I. II y III, SpanPress Universitaria, 1997 Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitaria
--	--

Programación Docente de INSTRUMENTACIÓN I

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE	3								Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB					TITORÍA
	D. Juan Manuel Eiras Tojo				juan.eiras@csmvigo.com / www.juaneiras.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e análise de obras e linguaxes compositivas diversas. Coñecemento de diferentes técnicas compositivas e sistemas de notación. Coñecemento das diferentes características e posibilidades técnicas e expresivas dos instrumentos e das resultantes derivadas da súa combinación. Coñecemento e asimilación dunha ampla gama de recursos creativos a través do traballo en distintos contextos artísticos con formacións vocais e instrumentais diversas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Análise aplicada á Composición; Análise da Música Contemporánea; Taller de Composición; Conxunto; Tecnoloxías aplicadas á Composición; Acústica aplicada á Composición.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T15
XERAIS	X5, X10, X15, X17, X20, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer os instrumentos habituais da orquestra clásica, así como as características e utilización dos instrumentos naturais e as súas transposicións 2. Coñecer as funcións das familias instrumentais dentro da orquestra clásica 3. Coñecer as funcións condutora, solística e de enchedura, e o equilibrio dentro da orquestra clásica 4. Coñecer e empregar unha orquestra clásica de tamaño medio	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC6, EC11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Orixes e evolución da orquestra. A orquestra clásica. 2. Os instrumentos da orquestra. Familias. 3. A cor dos instrumentos.		5, 6, 6
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado	1		1
Clases prácticas: Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.	16		16
Avaliación final: Se a situación sanitaria o requirise, o exame final substituirase pola entrega dos traballos que determine o profesor.	8		8
Busca de información		5	5
Traballo persoal		60	60
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS	PONDERACIÓN
----------------	-------------------------	--------------	-------------

AVALIACIÓN		AVALIADAS	
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	40%
	Actitude e participación na clase	Todas	20%
Exame escrito	Exames tipo test e instrumentación de fragmentos propostos. Tempo máximo de realización: 8 horas	Todas	40%
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continúa) - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame escrito	Exames tipo test e instrumentación de fragmentos propostos. Tempo máximo de realización: 8 horas	Todas	40%
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-) - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame escrito	Exames tipo test e instrumentación de fragmentos propostos. Tempo máximo de realización: 8 horas	Todas	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa) - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame escrito	Exames tipo test e instrumentación de fragmentos propostos. Tempo máximo de realización: 8 horas	Todas	40%
EXTRAORDINARIA - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
* Soamente se fai a ponderación final se o alumno realiza as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria como na extraordinaria)			
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, poloque se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade eda súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promociónda accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
Adler, Samuel - El estudio de la orquestación. Idea books Calvo-Manzano, A. - Acústica físico-musical. Real Musical Casella y Mortari - La técnica de la orquesta contemporánea. Ricordi Michels - Atlas de música, 1 y 2. Alianza Editorial Piston, W. - Orquestación. Real Musical Rimsky Korsakov - Principios de orquestación. Ricordi Americana Downs, P. - La música clásica. Akal Música Marco, T. - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza. Morgan, P. - Antología de la música del siglo XX. Ed. Akal. Morgan, P. La música del siglo XX. Ed. Akal			
9. Observacións			

Programación Docente de INSTRUMENTACIÓN II

Enseñanzas Superiores de Música Título Superior de Música (enseñanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE		3							Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Juan Manuel Eiras Tojo				juan.eiras@csmvigo.com / www.juaneiras.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e análise de obras e linguaxes compositivas diversas. Coñecemento de diferentes técnicas compositivas e sistemas de notación. Coñecemento das diferentes características e posibilidades técnicas e expresivas dos instrumentos e das resultantes derivadas da súa combinación. Coñecemento e asimilación dunha ampla gama de recursos creativos a través do traballo en distintos contextos artísticos con formacións vocais e instrumentais diversas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Análise aplicada á Composición; Análise da Música Contemporánea; Taller de Composición; Conxunto; Tecnoloxías aplicadas á Composición; Acústica aplicada á Composición.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T15
XERAIS	X5, X10, X15, X17, X20, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer os instrumentos habituais da orquestra clásica, así como as características e utilización dos instrumentos naturais e as súas transposicións 2. Coñecer as funcións das familias instrumentais dentro da orquestra clásica 3. Coñecer as funcións condutora, solística e de enchedura, e o equilibrio dentro da orquestra clásica 4. Coñecer e empregar unha orquestra clásica de tamaño medio	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC6, EC11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A cor dos instrumentos (continuación). 2. Texturas. 3. Espacialización, densidade, duplicacións e reforzamentos.		5, 6, 6
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado	1		1
Clases prácticas: Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.	16		16
Avaliación final: Se a situación sanitaria o requirise, o exame final substituirase pola entrega dos traballos que determine o profesor.	8		8
Busca de información		5	5
Traballo persoal		60	60
Total de horas por cuadrimestre			

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS	PONDERACIÓN
----------------	-------------------------	--------------	-------------

AVALIACIÓN		AVALIADAS	
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	40%
	Actitude e participación na clase	Todas	20%
Exame escrito	Exames tipo test e instrumentación de fragmentos propostos. Tempo máximo de realización: 8 horas	Todas	40%
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua) - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame escrito	Exames tipo test e instrumentación de fragmentos propostos. Tempo máximo de realización: 8 horas	Todas	40%
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-) - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame escrito	Exames tipo test e instrumentación de fragmentos propostos. Tempo máximo de realización: 8 horas	Todas	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua) - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame escrito	Exames tipo test e instrumentación de fragmentos propostos. Tempo máximo de realización: 8 horas	Todas	40%
EXTRAORDINARIA - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
* Soamente se fai a ponderación final se o alumno realiza as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria como na extraordinaria)			
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, poloque se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade eda súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promociónda accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
Adler, Samuel - El estudio de la orquestación. Idea books Calvo-Manzano, A. - Acústica físico-musical. Real Musical Casella y Mortari - La técnica de la orquesta contemporánea. Ricordi Michels - Atlas de música, 1 y 2. Alianza Editorial Piston, W. - Orquestación. Real Musical Rimsky Korsakov - Principios de orquestación. Ricordi Americana Downs, P. - La música clásica. Akal Música Marco, T. - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza. Morgan, P. - Antología de la música del siglo XX. Ed. Akal. Morgan, P. La música del siglo XX. Ed. Akal			
9. Observacións			

Programación Docente de INSTRUMENTACIÓN III

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE			3						Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Juan Manuel Eiras Tojo				juan.eiras@csmvigo.com / www.juaneiras.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e análise de obras e linguaxes compositivas diversas. Coñecemento de diferentes técnicas compositivas e sistemas de notación. Coñecemento das diferentes características e posibilidades técnicas e expresivas dos instrumentos e das resultantes derivadas da súa combinación. Coñecemento e asimilación dunha ampla gama de recursos creativos a través do traballo en distintos contextos artísticos con formacións vocais e instrumentais diversas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Análise aplicada á Composición; Análise da Música Contemporánea; Taller de Composición; Conxunto; Tecnoloxías aplicadas á Composición; Acústica aplicada á Composición.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T15
XERAIS	X5, X10, X15, X17, X20, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as transformacións que sofren os instrumentos ao longo do século XIX 2. Coñecer os instrumentos novos que incrementan a orquestra romántica 3. Coñecer o novo equilibrio orquestral, así como as novas funcións das seccións instrumentais e a mestura entre ambas, na nova orquestra romántica 4. Orquestrar obras de estilo romántico avanzado, con un orgánico tipo dunha orquestra romántica media	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC6, EC11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A orquestra romántica, evolución e transformación dos instrumentos. 2. A disposición da orquestra romántica. 3. Estudio dos novos instrumentos da orquestra romántica e explotación ao límite dos recursos de cada instrumento. 4. Escrita camerística dentro da grande orquestra.		6, 4, 4, 3
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado	1		1
Clases prácticas: Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.	16		16
Avaliación final: Se a situación sanitaria o requirise, o exame final substituirase pola entrega dos traballos que determine o profesor.	8		8
Busca de información		5	5
Traballo persoal		60	60
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	40%
	Actitude e participación na clase	Todas	20%
Exame escrito	Exames tipo test e instrumentación de fragmentos propostos. Tempo máximo de realización: 8 horas	Todas	40%
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua) - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame escrito	Exames tipo test e instrumentación de fragmentos propostos. Tempo máximo de realización: 8 horas	Todas	40%
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-) - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame escrito	Exames tipo test e instrumentación de fragmentos propostos. Tempo máximo de realización: 8 horas	Todas	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua) - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame escrito	Exames tipo test e instrumentación de fragmentos propostos. Tempo máximo de realización: 8 horas	Todas	40%
EXTRAORDINARIA - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
* Soamente se fai a ponderación final se o alumno realiza as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria como na extraordinaria)			
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS		
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, poloque se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade eda súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promociónda accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.		
8. Bibliografía, materiais e documentos			
Adler, Samuel - El estudio de la orquestación. Idea books Calvo-Manzano, A. - Acústica físico-musical. Real Musical Casella y Mortari - La técnica de la orquesta contemporánea. Ricordi Michels - Atlas de música, 1 y 2. Alianza Editorial Piston, W. - Orquestación. Real Musical Rimsky Korsakov - Principios de orquestación. Ricordi Americana Downs, P. - La música clásica. Akal Música Marco, T. - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza. Morgan, P. - Antología de la música del siglo XX. Ed. Akal. Morgan, P. La música del siglo XX. Ed. Akal			
9. Observacións			

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA
Conservatorio Superior de Música de Vigo

Programación Docente de INSTRUMENTACIÓN IV

Enseñanzas Superiores de Música Título Superior de Música (enseñanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso	2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE				3					Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Juan Manuel Eiras Tojo				juan.eiras@csmvigo.com / www.juaneiras.com					

2. Descriptor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e análise de obras e linguaxes compositivas diversas. Coñecemento de diferentes técnicas compositivas e sistemas de notación. Coñecemento das diferentes características e posibilidades técnicas e expresivas dos instrumentos e das resultantes derivadas da súa combinación. Coñecemento e asimilación dunha ampla gama de recursos creativos a través do traballo en distintos contextos artísticos con formacións vocais e instrumentais diversas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Análise aplicada á Composición; Análise da Música Contemporánea; Taller de Composición; Conxunto; Tecnoloxías aplicadas á Composición; Acústica aplicada á Composición.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T15
XERAIS	X5, X10, X15, X17, X20, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as transformacións que sofren os instrumentos ao longo do século XIX 2. Coñecer os instrumentos novos que incrementan a orquestra romántica 3. Coñecer o novo equilibrio orquestral, así como as novas funcións das seccións instrumentais e a mestura entre ambas, na nova orquestra romántica 4. Orquestrar obras de estilo romántico avanzado, con un orgánico tipo dunha orquestra romántica media	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC6, EC11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A grande orquestra sinfónica da segunda metade do século XIX. 2. Proceso de inflación da orquestra a finais do século XIX. 3. Distintas formulacións orquestrais na procura de novas cores. 4. A cor como finalidade en si mesma.		5, 4, 4, 4
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado	1		1
Clases prácticas: Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.	16		16
Avaliación final: Se a situación sanitaria o requirise, o exame final substituirase pola entrega dos traballos que determine o profesor.	8		8
Busca de información		5	5
Traballo persoal		60	60
Total de horas por cuadrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	40%
	Actitude e participación na clase	Todas	20%
Exame escrito	Exames tipo test e instrumentación de fragmentos propostos. Tempo máximo de realización: 8 horas	Todas	40%
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua) - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto acontece, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame escrito	Exames tipo test e instrumentación de fragmentos propostos. Tempo máximo de realización: 8 horas	Todas	40%
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-) - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame escrito	Exames tipo test e instrumentación de fragmentos propostos. Tempo máximo de realización: 8 horas	Todas	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua) - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame escrito	Exames tipo test e instrumentación de fragmentos propostos. Tempo máximo de realización: 8 horas	Todas	40%
EXTRAORDINARIA - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
* Soamente se fai a ponderación final se o alumno realiza as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria como na extraordinaria)			
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, poloque se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promociónda accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
Adler, Samuel - El estudio de la orquestación. Idea books Calvo-Manzano, A. - Acústica físico-musical. Real Musical Casella y Mortari - La técnica de la orquesta contemporánea. Ricordi Michels - Atlas de música, 1 y 2. Alianza Editorial Piston, W. - Orquestación. Real Musical Rimsky Korsakov - Principios de orquestación. Ricordi Americana Downs, P. - La música clásica. Akal Música Marco, T. - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza. Morgan, P. - Antología de la música del siglo XX. Ed. Akal. Morgan, P. La música del siglo XX. Ed. Akal			
9. Observacións			

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA
Conservatorio Superior de Música de Vigo

Programación Docente de INSTRUMENTACIÓN VI

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obligatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE						3			Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB					TITORÍA
	D. Juan Manuel Eiras Tojo				juan.eiras@csmvigo.com / www.juaneiras.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e análise de obras e linguaxes compositivas diversas. Coñecemento de diferentes técnicas compositivas e sistemas de notación. Coñecemento das diferentes características e posibilidades técnicas e expresivas dos instrumentos e das resultantes derivadas da súa combinación. Coñecemento e asimilación dunha ampla gama de recursos creativos a través do traballo en distintos contextos artísticos con formacións vocais e instrumentais diversas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Análise aplicada á Composición; Análise da Música Contemporánea; Taller de Composición; Conxunto; Tecnoloxías aplicadas á Composición; Acústica aplicada á Composición.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T15
XERAIS	X5, X10, X15, X17, X20, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer as funcións e posibilidades da sección de percusión dentro da grande orquestra 2. Empregar o estilo camerístico dentro da grande orquestra posromántica 3. Orquestrar obras para grande orquestra romántica nos estilos compacto e de amalgama, Wagner, de cores diferenciadas e puras dos instrumentos, Mahler e Rimsky Korsakov, e no estilo do colorido do Impresionismo 4. Coñecer os novos recursos dos instrumentos tradicionais, descubertos no século XX, e os instrumentos de recente invención e as súas posibilidades dentro da orquestra	T1, T2, T15, X5, X10, X15, X17, X20, X23, EC1, EC2, EC3, EC6, EC11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Evolución e transformación dos instrumentos ao longo do século XX: Wagner, Mahler, Strauss. Desenvolvemento da sección de percusión. 2. Novas formas da orquestra a comezos do século XX. Crecemento até o límite e formacións camerísticas dentro da mesma: Orgánicos orquestrais novos. Combinacións diferentes das familias orquestrais. Orquestra sinfónica ou de cámara, de plantilla variable. Tratamento solístico de cada un dos instrumentos. 3. Escolas de orquestración que xorden a finais do século XIX. (Continuación) Alemaña: Wagner, Mahler, Strauss, Francia: Fauré, Debussy, Ravel. Rusia: Rimsky Korsakov, Tchaikovsky, Stravinsky. 4. Distintas formulacións orquestrais na procura de novas cores, na construción do grande empaste e na fusión instrumental.		4, 5, 5, 3
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado	1		1
Clases prácticas: Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.	16		16
Avaliación final: Se a situación sanitaria o requirise, o exame final substituirase pola entrega dos traballos que determine o profesor.	8		8
Busca de información		5	5

Traballo persoal		60	60
Total de horas por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	40%
	Actitude e participación na clase	Todas	20%
Exame escrito	Exames tipo test e instrumentación de fragmentos propostos. Tempo máximo de realización: 8 horas	Todas	40%
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua) - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame escrito	Exames tipo test e instrumentación de fragmentos propostos. Tempo máximo de realización: 8 horas	Todas	40%
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-) - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame escrito	Exames tipo test e instrumentación de fragmentos propostos. Tempo máximo de realización: 8 horas	Todas	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua) - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame escrito	Exames tipo test e instrumentación de fragmentos propostos. Tempo máximo de realización: 8 horas	Todas	40%
EXTRAORDINARIA - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%

* Soamente se fai a ponderación final se o alumno realiza as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria como na extraordinaria)

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Adler, Samuel - El estudio de la orquestación. Idea books
Calvo-Manzano, A. - Acústica físico-musical. Real Musical
Casella y Mortari - La técnica de la orquesta contemporánea. Ricordi
Michels - Atlas de música, 1 y 2. Alianza Editorial
Piston, W. - Orquestación. Real Musical
Rimsky Korsakov - Principios de orquestación. Ricordi Americana
Downs, P. - La música clásica. Akal Música
Marco, T. - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza.
Morgan, P. - Antología de la música del siglo XX. Ed. Akal.
Morgan, P. La música del siglo XX. Ed. Akal

9. Observacións

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA
Conservatorio Superior de Música de Vigo

CSMV
CONSERVATORIO SUPERIOR
DE MÚSICA DE VIGO

galicia

--

Programación Docente de INSTRUMENTACIÓN VII

Enseñanzas Superiores de Música Título Superior de Música (enseñanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE							3		Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Juan Manuel Eiras Tojo				juan.eiras@csmvigo.com / www.juaneiras.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e análise de obras e linguaxes compositivas diversas. Coñecemento de diferentes técnicas compositivas e sistemas de notación. Coñecemento das diferentes características e posibilidades técnicas e expresivas dos instrumentos e das resultantes derivadas da súa combinación. Coñecemento e asimilación dunha ampla gama de recursos creativos a través do traballo en distintos contextos artísticos con formacións vocais e instrumentais diversas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Análise aplicada á Composición; Análise da Música Contemporánea; Taller de Composición; Conxunto; Tecnoloxías aplicadas á Composición; Acústica aplicada á Composición.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T15
XERAIS	X5, X10, X15, X17, X20, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Profundar nas funcións e posibilidades da sección de percusión dentro da grande orquestra do século XX 2. Empregar o estilo camerístico e vir tuosístico dentro da grande orquestra 3. Orquestrar obras para formacións instrumentais diferentes, par tindo dos orgánicos da grande orquestra 4. Orquestrar obras para pequenas formacións, par tindo dos orgánicos da grande orquestra 5. Ser quen de crear unha idea acústica de sonoridades instrumentais non habituais, a través da lectura	TODAS

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A orquestra do século XX (continuación) e XXI.2. Evolución e transformación dos instrumentos ao longo do século XX: Desenvolvemento da sección de percusión.3. Novas formas da orquestra a comezos do século XX. Crecemento até o límite e formacións camerísticas dentro da mesma: Orgánicos orquestrais novos. Combinacións diferentes das familias orquestrais. Orquestra sinfónica ou de cámara, de plantilla variable. Tratamento solístico de cada un dos instrumentos.4. Escolas de orquestración en España: Finais do XIX: Pedrell, Albéniz, Granados, Falla Xeración do 27: Toldrá, Esplá, Mompou, E. Halffter, R. Halffter Xeración do 51: de Pablo, C. Halffter, Benaola, García Abril, etc. Xeracións do 60 e posteriores: Charles, Sánchez-Verdú, López López, Sotelo, Camarero, Guerrero, etc.		5, 3, 4, 5
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado	1		1
Clases prácticas: Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.	16		16
Avaliación final: Se a situación sanitaria o requirise, o exame final susbstituirase pola entrega dos traballos que determine o profesor.	8		8
Busca de información		5	5
Traballo persoal		60	60

Total de horas por cuatrimestre			90
6. Avaliación			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	40%
	Actitude e participación na clase	Todas	20%
Exame escrito	Exames tipo test e instrumentación de fragmentos propostos. Tempo máximo de realización: 8 horas	Todas	40%
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua) - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame escrito	Exames tipo test e instrumentación de fragmentos propostos. Tempo máximo de realización: 8 horas	Todas	40%
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-) - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame escrito	Exames tipo test e instrumentación de fragmentos propostos. Tempo máximo de realización: 8 horas	Todas	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua) - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame escrito	Exames tipo test e instrumentación de fragmentos propostos. Tempo máximo de realización: 8 horas	Todas	40%
EXTRAORDINARIA - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
* Soamente se fai a ponderación final se o alumno realiza as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria como na extraordinaria)			
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS		
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, poloque se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade eda súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promociónda accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.		
8. Bibliografía, materiais e documentos			
Adler, Samuel - El estudio de la orquestación. Idea books Calvo-Manzano, A. - Acústica físico-musical. Real Musical Casella y Mortari - La técnica de la orquesta contemporánea. Ricordi Michels - Atlas de música, 1 y 2. Alianza Editorial Piston, W. - Orquestación. Real Musical Rimsky Korsakov - Principios de orquestación. Ricordi Americana Downs, P. - La música clásica. Akal Música Marco, T. - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza. Morgan, P. - Antología de la música del siglo XX. Ed. Akal. Morgan, P. La música del siglo XX. Ed. Akal			
9. Observacións			

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA
Conservatorio Superior de Música de Vigo

Programación Docente de INSTRUMENTACIÓN VIII

Enseñanzas Superiores de Música Título Superior de Música (enseñanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obligatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE								3	Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB					TITORÍA
	D. Juan Manuel Eiras Tojo				juan.eiras@csmvigo.com / www.juaneiras.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo e análise de obras e linguaxes compositivas diversas. Coñecemento de diferentes técnicas compositivas e sistemas de notación. Coñecemento das diferentes características e posibilidades técnicas e expresivas dos instrumentos e das resultantes derivadas da súa combinación. Coñecemento e asimilación dunha ampla gama de recursos creativos a través do traballo en distintos contextos artísticos con formacións vocais e instrumentais diversas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Análise aplicada á Composición; Análise da Música Contemporánea; Taller de Composición; Conxunto; Tecnoloxías aplicadas á Composición; Acústica aplicada á Composición.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T15
XERAIS	X5, X10, X15, X17, X20, X23
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Profundar nas funcións e posibilidades da sección de percusión dentro da grande orquestra do século XX 2. Empregar o estilo camerístico e virtuosístico dentro da grande orquestra 3. Orquestrar obras para formacións instrumentais diferentes, par tindo dos orgánicos da grande orquestra 4. Orquestrar obras para pequenas formacións, par tindo dos orgánicos da grande orquestra 5. Ser quen de crear unha idea acústica de sonoridades instrumentais non habituais, a través da lectura	TODAS

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Escolas de orquestración en España (continuación): Finais do XIX: Pedrell, Albéniz, Granados, Falla Xeración do 27: Toldrá, Esplá, Mompou, E. Halffter, R. Halffter, Xeración do 51: de Pablo, C. Halffter, Benaola, García Abril, etc. Xeracións do 60 e posteriores: Charles, Sánchez-Verdú, López López, Sotelo, Camarero, Guerrero, etc. 2. Banda de Música e Banda de Música Sinfónica. 3. Outras agrupacións: Música mixta (música electrónica en vivo, electroacústica, etc.). O espazo sonoro como un novo instrumento: Auraphon. Internet, o non lugar.		8, 5, 4
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado	1		1
Clases prácticas: Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.	16		16
Avaliación final: Se a situación sanitaria o requirise, o exame final substituirase pola entrega dos traballos que determine o profesor.	8		8
Busca de información		5	5
Traballo persoal		60	60
Total de horas por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	40%
	Actitude e participación na clase	Todas	20%
Exame escrito	Exames tipo test e instrumentación de fragmentos propostos. Tempo máximo de realización: 8 horas	Todas	40%
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua) - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame escrito	Exames tipo test e instrumentación de fragmentos propostos. Tempo máximo de realización: 8 horas	Todas	40%
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-) - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame escrito	Exames tipo test e instrumentación de fragmentos propostos. Tempo máximo de realización: 8 horas	Todas	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua) - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame escrito	Exames tipo test e instrumentación de fragmentos propostos. Tempo máximo de realización: 8 horas	Todas	40%
EXTRAORDINARIA - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
* Soamente se fai a ponderación final se o alumno realiza as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria como na extraordinaria)			
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e a súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Adler, Samuel - El estudio de la orquestación. Idea books
Calvo-Manzano, A. - Acústica físico-musical. Real Musical
Casella y Mortari - La técnica de la orquesta contemporánea. Ricordi
Michels - Atlas de música, 1 y 2. Alianza Editorial
Piston, W. - Orquestación. Real Musical
Rimsky Korsakov - Principios de orquestación. Ricordi Americana
Downs, P. - La música clásica. Akal Música
Marco, T. - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza.
Morgan, P. - Antología de la música del siglo XX. Ed. Akal.
Morgan, P. La música del siglo XX. Ed. Akal

9. Observacións

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA, EDUCACIÓN
E ORDENACIÓN UNIVERSITARIA
Conservatorio Superior de Música de Vigo

Programación Docente de PEDAGOXÍA E DIDÁCTICA DA COMPOSICIÓN

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA PEDAGOXÍA E DIDÁCTICA

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1
ETCS/ CUADRIMESTRE							3		Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Carlos Cambeiro Alís				carloscambeiro@csmvigo.com				XOVES, 12-13 H.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Principios de educación, pedagogía, didáctica: elementos e enfoques; ámbitos da acción educativa e axentes da educación: educando e educador/a. Novas perspectivas en educación. Pedagogía do acto creativo. Recursos didácticos: medios, materiais e criterios para a súa selección e utilización na aula.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Pedagogía musical; Didáctica da Música; Psicopedagogía; Introducción á investigación
TRANSVERSAIS	T1, T2, T4, T8, T10, T14
XERAIS	X5, X8, X10, X13, X14, X19, X25
ESPECÍFICAS	EC7, EC10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer e analizar os métodos mais destacados da Composición musical desde a segunda metade do século XX ata a actualidade, os seus fundamentos pedagóxicos, metodolóxicos, didácticos e de recursos.	T1, T2, T8, T10, X5, X10, X13, E7, E10
2. Reflexionar sobre os novos problemas e retos que plantea o ensino da composición musical na actualidade.	T1, T2, T3, T8, X5, X10, X19, E10
3. Coñecer e valorar as políticas educativas españolas, desde o Plano de estudos de 1942 até a actualidade, con respecto ó ensino da composición musical.	T1, T2, T8, T10, X10, X13, X14, X19, X25, E7, E10
4. Desenvolver habilidades de planificación didáctica como proxectos y deseños en situacións y contextos educativos específicos.	T2, T8, T10, X10, X13, X18, X19, E7
5. Valorar o papel da creatividade e da técnica como par te fundamental da metodoloxía do ensino da composición musical.	T2, T8, T10, X10, X13, X19
6. Ser consciente da necesidade da innovación didáctica como adecuación permanente ós cambios científicos, tecnolóxicos e culturais.	T1, T2, T8, X5, X10, X13, X19, X25

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A Educación. Os principios da educación. 2. Os fins e os métodos.	1.1. Concepto de Educación , pedagogía e didáctica. 1.2. A persoa como suxeito da educación. 1.3. Rasgos educativos da persoa. 1.4. Principios da educación personalizada.	1

3. O ensino da Composición musical: Os axentes da educación.	2.1. Fundamentos pedagóxicos, metodolóxicos e didácticos dos métodos de ensino da composición musical desde a 2ª metade do século XX ata a actualidade. Integración dos diferentes métodos na didáctica.	5
4. A práctica docente da Composición musical e acción curricular.	3.1. O profesor de composición e o alumnado 3.2. Funcións da tarefa docente 3.3. Profesionalidade do docente e compromiso Deontolóxico.	2
5. O acto creador e creativo.	4.1. O currículo. 4.2. Os compoñentes do desenvolvemento do currículo. 4.3. Os niveis de concreción curricular. 4.4. A metodoloxía. 4.5. A avaliación.	2
6. O Ensino da Composición musical en España.	5.1. Creatividade vs. técnica.	2
	6.1. A Composición no ensino xeral español. A propedeútica da Composición musical no Grao Medio. A formación no Grao Superior.	5

Total de sesións por cuadrimestre 17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS*	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.	1		1
Clases prácticas	17		17
Avaliacións	2		2
Traballo individual		70	70
Total de horas por cuadrimestre			90

*Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas, na súa totalidade ou parcialmente, por sesións telemáticas non presenciais.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA*			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)*			
Exame oral	O alumnado deberá defender, no exame, un traballo de investigación no que aborde o tema da evolución do ensino da composición musical en España, desde o Plano de estudos de 1942 ata a actualidade. O Profesor determinará o Centro específico sobre o que se desenvolverá o traballo do alumnado. Valorarase a organización, calidade, orixinalidade e presentación do traballo. Iste traballo ten que entregalo o alumnado ao Profesor cunha antelación mínima de oito días á data do exame.	Todas	80%
Traballo persoal	Rendemento e actitude nas clases.	Todas	20%
As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)*			
Exame oral	O alumnado deberá defender, no exame, un traballo de investigación no que aborde o tema da evolución do ensino da composición musical en España, desde o Plano de estudos de 1942 ata a actualidade. O Profesor determinará o Centro específico sobre o que se desenvolverá o traballo do alumnado. Valorarase a organización, calidade, orixinalidade e presentación do traballo. Iste traballo ten que entregalo o alumnado ao Profesor cunha antelación mínima de oito días á data do exame.	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)*			
Exame oral	O alumnado deberá defender, no exame, un traballo de investigación no que aborde o tema da evolución do ensino da composición musical en España, desde o Plano de estudos de 1942 ata a actualidade. O Profesor determinará o Centro específico sobre o que se desenvolverá o traballo do alumnado. Valorarase a organización, calidade, orixinalidade e presentación do traballo. Iste traballo ten que entregalo o alumnado ao Profesor cunha antelación mínima de oito días á data do exame.	Todas	100%

EXTRAORDINARIA*			
Exame oral	O alumnado deberá defender, no exame, un traballo de investigación no que aborde o tema da evolución do ensino da composición musical en España, desde o Plano de estudos de 1942 ata a actualidade. O Profesor determinará o Centro específico sobre o que se desenvolverá o traballo do alumnado. Valorarase a organización, calidade, orixinalidade e presentación do traballo. Iste traballo ten que entregalo o alumnado ao Profesor cunha antelación mínima de oito días á data do exame.	Todas	100%

* Soamente se fai a ponderación final se o alumno realiza as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria, alternativa como na extraordinaria).

Se a situación sanitaria o requirise, o exame oral /defensa do traballo de investigación realizarase a través de medios telemáticos non presenciais.

ERASMUS
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto legislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Hemsey, V: Pedagogía musical: dos décadas de pensamento y acción Educativa. Lumen. B. Aires 2002 <http://revistadepedagogia.org/> Artículos y libros sobre educación: <http://teoriasunikino.blogspot.com.es/2009/03/dewey.html>

Artículos de pedagogía: <http://www.wikilearning.com/articulos/pedagogia/categoria/76-4>

Zamacois, J.: Tratado de Armonía de, vols. I-III. Ed. SpanPress Universitaria.

Piston, W.: Tratado de Armonía. Barcelona: Ed. Labor, 1992.

Persichetti, V.: La Armonía en el siglo XX. Madrid, R. M., 1985.

Normativa vixente:

Real Decreto 1614/2009, de 26 de octubre, por el que se establece la ordenación de las enseñanzas artísticas superiores reguladas por la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación.

Real Decreto 631/2010, de 14 de mayo, por el que se regula el contenido básico de las enseñanzas artísticas superiores de Grado en Música establecidas en la Ley Orgánica 2/2006, de 3 de mayo, de Educación

Decreto 260/2011 de 26 de julio, por el que se establecen las enseñanzas artísticas superiores de Grado en Música en Andalucía.

Orden de 16 de octubre de 2012, por la que se establece la ordenación de la evaluación del proceso de aprendizaje del alumnado de las enseñanzas artísticas superiores de Arte Dramático, Danza y Música y se regula el sistema de reconocimiento y transferencia de créditos de estas enseñanzas.

Plan de estudios do CMUS Superior de Vigo (archivo PDF).

Música y Educación: <http://www.musicalis.es/>

Enseñanzas Artísticas. MEC: <http://www.educacion.gob.es/educacion/que-estudiar-y-donde-ensenanzas-artisticas/musica.html>

Lista electrónica europea de música y educación: <http://musica.rediris.es/leeme/> Editorial Graó: <http://aula.grao.com/revistas/presentacion.asp?ID=3>

Sociedad española de Pedagogía: <http://www.uv.es/soespe/bordon.htm>

Cuadernos de Pedagogía: <http://www.cuadernosdepedagogia.com/>

Revista de Educación. Ministerio de Educación: <http://www.revistaeducacion.mec.es/inicio.html>

Web de la Consejería de Educación de Andalucía: www.juntadeandalucia.es/educacion/ Enciclopedia virtual de didáctica y organización escolar <http://peremarques.pangea.org/evdioe.htm>

Revista Iberoamericana de educación <http://www.rieoei.org>

Programación Docente de

Ensinanzas Superiores de Música Título superior de música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA										
ESPECIALIDADE	PEDAGOXÍA							ITINERARIO	Composición / Pedagogía Xeral e da	
CARÁCTER	B) Obrigatoria							TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	Composición							XEFE/A DO DEPARTAMENTO	José Antonio Cantal Mariño	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso	COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	Manuel Martínez Álvarez-Nava	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE			3	3					Idiomas	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	Manuel Martínez Álvarez-Nava				manuelmartinez@csmvigo.com				Consultar páxina Tutorías	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Fundamentos da técnica de dirección coral e instrumental. Práctica dos xestos básicos de dirección. Coñecemento da práctica interpretativa a través do estudio das técnicas de dirección e da análise da música de conxunto cara á súa execución. Desenvolvemento de proxectos de interpretación de composicións diversas. Consecución de ferramentas de aplicación no desempeño do seu labor profesional.
COÑECEMENTOS PREVIOS	No se requiren coñecementos previos
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	
TRANSVERSAIS	T1, T3, T7, T8, T9, T10
XERAIS	X4, X7, X8, X10
ESPECÍFICAS	EP3, EP4, EP5, EP8 / EC3, EC6, EC9, EC10

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Formar profesionais cualificados nos ámbitos da dirección de coro e orquestra para traballar un repertorio amplo e variado, dende as dimensións histórica, estética e pedagóxica	Todas
Profundar na interpretación de obras de linguaxes musicais e técnicas instrumentais clásicas e contemporaneas	
Practicar os xestos básicos da dirección partindo da observación crítica e sistemática	
Dirixir diferntes agrupacións. Desenvolver un proxecto de forma integral: elección do repertorio, preparación de materiais, ensaio e interpretación escénica	
Coñecer os distintos enfoques da dirección e a súa evolución na música occidental	

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
Técnicas de dirección para coro e orquestra	Estudio e clasificación das distintas técnicas de dirección coral ou orquestral	3
Habilidades auditivas, lectoras, instrumentais e analíticas necesarias	Desenvolvemento de habilidades de lectura, comprensión, analíticas o instrumentais conducentes á interpretación musical	3
Xestos básicos de dirección	Estudo e práctica das distintas accións xestuais empregadas no proceso da dirección	5
Coñecemento do repertorio e das posibilidades técnicas e interpretativas, vogais ou instrumentais según o caso	Estudo, análise e reflexión das diferentes situacións que surxen no transcurso da interpretación musical, tanto vocal como instrumental, e a adopción de solucións técnicas para o seu control	5
Enfoque da dirección e evolución nas escolas europeas	Estudo da evolución do proceso da dirección o longo do S.XIX e o XX e su influencia no enfoque actual da figura do director	2
Total de sesións por cuadrimestre		

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS	HORAS NON	TOTAL
----------------------------------	-------	-----------	-------

	PRESENCIAIS	PRESENCIAIS	HORAS
Avaliación inicial e actividades introductorias (dacordo co establecido nas instrucións do 8 de setembro de 2021 para o desenvolvemento das ensinanzas de réxime especial para o curso 2021-2022)	2		2
Exposición maxistral (Bloque teórico-explicativo da materia)	8	10	18
Exposición práctico-teórica (Bloque práctico-teórico da materia)	8	10	18
Práctica individual e colectiva (Bloque de práctica no transcurso das clases) Análisis de obras e fragmentos vocais e instrumentais. Práctica xestual específica de dirección.	10	18	28
Pescuda de información (Búsqueda bibliográfica e audiovisual)		22	22
Actividades de evaluación y probas de examen	2		2
Total de horas por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Seguimento continuo	Valoraranse as capacidades adquiridas conforme á superación das distintas fases da aprendizaxe. Valorarase a actitude na clase e o traballo diario. Valorarase a preparación xestual de movementos ou fragmentos sinfónicos ou corais (Haydn, Mozart, Bach...) e "Recitativos acompañados" (de óperas de Haydn, Mozart...) podendo ser llevados a cabo coa participación de solistas, e pequenos grupos corais ou instrumentais.	Todas	70%
Examen práctico.	Interpretación xestual de varios breves fragmentos sinfónicos, corais, instrumentais ou de acompañamento solista.	Todas	30%

*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..

AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adelantada-Diciembre-)			
Seguimento continuo	Valoraranse as capacidades adquiridas conforme á superación das distintas fases da aprendizaxe. Valorarase a actitude na clase e o traballo diario. Valorarase a preparación xestual de movementos ou fragmentos sinfónicos ou corais (Haydn, Mozart, Bach...) e "Recitativos acompañados" (de óperas de Haydn, Mozart...) podendo ser llevados a cabo coa participación de solistas, e pequenos grupos corais ou instrumentais.	Todas	70%
Examen práctico.	Interpretación xestual de varios breves fragmentos sinfónicos, corais, instrumentais ou de acompañamento solista.	Todas	30%

AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Examen teórico-práctico	Análise de movementos ou fragmentos sinfónicos ou corais (Haydn, Mozart, Bach...) e "Recitativos acompañados" (de óperas de Haydn, Mozart...), expresando detalladamente a acción e realización xestual de todas as anacrusas, cesuras, cadenzas, etc, e a solución as incidencias que poidan presentar as obras propostas. Interpretación xestual de varios breves fragmentos sinfónicos, corais, instrumentais ou de acompañamento solista.	Todas	100%

EXTRAORDINARIA			
Examen teórico-práctico	Análise de movementos ou fragmentos sinfónicos ou corais (Haydn, Mozart, Bach...) e "Recitativos acompañados" (de óperas de Haydn, Mozart...), expresando detalladamente a acción e realización xestual de todas as anacrusas, cesuras, cadenzas, etc, e a solución as incidencias que poidan presentar as obras propostas. Interpretación xestual de varios breves fragmentos sinfónicos, corais, instrumentais ou de acompañamento solista.	Todas	100%

ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade eda súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Scerchen, H.: "El arte de dirigir la orquesta". Ed. Labor

XUNTA DE GALICIA

CONSELLERÍA DE CULTURA,
EDUCACIÓN E UNIVERSIDADE
Conservatorio Superior de Música de Vigo

Herzfeld, H.: "La magia de la batuta" - Traducción de J. Bodmer. Ed. Labor

McElheran, B.: "Conducting Technique, for Beginners and Professionals" - Ed. Oxford University Press. New York

Bernstein, L.: "The Infinite Variety of Music" - Ed. Simon and Schuster. New York

Bowen, J.A.: "The Cambridge companion to conducting" - Ed. Cambridge University Press

Programación Docente de TALLER DE COMPOSICIÓN I

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización**DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN**

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso	2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE				3					Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Juan Manuel Eiras Tojo				juan.eiras@csmvigo.com / www.juaneiras.com					

2. Descriptor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Esta disciplina fórmase desde a aprendizaxe mediante a práctica. Aprendizaxe que unirá composición e instrumentación, pois por un lado persegue a creación de obras e por outro permite o coñecemento directo dos instrumentos por medio dos/as profesores/as. Composición de diversas obras tanto para formacións camerísticas como ensemble.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Instrumentación; Análise aplicada á composición; Análise da música contemporánea; Conxunto; Técnicas compositivas contrapuntísticas; Harmonía e contrapunto aplicados á composición; Tecnoloxías aplicadas á composición; Acústica aplicada á composición.
TRANSVERSAIS	T1, T4, T8, T13, T15
XERAIS	X8, X13, X17
ESPECÍFICAS	EC5, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer a historia e evolución dos ensembles e orquestras de cámara dentro da tradición da música culta occidental, prestando especial atención aos séculos XX e XXI.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5
2. Coñecer as principais agrupacións europeas e non europeas, así como as do entorno máis próximo, e a relevancia que teñen na creación actual e no desenvolvemento da actividade compositiva profesional.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5
3. Estudar e analizar os modelos de composición dos séculos XX e XXI máis significativos da música culta para ensemble e orquestra de cámara, e profundar na escrita camerística explorando os recursos tímbricos dos instrumentos.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5
4. Desenvolver unha estética e unha linguaxe persoal a través do coñecemento e a práctica de diferentes técnicas, linguaxes e aproximacións ao acto creativo.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5, EC10, EC11
5. Coñecer outras agrupacións propias das músicas non europeas, así como os modelos mixtos (electrónica en vivo, tape music, etc.) da segunda metade do século XX.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Historia e evolución dos ensembles. 2. Modelos de composición dos ensembles dos séculos XX e XXI. 3. Técnicas, linguaxes e recursos tímbricos. 4. Cuestións técnicas da escrita.	1. Historia e evolución dos ensembles e orquestras de cámara na música culta occidental. 2. Principais modelos de composición do século XX na música para ensemble e orquestra de cámara. 3. Análise de diferentes técnicas, linguaxes e recursos tímbricos do século XX.	17
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRIPCIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado	1,5		1,5
Clases prácticas: Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade	24		24

por sesións telemáticas non presenciais.			
Avaliación final: Se a situación sanitaria o requirise, o exame final substituirase pola entrega dos traballos que determine o profesor.	8		8
Busca de información		6,5	6,5
Traballo persoal		50	50
Total de horas por cuatrimestre			90

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	40%
	Actitude e participación na clase	Todas	20%
Exame	Audición e defensa pública dos traballos realizados	Todas	40%
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua) - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame escrito	Composición dunha obra ou fragmento proposto. Duración máxima: 8 horas	Todas	40%
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-) - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame escrito	Composición dunha obra ou fragmento proposto. Duración máxima: 8 horas	Todas	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua) - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame escrito	Composición dunha obra ou fragmento proposto. Duración máxima: 8 horas	Todas	40%
EXTRAORDINARIA - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%

* Soamente se fai a ponderación final se o alumno realiza as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria como na extraordinaria)

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Atlas, Allan W.: La música del Renacimiento. Ed. Ed. Akal, 2000
 Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
 Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986
 Downs, Philip G.: La música clásica, la era de Haydn, Mozart y Beethoven. Madrid: Ed. Akal, 1998.
 Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992
 Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
 Grout e Palisca: Historia da música occidental, vols. I e II. Ed. Alianza, 1984.
 Hoppin, R.H.: La música medieval. Madrid, Ed. Akal, 2000.
 Kühn, Clemens: Historia de la composición musical. Barcelona, Idea Books, 2003
 Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998

LaRue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988
Plantinga, León. La música romántica. Madrid: Ed. Akal, 1992.

9. Observacións

Ao tratarse dunha materia colectiva, o desenvolvemento da mesa rexirase por unhas normas habituais na práctica profesional recollidas no documento «Normas de funcionamento da Aula de Música Actual», que se entregará ao comezo do cuadrimestre.

Programación Docente de TALLER DE COMPOSICIÓN III

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDAD	COMPOSICIÓN				ITINERARIO	COMPOSICIÓN	
CARÁCTER	B) Obligatoria				TIPO DE CLASES	Colectiva	
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN				XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño	
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso
CUADRIMESTR	I	II	III	IV	V	VI	VII
ETCS/ CUADRIMESTR E							3
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB		TITORÍA
	D. CARLOS CAMBEIRO ALÍS				carloscambeiro@csmvigo.com		Xoves - 12-13 h.

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Esta disciplina fórmase desde a aprendizaxe mediante a práctica. Aprendizaxe que unirá composición e instrumentación, pois por un lado persegue a creación de obras e por outro permite o coñecemento directo dos instrumentos por medio dos/as profesores/as. Composición de diversas obras tanto para formacións camerísticas como ensemble.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Instrumentación; Análise aplicada á composición; Análise da música contemporánea; Conxunto; Técnicas compositivas contrapuntísticas; Harmonía e contrapunto aplicados á composición; Tecnoloxías aplicadas á composición; Acústica aplicada á composición.
TRANSVERSAIS	T1, T4, T8, T13, T15
XERAIS	X8, X13, X17
ESPECÍFICAS	EC5, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer a historia e evolución dos ensembles e orquestras de cámara dentro da tradición da música culta occidental, prestando especial atención aos séculos XX e XXI.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5
2. Coñecer as principais agrupacións europeas e non europeas, así como as do entorno máis próximo, e a relevancia que teñen na creación actual e no desenvolvemento da actividade compositiva profesional.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5
3. Estudar e analizar os modelos de composición dos séculos XX e XXI máis significativos da música culta para ensemble e orquestra de cámara, e profundar na escrita camerística explorando os recursos tímbricos dos instrumentos.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5
4. Desenvolver unha estética e unha linguaxe persoal a través do coñecemento e a práctica de diferentes técnicas, linguaxes e aproximacións ao acto creativo.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5, EC10, EC11
5. Coñecer outras agrupacións propias das músicas non europeas, así como os modelos mixtos (electrónica en vivo, tape music, etc.) da segunda metade do século XX.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Modelos de composición dos ensembles dos séculos XX e XXI. 2. Técnicas, linguaxes e recursos tímbricos. 3. Cuestións técnicas da escrita.	1. Principais modelos de composición dos séculos XX e XXI na música para ensemble e orquestra de cámara. 2. Análise de diferentes técnicas, linguaxes e recursos tímbricos dos séculos XX e XXI.	17
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

AVALIACIÓN INICIAL

A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS*	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas Audicións Avaliacións Lectura guiada de fontes	25,5		25,5
Busca de información Traballo individual		64,5	64,5
Total de horas por cuadrimestre			90

*Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas, na súa totalidade ou parcialmente, por sesións telemáticas non presenciais.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA*			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)*			
Traballo persoal	Actitude na clase e traballo diario. O alumnado terá que entregar os traballos, determinados polo profesor no cuadrimestre, oito días antes do exame (* ver o apartado 9).	Todas	20% 40%
Audición / Exame escrito	Audición pública dos traballos realizados ao final do cuadrimestre. Se o profesor o considera necesario, o alumnado deberá realizar un exame para a agrupación instrumental que o profesor determine. O tempo máximo de realización será de 8 horas.	Todas	40%
As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)*			
Exame escrito	O alumnado deberá realizar un exame para a agrupación que o profesor determine, que comprenda contidos do cuadrimestre. O tempo máximo de realización será de 8 horas.	Todas	60%
Traballo persoal	O alumnado terá que entregar e defender os traballos, reuqueridos polo profesor e correspondentes ao cuadrimestre, oito días antes do exame (*ver apartado 9).	Todas	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)*			
Exame escrito	O alumnado deberá realizar un exame para a agrupación que o profesor determine, que comprenda contidos do cuadrimestre. O tempo máximo de realización será de 8 horas.	Todas	60%
Traballo persoal	O alumnado terá que entregar e defender os traballos, reuqueridos polo profesor e correspondentes ao cuadrimestre, oito días antes do exame (*ver apartado 9).	Todas	40%
EXTRAORDINARIA*			
Exame escrito	O alumnado deberá realizar un exame para a agrupación que o profesor determine, que comprenda contidos do cuadrimestre. O tempo máximo de realización será de 8 horas.	Todas	60%
Traballo persoal	O alumnado terá que entregar e defender os traballos, reuqueridos polo profesor e correspondentes ao cuadrimestre, oito días antes do exame (*ver apartado 9).	Todas	40%

* Soamente se fai a ponderación final se o alumno realiza as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria como na extraordinaria).

Se a situación sanitaria o requirise, o exame realizarase a través de medios telemáticos non presenciais.

ERASMUS	
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.	
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.	
7. Alumnado con necesidades educativas especiais	
DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e a súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.
8. Bibliografía, materiais e documentos	
Grout e Palisca: Historia da música occidental, vols. I e II. Ed. Alianza, 1984 Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947 Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988 Kühn, Clemens: Historia de la composición musical. Barcelona, Idea Books, 2003 Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998 La Rue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998 Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982 Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988 AULESTIA, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1998. CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el S. XX. ISBN 84-7822-400-9. Gª LABORDA, J. Mª: Forma y estructura en la música del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1996. Gª LABORDA, J. Mª: La música del siglo XX, 1890-1914 (vol.I). Madrid: Alpuerto, 2000. HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984. LESTER, J.: Enfoques Analíticos de la Música del Siglo XX. Madrid: Akal, 2005. PERSICETTI, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985 BOULEZ. Puntos de referencia. Textos compilados y presentados por Jean-Jacques Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001. CURESES, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. Madrid: ICCMU, colección música hispana, 2007 DIBELIUS, U.: La música contemporánea a partir de 1945. Madrid: Akal 2004 MORGAN, R. P.: La Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1994. SCHAEFFER, Pierre. Tratado de los objetos musicales. Madrid: Alianza Música, 1996.	
9. Observacións	
Exame escrito: - Compoñer unha obra para: flauta, clarinete, violín, viola, violoncello e piano. A súa linguaxe será o serialismo integral e empregará un mínimo de catro perfís e a súa duración mínima de 7 minutos. Traballo persoal: - O alumnado terá que entregar os traballos, determinados polo profesor no cuatrimestre, (partitura e particellas) en papel e pdf e, ademais as gravacións de audio correspondentes. Estes traballos se determinarán ao inicio do cuatrimestre debido a que deberán adecuarse ao orgánico instrumental específico que se forme, atendendo ás necesidades e posibilidades pedagóxicas dos seus integrantes * AO TRATARSE DUNHA MATERIA DE NATUREZA COLECTIVA, O DESENVOLVEMENTO DA MESMA REXIRASE POR UNHAS NORMAS HABITUAIS NA PRÁCTICA PROFESIONAL, RECOLLIDAS NO DOCUMENTO "NORMAS DE FUNCIONAMENTO DA AULA DE MÚSICA ACTUAL", QUE SE ENTREGARÁ OU REVISARÁ AO COMEZO DE CADA UN DOS CUADRIMESTRES.	

Programación Docente de TALLER DE COMPOSICIÓN IV

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE								3	Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. CARLOS CAMBEIRO ALÍS				carloscambeiro@csmvigo.com				XOVES - 12-13 H.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Esta disciplina fórmulase desde a aprendizaxe mediante a práctica. Aprendizaxe que unirá composición e instrumentación, pois por un lado persegue a creación de obras e por outro permite o coñecemento directo dos instrumentos por medio dos/as profesores/as. Composición de diversas obras tanto para formacións camerísticas como ensemble.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Instrumentación; Análise aplicada á composición; Análise da música contemporánea; Conxunto; Técnicas compositivas contrapuntísticas; Harmonía e contrapunto aplicados á composición; Tecnoloxías aplicadas á composición; Acústica aplicada á composición.
TRANSVERSAIS	T1, T4, T8, T13, T15
XERAIS	X8, X13, X17
ESPECÍFICAS	EC5, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRICIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Coñecer a historia e evolución dos ensembles e orquestras de cámara dentro da tradición da música culta occidental, prestando especial atención aos séculos XX e XXI.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5
2. Coñecer as principais agrupacións europeas e non europeas, así como as do entorno máis próximo, e a relevancia que teñen na creación actual e no desenvolvemento da actividade compositiva profesional.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5
3. Estudar e analizar os modelos de composición dos séculos XX e XXI máis significativos da música culta para ensemble e orquestra de cámara, e profundar na escrita camerística explorando os recursos tímbricos dos instrumentos.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5
4. Desenvolver unha estética e unha linguaxe persoal a través do coñecemento e a práctica de diferentes técnicas, linguaxes e aproximacións ao acto creativo.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5, EC10, EC11
5. Coñecer outras agrupacións propias das músicas non europeas, así como os modelos mixtos (electrónica en vivo, tape music, etc.) da segunda metade do século XX.	T1, T4, T8, T13, T15, X8, X13, X17, EC5

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. Modelos de composición dos ensembles dos séculos XX e XXI. 2. Técnicas, linguaxes e recursos tímbricos. 3. Cuestións técnicas da escrita.	1. Principais modelos de composición dos séculos XX e XXI na música para ensemble e orquestra de cámara. 2. Análise de diferentes técnicas, linguaxes e recursos tímbricos dos séculos XX e XXI.	17
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

AVALIACIÓN INICIAL

A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS*	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas Audicións Avaliacións Lectura guiada de fontes	25,5		25,5
Busca de información Traballo individual		64,5	64,5
Total de horas por cuadrimestre			90

*Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas, na súa totalidade ou parcialmente, por sesións telemáticas non presenciais.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA*			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)*			
Traballo persoal	Actitude na clase e traballo diario. O alumnado terá que entregar os traballos, determinados polo profesor no cuadrimestre, oito días antes do exame (* ver o apartado 9).	Todas	20% 40%
Audición / Exame escrito	Audición pública dos traballos realizados ao final do cuadrimestre. Se o profesor o considera necesario, o alumnado deberá realizar un exame para a agrupación instrumental que o profesor determine. O tempo máximo de realización será de 8 horas.	Todas	40%
As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)*			
Exame escrito	O alumnado deberá realizar un exame para a agrupación que o profesor determine, que comprenda contidos do cuadrimestre. O tempo máximo de realización será de 8 horas.	Todas	60%
Traballo persoal	O alumnado terá que entregar e defender os traballos, reuqueridos polo profesor e correspondentes ao cuadrimestre, oito días antes do exame (*ver apartado 9).	Todas	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)**			
Exame escrito	O alumnado deberá realizar un exame para a agrupación que o profesor determine, que comprenda contidos do cuadrimestre. O tempo máximo de realización será de 8 horas.	Todas	60%
Traballo persoal	O alumnado terá que entregar e defender os traballos, reuqueridos polo profesor e correspondentes ao cuadrimestre, oito días antes do exame (*ver apartado 9).	Todas	40%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	O alumnado deberá realizar un exame para a agrupación que o profesor determine, que comprenda contidos do cuadrimestre. O tempo máximo de realización será de 8 horas.	Todas	60%
Traballo persoal	O alumnado terá que entregar e defender os traballos, reuqueridos polo profesor e correspondentes ao cuadrimestre, oito días antes do exame (*ver apartado 9).	Todas	40%
* Soamente se fai a ponderación final se o alumno realiza as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria como na extraordinaria). Se a situación sanitaria o requirise, o exame realizarase a través de medios telemáticos non presenciais.			

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e a súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Grout e Palisca: Historia da música occidental, vols. I e II. Ed. Alianza, 1984
 Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947
 Fubini, Enrico: A estética musical dende a antigüidade ata o s. XX. Ed. Alianza, 1988
 Kühn, Clemens: Historia de la composición musical. Barcelona, Idea Books, 2003
 Kühn, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998
 La Rue, Jan: Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria, 1998
 Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
 Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988
 AULESTIA, G.: Técnicas compositivas del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1998.
 CATALÁN, T.: Sistemas compositivos temperados en el S. XX. ISBN 84-7822-400-9.
 Gª LABORDA, J. Mª: Forma y estructura en la música del siglo XX. Madrid: Alpuerto, 1996.
 Gª LABORDA, J. Mª: La música del siglo XX, 1890-1914 (vol.I). Madrid: Alpuerto, 2000.
 HÁBA, A.: Nuevo tratado de armonía. Madrid: Real Musical, 1984.
 LESTER, J.: Enfoques Analíticos de la Música del Siglo XX. Madrid: Akal, 2005.
 PERSICHETTI, V.: Armonía del siglo XX. Madrid: Real Musical, 1985
 BOULEZ. Puntos de referencia. Textos compilados y presentados por Jean-Jacques Nattiez. Barcelona: Gedisa, 2001.
 CURESES, M.: Tomás Marco: La música española desde las vanguardias. Madrid: ICCMU, colección música hispana, 2007
 DIBELIUS, U.: La música contemporánea a partir de 1945. Madrid: Akal 2004
 MORGAN, R. P.: La Música del Siglo XX. Madrid: Akal 1994.
 SCHAEFFER, Pierre. Tratado de los objetos musicales. Madrid: Alianza Música, 1996.

9. Observacións

Exame escrito:

- Compoñer unha obra para: flauta, clarinete, violín, viola, violoncello e piano. A súa linguaxe será o espectralismo e a súa duración mínima de 8 minutos.

Traballo persoal:

- O alumnado terá que entregar os traballos, determinados polo profesor no cuatrimestre, (partitura e particellas) en papel e pdf e, ademais as gravacións de audio correspondentes. Estes traballos se determinarán ao inicio do cuatrimestre debido a que deberán adecuarse ao orgánico instrumental específico que se forme, atendendo ás necesidades e posibilidades pedagóxicas dos seus integrantes

* AO TRATARSE DUNHA MATERIA DE NATUREZA COLECTIVA, O DESENVOLVEMENTO DA MESMA REXIRASE POR UNHAS NORMAS HABITUAIS NA PRÁCTICA PROFESIONAL, RECOLLIDAS NO DOCUMENTO "NORMAS DE FUNCIONAMENTO DA AULA DE MÚSICA ACTUAL", QUE SE ENTREGARÁ OU REVISARÁ AO COMEZO DE CADA UN DOS CUADRIMESTRES.

Programación Docente de Técnicas compositivas contrapuntísticas I

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obligatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso	2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE					3				Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Pablo Beltrán Sobrado				pablobeltran@csmvigo.com				Mércores 20 -21h	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Afondamento no estudo dos elementos e procedementos contrapuntísticos relativos ao sistema tonal, así como anteriores e posteriores ata os nosos días. Realización escrita de traballos estilísticos libres, vocais e instrumentais en diferentes estilos ata a actualidade. Práctica instrumental dos elementos e procedementos estudados.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8
XERAIS	X2, X3, X4, X5
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Desenvolver o coñecemento e práctica das diferentes técnicas harmónicas e do contrapunto imitativo do sistema tonal, neomodal e atonal, desenvolvendo aspectos analíticos, melódicos e auditivos; comprendendo a evolución da ruptura do sistema tonal, e da aparición dos novos e diferentes métodos compositivos do século XX, así como, a súarelación cástendencias típicas desta época, o estilo posromántico, impresionista, atonal, dodecafónico, escolas nacionalistas varias, serial, post-serial, etc.	T1, T2, T4, X2, X5, EC1, EC5
2. Desenvolve-la capacidade analítica-visuálco fin de poder ter unha visión global dunhazepeza tanto dendeunha perspectiva da análise técnica: tipo de contrapunto (simple, invertible, a 10ª, 12ª, etc), diferentes tipos de imitacións (directa, contraria, retrógada, por aumentación, diminución, en canon, etc), progresións, cadencias, disonancias, modulacións, plan ou proceso harmónico, etc, coma doutras perspectivas analíticas como por exemplo: a AnáliseSchenkeriana.	T1, T2, T8, X2, X3, X4, EC2, EC3, EC4, EC5
3. Identificar auditivamente a través de obras os procedementos aprendidos, así como, escoitar internamente (desenvolvemento do oído interior) os contados estudados tanto na análise coma na realización de traballos escritos.	T2, T8, X2, X3, X4, EC2, EC3, EC5, EC6
4. Realizar exercicios dados, así como a elaboración de pequenaspezas (miniaturas) e obras contrapuntísticas de carácter libre e obrigado, coa finalidade de despertar a creatividade e o desenvolvementodunhalinguaxepersoal, tendendo ó equilibrio entre sentido horizontal ou melódico; e sentido vertical ou harmónico (polifonía e harmonía), traballando diferentes situaciónstexturais.	T1, T2, T3, T4, X2, X3, X4, X5, EC4, EC5
5. Tocar nun instrumento polifónico (ó piano) os diferentes traballos realizados.	T1, T2, T3, X2, X6, EC5

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A ruptura do sistema tonal	1. Estudo dos principios harmónicos conducentes ao esgotamento da tonalidade (progresións cromáticas, acordes errantes, aumentados, diminuídos, etc), a emancipación da disonancia e o neomodalismo na linguaxe romántica, nos nacionalistas e posteriores. Mahler, Franck, Satrauss, Scriabin, Fauré, Satie, Debussy, Mougosrsky, Grieg, e outros. 1.1 Abandono da funcionalidade tradicional, novos acordes (sonsen gados/sustitutivos, híbridos, compostos, poliacordes), uso de paralelismos harmónicos, pedais, liberdade no uso das funcións e no enlace de acordes. 1.2 Os modos no século XX, os modos antigos, a pentafonía, hexatonía, octofonía, diferentes escalas sintéticas, etc. 1.3 Modalidade sucesiva, bimodalidade, polimodalidade. 1.4 Comezo do estudoudoutras formacións acordais a través doutros principios interválcos coma 2ª, e 4ª.	8
2. Uso das técnicas contrapuntísticas tradicionais nas linguaxes de carácter posromántico, impresionista e dos nacionalismos de comezos do século XX.	2.1 O contrapunto a máis de catro partes. 2.2 O contrapunto invertible a outros intervalos distintos o de 8ª e a 5ª xustas, á 10ª, 12ª, etc. 2.3 Profundización no contrapunto invertible, e na imitación rigorosa ou libre á 8ª, 5ª, 4ª xustas, nas diferentes técnicas tradicionais de imitación (movemento directo, movemento en espelloou contrario, aumentación, diminución e retrogradación.	5
3. Estudo analítico, auditivo e práctico dos diferentes elementos da linguaxe musical, nas estéticas principais de finais do século XX.	3.1 Forma, ritmo, melodía, transformacións temáticas, linguaxe harmónica e verticalidade, modulación, cadencias, tratamento das disonancias, etc. 3.2 Análisis de obras de Debussy, Satie, Ravel, Prokoviev, Stravinsky, Shostakovich, etc.	4

século XIX e da 1ª metade do século XX.		Total de sesións por cuadrimestre		17
5. Metodoloxía e Planificación Docente				
TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN		HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas		13		13
Titorías		1,5		1,5
Act. introdutorias		1,5		1,5
Exposición traballos		9,5		9,5
Probas avaliación		8		8
Revisión de probas		2		2
Busca de información			12,5	12,5
Traballo individual			42	42
Total de horas por cuadrimestre				90
Avaliación inicial				
A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.				
Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.				
6. Avaliación				
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN		COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA				
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)				
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación do Cuadrimestre e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos. A duración máxima será de 8 horas.		Todas	50%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor segundo se especifica no apartado 9.		Todas	40%
	O rendemento diario e a calidade do traballo persoal será unha ferramenta fundamental na avaliación do alumno, a par te das probas e traballos.			10%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..				
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)				
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación do Cuadrimestre e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos. A duración máxima será de 8 horas.		Todas	50%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor segundo se especifica no apartado 9.		Todas	40%
	O rendemento diario e a calidade do traballo persoal será unha ferramenta fundamental na avaliación do alumno, a par te das probas e traballos.			10%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)				
Exame escrito	Consistirá nunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou o Profesor da materia, conseguinte na realización dun ou varios exercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia do Cuadrimestre, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os obxectivos e contidos establecidos na programación. A duración máxima será de 8 horas.		Todas	70%
Traballo persoal	Asemade deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor especificados no apartado 9 para cada cuadrimestre.		Todas	30%
EXTRAORDINARIA				
Exame escrito	Consistirá nunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou o Profesor da materia, conseguinte na realización dun ou varios exercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia do Cuadrimestre, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os obxectivos e contidos establecidos na programación. A duración máxima será de 8 horas.		Todas	70%
Traballo persoal	Asemade deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor especificados no apartado 9 para cada cuadrimestre.		Todas	30%
* Soamente se fai a ponderación final se o alumno supera as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria como na extraordinaria).				
Se a situación sanitaria o requirise, a porcentaxe do exame substituirase pola entrega dos traballos que determine o profesor. Os traballos mínimos están expresados no apartado 9 de Observacións. Polo tanto a porcentaxe do exame engadiríase a do rendemento do traballo persoal.				

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

ZAMACOIS, J., 1997, Tratado de armonía - libros I. II y III y ejercicios, SpanPress Universitaria: España.
GARCÍA GAGO, J., 1977, Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS Publicacions: Barcelona.
Aulestia, Gotzon - Técnicas compositivas del siglo XX Tomo1: Editorial Alpue rto, 1998.
Bas, Julio: Tratado de formas musicais. Ed. Ricordi, 1947.
Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.
Catalán, Teresa - Sistemas compositivos temperados: Compendium Musicae, 2003.
De la Motte, Diether - Contrapunto: Ed. Labor, 1981. / Harmonía. Ed. Labor.
Falk, Julien - Technique de la musique atonale. Ed. Alphonse Leduc.
Fornier, J. & Wilbrandt, J. - Contrapunto creativo: Ed. Labor 1979.
Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992.
Gedalgé, André: Tratado de Fuga: Real Musical, 1990.
Haba, Alois - Novo tratado de harmonía. Ed. Real musical.
Haller, M. - Tratado de contrapunto composición contrapuntística: Ed. Agal.
Jurafsky, A. - Manual de harmonía. Ed. Ricordi.
Kun, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998.
La Rue, Jan - Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria 1998.
Marco, Tomás - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza.
Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Persichetti, V. - A harmonía do século XX. Ed. Real musical.
Piston, Walter - Contrapunto: Ed. Labor, 1992. / Harmonía. Ed. Labor.
Reger, Max - Contribucións ao estudo da modulación. Ed. Real Musical.
Reti, Rudolph - Tonalidade, atonalidade e pantonalidade. Ed. Rialp.
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria.
Salzer & Schachter - El contrapunto en la composición, Ed. Idea música, 1999.
Schoenberg, A. - Ejercicios preliminares de contrapunto. Ed. Labor 1963
Schoenberg, A. - Funcions estruturais da harmonía. Ed. Real Musical
Schoenberg, A. - Tratado de harmonía. Ed. R. Musical.
Schöenberg, A. - Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967.
Torre Bertucci, José - Tratado de contrapunto: Ed. Ricordi 1947.
Zamacois, J. - Cuadernos de ejercicios de armonía nº 2 y 3. Ed. Span Press Universitaria.
Zamacois, J. - Tratado de formas musicais. Ed. Span Press Universitarias.
Perle, G. - Composición serial e atonalidade. Ed. Real musical.
Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988.
Morgan, Robert P. - A música do século XX. Ed. Akal / Antoloxía da música do século XX. Ed. Akal.

9. Observacións

CONTIDOS DO TRABALLO PERSOAL PARA A AVALIACIÓN CUADRIMESTRAL

O alumno deberá entregar o día do exame os traballos que a continuación se indican:

- 2 exercicios propostos polo profesor no estilo posromántico (tonalidade cromática)
- 5 pezas (miniaturas para piano sobre temas harmónicos relacionados coa harmonía do século XX)
- 2 obras instrumentais (trío ou cuarteto) de dous movementos como mínimo, escritos usando as técnicas contrapuntísticas tradicionais en estéticas do S XX. O alumno presentará 2 análise harmónico / formal de obras propostas polo profesor.

Programación Docente de Técnicas compositivas contrapuntísticas II

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso	2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE						3			Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Pablo Beltrán Sobrado				pablobeltran@csmvigo.com				Mércores 20 -21h	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Afondamento no estudo dos elementos e procedementos contrapuntísticos relativos ao sistema tonal, así como anteriores e posteriores ata os nosos días. Realización escrita de traballos estilísticos libres, vocais e instrumentais en diferentes estilos ata a actualidade. Práctica instrumental dos elementos e procedementos estudados.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requiridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T8
XERAIS	X2, X3, X4, X5
ESPECÍFICAS	EC1, EC2, EC3, EC4, EC5, EC6

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Desenvolver o coñecemento e práctica das diferentes técnicas harmónicas e do contrapunto imitativo do sistema tonal, neomodal e atonal, desenvolvendo aspectos analíticos, melódicos e auditivos; comprendendo a evolución da ruptura do sistema tonal, e da aparición dos novos e diferentes métodos compositivos do século XX, así como, a súa relación coas tendencias típicas desta época, o estilo posromántico, impresionista, atonal, dodecafónico, escolas nacionalistas varias, serial, post-serial, etc.	T1, T2, T4, X2, X5, EC1, EC5
2. Desenvolve-la capacidade analítica-visuál co fin de poder ter unha visión global dunha perspectiva da análise técnica: tipo de contrapunto (simple, invertible, a 10ª, 12ª, etc), diferentes tipos de imitacións (directa, contraria, retrógrada, por aumentación, diminución, en canon, etc), progresións, cadencias, disonancias, modulacións, plan ou proceso harmónico, etc, coma doutras perspectivas analíticas como por exemplo: a Análise Schenkeriana.	T1, T2, T8, X2, X3, X4, EC2, EC3, EC4, EC5
3. Identificar auditivamente a través de obras os procedementos aprendidos, así como, escoitar internamente (desenvolvemento do oído interior) os contados estudados tanto na análise coma na realización de traballos escritos.	T2, T8, X2, X3, X4, EC2, EC3, EC5, EC6
4. Realizar exercicios dados, así como a elaboración de pequenas pezas (miniaturas) e obras contrapuntísticas de carácter libre e obrigado, coa finalidade de espertar a creatividade e o desenvolvemento dun hálaxepersoal, tendendo ó equilibrio entre sentido horizontal ou melódico; e sentido vertical ou harmónico (polifonía e harmonía), traballando diferentes situacións textuais.	T1, T2, T3, T4, X2, X3, X4, X5, EC4, EC5
5. Tocar nun instrumento polifónico (ó piano) os diferentes traballos realizados.	T1, T2, T3, X2, X6, EC5

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A ruptura do sistema tonal.	1.1. A función do contrapunto en todo o proceso de transformación da tonalidade. 1.2. A relación entre contrapunto e as novas tendencias e principios armónicos da 1.ª metade do século XX.	1
2. O período de entreguerras.	2. Estudo dos procedementos harmónicos e contrapuntísticos no período de entreguerras. O neoclasicismo. Prokofiev, Shostakovich, Stravinsky, Ravel, a escola dos seis e outros.. 2.1 Continuación do estudo dos conceptos bimodalidade, polimodalidade, o multimodalidade. Pandiatonismo, Bitonalidade, Politonalidade, Pantonalismo. 2.2 Estudo de outras formacións acordais, 4ª, 2ª, 5ª, e por outros principios, etc. 2.3 Uso percusivo da Harmonía.	5
3. Estudo do período atonal e a súa transformación no serialismo.	3.1. Estudo das principais características do período atonal. 3.2 Estudo das principais características do período dodecafónico ou serial. 3.3 Principios harmónicos e técnicas empregadas máis importantes. 3.4 Algúns principios formais.	2
4. Novas tonalidades.	4. Estudo dos principios harmónicos de Hindemith e de Bartok. 4.1 As series de Hindemith. 4.2 Principios tonais (sistema de eixes, sección áurea, e sistema cromático e diatónico. Uso de escalas. Formación de acordes.	3
5. Outras tendencias harmónicas e compositivas despois da 2ª guerra mundial.	5.1 Os modos de transposición limitada de Messiaen. 5.2 Tratamiento libre das disonancias, teoría dos grados de tensión (Krenek). 5.3 As microafinacións; unha alternativa de evolución tonal: Alois Hába. 6. Estudo analítico, auditivo e práctico.	2

6. A linguaxe musical a finais do S XIX e na 1.ª metade do S. XX.	6.1 Forma, ritmo, melodía, transformacións temáticas, linguaxe harmónica e verticalidade, modulación, cadencias, tratamento das disonancias, etc, nas estéticas principais de finais do século XIX e da 1ª metade do século XX.	4
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	13		13
Titorías	1,5		1,5
Actividades introdutorias	1,5		1,5
Exposición traballos	9,5		9,5
Probas avaliación	8		8
Revisión de probas	2		2
Busca de información		12,5	12,5
Traballo individual		42	42
Total de horas por cuadrimestre			90

Avaliación inicial

A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.

Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación do Cuadrimestre e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos. A duración máxima será de 8 horas.	Todas	50%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor segundo se especifica no apartado 9.	Todas	40%
	O rendemento diario e a calidade do traballo persoal será unha ferramenta fundamental na avaliación do alumno, a par te das probas e traballos.		10%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún aspecto dos obxectivos e contidos contemplados na programación do Cuadrimestre e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos aprendidos. A duración máxima será de 8 horas.	Todas	50%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, o alumno/a deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor segundo se especifica no apartado 9.	Todas	40%
	O rendemento diario e a calidade do traballo persoal será unha ferramenta fundamental na avaliación do alumno, a par te das probas e traballos.		10%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Consistirá nunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou o Profesor da materia, conseguinte na realización dun ou varios exercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia do Cuadrimestre, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os obxectivos e contidos establecidos na programación. A duración máxima será de 8 horas.	Todas	70%
Traballo persoal	Asemade deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor especificados no apartado 9 para cada cuadrimestre.	Todas	30%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Consistirá nunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou o Profesor da materia, conseguinte na realización dun ou varios exercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia do Cuadrimestre, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os obxectivos e contidos establecidos na programación. A duración máxima será de 8 horas.	Todas	70%
Traballo persoal	Asemade deberá realizar e entregar os exercicios propostos polo profesor especificados no apartado 9 para cada cuadrimestre.	Todas	30%
* Soamente se fai a ponderación final se o alumno supera as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria como na extraordinaria).			
Se a situación sanitaria o requirise, a porcentaxe do exame substituirase pola entrega dos traballos que determine o profesor. Os traballos mínimos están expresados			

no apartado 9 de Observacións. Polo tanto a porcentaxe do exame engadiríase a do rendemento do traballo persoal.

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

ZAMACOIS, J., 1997, Tratado de armonía - libros I. II y III y ejercicios, SpanPress Universitaria: España.
GARCÍA GAGO, J., 1977, Tratado de contrapunto tonal y atonal, CLIVIS Publicacions: Barcelona.
Aulestia, Gotzon - Técnicas compositivas del siglo XX Tomo1: Editorial Alpuerto, 1998.
Bas, Julio: Tratado de formas musicales. Ed. Ricordi, 1947.
Bukofzer, M.: A música na época barroca: De Monteverdi a Bach. Ed. Alianza, 1986.
Catalán, Teresa - Sistemas compositivos temperados: Compendium Musicae, 2003.
De la Motte, Diether - Contrapunto: Ed. Labor, 1981. / Harmonía. Ed. Labor.
Falk, Julien - Technique de la musique atonale. Ed. Alphonse Leduc.
Forner, J. & Wilbrandt, J. - Contrapunto creativo: Ed. Labor 1979.
Forte, Allen e Gilbert, Steven: Introducción á análise Shenkeriana. Ed Labor, 1992.
Gedalgé, André: Tratado de Fuga: Real Musical, 1990.
Haba, Alois - Novo tratado de harmonía. Ed. Real musical.
Haller, M. - Tratado de contrapunto composición contrapuntística: Ed. Agal.
Jurafsky, A. - Manual de harmonía. Ed. Ricordi.
Kun, Clemens: Tratado da forma musical: Ed. Span Press Universitaria, 1998.
La Rue, Jan - Análise do estilo musical. Ed. Span Press Universitaria 1998.
Marco, Tomás - Historia da música española Vol. VI. Século XX. Ed. Alianza.
Michels, Ulrich: Atlas de Música, vols. I e II. Ed. Alianza, 1982
Persichetti, V. - A harmonía do século XX. Ed. Real musical.
Piston, Walter - Contrapunto: Ed. Labor, 1992. / Harmonía. Ed. Labor.
Reger, Max - Contribucións ao estudo da modulación. Ed. Real Musical.
Reti, Rudolph - Tonalidade, atonalidade e pantonalidade. Ed. Rialp.
Rosen, Charles: Formas de sonata. Ed. Span Press Universitaria.
Salzer & Schachter - El contrapunto en la composición, Ed. Idea música, 1999.
Schoenberg, A. - Ejercicios preliminares de contrapunto. Ed. Labor 1963
Schoenberg, A. - Funcións estruturais da harmonía. Ed. Real Musical
Schoenberg, A. - Tratado de harmonía. Ed. R. Musical.
Schoenberg, A. - Fundamentos da composición musical. Ed. USP, 1967.
Torre Bertucci, José - Tratado de contrapunto: Ed. Ricordi 1947.
Zamacois, J. - Cuadernos de ejercicios de armonía nº 2 y 3. Ed. Span Press Universitaria.
Zamacois, J. - Tratado de formas musicales. Ed. Span Press Universitarias.
Perle, G. - Composición serial e atonalidade. Ed. Real musical.
Norton Anthology of Western Music, vols. I e II. Ed. Norton & Company, 1988.
Morgan, Robert P. - A música do século XX. Ed. Akal / Antoloxía da música do século XX. Ed. Akal.

9. Observacións

CONTIDOS DO TRABALLO PERSOAL PARA A AVALIACIÓN CUADRIMESTRAL

O alumno deberá entregar o día do exame os traballos que a continuación se indican:

- 7 pezas (miniaturas para piano sobre temas harmónicos relacionados coa harmonía do século XX)
- 2 obras instrumentais (trío ou cuarteto) de dous movementos como mínimo, escritos usando as técnicas contrapuntísticas tradicionais en estéticas do S XX. O alumno presentará 2 análises harmónico/formal de obras propostas polo profesor.

Programación Docente de Tecnoloxías aplicadas á composición I

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE	3								Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Pablo Beltrán Sobrado				pablobeltran@csmvigo.com				Mércores 20-21h	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Cofecemento teórico.práctico das diferentes técnicas e procedementos de xeración, manipulación e procesado dixital do son aplicando as súas posibilidades na creación e composición. Estudo da edición de partituras con diferente software. Cofecemento e uso das aplicacións midi e audio na composición. Uso da tecnoloxías musical en distintos contornos de programación de síntese de son. Microfonía e técnicas de gravación, procesado masterizado e difusión do son. Busca e difusión de contidos a través de redes informáticas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Acústica aplicada; Acústica Xeral; Composición para a imaxe
TRANSVERSAIS	T2, T4, T8, T13
XERAIS	X4, X5, X7, X10, X23
ESPECÍFICAS	EC4, EC6, EC7, EC8, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1.- Estudar os conceptos informáticos básicos de son dentro do computador. 2.-Aprender os conceptos básicos de conexión dos diferentes aparatos electrónicos fundamentais para a creación dun estudio persoal de informática musical. 3.- Coñecer as diferentes aplicacións informáticas relacionadas coa edición de partituras. 4.-Realizar edicións de partituras en diferentes orgánicos instrumentais, abranguendo todas as posibilidades dun editor de partituras do xeito máis eficaz. 5.- Estudar en profundidade todas as funcións e características esenciais dun editor de partituras de xeito teórico e práctico. 6.- Comprender todos os arquivos relacionados ca edición dixital, así como as súas posibilidades de conversión, importación e exportación hacia outras aplicacións informáticas. 7.- Empregar o uso dos instrumentos virtuais dentro do interior dun editor de partituras..	T2, 4, 8, 13 X4, 5, 7, 10, 23 EC 4, 6, 7, 8, 11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1.- A tecnoloxía dixital:	1. O ordenador, plataformas e diferentes sistemas operativos. Elementos de hardware básicos e necesarios para a confección dun estudo persoal de informática musical. Conexións concepto on off e in out. Altosfalantes externos no computador, tipos de conexións, salidas e entradas. A tarxeta de son: configuración no ordenador e nos programas de edición de partituras; tipos de tarxetas, externas ou internas, salidas e entradas usb firewire, tipos de drivers. Introducción a mesa de mixturas. Instrumentos virtuais internos ou externos. Conexión de instrumentos a través do protocolo midi.	2
2.- A edición musical e a informática:	2. Cofecemento do contorno da notación. Os editores de partituras nos entornos de software máis coñecidos coma encores, finale e sibelius e outros, configuración das preferencias, as ferramentas de notación. Elementos básicos da notación musical: Figuras, silencios, alteracións, tipos de ligaduras, puntillo, notas de adorno, símbolos de 8ª alta	1
3.- Funcións e características esenciais dun editor de partituras:	3. Creación de patróns de instrumentos: pauta, número de liñas, compases e números de compás, pentagramas e grupos, armadura, compás (metro) e clave, características de cada instrumento coma nome, clave, barrado, transporte, eliminar pausas, etc. Elementos máis complexos da notación: mostrar e ocultar elementos da notación, harmónicos, articulacións e calderóns, cifrados, cruce de notas dun pentagrama a outro, divisi (escrita por capas), enharmónicos, grupos irregulares, signos de articulación, expresión e repetición, transposición diatónica e cromática, trinos e trémolos,	11

	notación antiga, modificación das cabezas de nota e plicas, modificación das cabezas de nota e plicas. Diferentes métodos de introducción do texto musical nos programas de edición: O teclado do computador, o teclado midi. Adición de texto a un fragmento musical: Escribir o texto nunha e en varias voces, duplicación do texto no mesmo ou noutro pentagrama, colocación do texto, colocación individual de sílabas, borrar sílabas, melismas. Formateo e impresión da partitura: tamaño, disposición e sangrado da páxina, títulos, números de páxina, bloques de texto, impresión, partes extractadas. Creación de elementos: matices, símbolos, debuxos, etc Instrumentos virtuais dentro dos programas de edición: recursos, instalación e uso. Formatos de arquivo e compatibilidades: .sib, .mus, enc, etc. exportar como gráficos, pdf.	
4.- Os editores coma ferramentas na composición musical:	4. Introducción a escritura contemporánea a través dun editor.	3
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	17		17
Tutorías	1		1
Actividades introductorias	1,5		1,5
Exposición traballos	6		6
Avaliación	2		2
Revisión	2		2
Busca de información		20,5	20,5
Traballo individual		40	40
Total de horas por cuatrimestre			90

Avaliación inicial

A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.

Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos pendidos As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas	Todas	50%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuatrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9. O rendemento diario.	Todas	40%
			10%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto acontece, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos pendidos As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas	Todas	50%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuatrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9. O rendemento diario.	Todas	40%
			10%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios eercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuatrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os abxectivos e contidos establecidos na programación.	Todas	80%
Traballo persoal	Asemade, cada cuatrimestre entregará polo menos os traballos cuatrimestrais mencionados no apartado 9.	Todas	20%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor	Todas	80%

	da materia, consistente na realización dun ou varios exercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuadrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os obxectivos e contidos establecidos na programación.		
Traballo persoal	Asemade, cada cuadrimestre entregará polo menos os traballos cuadrimestrais mencionados no apartado 9.	Todas	20%

* Soamente se fai a ponderación final se o alumno supera as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria como na extraordinaria).

Se a situación sanitaria o requirise, a porcentaxe do exame substituirase pola entrega dos traballos que determine o profesor. Os traballos mínimos están expresados no apartado 9 de Observacións. Polo tanto a porcentaxe do exame engadiríase a do rendemento do traballo persoal.

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e a súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

1 Material curricular básico:

Acústica musical Gonzalo Fernández de la Gándara y Miguel Lorente, Ed. ICCMU colección Musica Hispana Textos. Manuales.
Acústica Físico-Musical de Antonio Calvo-Manzano, Ed. Real Musical.
Acústica Musical de Luís L. Enrique, editado por la Fundación Calouste Gulbenkian.
Winkler, T., Composing Interactive Music: Techniques and Ideas Using Max, MIT Press, 1998 (con CD-ROM).
Informática y electrónica musical de Adolfo Nuñez, Ed. Paraninfo.
Como Convertirse en un músico informático de Jeff Bowen, Ed. Anaya multimedia SGAE, (con CD-ROM).
Música y nuevas tecnologías, Perspectivas para el siglo XXI de Eduardo Reck Miranda, Ed. ACC L'Angelot
Guía profesional de laboratorios de música electroacústica de Gabriele Brncic, Ed. Fundación Autor SGAE.
Teoría de la composición J Pedro de Oliveira.
Tratado de los objetos musicales Schaefer.
Acústica e Psicoacústica da Música de Juan G. Roederer, Ed. Ricordi.
Afinación e temperamento na música occidental de J. Javier Goldáraz, Ed. Alianza Música.
Música virtual de Martín Rasskin/S.G.A.E. Ed. Anaya multimedia.
Núñez, A., Informática e electrónica musical. Madrid. Ed. Paraninfo 1992.
El lenguaje de Csound de Pablo Di Liscia.
Acústica musical e organología de Tirso de Olazábal, Ed. Ricordi.
Colasanto F., Max/MSP Guía de Programación para Artistas Centro Mexicano para la música y las artes sonoras. 2010.
Manual de Csound

2 Bibliografía Complementaria

Midi, multimedia e sistemas de control

Roland, Guía MIDI. Roland Corporation, 1987.
Bernd Enders and Wolfgang Klemme, MIDI and Sound Book for the Atari ST M&T Publishing, 1989.
Hecquet, A: Entorno MIDI e as súas aplicacións. Madrid. Ed. Ra-ma 1990.
Eiche, J. F., ¿Qué é MIDI? Barcelona. Ed. Music Distribution 1990.
Rumsey, Francis, MIDI Systems and Control. Ed. Focal Press 1990.
Rothstein, J., MIDI: A Comprehensive Introduction, A-R Editions, 1991.
Penfold, R.A., MIDI Avanzado. Madrid. Ed. Ra-ma 1992.
Busquets, F.-Ordinas, J.: Curs d'Informàtica i Educació Musical. Barcelona. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. PIE 1992.
Pressing, J. Synthesizer Performance and Real-Time Techniques, A-R Editions, 1992.
Rowe, R., Interactive Music Systems, MIT Press, 1992 (con CD-ROM).
Tarabella, L., Man-Machine Interaction in live performance. Numero especial de Interface - Journal of New Music Research, 22(3), 1993.
Burger, J., The desktop multimedia bible. New York: Addison-Wesley 1993. (Existe traducción en castellán: A Biblia de Multimedia). (B/T).
Bustos Martín, I. de Multimedia. Madrid. Ed. Anaya Multimedia. 1994.
Perotti, G., MIDI computer imagine e suono, Jackson, 1998.

Técnicas de Grabación e Post-Producción

Acústica e psicoacústica
Roederer, J. (1997) Acústica y Psicoacústica de la Música, Buenos Aires, Ricordi Americana.
Moore, B., An Introduction to the Psychology of Hearing, Academic Press, 1982 (nueva edición 1997).
Morse, P., e K. Ingard, Theoretical Acoustics, Princeton University Press, 1987.
Benade, A. H., Fundamentals of Musical Acoustics, Dover, 1990.
Bregman, A., Auditory Scene Analysis: the Perceptual Organization of Sound, MIT Press, 1990.
Sundberg, J., The Science of Musical Sounds, Academic Press, 1992.

McAdams, S., e E. Bigand, Thinking in sound. The cognitive psychology of human audition, Oxford Univ. Press, 1993.
 Leman, M., Auditory Models of Music Research (1-2). Número especial de Journal of New Music Research, 23(1) e 23(2), 1994.
 Hartmann, W., Signals, Sound, and Sensation, Springer Verlag, 1996.
 Cook, P., Music, Cognition, and Computerized Sound. An Introduction to Psychoacoustics, MIT Press, 1999.

Análise e representación da estrutura musical

Baroni, M. e Callegari, L., Musical Grammars and Computer Analysis. Olschki, 1984.
 Cope, D., Computers and Musical Style, A-R Editions, 1991.
 Howell, R. e West, R. and Cross, I., Representing Musical Structure, Academic Press, 1991.
 Marsden, A. e Pople, A., Computer Representations and Models in Music, Academic Press, 1992.
 Music Representation and Scoring (1-2-3). Número especial de Computer Music Journal, 17(3), 17(4), 1993; 18(1)

O audio dixital e a súa restauración

Alten. Audio in media. 4ª edition. Belmont, CA: Wadsworth Publishing Co. 1994
 Burger, J. The desktop multimedia bible. New York: Addison-Wesley 1993. (Existe traducción o castelán: La Biblia de Multimedia).
 Chion, M. O Son. Barcelona: Paidós 1999.
 Jordà, S., Audio dixital e MIDI. Madrid. Ed. Anaya Multimedia 1997.
 Nisbett, A., The sound studio. London. Ed. Focal Press 1995.
 Rumsey, F., Digital audio operations. Oxford. Ed. Focal Press 1991.
 Rumsey, F., The audio workstation handbook. Oxford. Ed. Focal Press 1996.
 Rumsey & McCormick, Sound and recording: an introduction, 2ª edition 1994. (Existe traducción o castelán da primeira edición, editada por o IORTV).
 Zaza, T., Audio design. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall 1991. (Ultima revisión: 01 / 02 / 2001).
 Veldhuis, R., Restoration of lost samples in digital signals, Prentice-Hall, 1990.
 Valière, J.C., La restauration des enregistrements anciens par traitement numeriques, tesi di dottorato, Università di Maine, 1991.
 Cappé, O., Techniques de réduction de bruit pour la restauration d'enregistrements musicaux, tesi di dottorato, Ecole Nationale Supérieure des Télécommunications, Parigi, 1993.
 Atti del XII Colloquio di Informatica Musicale (sessione speciale su Restoration of Audio Documents), AIMI e Università di Udine e Gorizia, 1998.
 Godsill, J. e Rayner, P., Digital audio restoration: a statistical model based approach, Springer, 1998.
 Boulanger, R., The Csound Book. Perspectives in Software Synthesis, Sound Design, Signal Processing and Programming Ed. MIT Press, 1999.

9. Observacións

CONTIDOS DO TRABALLO PERSOAL PARA A AVALIACIÓN CUADRIMESTRAL

Ademáis das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, debera entregarse polo menos os traballos que se relacionan a continuación:
 - Sete traballos de transcripción de partituras para a un editor de partituras (Finale, Sibelius, ou Encore, etc) nos orgánicos instrumentais acordados co profesor

Programación Docente de Tecnoloxías Aplicadas á Composición II

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso	2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE		3							Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Pablo Beltrán Sobrado				pablobeltran@CSMVIGO.COM				Miércoles 20-21h	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Cofecemento teórico.práctico das diferentes técnicas e procedementos de xeración, manipulación e procesado dixital do son aplicando as súas posibilidades na creación e composición. Estudo da edición de partituras con diferente software. Cofecemento e uso das aplicacións midi e audio na composición. Uso da tecnoloxías musical en distintos contornos de programación de síntese de son. Microfonía e técnicas de gravación, procesado masterizado e difusión do son. Busca e difusión de contidos a través de redes informáticas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Acústica aplicada; Acústica Xeral; Composición para a imaxe
TRANSVERSAIS	T2, T4, T8, T13
XERAIS	X4, X5, X7, X10, X23
ESPECÍFICAS	EC4, EC6, EC7, EC8, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1.- Estudar os procedementos básicos da secuenciación midi, e o protocolo midi, a través das aplicacións informáticas máis representativas do panorama tecnolóxico musical, coa finalidade de obter ferramentas e medios necesarios para desenvolverlas no mundo da composición actual. 2.- Entender de xeito básico os fundamentos físicos e musicais da Acústica. 3.- Coñecer todos os arquivos relacionados cá secuenciación midi e audio, así como as súas posibilidades de conversión, importación e exportación. 4.-Comprender e empregar en profundidade as ferramentas informáticas e electrónicas de edición, montaxe e procesado para a secuenciación midi, como o uso de plug-ins e efectos diversos, instrumentos virtuais internos ou externos, e o uso do teclado midi. 5.- Aprender a integrar o material dun xeito creativo procedente de distintas fontes, nun medio homoxeneo, coma un secuenciador realizando proxectos midi-audio diferente. 6.- Estudar a conversión midi audio. 7.- Coñecer os conceptos teóricos básicos no terreo do audio dixital.	T2, 4, 8, 13 X4, 5, 7, 10, 23 EC 4, 6, 7, 8, 11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1.- A norma MIDI.	1.- Historia da norma. Equipos controladores e mensaxes. Mensaxes de canle e de sistema. Mensaxes controladores e de sistema exclusivo. O sistema de canles Midi. Cables e conectores. Interface Midi. Ampliacións da norma: SMF, MMC, MTC, GM.Conexions hardware midi.	1
2.-Secuenciadores, introducción.	2.- Conocer de forma introductoria os entornos máis importantes ao emprego e manexo dos procesos básicos da secuenciación midi, nos programas tipo Cubase SX3, Nuendo, Logic, Protools, Live, e outros. Traballo con secuencias midi, manipulación e creación.	5
3.- Estudio das funcións e características dun secuenciador midi-audio	3.1.- Instalación do programa e dos plugins, organización de arquivos e carpetas. A pool; tipos de arquivos .npr, .cpr, .wav, .bak, .peak, .csh; as fiestras: proxecto, edición, mesturas; navegación, tipos de zoom; tipos de pista, menús e atallos; preferencias do programa e do proxecto. 3.2- Tarxeta de son , tipos e características, buffers , drivers e configuración asio, selección da frecuencia de mostraxe e profundidade de bits, conexións e controis, ruteo e envío de sinais.3.3- Comenzo dun proxecto, entorno de traballo, creación e configuración dun proxecto, creación de conexións e asignación de canles, creación, orde e nomeado de pistas. Ruteo. 3.4- Edición, distintas formas de ingresar datos midi (piano roll, partitura, teclado, midi files, music xml). Conectar o sintetizador da tarxeta de audio. Canales midi. Gravación e edición midi. Usos do piano roll. Entorno de traballo, tipos de ventanas. Ferramentas de edición cortar, pegar, lapis, goma, fade in, fade out, etc. Colocar notas alargar y acortar. Tamaños por defecto. Modos de ingresar notas. A rejilla. Cuantización, distintas maneiras de arranxar, concepto de swing, secuenciar up-beat y down-beat. Diferencia entre velocity y volumen. Control de velocity e gráfico de barras. Outros controis con grafico de barras. Modulacion e pitch bend e glissando. Revisión dos efectos MIDI de Cubase SX5. Instrumentos VST, automatización en tempo diferido e a tempo real. 3.5- Uso de plug-ins, concepto de insertar e	8

	enviar. Optimización de recursos. 3.6- Mextura de pistas midi e conversión a formato de audio. 3.7- Exportación de partituras para o seu uso en un secuenciador. 3.8- Sincronía de audio e midi.	
4.- Fundamentos de acústica aplicada a música.	4. Son e traxectoria. Intensidade. Amplitude de oscilación. Altura e frecuencia. Armonicidade e inarmonicidade. Duración e timbre. Panorámica. O decibelio. Concepto e uso. Envoltentes. Análisis de Fourier.	1
5.- O secuenciador como ferramenta na composición actual.	5. Introducción a escritura contemporánea a través dun secuenciador	2
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	17		17
Titorías	1		1
Actividades introductorias	1,5		1,5
Exposición traballos	6		6
Avaliación	2		2
Revisión	2		2
Busca de información		20,5	20,5
Traballo individual		40	40
Total de horas por cuatrimestre			90

Avaliación inicial

A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.

Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos pendidos As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas	Todas	50%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuatrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9. O rendemento diario.	Todas	40% 10%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos pendidos As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas	Todas	50%
Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuatrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9. O rendemento diario.	Todas	40% 10%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios exercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuatrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os obxectivos e contidos establecidos na programación.	Todas	80%
Traballo persoal	Asemade, cada cuatrimestre entregará polo menos os traballos cuatrimestrais mencionados no apartado 9.	Todas	20%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios exercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuatrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os obxectivos e contidos establecidos na programación.	Todas	80%
Traballo persoal	Asemade, cada cuatrimestre entregará polo menos os traballos cuatrimestrais mencionados no apartado 9.	Todas	20%

* Soamente se fai a ponderación final se o alumno supera as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria como na extraordinaria).

Se a situación sanitaria o requirise, a porcentaxe do exame substituirase pola entrega dos traballos que determine o profesor. Os traballos mínimos están expresados no apartado 9 de Observacións. Polo tanto a porcentaxe do exame engadirase a do rendemento do traballo personal.

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

1 Material curricular básico:

Acústica musical Gonzalo Fernández de la Gándara y Miguel Lorente, Ed. ICCMU colección Musica Hispana Textos. Manuales.
Acustica Físico-Musical de Antonio Calvo-Manzano, Ed. Real Musical.
Acústica Musical de Luís L. Enrique, editado por la Fundación Calouste Gulbenkian.
Winkler, T., Composing Interactive Music: Techniques and Ideas Using Max, MIT Press, 1998 (con CD-ROM).
Informática y electrónica musical de Adolfo Nuñez, Ed. Paraninfo.
Como Convertirse en un músico informático de Jeff Bowen, Ed. Anaya multimedia SGAE, (con CD-ROM).
Música y nuevas tecnologías, Perspectivas para el siglo XXI de Eduardo Reck Miranda, Ed. ACC L'Angelot
Guía profesional de laboratorios de música electroacústica de Gabriele Brncic, Ed. Fundación Autor SGAE.
Teoría de la composición J Pedro de Oliveira.
Tratado de los objetos musicales Schaefer.
Acústica e Psicoacústica da Música de Juan G. Roederer, Ed. Ricordi.
Afinación e temperamento na música occidental de J. Javier Goldáraz, Ed. Alianza Música.
Música virtual de Martín Rasskin/S.G.A.E. Ed. Anaya multimedia.
Nuñez, A., Informática e electrónica musical. Madrid. Ed. Paraninfo 1992.
El lenguaje de Csound de Pablo Di Liscia.
Acústica musical e organoloxía de Tirso de Olazábal, Ed. Ricordi.
Colasanto F., Max/MSP Guía de Programación para Artistas Centro Mexicano para la música y las artes sonoras. 2010.
Manual de Csound

2 Bibliografía Complementaria

Midi, multimedia e sistemas de control

Roland, Guía MIDI. Roland Corporation, 1987.
Bernd Enders and Wolfgang Klemme, MIDI and Sound Book for the Atari ST M&T Publishing, 1989.
Hecquet, A: Entorno MIDI e as súas aplicacións. Madrid. Ed. Ra-ma 1990.
Eiche, J. F., ¿Qué é MIDI? Barcelona. Ed. Music Distribution 1990.
Rumsey, Francis, MIDI Systems and Control. Ed. Focal Press 1990.
Rothstein, J., MIDI: A Comprehensive Introduction, A-R Editions, 1991.
Penfold, R.A., MIDI Avanzado. Madrid. Ed. Ra-ma 1992.
Busquets, F.-Ordinas, J.: Curs d'Informàtica i Educació Musical. Barcelona. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. PIE 1992.
Pressing, J. Synthesizer Performance and Real-Time Techniques, A-R Editions, 1992.
Rowe, R., Interactive Music Systems, MIT Press, 1992 (con CD-ROM).
Tarabella, L., Man-Machine Interaction in live performance. Numero especial de Interface - Journal of New Music Research, 22(3), 1993.
Burger, J., The desktop multimedia bible. New York: Addison-Wesley 1993. (Existe traducción en castellán: A Biblia de Multimedia). (B/T).
Bustos Martín, I. de Multimedia. Madrid. Ed. Anaya Multimedia. 1994.
Perotti, G., MIDI computer imagine e suono, Jackson, 1998.

Técnicas de Grabación e Post-Producción

Acústica e psicoacústica
Roederer, J. (1997) Acústica y Psicoacústica de la Música, Buenos Aires, Ricordi Americana.
Moore, B., An Introduction to the Psychology of Hearing, Academic Press, 1982 (nueva edición 1997).
Morse, P., e K. Ingard, Theoretical Acoustics, Princeton University Press, 1987.
Benade, A. H., Fundamentals of Musical Acoustics, Dover, 1990.
Bregman, A., Auditory Scene Analysis: the Perceptual Organization of Sound, MIT Press, 1990.
Sundberg, J., The Science of Musical Sounds, Academic Press, 1992.
McAdams, S., e E. Bigand, Thinking in sound. The cognitive psychology of human audition, Oxford Univ. Press, 1993.
Leman, M., Auditory Models of Music Research (1-2). Número especial de Journal of New Music Research, 23(1) e 23(2), 1994.
Hartmann, W., Signals, Sound, and Sensation, Springer Verlag, 1996.
Cook, P., Music, Cognition, and Computerized Sound. An Introduction to Psychoacoustics, MIT Press, 1999.

Análise e representación da estrutura musical

Baroni, M. e Callegari, L., Musical Grammars and Computer Analysis. Olschki, 1984.

Cope, D., Computers and Musical Style, A-R Editions, 1991.

Howell, R. e West, R. and Cross, I., Representing Musical Structure, Academic Press, 1991.

Marsden, A. e Pople, A., Computer Representations and Models in Music, Academic Press, 1992.

Music Representation and Scoring (1-2-3). Número especial de Computer Music Journal, 17(3), 17(4), 1993; 18(1)

O audio dixital e a súa restauración

Alten. Audio in media. 4ª edition. Belmont, CA: Wadsworth Publishing Co. 1994

Burger, J. The desktop multimedia bible. New York: Addison-Wesley 1993. (Existe traducción o castelán: La Biblia de Multimedia).

Chion, M. O Son. Barcelona: Paidós 1999.

Jordà, S., Audio dixital e MIDI. Madrid. Ed. Anaya Multimedia 1997.

Nisbett, A., The sound studio. London. Ed. Focal Press 1995.

Rumsey, F., Digital audio operations. Oxford. Ed. Focal Press 1991.

Rumsey, F., The audio workstation handbook. Oxford. Ed. Focal Press 1996.

Rumsey & McCormick, Sound and recording: an introduction, 2ª edition 1994. (Existe traducción o castelán da primeira edición, editada por o IORTV).

Zaza, T., Audio design. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall 1991. (Última revisión: 01 / 02 / 2001).

Veldhuis, R., Restoration of lost samples in digital signals, Prentice-Hall, 1990.

Valière, J.C., La restauration des enregistrements anciens par traitement numeriques, tesi di dottorato, Università di Maine, 1991.

Cappé, O., Techniques de réduction de bruit pour la restauration d'enregistrements musicaux, tesi di dottorato, Ecole Nationale Supérieure des Télécommunications, Parigi, 1993.

Atti del XII Colloquio di Informatica Musicale (sessione speciale su Restoration of Audio Documents), AIMI e Università di Udine e Gorizia, 1998.

Godsill, J. e Rayner, P., Digital audio restoration: a statistical model based approach, Springer, 1998.

Boulanger, R., The Csound Book. Perspectives in Software Synthesis, Sound Design, Signal Processing and Programming Ed. MIT Press, 1999.

9. Observacións

CONTIDOS DO TRABALLO PERSOAL PARA A AVALIACIÓN CUADRIMESTRAL

Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, deberán entregarse polo menos os traballos que se relacionan a continuación:

- Dous proxectos midi-audio, a través dun secuenciador cubase, nuendo, logic, protocols, etc) consistentes na instrumentación virtual dunha partitura orquestral e de cámara, e da entrega dun CD co proceso correspondente.

Programación Docente de Tecnoloxías aplicadas á composición III

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE			3						Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Pablo Beltrán Sobrado				pablobeltran@CSMVIGO.COM				Mércores 20-21h	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Cofecemento teórico.práctico das diferentes técnicas e procedementos de xeración, manipulación e procesado dixital do son aplicando as súas posibilidades na creación e composición. Estudo da edición de partituras con diferente software. Cofecemento e uso das aplicacións midi e audio na composición. Uso da tecnoloxías musical en distintos contornos de programación de síntese de son. Microfonía e técnicas de gravación, procesado masterizado e difusión do son. Busca e difusión de contidos a través de redes informáticas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Acústica aplicada; Acústica Xeral; Composición para a imaxe
TRANSVERSAIS	T2, T4, T8, T13
XERAIS	X4, X5, X7, X10, X23
ESPECÍFICAS	EC4, EC6, EC7, EC8, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1.- Estudar os procedementos no terreo da secuenciación de audio dixital, a través das aplicacións informáticas máis representativas do panorama tecnolóxico musical, coa finalidade de obter ferramentas e medios necesarios para desenvolverlas no mundo da composición actual. 2.- Capacitar ó alumno nos procesos de gravación, edición, mestura e postproducción musical. 3.- Coñecer todos os arquivos relacionados cá secuenciación do audio dixital, así como as súas posibilidades de conversión, importación e exportación. 4.- Comprender e empregar en profundidade as ferramentas informáticas e electrónicas de edición, montaxe e procesado do audio dixital, como o uso de plug-ins, samplers, e instrumentos virtuais internos ou externos, e o uso do teclado midi. 5.- Aprender a integrar o material dun seito creativo procedente de distintas fontes, nun medio homoxeneo, nun secuenciador realizando proxectos de midi-audio dixital diferentes. 6.- Estudar os conceptos básicos do uso da microfonía coa finalidade de realizar gravacións. 7.- Profundizar nos fundamentos físicos e musicais da Acústica.	T2, 4, 8, 13 X4, 5, 7, 10, 23 EC 4, 6, 7, 8, 11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1.- O audio dixital. 2.- Física do son.	Son analóxico, son dixital Procesado e uso de sinal, conversión analóxica-dixital Formatos de arquivo de audio: o wave. Frecuencia de mostraxe e profundidade de bits. Teorema de Nyquist, Aliasing, dither, mostraxe a baixas frecuencias, resolución (bits). Rango dinámico. Relación sinal – ruído. Concepto de db's. Espacio en memoria y grabación digital. Compresión de audio. Diferenzas entre hardware e software, analóxico e dixital . Optimización de sistemas informáticos. Que é o son: volume, ton e timbre, como se crea, transforma ou destrúe o son, cales son as súas características e como as medimos, frecuencia, amplitude, lonxitude de onda, o decibelio, concepto e uso, introdución á acústica.	2
3.- Micrófonos e altafalantes 4.- A Tarxeta de son e a mesa de mesturas.	Descrición e uso. Tipos e diferentes. Diagrama polar. Altavoces. Amplificadores. Cables e conectores. Liñas balanceadas e non balanceadas. Preparación dos sistemas. Material a gravar e acústica da sala. Prácticas de gravación. Tipos e características, drivers e configuración ASIO. Selección da frecuencia de mostraxe e profundidade de bits, conexións e controis, ruteo e envío de sinais.	2
5.- A gravación dixital. 6.- Edición.	Secuenciador de audio, entorno de traballo, creación e configuración dun proxecto, configuración ASIO, creación de conexións e asignación de canais, creación, orde e nomeado de pistas. Ruteo, colocación da microfonía e cableado, probas de son: monitorización, problemas de ruído, ganancias, recollida do material. Estudio no programa Cubase SX3, Nuendo, Protools, e/ou outros. Entorno de traballo. Continuación e profundización no estudo do manexo e coñecemento das ferramentas dos	5

	secuenciadores Cubase ou Nuendo etc. Edición destructiva e non-destructiva. Procesado sobor da amplitude. Normalización. Envolventes. Modulación de amplitude. Portas de ruído. DC Bias Offset Fundidos. Limpeza xeral e de pistas. Ferramentas: seleccionar, borrar e cortar. DC-offset e normalización de pistas. Ferramentas de edición: lapis, goma, fade-in e fade-out. Uso de Plug-ins como insertos e envíos. O concepto prefader, postfader. Ferramentas de análise. Estatísticas e PAZ-Analyzer. O RMS. Eliminación de ruidos: X-click, X-crackle, X-hum, X-noise. Dibuxar a onda. Edición e gravación de audio en cubase. Alixeirar o proxecto, render e conxelado de instrumentos de audio. Combinar gravacións con música xenerada. humanizando a secuencia cuantizada. Loops. A piscina de audio. Como detectar o tempo orixinal. Como sincronizar ca partitura. O sampler (Halion e/ou outros. Unindo tratamento de audio y midi. Alternativas VST gratuítas. Exportar como arquivo de audio (render) Edición de mostrás (Uso doutras aplicacións coma Soundforge, Adobe Audition, para a edición de mostrás audio)	
7.-Mestura 8.- Efectos e procesamento do sinal.	Entorno de traballo. Niveis de volume e reparto do estéreo. Canais de subgrupo e auxiliares. Insercións envíos e plugins. Exportación da mestura de audio. Función de transferencia. Limitador e expander. Compresor. Compresor por bandas. De-esser. Portas de ruído. Visualización del sonido en el dominio de la frecuencia. Filtros. O ecualizador. Impulsos. Reverb, Echo e Delay, Delay sincronizado no tempo, retardos, efectos de retardo con variación en el tiempo. Flanger/Phaser. Wha-wha. Chorus. Convulsión, redución de ruído, time stretch, loops. Vocoder, efectos que se asocian comúnmente a certos instrumentos. Modos de automatización. A pista de tempo variable. A mesa de mesturas. Surround e Video en Cubase SX3. Retoques finais.	5
9.- Masterización. 10.- Introducción a síntese e xeración dixital do son.	Entorno de traballo. Edición do wave final. Masterización. Gravación do CD. Uso da aplicación Wavelab. Conceptos da síntese dixital, a envolvente, a modulación de baixa frecuencia, filtros, control MIDI, técnicas da síntese dixital: síntese aditiva, modulación de frecuencia, síntese por tabla de ondas, etc. Conceptos da síntese dixital, a envolvente, a modulación de baixa frecuencia, filtros, control MIDI, técnicas da síntese dixital: síntese aditiva, modulación de frecuencia, síntese por tabla de ondas, etc.	2
11.- Sincronía dunha pista de vídeo dixital co audio. 12.- Introducción a sonorización de salas.	Arquivos de vídeo: AVI, Mpeg-1, Mpeg-2, Vob, etc. Arquivos de audio: Wav, Mp3, Acc, Ogg, Real audio, WMA, Flac, Aiff, etc. Conversión de arquivos audio e vídeo. Extracción do audio dun arquivo de vídeo ou dun DVD.	1
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	17		17
Tutorías	1		1
Actividades introdutorias	1,5		1,5
Exposición traballos	6		6
Avaliación	2		2
Revisión	2		2
Busca de información		20,5	20,5
Traballo individual		40	40
Total de horas por cuadrimestre			90

Avaliación inicial

A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.

Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos pendidos As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas	Todas	50%
Traballo persoal	Ademáis das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuadrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9.	Todas	40%
	O rendemento diario.		10%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Dicembro-)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos pendidos As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas	Todas	50%

Traballo persoal	Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuatrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9. O rendemento diario.	Todas	40% 10%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios exercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuatrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os obxectivos e contidos establecidos na programación.	Todas	80%
Traballo persoal	Asemade, cada cuatrimestre entregará polo menos os traballos cuatrimestrais mencionados no apartado 9.	Todas	20%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios exercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuatrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os obxectivos e contidos establecidos na programación.	Todas	80%
Traballo persoal	Asemade, cada cuatrimestre entregará polo menos os traballos cuatrimestrais mencionados no apartado 9.	Todas	20%

* Soamente se fai a ponderación final se o alumno supera as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria como na extraordinaria).

Se a situación sanitaria o requirise, a porcentaxe do exame substituirase pola entrega dos traballos que determine o profesor. Os traballos mínimos están expresados no apartado 9 de Observacións. Polo tanto a porcentaxe do exame engadiríase a do rendemento do traballo persoal.

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e a súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

Material curricular básico:

Acústica musical Gonzalo Fernández de la Gándara y Miguel Lorente, Ed. ICCMU colección Musica Hispana Textos. Manuales.

Acustica Físico-Musical de Antonio Calvo-Manzano, Ed. Real Musical.

Acústica Musical de Luís L. Enrique, editado por la Fundación Calouste Gulbenkian.

Winkler, T., Composing Interactive Music: Techniques and Ideas Using Max, MIT Press, 1998 (con CD-ROM).

Informática y electrónica musical de Adolfo Nuñez, Ed. Paraninfo.

Como Convertirse en un músico informático de Jeff Bowen, Ed. Anaya multimedia SGAE, (con CD-ROM).

Música y nuevas tecnologías, Perspectivas para el siglo XXI de Eduardo Reck Miranda, Ed. ACC L'Angelot

Guía profesional de laboratorios de música electroacústica de Gabriele Brncic, Ed. Fundación Autor SGAE.

Teoría de la composición J Pedro de Oliveira.

Tratado de los objetos musicales Schaefer.

Acústica e Psicoacústica da Música de Juan G. Roederer, Ed. Ricordi.

Afinación e temperamento na música occidental de J. Javier Goldaraz, Ed. Alianza Música.

Música virtual de Martín Rasskin/S.G.A.E. Ed. Anaya multimedia.

Núñez, A., Informática e electrónica musical. Madrid. Ed. Paraninfo 1992.

El lenguaje de Csound de Pablo Di Liscia.

Acústica musical e organoloxía de Tirso de Olazábal, Ed. Ricordi.

Colasanto F., Max/MSP Guía de Programación para Artistas Centro Mexicano para la música y las artes sonoras. 2010.

Manual de Csound

2 Bibliografía Complementaria

Midi , multimedia e sistemas de control

Roland, Guía MIDI. Roland Corporation, 1987.

Bernd Enders and Wolfgang Klemme, MIDI and Sound Book for the Atari ST M&T Publishing, 1989.

Hecquet, A: Entorno MIDI e as súas aplicacións. Madrid. Ed. Ra-ma 1990.

Eiche, J. F., ¿Qué é MIDI? Barcelona. Ed. Music Distribution 1990.

Rumsey, Francis, MIDI Systems and Control. Ed. Focal Press 1990.

Rothstein, J., MIDI: A Comprehensive Introduction, A-R Editions, 1991.

Penfold, R.A. , MIDI Avanzado . Madrid. Ed. Ra-ma 1992.

Busquets, F.-Ordinas, J.: Curs d'Informàtica i Educació Musical. Barcelona. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. PIE 1992 .

Pressing, J. Synthesizer Performance and Real-Time Techniques, A-R Editions, 1992.

- Rowe, R., Interactive Music Systems, MIT Press, 1992 (con CD-ROM).
- Tarabella, L., Man-Machine Interaction in live performance. Numero especial de Interface - Journal of New Music Research, 22(3), 1993.
- Burger, J., The desktop multimedia bible. New York: Addison-Wesley 1993. (Existe traducción en castellán: A Biblia de Multimedia). (B/T).
- Bustos Martín, I. de Multimedia. Madrid. Ed. Anaya Multimedia. 1994.
- Perotti, G., MIDI computer imagine e suono, Jackson, 1998.

Técnicas de Gravación e Post-Producción

Acústica e psicoacústica

- Roederer, J. (1997) Acústica y Psicoacústica de la Música, Buenos Aires, Ricordi Americana.
- Moore, B., An Introduction to the Psychology of Hearing, Academic Press, 1982 (nueva edición 1997).
- Morse, P., e K. Ingard, Theoretical Acoustics, Princeton University Press, 1987.
- Benade, A. H., Fundamentals of Musical Acoustics, Dover, 1990.
- Bregman, A., Auditory Scene Analysis: the Perceptual Organization of Sound, MIT Press, 1990.
- Sundberg, J., The Science of Musical Sounds, Academic Press, 1992.
- McAdams, S., e E. Bigand, Thinking in sound. The cognitive psychology of human audition, Oxford Univ. Press, 1993.
- Leman, M., Auditory Models of Music Research (1-2). Número especial de Journal of New Music Research, 23(1) e 23(2), 1994.
- Hartmann, W., Signals, Sound, and Sensation, Springer Verlag, 1996.
- Cook, P., Music, Cognition, and Computerized Sound. An Introduction to Psychoacoustics, MIT Press, 1999.

Análise e representación da estrutura musical

- Baroni, M. e Callegari, L., Musical Grammars and Computer Analysis. Olschki, 1984.
- Cope, D., Computers and Musical Style, A-R Editions, 1991.
- Howell, R. e West, R. and Cross, I., Representing Musical Structure, Academic Press, 1991.
- Marsden, A. e Pople, A., Computer Representations and Models in Music, Academic Press, 1992.
- Music Representation and Scoring (1-2-3). Número especial de Computer Music Journal, 17(3), 17(4), 1993; 18(1)

O audio dixital e a súa restauración

- Alten. Audio in media. 4ª edition. Belmont, CA: Wadsworth Publishing Co. 1994
- Burger, J. The desktop multimedia bible. New York: Addison-Wesley 1993. (Existe traducción o castellán: La Biblia de Multimedia).
- Chion, M. O Son. Barcelona: Paidós 1999.
- Jordà, S., Audio dixital e MIDI. Madrid. Ed. Anaya Multimedia 1997.
- Nisbett, A., The sound studio. London. Ed. Focal Press 1995.
- Rumsey, F., Digital audio operations. Oxford. Ed. Focal Press 1991.
- Rumsey, F., The audio workstation handbook. Oxford. Ed. Focal Press 1996.
- Rumsey & McCormick, Sound and recording: an introduction, 2ª edition 1994. (Existe traducción o castellán da primeira edición, editada por o IORTV).
- Zaza, T., Audio design. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall 1991. (Ultima revisión: 01 / 02 / 2001).
- Veldhuis, R., Restoration of lost samples in digital signals, Prentice-Hall, 1990.
- Valière, J.C., La restauration des enregistrements anciens par traitement numeriques, tesi di dottorato, Università di Maine, 1991.
- Cappé, O., Techniques de réduction de bruit pour la restauration d'enregistrements musicaux, tesi di dottorato, Ecole Nationale Supérieure des Télécommunications, Parigi, 1993.
- Atti del XII Colloquio di Informatica Musicale (sessione speciale su Restoration of Audio Documents), AIMI e Università di Udine e Gorizia, 1998.
- Godsill, J. e Rayner, P., Digital audio restoration: a statistical model based approach, Springer, 1998.
- Boulanger, R., The Csound Book. Perspectives in Software Synthesis, Sound Design, Signal Processing and Programming Ed. MIT Press, 1999.

9. Observacións

CONTIDOS DO TRABALLO PERSOAL PARA A AVALIACIÓN CUADRIMESTRAL

- Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, deberán entregarse polo menos os traballos que se relacionan a continuación:
- Dous proxectos midi- audio ou audio a partir de gravacións feitas ou dadas polo profesor. Farase todo o proceso de edición e masterización, nunha aplicación coma cubase, nuendo, ou protocols, etc explicando o proceso entregando o resultado final nun CD.

Programación Docente de Tecnoloxías aplicadas á composición IV

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE				3					Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Pablo Beltrán Sobrado				pablobeltran@csmvigo.com				Mércores 20-21h	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Cofecemento teórico.práctico das diferentes técnicas e procedementos de xeración, manipulación e procesado dixital do son aplicando as súas posibilidades na creación e composición. Estudo da edición de partituras con diferente software. Cofecemento e uso das aplicacións midi e audio na composición. Uso da tecnoloxías musical en distintos contornos de programación de síntese de son. Microfonía e técnicas de gravación, procesado masterizado e difusión do son. Busca e difusión de contidos a través de redes informáticas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Acústica aplicada; Acústica Xeral; Composición para a imaxe
TRANSVERSAIS	T2, T4, T8, T13
XERAIS	X4, X5, X7, X10, X23
ESPECÍFICAS	EC4, EC6, EC7, EC8, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1.- Estudar e practicar as técnicas e procedementos máis usuais para a síntese de son e composición algorítmica na composición, a través de software e hardware concreto realizando traballos compositivos. 2.- Aprender a integrar o material compositivo sonoro dun xeito creativo procedente de distintas fontes, nun medio homoxeneo. 3.-Saber aplicar e aproveitar as novas tecnoloxías no ámbito da creación musical contemporánea nunha variedade ampla de contextos e formatos, incluíndo as colaboracións con outros campos artísticos. 4.- Entender e profundizar nos fundamentos físicos e musicais da acústica e psicoacústica. 5.-Coñecer analiticamente a escritura musical avanzada no panorama da historia e do repertorio da música electroacústica e da música coas novas tecnoloxías contemporáneas. 6.- Coñecer auditivamente as obras musicais máis importantes e representativas da historia do repertorio da música electroacústica e da música coas novas tecnoloxías contemporáneas. 7.- Dotar ó alumnado de composición dunha valoración e postura aberta, e visión actualizada, ante a importante problemática da composición actual relacionada coas novas tecnoloxías e os seus procedementos no panorama musical de oxe na súa estética e estilos propios.	T2, 4, 8, 13 X4, 5, 7, 10, 23 EC 4, 6, 7, 8, 11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1.- Acústica física e musical.	Estudio dos parámetros e características fundamentais do son para a súa manipulación compositiva a través das aplicacións informáticas de síntese. Estudo práctico dos movementos vibratorios simples e complexos, cualidades e parámetros fundamentais das ondas sonoras e as súas características e fenómenos típicos, tipos de ondas. Análise de sons. Introducción ós instrumentos musicais. Intervalos e afinacións. Escalas e temperamentos.	1
2.- O proceso de síntese do son.	Estudo introdutorio do entorno de programación de Csound: conceptos básicos da programación en Csound; arquitectura da linguaxe, concepto de opcode, a orquesta (.orc), e a partitura (.sco); manexo dos parámetros ou elementos básicos e constitutivos da síntese do son e a súa interrelación coa estrutura musical: frecuencia, amplitude, tablas, tempo, ritmo, dinámica, timbre, traxectoria, unidades melódicas, complexos armónicos, texturas e densidades, espacialización, entrada e saída, a xeración de arquivos de audio (traballo coa linguaxe en diferido); a envolvente de amplitude: atac, decay, sustain e release; estudo dos parámetros de control-rate, conversiones de nota, panorámica fixa e a panorámica variable, glissando, vibrato de frecuencia amplitude e panorámica, reberveración, introducción de arquivos de audio en Csound e algunhas manipulacións dos mesmos. Estudo inicial da aplicación Cscorer para xerar partitura dentro de Csound que serve no proceso compositivo para crear unha estrutura musical, e se é necesario, modificar o mecanismo ata acadar os resultados musicalmente desexados. Tipos e características, drivers e configuración ASIO. Selección da frecuencia de mostraxe e profundidade de bits, conexións e controis, ruteo e envío de sinais.	9
3.- Continuación no estudo do manexo e	Continuación no estudo do manexo e cofecemento das ferramentas informáticas e electrónicas para a edición,	3

coñecemento das ferramentas informáticas e electrónicas para a edición, procesado, montaxe, grabación e secuenciación de audio.	procesado, montaxe, grabación e secuenciación de audio que están a disposición nun laboratorio electroacústico nos entornos (PC, Mac) coma, Pro-tools, Cubase, Nuendo, Logic, Adobe audition, Reaper, etc, como entornos posibles da montaxe na composición electroacústica, aprendendo a integrar e manipular dun xeito creativo o material grabado procedente de distintas fontes, nun medio homoxeneo.	
4.- Profundización no emprego e manexo dos procesos básicos da edición dixital.	Uso de programas coma Soundforge 8.0, e Adobe Audition 3.0, Spear, e outros.	2
5.- Coñecemento analítico e auditivo das obras máis importantes do repertorio electroacústico e mixto.	Estudo dos autores máis importantes, e a súa evolución e historia o longo do século XX (preferentemente desde os anos 60 ata os nosos días), coa finalidade de aprende-las diferentes técnicas compositivas e de instrumentación, así como, o de adquirir un criterio auditivo sobor dos materiais empregados, e as estruturas do son electrónico na actualidade. Estudo da labor nos laboratorios de Schaeffer e Eimert e a súa evolución no tempo. Stockhausen e Cage.	1
6.- Estudo da relación das técnicas de composición tradicionais, relacioándooas cós medios electroacústicos e da tecnoloxía actual.	Estudo da relación das técnicas de composición tradicionais, relacioándooas cós medios electroacústicos e da tecnoloxía actual, e observando as súas propias posibilidades gramaticais intrínsecas, dotando ó alumnado de composición dunha valoración e visión actualizada do panorama musical tecnolóxico e os seus procedementos.	1
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	17		17
Tutorías	1		1
Actividades introdutorias	1,5		1,5
Exposición traballos	6		6
Avaliación	2		2
Revisión	2		2
Busca de información		20,5	20,5
Traballo individual		40	40
Total de horas por cuatrimestre			90

Avaliación inicial

A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.

Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos pendidos As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas	Todas	50%
Traballo persoal	Ademáis das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuatrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9.	Todas	40%
	O rendemento diario.		10%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos pendidos As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas	Todas	50%
Traballo persoal	Ademáis das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuatrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9.	Todas	40%
	O rendemento diario.		10%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios eercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuatrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os abxectivos e contidos establecidos na programación.	Todas	80%
Traballo persoal	Asemade, cada cuatrimestre entregará polo menos os traballos cuatrimestrais mencionados no apartado 9.	Todas	20%

EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios exercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuadrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os obxectivos e contidos establecidos na programación.	Todas	80%
Traballo persoal	Asemade, cada cuadrimestre entregará polo menos os traballos cuadrimestrais mencionados no apartado 9.	Todas	20%

* Soamente se fai a ponderación final se o alumno realiza as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria como na extraordinaria).

Se a situación sanitaria o requirise, a porcentaxe do exame substituirase pola entrega dos traballos que determine o profesor. Os traballos mínimos están expresados no apartado 9 de Observacións. Polo tanto a porcentaxe do exame engadiríase a do rendemento do traballo persoal.

ERASMUS
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e a súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

1 Material curricular básico:

Acústica musical Gonzalo Fernández de la Gándara y Miguel Lorente, Ed. ICCMU colección Musica Hispana Textos. Manuales.
Acústica Físico-Musical de Antonio Calvo-Manzano, Ed. Real Musical.
Acústica Musical de Luís L. Enrique, editado por la Fundación Calouste Gulbenkian.
Winkler, T., Composing Interactive Music: Techniques and Ideas Using Max, MIT Press, 1998 (con CD-ROM).
Informática y electrónica musical de Adolfo Nuñez, Ed. Paraninfo.
Como Convertirse en un músico informático de Jeff Bowen, Ed. Anaya multimedia SGAE, (con CD-ROM).
Música y nuevas tecnologías, Perspectivas para el siglo XXI de Eduardo Reck Miranda, Ed. ACC L'Angelot
Guía profesional de laboratorios de música electroacústica de Gabriele Brncic, Ed. Fundación Autor SGAE.
Teoría de la composición J Pedro de Oliveira.
Tratado de los objetos musicales Schaefer.
Acústica e Psicoacústica da Música de Juan G. Roederer, Ed. Ricordi.
Afinación e temperamento na música occidental de J. Javier Goldáraz, Ed. Alianza Música.
Música virtual de Martín Rasskin/S.G.A.E. Ed. Anaya multimedia.
Núñez, A., Informática e electrónica musical. Madrid. Ed. Paraninfo 1992.
El lenguaje de Csound de Pablo Di Liscia.
Acústica musical e organología de Tirso de Olazábal, Ed. Ricordi.
Colasanto F., Max/MSP Guía de Programación para Artistas Centro Mexicano para la música y las artes sonoras. 2010.
Manual de Csound

2 Bibliografía Complementaria

Midi, multimedia e sistemas de control

Roland, Guía MIDI. Roland Corporation, 1987.
Bernd Enders and Wolfgang Klemme, MIDI and Sound Book for the Atari ST M&T Publishing, 1989.
Hecquet, A: Entorno MIDI e as súas aplicacións. Madrid. Ed. Ra-ma 1990.
Eiche, J. F., ¿Qué é MIDI? Barcelona. Ed. Music Distribution 1990.
Rumsey, Francis, MIDI Systems and Control. Ed. Focal Press 1990.
Rothstein, J., MIDI: A Comprehensive Introduction, A-R Editions, 1991.
Penfold, R.A., MIDI Avanzado. Madrid. Ed. Ra-ma 1992.
Busquets, F.-Ordinas, J.: Cours d'Informática i Educació Musical. Barcelona. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. PIE 1992.
Pressing, J. Synthesizer Performance and Real-Time Techniques, A-R Editions, 1992.
Rowe, R., Interactive Music Systems, MIT Press, 1992 (con CD-ROM).
Tarabella, L., Man-Machine Interaction in live performance. Numero especial de Interface - Journal of New Music Research, 22(3), 1993.
Burger, J., The desktop multimedia bible. New York: Addison-Wesley 1993. (Existe traducción en castelán: A Biblia de Multimedia). (B/T).
Bustos Martín, I. de Multimedia. Madrid. Ed. Anaya Multimedia. 1994.
Perotti, G., MIDI computer imagine e suono, Jackson, 1998.

Técnicas de Gravación e Post-Producción

Acústica e psicoacústica
Roederer, J. (1997) Acústica y Psicoacústica de la Música, Buenos Aires, Ricordi Americana.
Moore, B., An Introduction to the Psychology of Hearing, Academic Press, 1982 (nueva edición 1997).
Morse, P., e K. Ingard, Theoretical Acoustics, Princeton University Press, 1987.
Benade, A. H., Fundamentals of Musical Acoustics, Dover, 1990.

Bregman, A., Auditory Scene Analysis: the Perceptual Organization of Sound, MIT Press, 1990.
 Sundberg, J., The Science of Musical Sounds, Academic Press, 1992.
 McAdams, S., e E. Bigand, Thinking in sound. The cognitive psychology of human audition, Oxford Univ. Press, 1993.
 Leman, M., Auditory Models of Music Research (1-2). Número especial de Journal of New Music Research, 23(1) e 23(2), 1994.
 Hartmann, W., Signals, Sound, and Sensation, Springer Verlag, 1996.
 Cook, P., Music, Cognition, and Computerized Sound. An Introduction to Psychoacoustics, MIT Press, 1999.

Análise e representación da estrutura musical

Baroni, M. e Callegari, L., Musical Grammars and Computer Analysis. Olschki, 1984.
 Cope, D., Computers and Musical Style, A-R Editions, 1991.
 Howell, R. e West, R. and Cross, I., Representing Musical Structure, Academic Press, 1991.
 Marsden, A. e Pople, A., Computer Representations and Models in Music, Academic Press, 1992.
 Music Representation and Scoring (1-2-3). Número especial de Computer Music Journal, 17(3), 17(4), 1993; 18(1)

O audio dixital e a súa restauración

Alten. Audio in media. 4ª edition. Belmont, CA: Wadsworth Publishing Co. 1994
 Burger, J. The desktop multimedia bible. New York: Addison-Wesley 1993. (Existe traducción o castelán: La Biblia de Multimedia).
 Chion, M. O Son. Barcelona: Paidós 1999.
 Jordà, S., Audio dixital e MIDI. Madrid. Ed. Anaya Multimedia 1997.
 Nisbett, A., The sound studio. London. Ed. Focal Press 1995.
 Rumsey, F., Digital audio operations. Oxford. Ed. Focal Press 1991.
 Rumsey, F., The audio workstation handbook. Oxford. Ed. Focal Press 1996.
 Rumsey & McCormick, Sound and recording: an introduction, 2ª edition 1994. (Existe traducción o castelán da primeira edición, editada por o IORTV).
 Zaza, T., Audio design. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall 1991. (Última revisión: 01 / 02 / 2001).
 Veldhuis, R., Restoration of lost samples in digital signals, Prentice-Hall, 1990.
 Valière, J.C., La restauration des enregistrements anciens par traitement numériques, tesi di dottorato, Università di Maine, 1991.
 Cappé, O., Techniques de réduction de bruit pour la restauration d'enregistrements musicaux, tesi di dottorato, Ecole Nationale Supérieure des Télécommunications, Parigi, 1993.
 Atti del XII Colloquio di Informatica Musicale (sessione speciale su Restoration of Audio Documents), AIMI e Università di Udine e Gorizia, 1998.
 Godsill, J. e Rayner, P., Digital audio restoration: a statistical model based approach, Springer, 1998.
 Boulanger, R., The Csound Book. Perspectives in Software Synthesis, Sound Design, Signal Processing and Programming Ed. MIT Press, 1999.

9. Observacións

CONTIDOS DO TRABALLO PERSOAL PARA A AVALIACIÓN CUADRIMESTRAL

Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, deberán entregarse polo menos os traballos que se relacionan a continuación:
 - Un traballo ou proxecto compositivo electroacústico pechado ou mixto, cunha explicación dos materiais e procedementos empregados, e partitura do mesmo, que será guiado polo profesor. O traballo realizado deberá mostrar as posibilidades de integrais nun entorno coma cubase, nuendo logic, protools ou adobe audition, e/ou outros. A duración mínima do traballo e as linguaxes utilizadas nos seus materiais básicos serán:
 Duración mínima: 3 minutos. Linguaxes: Csound e outros.

Programación Docente de Tecnoloxías aplicadas á composición V

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obligatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE					3				Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Pablo Beltrán Sobrado				pablobeltran@csmvigo.com				Mércores 20-21h	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Coñecemento teórico.práctico das diferentes técnicas e procedementos de xeración, manipulación e procesado dixital do son aplicando as súas posibilidades na creación e composición. Estudo da edición de partituras con diferente software. Coñecemento e uso das aplicacións midi e audio na composición. Uso da tecnoloxías musical en distintos contornos de programación de síntese de son. Microfonía e técnicas de gravación, procesado masterizado e difusión do son. Busca e difusión de contidos a través de redes informáticas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Acústica aplicada; Acústica Xeral; Composición para a imaxe
TRANSVERSAIS	T2, T4, T8, T13
XERAIS	X4, X5, X7, X10, X23
ESPECÍFICAS	EC4, EC6, EC7, EC8, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1.- Estudar e practicar as técnicas e procedementos máis usuais para a síntese de son e composición algorítmica na composición, a través de software e hardware concreto realizando traballos compositivos. 2.- Aprender a integrar o material compositivo sonoro dun xeito creativo procedente de distintas fontes, nun medio homoxeneo. 3.-Saber aplicar e aproveitar as novas tecnoloxías no ámbito da creación musical contemporánea nunha variedade ampla de contextos e formatos, incluíndo as colaboracións con outros campos artísticos. 4.- Entender e profundizar nos fundamentos físicos e musicais da acústica e psicoacústica. 5.-Coñecer analiticamente a escritura musical avanzada no panorama da historia e do repertorio da música electroacústica e da música coas novas tecnoloxías contemporáneas. 6.- Coñecer auditivamente as obras musicais máis importantes e representativas da historia do repertorio da música electroacústica e da música coas novas tecnoloxías contemporáneas. 7.- Dotar ó alumnado de composición dunha valoración e postura aberta, e visión actualizada, ante a importante problemática da composición actual relacionada coas novas tecnoloxías e os seus procedementos no panorama musical de oxe na súa estética e estilos propios.	T2, 4, 8, 13 X4, 5, 7, 10, 23 EC 4, 6, 7, 8, 11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1.- Acústica física e musical.	Continuación do estudo dos parámetros e características fundamentais do son para a súa manipulación compositiva a través das aplicacións informáticas de síntese. Estudo práctico dos movementos vibratorios simples e complexos, cualidades e parámetros fundamentais das ondas sonoras e as súas características e fenómenos típicos, tipos de ondas. Análise de sons. Introducción ós instrumentos musicais. Intervalos e afinacións. Escalas e temperamentos.	1
2.- O proceso de síntese do son.	Continuación do estudo do entorno de programación en Csound: a síntese aditiva: son harmónico e son inarmónico, aleatoriedade, síntese de FM, síntese de AM (Modulación en anillo), continuación e profundización do estudo da aplicación Cscorer para xerar partitura dentro de Csound que serve no proceso compositivo para crear unha estrutura musical, e se é necesario, modificar o mecanismo ata acadar os resultados musicalmente desexados, síntese substractiva, granular, lectura de arquivos de audio e algunhas estratexias de manipulación dos mesmos como o cambio de velocidade, de altura, tamaño, desfases, vibrato, distorsión, etc.; estratexias compositivas. Introducción ó software ableton live.	10
3.- Continuación no estudo do manexo e coñecemento das ferramentas informáticas e electrónicas para a edición, procesado, montaxe, grabación e secuenciación de audio.	Continuación no estudo do manexo e coñecemento das ferramentas informáticas e electrónicas para a edición, procesado, montaxe, grabación e secuenciación de audio que están a disposición nun laboratorio electroacústico nos entornos (PC, Mac) coma, Pro-tools, Cubase, Nuendo, Logic, Adobe audition, Reaper, etc, como entornos posibles da montaxe na composición electroacústica, aprendendo a integrar e manipular dun xeito creativo o material grabado procedente de distintas fontes, nun medio homoxeneo.	3

4.- Profundización no emprego e manexo dos procesos básicos da edición dixital.	Uso de programas coma Soundforge 8.0, e Adobe Audition 3.0, Spear, e outros.	1
5.- Coñecemento analítico e auditivo das obras máis importantes do repertorio electroacústico e mixto.	Estudo dos autores máis importantes, e a súa evolución e historia o longo do século XX (preferentemente desde os anos 60 ata os nosos días), coa finalidade de aprender as diferentes técnicas compositivas e de instrumentación, así como, o de adquirir un criterio auditivo sobor dos materiais empregados, e as estruturas do son electrónico na actualidade.	1
6.- Estudo da relación das técnicas de composición tradicionais, relacioándooas cós medios electroacústicos e da tecnoloxía actual.	Estudo da relación das técnicas de composición tradicionais, relacioándooas cós medios electroacústicos e da tecnoloxía actual, e observando as súas propias posibilidades gramaticais intrínsecas, dotando ó alumnado de composición dunha valoración e visión actualizada do panorama musical tecnolóxico e os seus procedementos.	1
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	17		17
Tutorías	1		1
Actividades introdutorias	1,5		1,5
Exposición traballos	6		6
Avaliación	2		2
Revisión	2		2
Busca de información		20,5	20,5
Traballo individual		40	40
Total de horas por cuatrimestre			90

Avaliación inicial

A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado.

Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos pendidos As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas	Todas	50%
Traballo persoal	Ademáis das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuatrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9.	Todas	40%
	O rendemento diario.		10%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuatrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos pendidos As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas	Todas	50%
Traballo persoal	Ademáis das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuatrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9.	Todas	40%
	O rendemento diario.		10%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios eercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuatrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os abxectivos e contidos establecidos na programación.	Todas	80%
Traballo persoal	Asemade, cada cuatrimestre entregará polo menos os traballos cuatrimestrais mencionados no apartado 9.	Todas	20%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios eercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuatrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir	Todas	80%

	os abxectivos e contidos establecidos na programación.		
Traballo persoal	Asemade, cada cuadrimestre entregará polo menos os traballos cuadrimestrais mencionados no apartado 9.	Todas	20%

* Soamente se fai a ponderación final se o alumno realiza as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria como na extraordinaria).

Se a situación sanitaria o requirise, a porcentaxe do exame substituirase pola entrega dos traballos que determine o profesor. Os traballos mínimos están expresados no apartado 9 de Observacións. Polo tanto a porcentaxe do exame engadírase a do rendemento do traballo persoal.

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e a súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

1 Material curricular básico:

Acústica musical Gonzalo Fernández de la Gándara y Miguel Lorente, Ed. ICCMU colección Musica Hispana Textos. Manuales.
Acustica Físico-Musical de Antonio Calvo-Manzano, Ed. Real Musical.
Acústica Musical de Luís L. Enrique, editado por la Fundación Calouste Gulbenkian.
Winkler, T., Composing Interactive Music: Techniques and Ideas Using Max, MIT Press, 1998 (con CD-ROM).
Informática y electrónica musical de Adolfo Nuñez, Ed. Paraninfo.
Como Convertirse en un músico informático de Jeff Bowen, Ed. Anaya multimedia SGAE, (con CD-ROM).
Música y nuevas tecnologías, Perspectivas para el siglo XXI de Eduardo Reck Miranda, Ed. ACC L'Angelot
Guía profesional de laboratorios de música electroacústica de Gabriele Brncic, Ed. Fundación Autor SGAE.
Teoría de la composición J Pedro de Oliveira.
Tratado de los objetos musicales Schaefer.
Acústica e Psicoacústica da Música de Juan G. Roederer, Ed. Ricordi.
Afinación e temperamento na música occidental de J. Javier Goldáraz, Ed. Alianza Música.
Música virtual de Martín Rasskin/S.G.A.E. Ed. Anaya multimedia.
Núñez, A., Informática e electrónica musical. Madrid. Ed. Paraninfo 1992.
El lenguaje de Csound de Pablo Di Liscia.
Acústica musical e organoloxía de Tirso de Olazábal, Ed. Ricordi.
Colasanto F., Max/MSP Guía de Programación para Artistas Centro Mexicano para la música y las artes sonoras. 2010.
Manual de Csound

2 Bibliografía Complementaria

Midi, multimedia e sistemas de control

Roland, Guía MIDI. Roland Corporation, 1987.
Bernd Enders and Wolfgang Klemme, MIDI and Sound Book for the Atari ST M&T Publishing, 1989.
Hecquet, A: Entorno MIDI e as súas aplicacións. Madrid. Ed. Ra-ma 1990.
Eiche, J. F., ¿Qué é MIDI? Barcelona. Ed. Music Distribution 1990.
Rumsey, Francis, MIDI Systems and Control. Ed. Focal Press 1990.
Rothstein, J., MIDI: A Comprehensive Introduction, A-R Editions, 1991.
Penfold, R.A., MIDI Avanzado. Madrid. Ed. Ra-ma 1992.
Busquets, F.-Ordinas, J.: Curs d'Informàtica i Educació Musical. Barcelona. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. PIE 1992.
Pressing, J. Synthesizer Performance and Real-Time Techniques, A-R Editions, 1992.
Rowe, R., Interactive Music Systems, MIT Press, 1992 (con CD-ROM).
Tarabella, L., Man-Machine Interaction in live performance. Numero especial de Interface - Journal of New Music Research, 22(3), 1993.
Burger, J., The desktop multimedia bible. New York: Addison-Wesley 1993. (Existe traducción en castellán: A Biblia de Multimedia). (B/T).
Bustos Martín, I. de Multimedia. Madrid. Ed. Anaya Multimedia. 1994.
Perotti, G., MIDI computer imagine e suono, Jackson, 1998.

Técnicas de Gravación e Post-Producción

Acústica e psicoacústica
Roederer, J. (1997) Acústica y Psicoacústica de la Música, Buenos Aires, Ricordi Americana.
Moore, B., An Introduction to the Psychology of Hearing, Academic Press, 1982 (nueva edición 1997).
Morse, P., e K. Ingard, Theoretical Acoustics, Princeton University Press, 1987.
Benade, A. H., Fundamentals of Musical Acoustics, Dover, 1990.
Bregman, A., Auditory Scene Analysis: the Perceptual Organization of Sound, MIT Press, 1990.
Sundberg, J., The Science of Musical Sounds, Academic Press, 1992.
McAdams, S., e E. Bigand, Thinking in sound. The cognitive psychology of human audition, Oxford Univ. Press, 1993.
Leman, M., Auditory Models of Music Research (1-2). Número especial de Journal of New Music Research, 23(1) e 23(2), 1994.

Hartmann, W., Signals, Sound, and Sensation, Springer Verlag, 1996.

Cook, P., Music, Cognition, and Computerized Sound. An Introduction to Psychoacoustics, MIT Press, 1999.

Análise e representación da estrutura musical

Baroni, M. e Callegari, L., Musical Grammars and Computer Analysis. Olschki, 1984.

Cope, D., Computers and Musical Style, A-R Editions, 1991.

Howell, R. e West, R. and Cross, I., Representing Musical Structure, Academic Press, 1991.

Marsden, A. e Pople, A., Computer Representations and Models in Music, Academic Press, 1992.

Music Representation and Scoring (1-2-3). Número especial de Computer Music Journal, 17(3), 17(4), 1993; 18(1)

O audio dixital e a súa restauración

Alten. Audio in media. 4ª edition. Belmont, CA: Wadsworth Publishing Co. 1994

Burger, J. The desktop multimedia bible. New York: Addison-Wesley 1993. (Existe traducción o castelán: La Biblia de Multimedia).

Chion, M. O Son. Barcelona: Paidós 1999.

Jordà, S., Audio dixital e MIDI. Madrid. Ed. Anaya Multimedia 1997.

Nisbett, A., The sound studio. London. Ed. Focal Press 1995.

Rumsey, F., Digital audio operations. Oxford. Ed. Focal Press 1991.

Rumsey, F., The audio workstation handbook. Oxford. Ed. Focal Press 1996.

Rumsey & McCormick, Sound and recording: an introduction, 2ª edition 1994. (Existe traducción o castelán da primeira edición, editada por o IORTV).

Zaza, T., Audio design. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall 1991. (Última revisión: 01 / 02 / 2001).

Veldhuis, R., Restoration of lost samples in digital signals, Prentice-Hall, 1990.

Valière, J.C., La restauration des enregistrements anciens par traitement numeriques, tesi di dottorato, Università di Maine, 1991.

Cappé, O., Techniques de réduction de bruit pour la restauration d'enregistrements musicaux, tesi di dottorato, Ecole Nationale Supérieure des Télécommunications, Parigi, 1993.

Atti del XII Colloquio di Informatica Musicale (sessione speciale su Restoration of Audio Documents), AIMI e Università di Udine e Gorizia, 1998.

Godsill, J. e Rayner, P., Digital audio restoration: a statistical model based approach, Springer, 1998.

Boulanger, R., The Csound Book. Perspectives in Software Synthesis, Sound Design, Signal Processing and Programming Ed. MIT Press, 1999.

9. Observacións

CONTIDOS DO TRABALLO PERSOAL PARA A AVALIACIÓN CUADRIMESTRAL

Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, deberán entregarse polo menos os traballos que se relacionan a continuación:

- Un traballo ou proxecto compositivo electroacústico pechado ou mixto, cunha explicación dos materiais e procedementos empregados, e partitura do mesmo, que será guiado polo profesor. O traballo realizado deberá mostrar as posibilidades de integrais nun entorno coma cubase, nuendo logic, protocols ou adobe audition, e/ou outros. A duración mínima do traballo e as linguaxes utilizadas nos seus materiais básicos serán:

Duración mínima: 5 minutos. Linguaxes: Csound e outros.

Programación Docente de Tecnoloxías aplicadas á composición VII

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso	2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE							3		Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Pablo Beltrán Sobrado				pablobeltran@csmvigo.com				Mércores 20-21h	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Coñecemento teórico.práctico das diferentes técnicas e procedementos de xeración, manipulación e procesado dixital do son aplicando as súas posibilidades na creación e composición. Estudo da edición de partituras con diferente software. Coñecemento e uso das aplicacións midi e audio na composición. Uso da tecnoloxías musical en distintos contornos de programación de síntese de son. Microfonía e técnicas de gravación, procesado masterizado e difusión do son. Busca e difusión de contidos a través de redes informáticas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Acústica aplicada; Acústica Xeral; Composición para a imaxe
TRANSVERSAIS	T2, T4, T8, T13
XERAIS	X4, X5, X7, X10, X23
ESPECÍFICAS	EC4, EC6, EC7, EC8, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1.- Estudar e practicar as técnicas e procedementos máis usuais para a síntese de son e composición algorítmica na composición, a través de software e hardware concreto realizando traballos compositivos. 2.- Aprender a integrar o material compositivo sonoro dun xeito creativo procedente de distintas fontes, nun medio homoxeneo. 3.-Saber aplicar e aproveitar as novas tecnoloxías no ámbito da creación musical contemporánea nunha variedade ampla de contextos e formatos, incluíndo as colaboracións con outros campos artísticos. 4.- Entender e profundizar nos fundamentos físicos e musicais da acústica e psicoacústica. 5.-Coñecer analiticamente a escritura musical avanzada no panorama da historia e do repertorio da música electroacústica e da música coas novas tecnoloxías contemporáneas. 6.- Coñecer auditivamente as obras musicais máis importantes e representativas da historia do repertorio da música electroacústica e da música coas novas tecnoloxías contemporáneas. 7.- Dotar ó alumnado de composición dunha valoración e postura aberta, e visión actualizada, ante a importante problemática da composición actual relacionada coas novas tecnoloxías e os seus procedementos no panorama musical de oxe na súa estética e estilos propios.	T2, 4, 8, 13 X4, 5, 7, 10, 23 EC 4, 6, 7, 8, 11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1.- Acústica física e musical.	Continuación na profundización dos fundamentos físicos e musicais da Acústica física e musical.	1
2.- O proceso de síntese do son.	Profundización no estudo do entorno Csound na súa relación coa manipulación do son a tempo real nos diferentes tipos de síntese e programación. Manexo da automatización de widgets e a súa relación con controladores externos en Csound. Csound e o formato VST. Estudo de diferentes estratexias compositivas en Csound. Estudo da música mixta, mestura de instrumentos acústicos e electrónica. Introducción ao estudo de Max, obxectos principais e funcionamento básico do entorno, relación dos obxectos de Max entre si. Continuación ao estudo de MSP, obxectos principais e funcionamento básico do entorno, relación dos obxectos entre si. Relación entre Max e Msp.	11
3.- Continuación no estudo do manexo e coñecemento das ferramentas informáticas e electrónicas para a edición, procesado, montaxe, grabación e secuenciación de audio.	Continuación no estudo do manexo e coñecemento das ferramentas informáticas e electrónicas para a edición, procesado, montaxe, grabación e secuenciación de audio que están a disposición nun laboratorio electroacústico nos entornos (PC, Mac) coma, Pro-tools, Cubase, Nuendo, Logic, Adobe audition, Reaper, etc, como entornos posibles da montaxe na composición electroacústica, aprendendo a integrar e manipular dun xeito creativo o material grabado procedente de distintas fontes, nun medio homoxeneo.Concepto de obra mixta.	1
4.- Continuación e profundización no emprego e manexo dos procesos básicos	Uso de programas coma Soundforge 8.0, e Adobe Audition, Spear, Reaper e outros.	1

da edición dixital.		
5.- Coñecemento analítico e auditivo das obras máis importantes do repertorio electroacústico e mixto.	Estudo dos autores máis importantes, e a súa evolución e historia o longo do século XX (preferentemente desde os anos 60 ata os nosos días), coa finalidade de aprende-las diferentes técnicas compositivas e de instrumentación, así como, o de adquirir un criterio auditivo sobor dos materiais empregados, e as estruturas do son electrónico na actualidade.	1
6.- Estudo da relación das técnicas de composición tradicionais, relacioándoas cós medios electroacústicos e da tecnoloxía actual.	Estudo da relación das técnicas de composición tradicionais, relacioándoas cós medios electroacústicos e da tecnoloxía actual, e observando as súas propias posibilidades gramaticais intrínsecas, dotando ó alumnado de composición dunha valoración e visión actualizada do parrorama musical tecnolóxico e os seus procedementos. A obra mixta e interactiva. A transformación do son a tempo real en Csound.	2
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente			
TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	17		17
Titorías	1		1
Actividades introdutorias	1,5		1,5
Exposición traballos	6		6
Avaliación	2		2
Revisión	2		2
Busca de información		20,5	20,5
Traballo individual		40	40
Total de horas por cuadrimestre			90
Avaliación inicial			
A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detención das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisiónsprofesionais de actuación por parte do profesorado.			
Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.			
6. Avaliación			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos parendidos As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas	Todas	50%
Traballo persoal	Ademáis das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuadrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9. O rendemento diario.	Todas	40%
			10%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos parendidos As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas	Todas	50%
Traballo persoal	Ademáis das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuadrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9. O rendemento diario.	Todas	40%
			10%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios eercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuadrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os abxectivos e contidos establecidos na programación.	Todas	80%
Traballo persoal	Asemade, cada cuadrimestre entregará polo menos os traballos cuadrimestrais mencionados no apartado 9.	Todas	20%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios eercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuadrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os abxectivos e contidos establecidos na programación.	Todas	80%

Traballo persoal	Asemade, cada cuadrimestre entregará polo menos os traballos cuadrimestrais mencionados no apartado 9.	Todas	20%
------------------	--	-------	-----

* Soamente se fai a ponderación final se o alumno supera as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria como na extraordinaria).

Se a situación sanitaria o requirise, a porcentaxe do exame substituirase pola entrega dos traballos que determine o profesor. Os traballos mínimos están expresados no apartado 9 de Observacións. Polo tanto a porcentaxe do exame engadírase a do rendemento do traballo persoal.

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade eda súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promociónda accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

1 Material curricular básico:

Acústica musical Gonzalo Fernández de la Gándara y Miguel Lorente, Ed. ICCMU colección Musica Hispana Textos. Manuales.

Acustica Físico-Musical de Antonio Calvo-Manzano, Ed. Real Musical.

Acústica Musical de Luís L. Enrique, editado por la Fundación Calouste Gulbenkian.

Winkler, T., Composing Interactive Music: Techniques and Ideas Using Max, MIT Press, 1998 (con CD-ROM).

Informática y electrónica musical de Adolfo Nuñez, Ed. Paraninfo.

Como Convertirse en un músico informático de Jeff Bowen, Ed. Anaya multimedia SGAE, (con CD-ROM).

Música y nuevas tecnologías, Perspectivas para el siglo XXI de Eduardo Reck Miranda, Ed. ACC L'Angelot

Guía profesional de laboratorios de música electroacústica de Gabriele Brncic, Ed. Fundación Autor SGAE.

Teoría de la composición J Pedro de Oliveira.

Tratado de los objetos musicales Schaefer.

Acústica e Psicoacústica da Música de Juan G. Roederer, Ed. Ricordi.

Afinación e temperamento na música occidental de J. Javier Goldáraz, Ed. Alianza Música.

Música virtual de Martín Rasskin/S.G.A.E. Ed. Anaya multimedia.

Núñez, A., Informática e electrónica musical. Madrid. Ed. Paraninfo 1992.

El lenguaje de Csound de Pablo Di Liscia.

Acústica musical e organoloxía de Tirso de Olazábal, Ed. Ricordi.

Colasanto F., Max/MSP Guía de Programación paraArtistas Centro Mexicano para la música y las artes sonoras. 2010.

Manual de Csound

2 Bibliografía Complementaria

Midi , multimedia e sistemas de control

Roland, Guía MIDI. Roland Corporation, 1987.

Bernd Enders and Wolfgang Klemme, MIDI and Sound Book for the Atari ST M&T Publishing, 1989.

Hecquet, A: Entorno MIDI e as súas aplicacións. Madrid. Ed. Ra-ma 1990.

Eiche, J. F., ¿Qué é MIDI? Barcelona. Ed. Music Distribution 1990.

Rumsey, Francis, MIDI Systems and Control. Ed. Focal Press 1990.

Rothstein, J., MIDI: A Comprehensive Introduction, A-R Editions, 1991.

Penfold, R.A. , MIDI Avanzado . Madrid. Ed. Ra-ma 1992.

Busquets, F.-Ordinas, J.: Curs d'Informàtica i Educació Musical.Barcelona. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. PIE 1992 .

Pressing, J. Synthesizer Performance and Real-Time Techniques, A-R Editions, 1992.

Rowe, R., Interactive Music Systems, MIT Press, 1992 (con CD-ROM).

Tarabella, L., Man-Machine Interaction in live performance. Numero especial de Interface - Journal of New Music Research, 22(3), 1993.

Burger, J., The desktop multimedia bible. New York: Addison-Wesley 1993. (Existe traducción en castelán: A Biblia de Multimedia). (B/T).

Bustos Martín, I. de Multimedia. Madrid. Ed. Anaya Multimedia. 1994.

Perotti, G., MIDI computer imagine e suono, Jackson, 1998.

Técnicas de Gravación e Post-Producción

Acústica e psicoacústica

Roederer, J. (1997)Acústica y Psicoacústica de la Música, Buenos Aires, Ricordi Americana.

Moore, B., An Introduction to the Psychology of Hearing, Academic Press, 1982 (nueva edición 1997).

Morse, P., e K. Ingard, Theoretical Acoustics, Princeton University Press, 1987.

Benade, A. H., Fundamentals of Musical Acoustics, Dover, 1990.

Bregman, A., Auditory Scene Analysis: the Perceptual Organization of Sound, MIT Press, 1990.

Sundberg, J., The Science of Musical Sounds, Academic Press, 1992.

McAdams, S., e E.Bigand, Thinking in sound. The cognitive psychology of human audition, Oxford Univ. Press, 1993.

Leman, M., Auditory Models of Music Research (1-2). Número especial de Journal of New Music Research, 23(1) e 23(2), 1994.

Hartmann, W., Signals, Sound, and Sensation, Springer Verlag, 1996.

Cook, P., Music, Cognition, and Computerized Sound. An Introduction to Psychoacoustics, MIT Press, 1999.

Análise e representación da estrutura musical

Baroni, M. e Callegari, L., Musical Grammars and Computer Analysis. Olschki, 1984.

Cope, D., Computers and Musical Style, A-R Editions, 1991.

Howell, R. e West, R. and Cross, I., Representing Musical Structure, Academic Press, 1991.

Marsden, A. e Pople, A., Computer Representations and Models in Music, Academic Press, 1992.

Music Representation and Scoring (1-2-3). Número especial de Computer Music Journal, 17(3), 17(4), 1993; 18(1)

O audio dixital e a súa restauración

Allen. Audio in media. 4ª edition. Belmont, CA: Wadsworth Publishing Co.1994

Burger, J. The desktop multimedia bible. New York: Addison-Wesley 1993. (Existe traducción o castelán: La Biblia de Multimedia).

Chion, M. O Son. Barcelona: Paidós 1999.

Jordà, S., Audio dixital e MIDI. Madrid. Ed. Anaya Multimedia 1997.

Nisbett, A., The sound studio. London. Ed. Focal Press 1995.

Rumsey, F., Digital audio operations. Oxford. Ed. Focal Press 1991.

Rumsey, F., The audio workstation handbook. Oxford. Ed. Focal Press 1996.

Rumsey & McCormick, Sound and recording: an introduction, 2ª edition 1994. (Existe traducción o castelán da primeira edición, editada por o IORTV).

Zaza, T., Audio design. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall 1991. (Ultima revisión: 01 / 02 / 2001).

Veldhuis, R., Restoration of lost samples in digital signals, Prentice-Hall, 1990.

Valière, J.C., La restauration des enregistrements anciens par traitement numeriques, tesi di dottorato, Università di Maine, 1991.

Cappé, O., Techniques de réduction de bruit pour la restauration d'enregistrements musicaux, tesi di dottorato, Ecole Nationale Supérieure des Télécommunications, Parigi, 1993.

Atti del XII Colloquio di Informatica Musicale (sessione speciale su Restoration of Audio Documents), AIMI e Università di Udine e Gorizia, 1998.

Godsill, J. e Rayner, P., Digital audio restoration: a statistical model based approach, Springer, 1998.

Boulanger, R., The Csound Book. Perspectives in Software Synthesis, Sound Design, Signal Processing and Programming Ed. MIT Press, 1999.

9. Observacións

CONTIDOS DO TRABALLO PERSOAL PARA A AVALIACIÓN CUADRIMESTRAL

Ademáis das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, deberán entregarse polo menos os traballos que se relacionan a continuación:

- Un traballo ou proxecto compositivo electroacústicomixto (mextura de electrónica e instrumentos acústicos, cunha explicación dos materiais e procedementos empregados, e partitura do mesmo, que será guiado polo profesor. O traballo realizado deberá mostrar as posibilidades de integralos nun entorno coma cubase, nuendo logic, protools ou adobe audition, e/ou outros. A duración mínima do traballo e as linguaxes utilizadas nos seus materiais básicos serán:

Duración mínima: 8 minutos. Linguaxes: Csound, Max-msp, e/ou outros.

Programación Docente de Tecnoloxías aplicadas á composición VIII

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN E INSTRUMENTACIÓN

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	B) Obrigatoria								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso	2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño	
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	1,5
ETCS/ CUADRIMESTRE								3	Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Pablo Beltrán Sobrado				pablobeltran@csmvigo.com				Mércores 20-21h	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Cofecemento teórico.práctico das diferentes técnicas e procedementos de xeración, manipulación e procesado dixital do son aplicando as súas posibilidades na creación e composición. Estudo da edición de partituras con diferente software. Cofecemento e uso das aplicacións midi e audio na composición. Uso da tecnoloxías musical en distintos contornos de programación de síntese de son. Microfonía e técnicas de gravación, procesado masterizado e difusión do son. Busca e difusión de contidos a través de redes informáticas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuadrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuadrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Composición; Acústica aplicada; Acústica Xeral; Composición para a imaxe
TRANSVERSAIS	T2, T4, T8, T13
XERAIS	X4, X5, X7, X10, X23
ESPECÍFICAS	EC4, EC6, EC7, EC8, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1.- Estudar e practicar as técnicas e procedementos máis usuais para a síntese de son e composición algorítmica na composición, a través de software e hardware concreto realizando traballos compositivos. 2.- Aprender a integrar o material compositivo sonoro dun xeito creativo procedente de distintas fontes, nun medio homoxeneo. 3.-Saber aplicar e aproveitar as novas tecnoloxías no ámbito da creación musical contemporánea nunha variedade ampla de contextos e formatos, incluíndo as colaboracións con outros campos artísticos. 4.- Entender e profundizar nos fundamentos físicos e musicais da acústica e psicoacústica. 5.-Coñecer analiticamente a escritura musical avanzada no panorama da historia e do repertorio da música electroacústica e da música coas novas tecnoloxías contemporáneas. 6.- Coñecer auditivamente as obras musicais máis importantes e representativas da historia do repertorio da música electroacústica e da música coas novas tecnoloxías contemporáneas. 7.- Dotar ó alumnado de composición dunha valoración e postura aberta, e visión actualizada, ante a importante problemática da composición actual relacionada coas novas tecnoloxías e os seus procedementos no panorama musical de oxe na súa estética e estilos propios.	T2, 4, 8, 13 X4, 5, 7, 10, 23 EC 4, 6, 7, 8, 11

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1.- Acústica física e musical.	Continuación na profundización dos fundamentos físicos e musicais da Acústica física e musical.	1
2.- O proceso de síntese do son.	Continuación na profundización no estudo do entorno Csound na súa relación coa manipulación do son a tempo real nos diferentes tipos de síntese e programación. Manexo da automatización de widgets e a súa relación con controladores externos en Csound. Csound e o formato VST. Estudo de diferentes estratexias compositivas electrónicas. Continuación do estudio introductorio de Max, obxectos principais e funcionamento intermedio do entorno, relación dos obxectos de Max y Msp entre si. Música mixta.	11
3.- Continuación no estudo do manexo e coñecemento das ferramentas informáticas e electrónicas para a edición, procesado, montaxe, grabación e secuenciación de audio.	Continuación no estudo do manexo e coñecemento das ferramentas informáticas e electrónicas para a edición, procesado, montaxe, grabación e secuenciación de audio que están a disposición nun laboratorio electroacústico nos entornos (PC, Mac) coma, Pro-tools, Cubase, Nuendo, Logic, Adobe audition, etc, como entornos posibles da montaxe na composición electroacústica, aprendendo a integrar e manipular dun xeito creativo o material grabado procedente de distintas fontes, nun medio homoxeneo.	1
4.- Continuación e profundización no emprego e manexo dos procesos básicos	Uso de programas coma Soundforge 8.0, e Adobe Audition 3.0, Spear, Reaper e outros.	1

da edición dixital.		
5.- Coñecemento analítico e auditivo das obras máis importantes do repertorio electroacústico e mixto.	Estudo dos autores máis importantes, e a súa evolución e historia o longo do século XX (preferentemente desde os anos 60 ata os nosos días), coa finalidade de aprende-las diferentes técnicas compositivas e de instrumentación, así como, o de adquirir un criterio auditivo sobor dos materiais empregados, e as estruturas do son electrónico na actualidade.	1
6.- Estudo da relación das técnicas de composición tradicionais, relacioándoas cós medios electroacústicos e da tecnoloxía actual.	Estudo da relación das técnicas de composición tradicionais, relacioándoas cós medios electroacústicos e da tecnoloxía actual, e observando as súas propias posibilidades gramaticais intrínsecas, dotando ó alumnado de composición dunha valorización e visión actualizada do pñorama musical tecnolóxico e os seus procedementos. A obra mixta e interactiva. A estrutura na obra live, estrutura e aleatoriedade. A transformación do son a tempo real en Max-MSP.	2
Total de sesións por cuadrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente			
TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Clases prácticas	17		17
Titorías	1		1
Actividades introdutorias	1,5		1,5
Exposición traballos	6		6
Avaliación	2		2
Revisión	2		2
Busca de información		20,5	20,5
Traballo individual		40	40
Total de horas por cuadrimestre			90
Avaliación inicial A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detención das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisiónsprofesionais de actuación por parte do profesorado.			
Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.			

6. Avaliación			
FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos parendidos As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas	Todas	50%
Traballo persoal	Ademáis das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuadrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9. O rendemento diario.	Todas	40% 10%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame escrito	Realización dunha ou varias probas teórico-prácticas, que comprendan algún dos obxectivos e contidos contemplados na programación cuadrimestral e que demostren o coñecemento teórico e práctico dos contidos parendidos As probas realizaranse na aula e durarán un máximo de 2 horas	Todas	50%
Traballo persoal	Ademáis das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, cada cuadrimestre deberase entregar polo menos os traballos que se relacionan no apartado 9. O rendemento diario.	Todas	40% 10%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios eercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuadrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir os abxectivos e contidos establecidos na programación.	Todas	80%
Traballo persoal	Asemade, cada cuadrimestre entregará polo menos os traballos cuadrimestrais mencionados no apartado 9.	Todas	20%
EXTRAORDINARIA			
Exame escrito	Realización dunha proba global cos exercicios que determine o Departamento, ou polo Profesor da materia, consistente na realización dun ou varios eercicios que comprendan os obxectivos e contidos da materia cuadrimestral, nos que o alumno demostre que está capacitado para atinxir	Todas	80%

	os abxectivos e contidos establecidos na programación.		
Traballo persoal	Asemade, cada cuadrimestre entregará polo menos os traballos cuadrimestrais mencionados no apartado 9.	Todas	20%

* Soamente se fai a ponderación final se o alumno supera as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria como na extraordinaria).

Se a situación sanitaria o requirise, a porcentaxe do exame substituirase pola entrega dos traballos que determine o profesor. Os traballos mínimos están expresados no apartado 9 de Observacións. Polo tanto a porcentaxe do exame engadiríase a do rendemento do traballo persoal.

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRIPCIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e a súa inclusión social, deberán cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos

1 Material curricular básico:

Acústica musical Gonzalo Fernández de la Gándara y Miguel Lorente, Ed. ICCMU colección Musica Hispana Textos. Manuales.
Acustica Físico-Musical de Antonio Calvo-Manzano, Ed. Real Musical.
Acústica Musical de Luís L. Enrique, editado por la Fundación Calouste Gulbenkian.
Winkler, T., Composing Interactive Music: Techniques and Ideas Using Max, MIT Press, 1998 (con CD-ROM).
Informática y electrónica musical de Adolfo Nuñez, Ed. Paraninfo.
Como Convertirse en un músico informático de Jeff Bowen, Ed. Anaya multimedia SGAE, (con CD-ROM).
Música y nuevas tecnologías, Perspectivas para el siglo XXI de Eduardo Reck Miranda, Ed. ACC L'Angelot
Guía profesional de laboratorios de música electroacústica de Gabriele Brncic, Ed. Fundación Autor SGAE.
Teoría de la composición J Pedro de Oliveira.
Tratado de los objetos musicales Schaefer.
Acústica e Psicoacústica da Música de Juan G. Roederer, Ed. Ricordi.
Afinación e temperamento na música occidental de J. Javier Goldáraz, Ed. Alianza Música.
Música virtual de Martín Rasskin/S.G.A.E. Ed. Anaya multimedia.
Nuñez, A., Informática e electrónica musical. Madrid. Ed. Paraninfo 1992.
El lenguaje de Csound de Pablo Di Liscia.
Acústica musical e organoloxía de Tirso de Olazábal, Ed. Ricordi.
Colasanto F., Max/MSP Guía de Programación para Artistas Centro Mexicano para la música y las artes sonoras. 2010.
Manual de Csound

2 Bibliografía Complementaria

Midi, multimedia e sistemas de control

Roland, Guía MIDI. Roland Corporation, 1987.
Bernd Enders and Wolfgang Klemme, MIDI and Sound Book for the Atari ST M&T Publishing, 1989.
Hecquet, A: Entorno MIDI e as súas aplicacións. Madrid. Ed. Ra-ma 1990.
Eiche, J. F., ¿Qué é MIDI? Barcelona. Ed. Music Distribution 1990.
Rumsey, Francis, MIDI Systems and Control. Ed. Focal Press 1990.
Rothstein, J., MIDI: A Comprehensive Introduction, A-R Editions, 1991.
Penfold, R.A., MIDI Avanzado. Madrid. Ed. Ra-ma 1992.
Busquets, F.-Ordinas, J.: Curs d'Informàtica i Educació Musical. Barcelona. Generalitat de Catalunya. Departament d'Ensenyament. PIE 1992.
Pressing, J. Synthesizer Performance and Real-Time Techniques, A-R Editions, 1992.
Rowe, R., Interactive Music Systems, MIT Press, 1992 (con CD-ROM).
Tarabella, L., Man-Machine Interaction in live performance. Numero especial de Interface - Journal of New Music Research, 22(3), 1993.
Burger, J., The desktop multimedia bible. New York: Addison-Wesley 1993. (Existe traducción en castellán: A Biblia de Multimedia). (B/T).
Bustos Martín, I. de Multimedia. Madrid. Ed. Anaya Multimedia. 1994.
Perotti, G., MIDI computer imagine e suono, Jackson, 1998.

Técnicas de Gravación e Post-Producción

Acústica e psicoacústica
Roederer, J. (1997) Acústica y Psicoacústica de la Música, Buenos Aires, Ricordi Americana.
Moore, B., An Introduction to the Psychology of Hearing, Academic Press, 1982 (nueva edición 1997).
Morse, P., e K. Ingard, Theoretical Acoustics, Princeton University Press, 1987.
Benade, A. H., Fundamentals of Musical Acoustics, Dover, 1990.
Bregman, A., Auditory Scene Analysis: the Perceptual Organization of Sound, MIT Press, 1990.
Sundberg, J., The Science of Musical Sounds, Academic Press, 1992.
McAdams, S., e E. Bigand, Thinking in sound. The cognitive psychology of human audition, Oxford Univ. Press, 1993.
Leman, M., Auditory Models of Music Research (1-2). Número especial de Journal of New Music Research, 23(1) e 23(2), 1994.

Hartmann, W., Signals, Sound, and Sensation, Springer Verlag, 1996.
Cook, P., Music, Cognition, and Computerized Sound. An Introduction to Psychoacoustics, MIT Press, 1999.

Análise e representación da estrutura musical

Baroni, M. e Callegari, L., Musical Grammars and Computer Analysis. Olschki, 1984.
Cope, D., Computers and Musical Style, A-R Editions, 1991.
Howell, R. e West, R. and Cross, I., Representing Musical Structure, Academic Press, 1991.
Marsden, A. e Pople, A., Computer Representations and Models in Music, Academic Press, 1992.
Music Representation and Scoring (1-2-3). Número especial de Computer Music Journal, 17(3), 17(4), 1993; 18(1)

O audio dixital e a súa restauración

Alten. Audio in media. 4ª edition. Belmont, CA: Wadsworth Publishing Co. 1994
Burger, J. The desktop multimedia bible. New York: Addison-Wesley 1993. (Existe traducción o castelán: La Biblia de Multimedia).
Chion, M. O Son. Barcelona: Paidós 1999.
Jordà, S., Audio dixital e MIDI. Madrid. Ed. Anaya Multimedia 1997.
Nisbett, A., The sound studio. London. Ed. Focal Press 1995.
Rumsey, F., Digital audio operations. Oxford. Ed. Focal Press 1991.
Rumsey, F., The audio workstation handbook. Oxford. Ed. Focal Press 1996.
Rumsey & McCormick, Sound and recording: an introduction, 2ª edition 1994. (Existe traducción o castelán da primeira edición, editada por o IORTV).
Zaza, T., Audio design. Englewood Cliffs, NJ: Prentice Hall 1991. (Última revisión: 01 / 02 / 2001).
Veldhuis, R., Restoration of lost samples in digital signals, Prentice-Hall, 1990.
Valière, J.C., La restauration des enregistrements anciens par traitement numeriques, tesi di dottorato, Università di Maine, 1991.
Cappé, O., Techniques de réduction de bruit pour la restauration d'enregistrements musicaux, tesi di dottorato, Ecole Nationale Supérieure des Télécommunications, Parigi, 1993.
Atti del XII Colloquio di Informatica Musicale (sessione speciale su Restoration of Audio Documents), AIMI e Università di Udine e Gorizia, 1998.
Godsill, J. e Rayner, P., Digital audio restoration: a statistical model based approach, Springer, 1998.
Boulanger, R., The Csound Book. Perspectives in Software Synthesis, Sound Design, Signal Processing and Programming Ed. MIT Press, 1999.

9. Observacións

CONTIDOS DO TRABALLO PERSOAL PARA A AVALIACIÓN CUADRIMESTRAL

Ademais das probas obxectivas correspondentes para ter garantía de superar a materia no exame, deberán entregarse polo menos os traballos que se relacionan a continuación:

- Un traballo ou proxecto compositivo electroacústico pechado, mixto, interactivo, etc, cunha explicación dos materiais e procedementos empregados, e partitura do mesmo, que será guiado polo profesor. O traballo realizado deberá mostrar as posibilidades de integrais nun entorno coma cubase, nuendo logic, protools ou adobe audition, e/ou outros. A duración mínima do traballo e as linguaxes utilizadas nos seus materiais básicos serán:

Duración mínima: 8 -10 minutos. Linguaxes: Csound, Max-msp, e/ou outros.

Programación Docente de TECNOLOXÍAS PARA A MÚSICA I

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización**DISCIPLINA TECNOLOXÍA MUSICAL**

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	Todos agás Etnomusicoloxía e
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	2
ETCS/ CUADRIMESTRE	2								Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. Juan Manuel Eiras Tojo				juan.eiras@csmvigo.com / www.juaneiras.com					
	D. David Cuevas Sánchez				davidcuevas@csmvigo.com				Martes, 15 h.	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo das novas tecnoloxías aplicadas á música. Coñecemento dos recursos técnicos que lle permitan ao alumnado manipular de forma autónoma diferentes ferramentas tecnolóxicas no eido da edición de partituras, da secuenciación musical, microfonía e técnicas de gravación, procesamento e difusión do son. Busca e difusión de contidos a través de redes informáticas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Acústica xeral; Acústica aplicada á Producción e Xestión; Análise; Harmonía e contrapunto.
TRANSVERSAIS	T1, T3, T4, T16
XERAIS	X5, X8, X9, X21, X22, X23
ESPECÍFICAS	EI6, EP2

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Realizar edicións de todo tipo de partituras do xeito máis eficaz e abrangendo todas as posibilidades dun editor de partituras.	T1, T4
2. Realizar instrumentacións virtuais de partituras empregando todas as posibilidades do audio e do MIDI	T3, X5
3. Coñecer os conceptos teóricos básicos no terreo do audio dixital.	X9
4. Interacción do programa FINALE con outros programas para permitir a súa exportación noutros formatos, como pdf, XL, audio ou extracción de exemplos musicais en jpg ou tiff, a súa importación en word, e aplicación a outros campos.	X22, EI6
5. Aplicar os coñecementos adquiridos na realización de traballos.	T16, X8

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A tecnoloxía dixital. 2. Elementos básicos. 3. Elementos máis complexos. 4. Formato e impresión. 5. Formatos. 6. Avaliacións	1. O ordenador, as plataformas e os sistemas operativos. A edición musical e a informática. Coñecemento do contorno da notación. Os editores de partituras. Configuración das preferencias. As ferramentas de notación. 2. Elementos básicos da notación musical e creación de patróns de instrumentos: Figuras. Silencios. Alteracións. Ligaduras de valor e expresivas. Capas. Puntillo. Notas de adorno. Símbolos de 8ª alta e baixa. Pauta, número de liñas. Compases e números de compás. Pentagramas e grupos. Armadura, compás (metro) e clave. Características de cada instrumento: nome, clave, barrado, transporte, eliminar pausas, etc. 3. Elementos máis complexos da notación e adición de texto a un fragmento musical: notas dun pentagrama a outro. Divisi (escrita por capas). Enarmónicos. Grupos irregulares. Signos de articulación, expresión e repetición. Transposición diatónica e cromática. Trinos e trémolos. Notación antiga. Modificación das cabezas de nota e plicas. Escrita do texto nunha e en varias voces. Duplicación do texto no mesmo ou noutro pentagrama. Colocación do texto. Colocación individual de sílabas. Borrar sílabas. Melismas. Menús. expression, articulation, smart, special, note move, text, staff, etc. 4. Formateo e impresión da partitura: Tamaño, disposición e sangrado da páxina. Títulos. Números de páxina. Bloques de texto. Impresión. Partes extractadas. 5. Formatos de arquivo e compatibilidades: .sib, .mus, etc., exportar como gráficos, pdf. Cambio de fontes. 6. Avaliacións inicial e final.	17
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado	2		2
Clases prácticas: Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.	32		32
Avaliación final: Se a situación sanitaria o requirise, o exame final substituirase pola entrega dos traballos que determine o profesor.	2		2
Busca de información		4	4
Traballo persoal		20	20
Total de horas por cuatrimestre			60

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
➔ PROFESOR D. JUAN MANUEL EIRAS TOJO			
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	40%
	Actitude e participación na clase	Todas	20%
Exame escrito	Exame tipo test e/ou proba escrita	Todas	40%
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua) - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame escrito	Exame tipo test e/ou proba escrita	Todas	40%
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-) - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame escrito	Exame tipo test e/ou proba escrita	Todas	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua) - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame escrito	Exame tipo test e/ou proba escrita	Todas	40%
EXTRAORDINARIA - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
* Soamente se fai a ponderación final se o alumno realiza as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria como na extraordinaria).			
➔ D. DIEGO DAVID CUEVAS SÁNCHEZ			
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Probas de avaliación continua	O alumno realizará ao longo do cuatrimestre diversas probas en sesións destinadas para tal fin (horario habitual de clase) que recollan os contidos da materia, tanto teóricos como prácticos.	Todas	20%
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita con Finale.	Todas	80%
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua) - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita con Finale.	Todas	100%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado.			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita con Finale.	Todas	100%
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-) - MODALIDADE NON PRESENCIAL			

Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita con Finale.	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita con Finale.	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa) - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita con Finale.	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita con Finale.	Todas	100%
EXTRAORDINARIA - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita con Finale.	Todas	100%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, poloque se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberanse cumprir as disposicións vixentes en materia de promociónda accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
Bowen, Jeff - Como Convertirse en un músico informático. Ed. Anaya multimedia SGAE Calvo-Manzano, A.: (2002) "Acústica físico-musical". Real Musical, Madrid (Spain) De Olazábal, Tirso - Acústica musical e organoloxía. Ed. Ricordi. Enrique, Luis L. - Acústica Musical. Ed. Fundación Calouste Gulbenkian. Fernández de la Gándara, Gonzalo & Lorente, Miguel - Acústica musical. Ed. ICCMU colección Musica Hispana Textos. Manuales. Núñez, A., Informática e electrónica musical. Madrid. Ed. Paraninfo 1992. Rasskin, Martín - Música virtual. S.G.A.E. Ed. Anaya multimedia. Reck Miranda, E. - Música y nuevas tecnologías, Persepectivas para el siglo XXI. Ed. ACC L'Angelot. Rumsey, Fancis & Mc Cormick, Tim - Sonido y grabación. Ediciones Omega (2008). Supper, M.: (2004) "Música electrónica y música con ordenador". Alianza Editorial, Madrid (Spain). Tutoriais dixitais e audiovisuais do programa Finale 2008. Tutoriais dixitais e audiovisuais do programa Sibelius 6.			
9. Observacións			
PROFESOR D. DAVID CUEVAS: Os traballos estarán dispoñibles na aula virtual do CSMVigo.			

Programación Docente de TECNOLOXÍAS PARA A MÚSICA II

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización**DISCIPLINA TECNOLOXÍA MUSICAL**

ESPECIALIDADE	INTERPRETACIÓN								ITINERARIO	Todos agás Etnomusicoloxía e
CARÁCTER	A) Formación Básica								TIPO DE CLASES	Colectiva
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	D. José Antonio Cantal Mariño
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	D. José Antonio Cantal Mariño
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	2
ETCS/ CUADRIMESTRE		2							Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	D. David Cuevas Sánchez				davidcuevas@csmvigo.com				Martes, 15 h.	
	D. Juan Manuel Eiras Tojo				juan.eiras@csmvigo.com / www.juaneiras.com					

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Estudo das novas tecnoloxías aplicadas á música. Coñecemento dos recursos técnicos que lle permitan ao alumnado manipular de forma autónoma diferentes ferramentas tecnolóxicas no eido da edición de partituras, da secuenciación musical, microfonía e técnicas de gravación, procesamento e difusión do son. Busca e difusión de contidos a través de redes informáticas.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Os requeridos na proba de acceso ao grao superior, e para cuatrimestres diferentes ao primeiro, coñecementos e habilidades adquiridas do cuatrimestre anterior.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Acústica xeral; Acústica aplicada á Producción e Xestión; Análise; Harmonía e contrapunto.
TRANSVERSAIS	T1, T3, T4, T16
XERAIS	X5, X8, X9, X21, X22, X23
ESPECÍFICAS	EI6, EP2

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
1. Realizar edicións de todo tipo de partituras do xeito máis eficaz e abrangendo todas as posibilidades dun editor de partituras.	T1, T4
2. Realizar instrumentacións virtuais de partituras empregando todas as posibilidades do audio e do MIDI	T3, X5
3. Coñecer os conceptos teóricos básicos no terreo do audio dixital.	X9
4. Interacción do programa FINALE con outros programas para permitir a súa exportación noutros formatos, como pdf, XL, audio ou extracción de exemplos musicais en jpg ou tiff, a súa importación en word, e aplicación a outros campos.	X22, EI6
5. Aplicar os coñecementos adquiridos na realización de traballos.	T16, X8

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
1. A tecnoloxía dixital. 2. Elementos básicos. 3. Elementos máis comple-xos. 4. Formato e impresión. 5. Formatos. 6. Avaliacións	1. O ordenador, as plataformas e os sistemas operativos. A edición musical e a informática. Coñecemento do contorno da notación. Os editores de partituras. Configuración das preferencias. As ferramentas de notación. 2. Elementos básicos da notación musical e creación de patróns de instrumentos: Figuras. Silencios. Alteracións. Ligaduras de valor e expresivas. Capas. Puntillo. Notas de adorno. Símbolos de 8ª alta e baixa. Pauta, número de liñas. Compases e números de compás. Pentagramas e grupos. Armadura, compás (metro) e clave. Características de cada instrumento: nome, clave, barrado, transporte, eliminar pausas, etc. 3. Elementos máis complexos da notación e adición de texto a un fragmento musical: notas dun pentagrama a outro. Divisi (escrita por capas). Enarmónicos. Grupos irregulares. Signos de articulación, expresión e repetición. Transposición diatónica e cromática. Trinos e trémolos. Notación antiga. Modificación das cabezas de nota e plicas. Escrita do texto nunha e en varias voces. Duplicación do texto no mesmo ou noutro pentagrama. Colocación do texto. Colocación individual de sílabas. Borrar sílabas. Melismas. Menús. expression, articulation, smart, special, note move, text, staff, etc. 4. Formateo e impresión da partitura: Tamaño, disposición e sangrado da páxina. Títulos. Números de páxina. Bloques de texto. Impresión. Partes extractadas. 5. Formatos de arquivo e compatibilidades: .sib, .mus, etc., exportar como gráficos, pdf. Cambio de fontes. 6. Avaliacións inicial e final.	17
Total de sesións por cuatrimestre		17

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Avaliación inicial: A avaliación inicial realizarase durante a primeira semana do curso escolar co fin de identificar as dificultades do alumnado, así como as súas necesidades de atención educativa: a) análise dos informes de avaliación individualizados do curso anterior; b) detección das aprendizaxes imprescindibles non adquiridas no curso 20-21; c) coñecemento personalizado do alumnado e da súa situación emocional co fin de tomar as decisións profesionais de actuación por parte do profesorado	2		2
Clases prácticas: Se a situación sanitaria o requirise, as clases teórico-prácticas poderán ser substituídas na totalidade por sesións telemáticas non presenciais.	32		32
Avaliación final: Se a situación sanitaria o requirise, o exame final substituirase pola entrega dos traballos que determine o profesor.	2		2
Busca de información		4	4
Traballo persoal		20	20
Total de horas por cuatrimestre			60

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
➔ PROFESOR D. JUAN MANUEL EIRAS TOJO			
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	40%
	Actitude e participación na clase	Todas	20%
Exame escrito	Exame tipo test e/ou proba escrita	Todas	40%
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua) - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame escrito	Exame tipo test e/ou proba escrita	Todas	40%
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-) - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame escrito	Exame tipo test e/ou proba escrita	Todas	40%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua) - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	60%
Exame escrito	Exame tipo test e/ou proba escrita	Todas	40%
EXTRAORDINARIA - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Traballo persoal	Entrega de traballos	Todas	100%
* Soamente se fai a ponderación final se o alumno realiza as dúas partes (tanto na avaliación ordinaria como na extraordinaria).			
➔ DIEGO DAVID CUEVAS SÁNCHEZ			
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Probas de avaliación continua	O alumno realizará ao longo do cuatrimestre diversas probas en sesións destinadas para tal fin (horario habitual de clase) que recollan os contidos da materia, tanto teóricos como prácticos.	Todas	20%
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita con Finale.	Todas	80%
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua) - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita con Finale.	Todas	100%
*As faltas de asistencia (3 faltas a clases de Cámara / Conxunto ou 4 faltas no resto das disciplinas) suporán a perda do dereito á avaliación continua. Cando isto aconteza, o profesor/a da disciplina actuará segundo o protocolo aprobado..			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-)			
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita con Finale.	Todas	100%
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro-) - MODALIDADE NON PRESENCIAL			

Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita con Finale.	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa)			
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita con Finale.	Todas	100%
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continúa) - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita con Finale.	Todas	100%
EXTRAORDINARIA			
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita con Finale.	Todas	100%
EXTRAORDINARIA - MODALIDADE NON PRESENCIAL			
Exame	Exame tipo test e/ou proba escrita con Finale.	Todas	100%
ERASMUS			
Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.			
Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.			
7. Alumnado con necesidades educativas especiais			
DESCRIPCIÓN		CRITERIOS E PAUTAS	
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e a súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.		Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.	
8. Bibliografía, materiais e documentos			
Bowen, Jeff - Como Convertirse en un músico informático. Ed. Anaya multimedia SGAE Calvo-Manzano, A.: (2002) "Acústica físico-musical". Real Musical, Madrid (Spain) De Olazábal, Tirso - Acústica musical e organoloxía. Ed. Ricordi. Enrique, Luis L. - Acústica Musical. Ed. Fundación Calouste Gulbenkian. Fernández de la Gándara, Gonzalo & Lorente, Miguel - Acústica musical. Ed. ICCMU colección Musica Hispana Textos. Manuales. Núñez, A., Informática e electrónica musical. Madrid. Ed. Paraninfo 1992. Rasskin, Martín - Música virtual. S.G.A.E. Ed. Anaya multimedia. Reck Miranda, E. - Música y nuevas tecnologías, Perspectivas para el siglo XXI. Ed. ACC L'Angelot. Rumsey, Francis & McCormick, Tim - Sonido y grabación. Ediciones Omega (2008). Supper, M.: (2004) "Música electrónica y música con ordenador". Alianza Editorial, Madrid (Spain). Tutoriais dixitais e audiovisuais do programa Finale 2008. Tutoriais dixitais e audiovisuais do programa Sibelius 6.			
9. Observacións			
PROFESOR D. DAVID CUEVAS: Os traballos estarán dispoñibles na aula virtual do CSMVigo.			

Programación Docente de COMPOSICIÓN

Ensinanzas Superiores de Música Título Superior de Música (ensinanzas reguladas polo Decreto 163/2015, do 29 de outubro e 171/2016, do 24 de novembro)

1. Identificación e contextualización

DISCIPLINA COMPOSICIÓN-TRABALLO FIN DE ESTUDOS

ESPECIALIDADE	COMPOSICIÓN								ITINERARIO	COMPOSICIÓN
CARÁCTER	D) TFE								TIPO DE CLASES	INDIVIDUAL
DEPARTAMENTO	COMPOSICIÓN								XEFE/A DO DEPARTAMENTO	JOSÉ ANTONIO CANTAL MARIÑO
CURSOS	1.º curso		2.º curso		3.º curso		4.º curso		COORDINADOR/A DA DISCIPLINA	JOSÉ ANTONIO CANTAL MARIÑO
CUADRIMESTRE	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	Horas de clase	30
ETCS/ CUADRIMESTRE							5	5	Observacións	
DOCENTES	NOME E APELIDOS				MAIL/TEL/WEB				TITORÍA	
	PABLO BELTRÁN SOBRADO				pablobeltran@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	CARLOS CAMBEIRO ALÍS				carloscambeiro@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	JOSÉ ANTONIO CANTAL MARIÑO				tonicantal@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	DIEGO DAVID CUEVAS SÁNCHEZ				davidcuevas@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	JUAN MANUEL EIRAS TOJO				juan.eiras@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	
	JACOBO GASPAR GRANDAL				jacobogaspar@csmvigo.com				Consultar táboa anexa	

2. Descritor e competencias

Ver lista e descrición de competencias no anexo II do decreto 163/2015 (DOG do 16 de novembro de 2015)/171/2016

DESCRITOR	Elaboración e defensa dun traballo de composición constituído por dúas obras musicais inéditas: unha para orquestra ou banda e outra para grupo de cámara, en que se amose o grao de coñecemento abordado ao longo dos seus estudos, así como a súa aplicación. Elaboración e defensa dunha memoria xustificativa do traballo realizado.
COÑECEMENTOS PREVIOS	Todos os adquiridos nas distintas disciplinas do currículo ao longo dos estudos conducentes á titulación na especialidade e itinerario correspondente. Requírese estar matriculado nos créditos da disciplina do traballo fin de estudos, así como o cumprimento do procedemento e prazos establecidos pola Comisión de Coordinación Pedagóxica.
RELACIÓN CON OUTRAS DISCIPLINAS	Todas as da especialidade.
TRANSVERSAIS	T1, T2, T3, T4, T5, T6, T8, T11, T13, T14, T15, T16, T17
XERAIS	X1, X5, X8, X10, X11, X12, X13, X15, X17, X18, X20, X21, X22, X23, X25, X26
ESPECÍFICAS	EC1, EC3, EC4, EC5, EC6, EC7, EC8, EC9, EC10, EC11

3. Obxectivos

DESCRIPCIÓN	COMPETENCIAS RELACIONADAS
Elaborar unha obra inédita para orquestra ou banda na cal se amose o grao de coñecemento abordado ao longo dos seus estudos así como a aplicación destes.	TODAS
Elaborar unha obra inédita para grupo de cámara na cal se amose o grao de coñecemento abordado ao longo dos seus estudos así como a aplicación destes.	TODAS
Defender nunha presentación o traballo de composición das dúas obras.	TODAS

4. Contidos

TEMAS	DESCRITOR SUBTEMAS	SESIÓNS
	- A aprobación da proposta do traballo de fin de estudos (TFE) seguirá o procedemento xeral descrito na ORDE do 21 de novembro de 2016 pola que se regula a ordenación das Ensinanzas Artísticas Superiores de Música en desenvolvemento do Decreto 163/2015, así como tamén o recollido no protocolo vixente para o actual curso académico (dispoñible na web do centro). - Calquera variación ou modificación respecto da proposta inicial de traballo fin de estudos (TFE) deberá ser comunicada, avaliada e aprobada polo Departamento. - A Xefatura de Estudos poderá autorizar ao alumnado da especialidade de Composición a realización e presentación das obras que integran o traballo fin de estudos (TFE) antes do remate do último curso académico. - No proceso de preparación do traballo fin de estudos (TFE) o alumno contará co seguimento e supervisión do docente que lle sexa asignado como titor, co visto e prace do Departamento, segundo o formulario TF2. As titorías poderán ser presenciais ou non presenciais, atendendo á situación ou casuística específica do alumnado e á situación de pandemia que se desenvolverá no presente curso. - A obra para orquestra ou banda terá unha duración de ca. 12 minutos. - A obra para grupo de cámara terá unha duración de ca. 8 minutos.	TODAS

	- As obras musicais adaptaranse ao orgánico das agrupacións do centro. Porén, o alumno poderá incrementar este orgánico, así como agregar medios electrónicos, sempre que aporte os recursos necesarios e a ampliación en cuestión sexa aprobada previamente polo Departamento. O alumno será o único responsable destas incorporacións e se compromete desde a entrega do traballo de fin de estudos (TFE) a telas preparadas ao servizo do director das agrupacións nos ensaios acordados con el, aos que deberá ademais asistir. - A duración e as características da audición (de realizarse), posterior á defensa do traballo, estableceranse en función dos criterios establecidos polo Departamento e tendo en conta os medios dispoñibles no centro. - A interpretación das obras, supeditada aos medios dispoñibles no centro, estará tamén supeditada á situación de pandemia na que se desenvolverá o presente curso. En ningún caso se interpretarán as obras de orquestra ou banda e soamente se interpretarán as obras de cámara en xaneiro de 2022, tendo como límite para presentar os materiais das obras o venres 19 de novembro de 2021. - Na memoria xustificativa do traballo de composición, que o alumnado terá que defender, deberá amosar o grao de coñecemento abordado ao longo dos seus estudos, así como a aplicación dos mesmos, nunha disertación na que trate aspectos como as influencias, características técnicas e de estilo, recursos e procedementos compositivos empregados, entre outros. Terá unha extensión mínima de 30 páxinas(excluídas as de títulos e as referencias bibliográficas) e escrita atendendo ás normas xerais de publicación. A presentación terá unha duración aproximada de 20 minutos e poderá apoiarse en medios audiovisuais.	
Total de sesións por cuatrimestre		19

5. Metodoloxía e Planificación Docente

TIPO DE ACTIVIDADE E DESCRICIÓN	HORAS PRESENCIAIS	HORAS NON PRESENCIAIS	TOTAL HORAS
Titorías individuais:orientación e seguimento da preparación do TFE	Variable, dependendo do número de sesións realizadas para tal fin		5-20
Audición	2		2
Defensa	1		1
Traballo persoal		292-276	292-276
Total de horas por cuatrimestre			300

6. Avaliación

FERRAMENTAS DE AVALIACIÓN	CRITERIOS DE AVALIACIÓN	COMPETENCIAS AVALIADAS	PONDERACIÓN
ORDINARIA			
AVALIACIÓN ORDINARIA (Con avaliación continua)			
Memoria e defensa	Rigor na metodoloxía i estratexias empregadas á hora de explicar as influencias, procesos e técnicas utilizadas na composición das obras. Demostrar un nivel de comprensión, reflexión e madureza nas obras presentadas (até un 7%).	TODAS	20%
	Claridade e coherencia na redacción do texto e rigor no manexo das fontes bibliográficas e do sistema de citas empregado (até un 7%).		
	Claridade e orixinalidade da exposición pública: estruturación axeitada; coherencia entre o contido da exposición, as obras e a memoria; uso de ferramentas de apoio (até un 6%).		
Composicións	Orixinalidade nas ideas e prantexamentos que inspiran as obras (até un 10%).	TODAS	80%
	Cofecemento das diferentes escolas e tendencias da música culta europea, a través dunha linguaxe propia. Innovación nas técnicas e procesos compositivos empregados (até un 10%).		
	Coherencia e dominio da construción formal así como da elaboración temática e o seu desenvolvemento. Demostrar a capacidade de organización e desenvolvemento dos materiais (até un 10%).		
	Dominio de técnicas harmónicas e contrapuntísticas e uso coherente das mesmas(até un 10%).		
	Emprego de texturas musicais elaboradas (até un 10%).		
	Dominio da instrumentación e orquestración. Emprego de solucións elaboradas, uso dunha escritura acorde á idiomática dos instrumentos, dominio dos diferentes planos sonoros e do aspecto tímbrico (até un 10%).		
	Emprego dunha notación coherente e sistemática (até un 10%).		
	Edición de partitura e materiais clara e coherente (até un 10%).		
AVALIACIÓN ORDINARIA (Convocatoria adiantada-Decembro)			
AVALIACIÓN ALTERNATIVA (*Para alumnado con perda da Avaliación continua)			
EXTRAORDINARIA			

ERASMUS

Os/as alumnos/as oficiais que participen en programas de intercambio internacional, deberán aportar unha certificación dos créditos realizados e a cualificación obtida no centro de destino. En caso contrario deberán examinarse dos contidos establecidos para esta materia igual que os restantes alumnos/as oficiais. Si os contidos cursados no centro de destino non se corresponden cos desta programación, o departamento decidirá a forma de avaliar os contidos non realizados ou non superados.

Os/as alumnos/as estranxeiros, participantes en programas de intercambio internacional, serán avaliados igual que os alumnos/as oficiais. No caso de non realizar un curso ou semestre completo, recibirán unha avaliación informativa e unha acreditación das horas lectivas realizadas.

7. Alumnado con necesidades educativas especiais

DESCRICIÓN	CRITERIOS E PAUTAS
No marco do establecido no Real decreto lexislativo 1/2013, do 29 de novembro, polo que se aproba o texto refundido da Lei xeral de dereitos das persoas con discapacidade e da súa inclusión social, deberánse cumprir as disposicións vixentes en materia de promoción da accesibilidade.	Aqueles que estableza a Consellería competente en materia de Educación.

8. Bibliografía, materiais e documentos